

Innhold

	Side
1. Innledning.....	1
2. Rammeområde 1 – Statsforvaltning.....	1
2.1 Innledning	6
2.2 Generelle merknader	6
2.2.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet.....	6
2.2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti.....	6
2.2.3 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti	7
2.2.4 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	7
2.2.5 Generelle merknader fra Senterpartiet	7
2.2.6 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	8
2.2.7 Generelle merknader fra Venstre.....	9
2.2.8 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti.....	10
2.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 1.....	12
2.3.1 Kap. 20 Statsministerens kontor	12
2.3.1.1 Post 1 Driftsutgifter	12
2.3.2 Kap. 21 Statsrådet	13
2.3.2.1 Post 1 Driftsutgifter	13
2.3.3 Kap. 24 Regjeringsadvokaten	13
2.3.3.1 Post 1 Driftsutgifter	13
2.3.3.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter	13
2.3.4 Kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen	13
2.3.4.1 Post 50 Det kongelige hoff.....	14
2.3.4.2 Post 51 Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff.....	14
2.3.5 Kap. 502 Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger	14
2.3.5.1 Post 71 Tilskudd til midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte (OU-midler)	15
2.3.6 Kap. 510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	15
2.3.6.1 Post 1 Driftsutgifter	15
2.3.6.2 Post 22 Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor.....	16
2.3.6.3 Post 23 22. juli-senteret	16
2.3.6.4 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres.....	16
2.3.7 Kap. 3510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon.....	16
2.3.7.1 Post 2 Ymse inntekter.....	16
2.3.7.2 Post 3 Brukerbetaling for tilleggstenester fra departementene	16
2.3.8 Kap. 525 Fylkesmannsembetene	16
2.3.8.1 Post 1 Driftsutgifter	17
2.3.8.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres	17
2.3.9 Kap. 3525 Fylkesmannsembetene.....	17
2.3.9.1 Post 1 Inntekter ved oppdrag	17
2.3.10 Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	17
2.3.10.1 Post 36 Kunstnerisk utsmykking, kan overføres	17
2.3.11 Kap. 531 Eiendommer til kongelige formål	17
2.3.12 Kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet.....	18
2.3.13 Kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen.....	18
2.3.13.1 Post 1 Driftsutgifter	18
2.3.13.2 Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres.....	18
2.3.14 Kap. 3533 Eiendommer utenfor husleieordningen	18
2.3.14.1 Post 2 Ymse inntekter.....	18
2.3.15 Kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT	18
2.3.15.1 Post 1 Driftsutgifter	20

	Side
2.3.15.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres	21
2.3.15.3 Post 22 Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	21
2.3.15.4 Post 23 Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter, kan overføres	21
2.3.15.5 Post 25 Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, kan overføres.....	22
2.3.15.6 Post 27 Opplæringskontoret OK stat	22
2.3.16 Kap. 3540 Direktoratet for forvaltning og IKT	23
2.3.16.1 Post 3 Diverse inntekter	23
2.3.16.2 Post 4 Internasjonale oppdrag	23
2.3.16.3 Post 5 Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	23
2.3.16.4 Post 6 Betaling for tilleggstenester knyttet til Difis nasjonale felleskomponenter	23
2.3.17 Kap. 545 Datatilsynet	23
2.3.17.1 Post 1 Driftsutgifter	24
2.3.18 Kap. 546 Personvernnemnda	24
2.3.18.1 Post 1 Driftsutgifter	24
2.3.19 Kap. 577 Tilskudd til de politiske partier. Tidligere kap. 520.....	24
2.3.19.1 Post 1 Driftsutgifter	24
2.3.19.2 Post 70 Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	24
2.3.20 Kap. 2445 Statsbygg	24
2.3.20.1 Post 32 Prosjektering og igangsetting av kurentprosjekter, kan overføres.....	25
2.3.20.2 Post 33 Videreføring av ordinære byggeprosjekter, kan overføres	25
2.3.20.3 Post 34 Videreføring av kurentprosjekter, kan overføres.....	25
2.3.20.4 Post 49 Kjøp av eiendommer, kan overføres	25
3. Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig.....	26
3.1 Innledning	31
3.2 Generelle merknader	31
3.2.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet.....	31
3.2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	32
3.2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet	34
3.2.4 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	35
3.2.5 Generelle merknader fra Venstre.....	37
3.2.6 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti.....	39
3.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 6.....	45
3.3.1 Kap. 490 Utlendingsdirektoratet.....	45
3.3.1.1 Post 1 Driftsutgifter	46
3.3.1.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	48
3.3.1.3 Post 22 Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	50
3.3.1.4 Post 23 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres	50
3.3.1.5 Post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	50
3.3.1.6 Post 70 Stønader til beboere i asylmottak.....	50
3.3.1.7 Post 71 Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	51
3.3.1.8 Post 72 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, overslagsbevilgning	51
3.3.1.9 Post 73 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, kan nyttes under kap. 496 post 60.....	51
3.3.1.10 Post 75 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, kan overføres	52
3.3.2 Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet.....	52
3.3.2.1 Post 1 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	52
3.3.2.2 Post 3 Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	52
3.3.2.3 Post 4 Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	53

	Side
3.3.2.4	Post 5 Refusjonsinntekter..... 53
3.3.2.5	Post 6 Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter..... 53
3.3.3	Kap. 491 Utlendingsnemnda 53
3.3.3.1	Post 1 Driftsutgifter, kan nyttes under post 21..... 53
3.3.3.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, kan nyttes under post 1 54
3.3.4	Kap. 495 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet..... 54
3.3.4.1	Post 1 Driftsutgifter 54
3.3.5	Kap. 496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere 54
3.3.5.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, kan overføres 55
3.3.5.2	Post 45 Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres..... 55
3.3.5.3	Post 50 Norges forskningsråd..... 55
3.3.5.4	Post 60 Integreringstilskudd, kan overføres..... 55
3.3.5.5	Post 61 Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, overslagsbevilgning 56
3.3.5.6	Post 62 Kommunale innvandrertiltak..... 56
3.3.5.7	Post 70 Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging..... 58
3.3.5.8	Post 71 Tilskudd til innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet..... 59
3.3.5.9	Post 72 Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m. 60
3.3.5.10	Post 73 Tilskudd 60
3.3.6	Kap. 3496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere..... 60
3.3.6.1	Post 1 Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter 60
3.3.7	Kap. 497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere 61
3.3.7.1	Post 21 Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, kan overføres..... 61
3.3.7.2	Post 22 Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere..... 61
3.3.7.3	Post 60 Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere 61
3.3.8	Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet 62
3.3.8.1	Post 1 Driftsutgifter 62
3.3.8.2	Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres..... 62
3.3.8.3	Post 23 Husleie for fellesareal m.m..... 62
3.3.8.4	Post 25 Forprosjekt nytt regjeringskvartal, kan overføres..... 62
3.3.8.5	Post 50 Forskningsprogrammer 63
3.3.9	Kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene 63
3.3.9.1	Post 62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, kan nyttes under kap. 550 post 64 64
3.3.9.2	Post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, kan nyttes under kap. 550 post 62..... 64
3.3.9.3	Post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene 65
3.3.9.4	Post 73 Merkur-programmet, kan overføres..... 65
3.3.10	Kap 553 Omstillingsdyktige regioner 66
3.3.10.1	Post 60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, kan nyttes under kap. 553 post 63 og 65..... 66
3.3.11	Post 63 Grenseregionale Interreg-program, kan nyttes under kap. 553 post 60 og 65 66
3.3.11.1	Post 65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, kan nyttes under kap. 553 post 60 og 63..... 66
3.3.11.2	Post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø 67
3.3.11.3	Post 76 Utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid, kan overføres..... 67
3.3.12	Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling 67
3.3.12.1	Post 1 Driftsutgifter 67
3.3.13	Kap. 560 Sametinget 67
3.3.13.1	Post 50 Sametinget..... 67
3.3.14	Kap. 561 Tilskudd til samiske formål..... 68
3.3.14.1	Post 50 Samisk høyskole 68

	Side
3.3.14.2 Post 51 Divvun	68
3.3.15 Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter.....	68
3.3.15.1 Post 1 Driftsutgifter	69
3.3.15.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres	69
3.3.16 Kap. 3563 Internasjonalt reindriftssenter.....	69
3.3.16.1 Post 2 Diverse inntekter	69
3.3.16.2 Post 3 Leieinntekter	69
3.3.17 Kap. 567 Nasjonale minoriteter	69
3.3.17.1 Post 22 Kollektiv oppreising til norske rom mv.	69
3.3.17.2 Post 70 Tilskudd til nasjonale minoriteter	69
3.3.18 Kap. 580 Bostøtte	69
3.3.18.1 Post 70 Bostøtte, overslagsbevilgning.....	70
3.3.19 Kap. 581 Bolig og bomiljøtiltak	71
3.3.19.1 Post 70 Boligetablering i distriktene	71
3.3.19.2 Post 75 Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig	71
3.3.19.3 Post 76 Tilskudd til utleieboliger, kan overføres	72
3.3.19.4 Post 77 Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, kan overføres	72
3.3.19.5 Post 78 Tilskudd til boligsosiale tiltak, kan overføres	73
3.3.19.6 Post 79 Tilskudd til heis og tilstandsvurdering, kan overføres.....	73
3.3.19.7 Kap. 585 Husleietvistutvalget.....	74
3.3.19.8 Post 1 Driftsutgifter	74
3.3.20 Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet	74
3.3.20.1 Post 1 Driftsutgifter	74
3.3.20.2 Post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	75
3.3.20.3 Post 70 Tilskudd til Lavenergiprogrammet.....	75
3.3.21 Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet.....	75
3.3.21.1 Post 1 Diverse inntekter	75
3.3.22 Kap. 590 Planlegging og byutvikling	75
3.3.22.1 Post 65 Områdesatsing i byer, kan overføres	76
3.3.22.2 Post 72 Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, kan overføres	77
3.3.22.3 Post 81 Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata, kan overføres	77
3.3.23 Kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	77
3.3.23.1 Post 1 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 595 post 21 og 45	78
3.3.23.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres, kan nyttes under kap. 595 post 1 og 45.....	78
3.3.24 Kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	78
3.3.24.1 Post 1 Gebyrinntekter tinglysing	78
3.3.24.2 Post 2 Salg og abonnement m.m.	78
3.3.24.3 Post 3 Samfinansiering	78
3.3.25 Kap. 2412 Husbanken (unntatt 90-poster)	78
3.3.25.1 Post 1 Driftsutgifter	79
3.3.25.2 Post 21 Spesielle driftsutgifter	79
3.3.25.3 Post 71 Tap på utlånsvirksomhet	79
3.3.26 Kap. 5312 Husbanken	79
3.3.26.1 Post 1 Gebyrer m.m.....	79
3.3.27 Kap. 5615 Husbanken	79
3.3.27.1 Post 80 Renter	79
4. Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.....	80
4.1 Innledning	80
4.2 Generelle merknader	80
4.2.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet.....	80

	Side
4.2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet	81
4.2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet	82
4.2.4 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti.....	83
4.2.5 Generelle merknader fra Venstre.....	85
4.2.6 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti.....	87
4.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 18.....	88
4.3.1 Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner	88
4.3.1.1 Post 21 Spesielle driftsutgifter, kan overføres	92
4.3.1.2 Post 60 Innbyggertilskudd.....	92
4.3.1.3 Post 64 Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 572 post 64	95
4.3.1.4 Post 65 Regionsentertilskudd.....	95
4.3.1.5 Post 66 Veksttilskudd.....	96
4.3.1.6 Post 67 Storbytilskudd.....	96
4.3.2 Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner	96
4.3.2.1 Post 60 Innbyggertilskudd.....	98
4.3.2.2 Post 64 Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 571 post 64	98
4.3.3 Kap. 573 Kommunereform.....	98
4.3.3.1 Post 60 Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing.....	98
4.3.4 Kap. 575 Ressurskrevende tjenester	99
4.3.4.1 Post 60 Toppfinansieringsordning, overslagsbevilgning	99
4.3.5 Kap. 578 Valgdirektoratet	100
4.3.5.1 Post 1 Driftsutgifter	100
4.3.6 Kap. 579 Valgutgifter	100
5. Oppfølging av anmodningsforslag.....	101
6. Omtale av særlige temaer	102
7. Forslag fra mindretall.....	103
8. Komiteens tilråding	105
Vedlegg 1 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, til Senterpartiets stortingsgruppe i kommunal- og forvaltningskomiteen, datert 1. november 2017	117
Vedlegg 2 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, datert 7. november 2017	119
Vedlegg 3 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, datert 23. november 2017	120
Vedlegg 4 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, datert 29. november 2017	122
Vedlegg 5 Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråd Sylvi Listhaug, datert 4. desember 2017	123
Vedlegg 6 Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, datert 5. desember 2017	124

STORTINGET

Innst. 16 S

(2017–2018)

**Innstilling til Stortinget
fra kommunal- og forvaltningskomiteen**

Prop. 1 S (2017–2018)

Innstilling fra kommunal- og forvaltningskomiteen om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018, kapitler under Finansdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet og Kommunal- og moderniseringsdepartementet (rammeområdene 1, 6 og 18)

Til Stortinget

1. Innledning

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jorodd Asphjell, Stein Erik Lauvås, Siri Gåsemyr Staalesen og Rigmor Aasrud, fra Høyre, Norunn Tveiten Benestad, Kristin Ørmen Johnsen, Mari Holm Lønseth og Ove Trellevik, fra Fremskrittspartiet, Jon Engen-Helgheim og Kari Kjønås Kjos, fra Senterpartiet, Heidi Greni og Willfred Nordlund, fra Sosialistisk Venstreparti, lederen Karin Andersen, fra Venstre, Ketil Kjenseth, og fra Kristelig Folkeparti, Torhild Bransdal, behandler i denne innstillingen forslag om bevilgninger på statsbudsjettet for 2018 under de kapitlene og postene som er fordelt til komiteen under rammeområdene 1, 6 og 18.

Komiteen har ved vedtak i Stortinget 19. oktober 2017 fått tildelt kapitler under rammeområde 1 (Statsforvaltning), rammeområde 6 (Innvandring, regional utvikling og bolig) og rammeområde 18 (Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.), jf. Innst. 18 S (2017–2018).

Komiteen viser til at det 22. november 2017 ble inngått en avtale om statsbudsjettet for 2018 mellom regjeringspartiene Høyre og Fremskrittspartiet og Venstre og Kristelig Folkeparti. Det vises til behandlingen av Innst. 2 S (2017–2018) 4. desember 2017, samt til de respektive merknader i denne innstillingen. Ved Stortingets vedtak 4. desember 2017 er netto utgiftsramme for rammeområde 1 fastsatt til kr 9 637 992 000, for rammeområde 6 fastsatt til kr 23 624 648 000 og for rammeområde 18 fastsatt til kr 174 502 562 000, jf. Innst. 2 S (2017–2018).

Komiteen viser til at i samsvar med Stortingets forretningsorden § 43 skal bare de forslagene som summerer seg til rammen for rammeområdene 1, 6 og 18, og som er vedtatt ved behandlingen av Innst. 2 S (2017–2018), bli tatt opp til votering ved behandlingen av denne innstillingen.

Åpen høring ble avholdt 30. og 31. oktober 2017.

2. Rammeområde 1 – Statsforvaltning

Oversikten nedenfor viser budsjettforslagene fra regjeringen i Prop. 1 S (2017–2018) for rammeområde 1.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 1

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
Utgifter			
<i>Det kongelige hus</i>			
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen	
	1	Apanasje	11 730 000
	50	Det kongelige hoff	196 841 000
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff.....	139 400 000
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen	
	1	Apanasje	9 763 000
<i>Regjering</i>			
20		Statsministerens kontor	
	1	Driftsutgifter.....	118 700 000
21		Statsrådet	
	1	Driftsutgifter.....	173 400 000
24		Regjeringsadvokaten	
	1	Driftsutgifter.....	101 100 000
	21	Spesielle driftsutgifter	13 700 000
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
502		Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger	
	71	Tilskudd til midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte (OU-midler)	185 400 000
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	1	Driftsutgifter.....	662 192 000
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	127 938 000
	23	22. juli-senteret	9 061 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	20 087 000
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer i regjeringsbyggene, <i>kan overføres</i>	8 364 000
525		Fylkesmannsembetene	
	1	Driftsutgifter.....	1 840 532 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	164 215 000
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen	
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	57 598 000
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	80 000 000
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 955 000 000
	34	Etterbruk og salg av statens eiendom på Adamstuen, <i>kan overføres</i>	7 500 000
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	19 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	161 000 000
531		Eiendommer til kongelige formål	
	1	Driftsutgifter.....	26 327 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 996 000
532		Utvikling av Fornebuområdet	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	97 000
	30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	6 000 000
533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	1	Driftsutgifter.....	20 240 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	27 000 000
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	1	Driftsutgifter.....	274 200 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 107 000
	22	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	63 815 000
	23	Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	104 538 000
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	113 487 000
	27	Opplæringskontoret OK stat	3 497 000
	71	Tilskudd til IKT-standardisering	815 000
545		Datatilsynet	
	1	Driftsutgifter	54 543 000
546		Personvernemnda	
	1	Driftsutgifter	1 927 000
577		Tilskudd til de politiske partier	
	1	Driftsutgifter	8 348 000
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	304 082 000
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	33 761 000
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	73 771 000
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkesungsdomsorganisasjoner	21 913 000
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	8 256 000
<i>Statens forretningsdrift</i>			
2445		Statsbygg	
	24	Driftsresultat:	-436 141 000
		1 Driftsinntekter	-4 860 000 000
		2 Driftsutgifter	2 115 069 000
		3 Avskrivninger	1 092 814 000
		4 Renter av statens kapital	86 000 000
		5 Til investeringsformål	1 129 976 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	206 401 000
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	250 000 000
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 874 486 000
	34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	500 000 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	301 505 000
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	248 309 000
		Sum utgifter rammeområde 1	11 243 801 000
Inntekter			
<i>Inntekter under departementene</i>			
3021		Statsrådet	
	2	Diverse refusjoner	100 000
3024		Regjeringsadvokaten	
	1	Erstatning for utgifter i rettsaker	18 500 000
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon	
	2	Ymse inntekter	21 692 000
	3	Brukerbetaling for tilleggstenester fra departementene	124 383 000
3525		Fylkesmannsembetene	
	1	Inntekter ved oppdrag	164 215 000
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen	
	2	Ymse inntekter	3 189 000
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	2	Opplæringskontoret OK stat	5 281 000
	3	Diverse inntekter	441 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
	4	Internasjonale oppdrag	701 000
	5	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	58 900 000
	6	Betaling for tilleggstenester knyttet til Difis nasjonale felleskomponenter	762 000
	86	Tvangsmulkt	100 000

Avskrivninger, avsetninger til investeringsformål og inntekter av statens forretningsdrift i samband med nybygg, anlegg mv.

5445	Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål	1 129 976 000
5446	Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter, Fornebu	200 000
		Sum inntekter rammeområde 1	1 528 440 000
		Netto rammeområde 1	9 715 361 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 postene 3 og 4
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 6
Kap. 540 postene 1 og 27	Kap. 3540 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til felles tjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter	103,0 mill. kroner

V

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2018 kan pådra forpliktelser ut over bevilgningen på kap. 1 post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de kongelige

eiendommer. Kostnadsrammen settes til 591,7 mill. kroner i prisnivå per juli 2018.

VI

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av et byggeprosjekt under kurantordningen.

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordnin-

gen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2017–2018) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

IX

Fullmakter som gjelder kurantprosjektordningen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av kurante byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter og post 34 Videreføring av kurantprosjekter.

X

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, ut over bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

XI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2018 kan:

- 1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 21 post 1	kap. 3021 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige for-

valtningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XII

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2018 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

2.1 Innledning

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 1 fra flertallet i komiteen, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, er ført opp under Tilråding fra komiteen under kapittel 8 i innstillingen. Dette forslaget summerer seg til kr 9 637 992 000. Nettobeløpet avviker fra forslagene i Prop. 1 S (2017–2018). Se tabell 1a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 1 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 1a. Det blir vist til Innst. 2 S (2017–2018) der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S (2017–2018), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget fra flertallet til vedtak om bevilgninger under ramme 1.

2.2 Generelle merknader

2.2.1 *Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet*

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det norske samfunnet i årene som kommer må gjennom en betydelig omstilling for å møte utfordringene med fallende oljeinntekter, færre yrkesaktive bak hver pensjonist og behovet for et grønt skifte. Offentlig forvaltning må være omstillingsdyktig og bruke ressursene effektivt og i samsvar med innbyggernes behov. Disse medlemmer viser til at regjeringen siden den tiltrådte har hatt satsingsområdet En enklere hverdag for folk flest som en fellesnevner for en rekke tiltak for å fornye, forenkle og forbedre forvaltningen. En rekke forenklinger i lover, forskrifter og annet regelverk er gjennomført.

Disse medlemmer viser til at denne regjeringen har gitt fornying og digitalisering i offentlig sektor et

stort løft. I 2017 er det blant annet bevilget om lag 1,2 mrd. kroner til nye IKT- og digitaliseringstiltak. Medfinansieringsordningen for lønnsomme IKT-prosjekter er utvidet. Disse medlemmer viser til at regjeringen i budsjettet for 2018 har foreslått å bevilge om lag 588 mill. kroner til nye statlige IKT- og digitaliseringstiltak i 2018, blant annet 120 mill. kroner til utvikling av ny digitalisert skattemelding, 13 mill. kroner til digitalisering av offentlige anskaffelser og 55 mill. kroner til ny tjenesteplattform i Altinn. I tillegg viser disse medlemmer til at kommunesektoren i 2017 har fått 25 mill. kroner til kommunale IKT-prosjekter, og at det i 2018 tas sikte på å tildele ytterligere 100 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har hatt som mål å redusere næringslivets årlige kostnader med å oppfylle lover og regler med 15 mrd. kroner innen utløpet av 2017, sett i forhold til kostnadsnivået i 2011. Det er beregnet at tiltak som er gjennomført, har gitt brutto innsparing i årlige kostnader med 14 mrd. kroner, hvorav i underkant av 9 mrd. kroner i denne regjeringsperioden. Med regjeringens forslag til endringer i regnskapsloven blir brutto innsparing 15 mrd. kroner. Dermed er målet nådd. Avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen har bidratt til å redusere utgiftene på statsbudsjettet med omtrent 2,3 mrd. kroner i 2018. Disse midlene er omdisponert til andre prioriterte satsinger, som investeringer i infrastruktur, kunnskap og helsetjenester.

Disse medlemmer viser til at arbeidet med å fjerne tidstyver i statlig forvaltning leder over til et arbeid for kontinuerlig fornying og innovasjon i offentlig sektor. Tidstyvprosjektet har skapt et godt grunnlag for fortsatt forbedringsarbeid. Staten og kommunesektoren samarbeider i 2017 om å fjerne tidstyver i kommunesektoren. Resultatene av dette samarbeidet vil vurderes tidlig i 2018.

2.2.2 *Generelle merknader fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener staten som en stor innkjøper av varer og tjenester skal ta ansvar for anbudskriterier som under hensyn til effektiv konkurranse også sikrer at norske bedrifter får gode muligheter til å delta i anbudskonkurranser.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at staten benytter anbudskriterier som sikrer at norske bedrifter blir mer konkurransedyktige.»

2.2.3 *Generelle merknader fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at kuttene som omtales som et helhetlig budsjettopplegg, samt kutt som følge av avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen, er lite konkrete og fremstår som et flatt kutt uten retning og uten annen reell målsetting enn et rent driftskutt på de aktuelle kapitlene. Disse medlemmer viser for øvrig til de respektive partiers merknader.

2.2.4 *Generelle merknader fra Arbeiderpartiet*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet er opptatt av at ressursene i offentlig sektor brukes på en effektiv og hensiktsmessig måte. Vår felles velstand og velferd er avhengig av at vi bruker ressursene så effektivt som mulig, gitt de overordnede politiske prioriteringene.

Disse medlemmer viser til at digitalisering skaper nye, store muligheter for norsk næringsliv. Industri kan flyttes hjem, og nye teknologiselskaper kan vokse frem. Kortsiktig og ukritisk utrulling av ny teknologi kan utfordre samfunns- og arbeidslivsmodellen vår. Politikken har en viktig rolle og et ansvar for å sørge for at teknologien tas i bruk på en måte som skaper gode samfunn for alle. For å gripe mulighetene må bedrifter, forskningsmiljøer, utdanningsinstitusjoner og staten jobbe tettere sammen.

Disse medlemmer mener vi trenger et taktskifte i digitaliseringen av offentlig sektor. Det vil føre til bedre og mer individuelt tilpassede tjenester til innbyggerne og sikre bedre ressursutnyttelse i det offentlige. Det er et mål at dette skal skape grunnlag både for teknologiske eksportbedrifter og for at nye tjenester kan utvikles gjennom tilgjengeliggjøring av data og funksjonalitet.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018, der det fremmes en lang rekke forslag for en digital omstilling der alle skal med (ut over regjeringens forslag):

- Risikoavlastningsordning for innovative offentlige anskaffelser (50 mill. kroner)
- Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter i staten (25 mill. kroner)
- IKT-prosjekter i kommunene (50 mill. kroner i skjønnsmidler)
- Tilskudd til bredbåndsutbygging (430 mill. kroner)
- Helseteknologiordningen: velferdsteknologi i kommunene (e-helsesatsning) (100 mill. kroner)
- Koding på barnetrinnet (30 mill. kroner)
- Digitale læremidler og infrastruktur (50 mill. kroner)
- Etter- og videreutdanning for lærere i god bruk av digitale læremidler (20 mill. kroner)

- Nytt forskningsprogram IKT og IKT-sikkerhet (50 mill. kroner)
- Kompetansereform for arbeidslivet (50 mill. kroner)

Disse medlemmer viser til at budsjettavtalen mellom regjeringspartiene og støttepartiene medfører en ytterligere økning i det generelle kuttet i offentlig sektor. Dette får konsekvenser for en rekke tjenester og formål. I de fire siste statsbudsjettene har regjeringen gjennomført flate «ostehøvelkutt» omtalt som en «avbyråkratiserings- og effektiviseringsreform». Kuttet for 2018 er økt til 0,7 pst. som et resultat av forhandlingene med samarbeidspartiene.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet ønsker en tillitsreform i offentlig sektor. Målene må bli færre og klart definert. De ansattes kunnskap og kompetanse skal få større plass. Det skal måles mer på samfunnsnytte og resultater i stedet for prosesser og arbeidsoppgaver. Færre ressurser skal brukes på kontroll- og rapporteringsvirksomhet, og fagfolk skal få større frihet til å gjøre vurderinger av hvordan de overordnede målene best oppnås. Faglige beslutninger bør tas på et lavest mulig nivå. Gjennom økt handlingsrom i møte med innbyggerne kan det oppstå større rom for faglig utvikling og nytenkning. Et velfungerende trepartssamarbeid som arbeidsmetode må være grunnlaget for arbeidet med tillitsreformen.

2.2.5 *Generelle merknader fra Senterpartiet*

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet legger vekt på å utvikle et effektivt statsapparat med høy tillit i befolkningen. Statlige etater og direktorater utøver i dag stadig større innflytelse i saker som krever politisk skjønn. Dette kan undergrave tilliten til demokratiet og konsentrere makt. Derfor vil Senterpartiet føre en politikk som avbyråkratiserer og desentraliserer Norge.

Disse medlemmer mener regjeringens politikk bidrar til sentralisering av aktivitet og beslutningsmyndighet. Gjennom iverksatte reformer på mange samfunnsområder mister lokalsamfunn viktige offentlige tjenester. Myndighetsutøvelse flyttes over til statlige virksomheter og direktorater på bekostning av folkevalgt styring. Senterpartiet vil endre dette.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2018 har lagt inn vesentlige økninger i bevilgningene til kommuner og fylkeskommuner for å styrke den folkevalgte forvaltningen lokalt. Samtidig har det vært nødvendig å foreta innsparinger i statlig forvaltning og i statlige byggeprosjekt.

Disse medlemmer viser til at staten er en stor innkjøper av varer og tjenester. Det er viktig at det er konkurranse om disse leveransene, men samtidig bør det være et mål for statlige myndigheter å bidra til at sta-

ten benytter anbudskriterier som sikrer norske bedrifters konkurransedyktighet. Det vises til forslag om dette under kap. 2445 Statsbygg.

2.2.6 Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Norge er et land med relativt små forskjeller, en sterk velferdsstat, høy arbeidsdeltakelse blant begge kjønn, sterke fagforeninger og en stabil økonomi. Dette har gjort Norge til et av verdens beste land å bo i. Dette er nå under press, også fra regjeringen. Forskjellene øker, og flere må jobbe i midlertidige stillinger.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjettforslag, som vil verne om det beste med det norske samfunnet, som små forskjeller, høy sysselsetting og sterke fellesarenaer. Det foreslås der kraftfulle tiltak for å redusere forskjellene og viktige løft for velferden. Norge må være en del av klimaløsningen, ikke klimaproblemet. Det må gjennomføres også hele statsforvaltningen.

Dette medlem mener at for å sikre dette må samfunnet sørge for et gjennomorganisert arbeidsliv og sterkere styring fra myndighetenes side. Dette medlem foreslår blant annet en kraftig styrking av Arbeids-tilsynet, Skatteetaten og Økokrim. Dette medlem viser til at alle satsingene i alternativt budsjett for 2018 fra Sosialistisk Venstreparti er finansiert innenfor en ramme med redusert oljepegebruk på 6 mrd. kroner sammenlignet med regjeringens opplegg.

Dette medlem mener det er viktig at det stilles krav til bruk av skattebetalernes penger, og mener derfor at utstrakt bruk av anbud og private løsninger i velferd, omsorg og renhold, slik regjeringen ønsker, må stoppes. Dette fører til at en stor andel av skattebetalernes penger ikke går til offentlige formål, men til store private utbytter til eiere og selskaper, hvorav noen også er plassert i skatteparadis og derfor ikke selv bidrar til det spleiselaget de taper penger ut av.

Dette medlem viser til det store behovet for flere kompetente og ansvarsfulle ansatte i stat og kommune. En god rekrutteringspolitikk kan derfor ikke bygge på anbudsutsetting som kan medføre lavere pensjoner og på sikt også lavere lønninger for disse viktige yrkene.

Dette medlem er helt uenig i at det er rimelig å legge opp til at disse yrkene i framtida skal ha dårligere lønns- og pensjonsvilkår enn i dag, og at innsparingene som oppnås ved kutt i pensjoner og lønninger, skal tas ut i form av inntekter til eierne av selskapene som vinner anbud. De offentlige bevilgningene som brukes på kommersielle sykehjem, bør ikke gå til å berike et fåtall privatpersoner i stedet for å sikre dem som gjør jobben, verdige lønnsforhold. Det er en svært dårlig bruk av skattebetalernes penger og en dårlig arbeidsgiverpolitikk som setter hele rekrutteringen til disse yrkene i fare

og fører til at de økonomiske skillene mellom eliten som har makt og penger, og ansatte som utfører det viktige arbeidet, øker.

Dette medlem vil føre en politikk som fører til mindre forskjeller og mindre sløsing med skattebetalernes penger.

Dette medlem viser til at det er behov for skarpe prioriteringer i budsjettet for å bedre fordelingsprofilen. Dette medlem har derfor i sitt alternative statsbudsjett for 2018 noen reduksjoner på ulike poster under rammeområde 1 både for administrasjon og for store nye investeringer i bygningsmassen til kongelige formål, med unntak av endringer som er gjort for å ivareta sikkerhet.

Dette medlem viser til at staten er en meget stor arbeidsgiver. Det er derfor viktig at staten tar ansvar for å sikre likelønn og å sikre hele stillinger til ansatte som ønsker det. Staten som arbeidsgiver har et stort ansvar for å ivareta og sikre at seniorene ansatt i staten og statlige virksomheter kan stå i jobb til pensjonsalderen, og at dette blir ivaretatt også innenfor de rammene regjeringen har foreslått i statsbudsjettet for 2018.

Dette medlem understreker statens særlige ansvar for å rekruttere og beholde ansatte med funksjonsnedsettelse i forvaltningen og i all statlig virksomhet. På tross av at det settes i verk tiltak for å bedre situasjonen, er allikevel andelen mennesker med funksjonsnedsettelse uten arbeid like høy. Statlig virksomhet må forsterke og ivareta sitt ansvar løpende, og særlig i prosessen med effektiviseringstiltakene foreslått i statsbudsjettet er det viktig å sikre at mennesker med funksjonsnedsettelse ikke skyves ut, og at ny organisering ikke vanskeliggjør nyrekruttering.

Dette medlem viser til behovet for å endre styringssystemer i offentlig forvaltning og gjennomføre til-litsreformer.

Dette medlem mener dette må skje både på statlig og kommunalt nivå, der de ansattes faglige handlingsrom styrkes på bekostning av markedsprinsipper og byråkratisk kontroll, slik at ressurser blir brukt til å gi god service til folk og samfunn, at den faglige kompetansen blir benyttet, og at samarbeid mellom ulike etater fungerer smidig.

Dette medlem mener det er nødvendig at det nye museumsbygget for Saemien Sijte blir realisert. Stortinget vedtok i forbindelse med statsbudsjettet for 2015 bevilgning til nytt forprosjekt for et rimeligere nybygg for museet. Dette medlem mener det er avgjørende at det fattes et bevilgningsvedtak for oppstart av bygging i 2018 i tråd med fremdriften i planen for bygging, og viser til egne forslag om dette i alternativt budsjett for 2018.

Dette medlem viser til at det er et stort vedlikeholdsetterslep for fengslene i Norge. Det er også behov for å igangsette utbyggingen av nye soningsplasser. De

dårlige fasilitetene er til hinder for rehabiliteringen og gjør det blant annet vanskeligere for kvinner som er i soning. Dette medlem viser til at regjeringen har løst problemet med dårlig vedlikehold og få fengselsplasser ved å leie dyrere soningsplasser i Nederland, noe som innebærer at de innsatte må sone langt fra familie og venner. Videre bør regjeringen nå benytte den kapasiteten som faktisk er ledig i norske fengsler, framfor å leie dyre plasser i utlandet. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, der det foreslås å øke det ekstraordinære vedlikeholdet av fengslene.

Dette medlem viser til det store behovet for vedlikehold i norske fengsler der arbeidsmiljøet for de ansatte ikke er ivaretatt, og har derfor i sitt alternative statsbudsjett for 2018 foreslått å øke vedlikeholdet av fengslene med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til innstillingens ulike kapitler for nærmere omtale av endringer.

2.2.7 Generelle merknader fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Perspektivmeldingen 2017 peker på en rekke nye utfordringer som må løses i de kommende årene, og understreker at det er nødvendig med et statsbudsjett med en nøktern pengebruk og en prioritering av moderne og fremtidsrettede grep for å sikre en produktiv og bærekraftig økonomi. Dette medlem mener på denne bakgrunn at man gjennom statsbudsjettet for 2018 må ta målrettede grep for å få flere i arbeid og for å gjennomføre en gjennomgående digitalisering av Norge, slik at vi står rustet til å møte utfordringene som kommer. Også statsforvaltningen berøres av disse hensynerne, og dette medlem foreslår derfor gjennomgående grep som gjør statsforvaltningen og offentlig sektor mer effektiv, og som hindrer unødvendig vekst i rammebevilgningene. Dette medlem vektlegger at forvaltningen har et ansvar for å gå foran når det gjelder å inkludere samfunnets utsatte grupper. Under dette rammeom-

rådet behandles videre de delene av statsforvaltningen som særlig spiller en nøkkelrolle når det gjelder å bygge ut nye og bedre digitale løsninger til bruk både for staten og andre deler av offentlig sektor. Videre mener dette medlem at man må unngå unødvendig pengebruk innenfor forvaltning av statens kongelige eiendommer og Statsbyggs eiendommer generelt. I økonomisk utfordrende tider er det uforsvarlig av regjeringen å foreslå å bevilge store og tidvis unødvendige summer til disse to formålene, samtidig som det i andre rammer kuttes i bevilgninger til arbeidsmarkedstiltak og tiltak for samfunnets svakeste.

DIGITALISERING AV NORGE

Dette medlem mener det er avgjørende at Norge tar i bruk de teknologiske mulighetene som ligger foran oss, og at vi tar grunnleggende, forpliktende grep for å sikre fremtidig velferd og verdiskaping gjennom digitalisering. Dette medlem viser til beregninger fra Accenture og World Economic Forum som viser at økt digitaliseringstakt i offentlig sektor fram mot 2025 kan bidra til å redde tusenvis av liv, redusere antall sykehusdøgn med flere hundre tusen og bidra til innsparinger på 65 mrd. kroner på tvers av offentlig sektor i Norge. Statsbudsjettet for 2018 er etter dette medlems syn viktig for å sende et signal om hvorvidt Norge vil framskynde eller bremse den digitale utviklingen. Derfor er en av Venstres hovedprioriteringer i partiets forslag til statsbudsjett for 2018 digitalisering av Norge og det å sette Norge og ikke minst barn og unge i stand til å møte en ny digital hverdag. Samlet foreslår Venstre tiltak for over 1,1 mrd. kroner i sitt forslag til statsbudsjett for 2018, og dette medlem viser til videre omtale av dette særlig i Innst. 11 S (2017–2018) og Innst. 12 S (2017–2018), men også i flere andre budsjettinnstillinger.

Samlet foreslo dette medlem i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 følgende konkrete endringer under rammeområde 1, Statsforvaltningen:

Tiltak	Bokført mill. kr.
200 ekstra traineeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen	10,0
Etablere en traineemelding i offentlig forvaltning for studenter	10,0
Etablering av KommuneCERT	2,0
Etablere nasjonal datahub for åpne data, Difi	5,0
Utvikling av digitalt pakkeforløp for hjelpemidler i kommunene	10,0
Medfinansieringsordningen for lønnsomme IKT-prosjekter	50,0
Nybygg og ombygging av Arkeologisk museum ved Universitetet i Stavanger	15,0
Sikringstiltak av kongelige eiendommer	-50,0

Tiltak	Bokført mill. kr.
Tilskudd til granplanting, KLD	-4,0
Nytt logistikkbygg, Slottet	-20,1
Videreføring av ordinære byggeprosjekter, Statsbygg	-40,0
Kjøp av eiendom Statsbygg	-77,3
Sum rammeområde 1: Statsforvaltning mv.	-89,4

2.2.8 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti legger vekt på at vi skal ha et velfungerende statsapparat som ivaretar de oppgaver og funksjoner som det er naturlig at løses på statlig nivå. Dette medlem vil fremheve at det kontinuerlig bør foretas en vurdering av balansen mellom stat, fylke og kommune, og legger subsidiaritetsprinsippet til grunn i tilnærmingen til

offentlig planlegging og organisering. Beslutninger skal tas på lavest mulig hensiktsmessig nivå, men det innebærer også at laveste nivå ikke nødvendigvis alltid er hensiktsmessig. Dette medlem ser frem til at regionreformen kan demokratisere mange av beslutningene som ligger på statlige hender og på regional stat. Det er i dag et betydelig demokratisk underskudd i dette skjæringspunktet.

Tabell 1a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 1, med forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen					
	50	Det kongelige hoff	196 841	196 452 (-389)	196 841 (0)	192 841 (-4 000)	163 841 (-33 000)
20		Statsministerens kontor					
	1	Driftsutgifter	118 700	118 465 (-235)	118 700 (0)	115 800 (-2 900)	115 700 (-3 000)
21		Statsrådet					
	1	Driftsutgifter	173 400	173 061 (-339)	173 400 (0)	163 000 (-10 400)	168 400 (-5 000)
24		Regjeringsadvokaten					
	1	Driftsutgifter	101 100	100 910 (-190)	101 100 (0)	101 100 (0)	95 000 (-6 100)
	21	Spesielle driftsutgifter	13 700	13 656 (-44)	13 700 (0)	13 700 (0)	13 700 (0)
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon					
	1	Driftsutgifter	662 192	660 786 (-1 406)	662 192 (0)	650 192 (-12 000)	662 192 (0)
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor	127 938	127 664 (-274)	127 938 (0)	127 938 (0)	127 938 (0)
	23	22. juli-senteret	9 061	9 044 (-17)	9 061 (0)	9 061 (0)	9 061 (0)
525		Fylkesmannsembetene					
	1	Driftsutgifter	1 840 532	1 836 856 (-3 676)	1 840 532 (0)	1 736 532 (-104 000)	1 835 532 (-5 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
	21	Spesielle driftsutgifter	164 215	163 894 (-321)	164 215 (0)	164 215 (0)	164 215 (0)
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen					
	36	Kunstnerisk utsmykking	19 000	19 000 (0)	19 000 (0)	10 000 (-9 000)	19 000 (0)
531		Eiendommer til kongelige formål					
	1	Driftsutgifter	26 327	26 275 (-52)	26 327 (0)	26 327 (0)	26 327 (0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	52 996	52 996 (0)	52 996 (0)	52 996 (0)	20 096 (-32 900)
533		Eiendommer utenfor husleieordningen					
	1	Driftsutgifter	20 240	20 200 (-40)	20 240 (0)	20 240 (0)	20 240 (0)
540		Direktoratet for forvaltning og IKT					
	1	Driftsutgifter	274 200	273 667 (-533)	274 200 (0)	262 200 (-12 000)	274 200 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	37 107	37 052 (-55)	37 107 (0)	37 107 (0)	37 107 (0)
	23	Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter	104 538	104 347 (-191)	104 538 (0)	104 538 (0)	104 538 (0)
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter	113 487	113 314 (-173)	138 487 (+25 000)	113 487 (0)	113 487 (0)
	27	Opplæringskontoret OK stat	3 497	3 493 (-4)	3 497 (0)	3 497 (0)	3 497 (0)
545		Datatilsynet					
	1	Driftsutgifter	54 543	54 441 (-102)	54 543 (0)	51 543 (-3 000)	54 543 (0)
546		Personvernemnda					
	1	Driftsutgifter	1 927	1 923 (-4)	1 927 (0)	1 927 (0)	1 927 (0)
577		Tilskudd til de politiske partier					
	1	Driftsutgifter	8 348	8 330 (-18)	8 348 (0)	8 348 (0)	8 348 (0)
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	304 082	314 082 (+10 000)	314 082 (+10 000)	309 082 (+5 000)	304 082 (0)
2445		Statsbygg					
	24	Driftsresultat:	-436 141	-436 141 (0)	-436 141 (0)	-481 141 (-45 000)	-436 141 (0)
		2 Driftsutgifter	2 115 069	2 115 069 (0)	2 115 069 (0)	2 070 069 (-45 000)	2 115 069 (0)
	30	Prosjektering av bygg	206 401	206 401 (0)	206 401 (0)	219 401 (+13 000)	206 401 (0)
	31	Igangsetting av ordinære byggeprosjekter	0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	5 000 (+5 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter	250 000	250 000 (0)	270 000 (+20 000)	250 000 (0)	250 000 (0)
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter	2 874 486	2 844 486 (-30 000)	2 844 486 (-30 000)	2 611 486 (-263 000)	2 874 486 (0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	301 505	301 505 (0)	301 505 (0)	301 505 (0)	351 505 (+50 000)
	49	Kjøp av eiendommer	248 309	198 309 (-50 000)	198 309 (-50 000)	248 309 (0)	248 309 (0)
		Sum utgifter	11 243 801	11 165 738 (-78 063)	11 218 801 (-25 000)	10 796 501 (-447 300)	11 213 801 (-30 000)
Inntekter (i tusen kroner)							
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon					
	2	Ymse inntekter	21 692	21 649 (-43)	21 692 (0)	21 692 (0)	21 692 (0)
	3	Brukerbetaling for tilleggstjenester fra departementene	124 383	124 138 (-245)	124 383 (0)	124 383 (0)	124 383 (0)
3525		Fylkesmannsembetene					
	1	Inntekter ved oppdrag	164 215	163 894 (-321)	164 215 (0)	164 215 (0)	164 215 (0)
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen					
	2	Ymse inntekter	3 189	3 183 (-6)	3 189 (0)	3 189 (0)	3 189 (0)
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT					
	3	Diverse inntekter	441	437 (-4)	441 (0)	441 (0)	441 (0)
	4	Internasjonale oppdrag	701	700 (-1)	701 (0)	701 (0)	701 (0)
	5	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	58 900	58 828 (-72)	58 900 (0)	58 900 (0)	58 900 (0)
	6	Betaling for tilleggstjenester knyttet til Difis nasjonale felleskomponenter	762	760 (-2)	762 (0)	762 (0)	762 (0)
		Sum inntekter	1 528 440	1 527 746 (-694)	1 528 440 (0)	1 528 440 (0)	1 528 440 (0)
		Sum netto	9 715 361	9 637 992 (-77 369)	9 690 361 (-25 000)	9 268 061 (-447 300)	9 685 361 (-30 000)

2.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 1

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2017–2018), Innst. 2 S (2017–2018) og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Finansdepartementet

Regjering

2.3.1 Kap. 20 Statsministerens kontor

2.3.1.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at det i proposisjonen er foreslått en bevilgning på posten med 118,7 mill. kroner, og at lønn utgjør 75 pst. av kostnadene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til alternativt statsbudsjett, der det er omdisponert midler fra denne posten, til viktige satsingsområder, på skole, helse og fordeling.

2.3.2 Kap. 21 Statsrådet

Komiteen viser til at det er foreslått økte bevilgninger i proposisjonen, og at dette skal dekke lønnsutgifter for regjeringsmedlemmene, statssekretærene og de politiske rådgiverne og en del andre utgifter knyttet til den politiske ledelsen i departementene. Komiteen viser også til at det er foreslått en fullmakt til å overskrive budsjettet dersom det blir nødvendig med ulike sikringstiltak i samråd med Statsministerens kontor og politiet.

2.3.2.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til alternativt statsbudsjett for 2018, der det er omdisponert midler fra denne posten til viktige satsingsområder, på skole, helse og fordeling.

2.3.3 Kap. 24 Regjeringsadvokaten

Komiteen viser til at Regjeringsadvokaten har opplevd en økning i sakstilgangen sammenlignet med 2015 – hvor det var en nedgang – og at sakene er større og mer komplekse enn tidligere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til alternativt statsbudsjett for 2018, der det er omdisponert midler fra denne posten til satsingsområdene skole, helse og fordeling.

2.3.3.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

I forslaget til bevilgning på post 1 Driftsutgifter er det foreslått 101 mill. kroner. Komiteen viser til at det er en økning på 6,1 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2017. Dette går i hovedsak til lønn, og formålet er å holde på de mest erfarne advokatene hos Regjeringsadvokaten. Spesielt gjelder dette advokatene

med møterett for Høyesterett. Komiteen vil påpeke at det er sentralt å beholde kvalifiserte ansatte i en tid med stadig mer kompliserte saker og hvor rettskildematerialet stadig blir mer omfattende. Komiteen vil likevel understreke at stillinger for statlige ansatte verken kan eller skal være lønnsledende.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.3.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Det kongelige hus

Komiteen viser til at kommunal- og forvaltningskomiteen fra 2018 overtar ansvaret for behandling av kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen og kap. 2 H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen i behandlingen av statsbudsjettet. Dette var tidligere underlagt kontroll- og konstitusjonskomiteen.

2.3.4 Kap. 1 H.M. Kongen og H.M. Dronningen

Komiteen viser til at bevilgningene under kap. 1 øker fra 237,991 mill. kroner til 347,971 mill. kroner fra 2017 til 2018. Økningen er i all hovedsak knyttet til gjennomføring av sikringsprosjektet ved de statlige og private kongelige eiendommer, som er planlagt ferdigstilt i 2020. Bevilgningene på kap. 1 post 50 Det kongelige hoff og kap. 1 post 51 Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff dekker også kostnader knyttet til kronprinsparets eiendommer og stab.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing på kap. 1. og kap. 2 som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteen viser til Innst. 10 S (2016-2017) hvor grensesnittet for hvilke utgifter som skal dekkes av Hofets bevilgninger og over apanasjen er omtalt.

Komiteen viser til at det i Prop. 1 S (2017-2018) under kap. 1, post 50 Det kongelige hoff heter:

«... Kongehusets utgifter til offisielle oppgaver og drift av organisasjonen, herunder lønnsmidler for alle ansatte»

Komiteen viser til at det i Prop. 1 S (2016-2017) kap. 1, post 50 Det kongelige hoff, het:

«... dekning av lønnsmidler for alle ansatte ved Det kongelige hoff, inkludert lønnsmidler til ansatte som utfører drift og mindre vedlikeholdsoppgaver på H.M. Kongen og H.M. Dronningens og H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessens private eiendommer.»

2.3.4.1 POST 50 DET KONGELIGE HOFF

Komiteen viser til at de kongelige fond og stiftelser har vært en del av kongehusets virksomhet siden 1905. Stiftelsene er etablert som følge av gaver og bidrag til formålet, de er allmenntilgitt, og midlene som disponeres, skal støtte fondets formål.

Komiteen merker seg at det er gjort enkelte praktiske endringer i hvordan utgifter fordeles, og at dette omtales i hoffets årsrapport. Komiteen merker seg at kongehuset, selv om de ikke er underlagt offentlighetsloven, omtaler disse fondene i sin årsberetning. Komiteen støtter den økte åpenheten som kongehuset legger opp til.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre mener at når hoffet utfører oppgaver som ikke er en del av de offisielle oppgavene, må dette fremkomme tydelig i årsrapporten. Slike lønnskostnader bør ikke belastes Det kongelige hoff.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.4.2 POST 51 SÆRSKILTE PROSJEKTER VED DET KONGELIGE HOFF

Komiteens medlem fra Venstre er kritisk til store bevilgninger til statens kongelige eiendommer i et budsjett hvor det ellers må gjøres harde prioriteringer. Dette medlem viser til at regjeringen foreslår å trappe opp bevilgningene til et storstilt sikringsprosjekt til nesten 600 mill. kroner totalt, med en foreslått bevilgning på 139,4 mill. kroner i 2018. Dette medlem viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, der det er foreslått å redusere bevilgningen til dette prosjektet med 50 mill. kroner i 2018 i forhold til regjeringens forslag.

2.3.5 Kap. 502 Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger

Komiteen merker seg at det for 2018 ikke avsettes midler til delfinansiering av prosjekter i ulike statlige virksomheter og til felles utviklings- og opplæringstiltak, herunder forsøk i staten, slik det har blitt gjort tidligere. Komiteen merker seg også at regjeringen tar høyde for at dersom partene foretar en ny avsetning av kompetansemidler i lønnsoppgjøret, vil forslag til bevilgning bli forelagt Stortinget i en egen proposisjon, og har ingen merknader til dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at i staten, eksklusive helseforetakene, hadde heltidsansatte kvinner 92,2 pst. av menns lønn i 2012. I 2016 var forskjellen ifølge tabell 1.14 i TBUs siste rapport på 89,3 pst. Ulikelønnen øker.

Dette er en svært urovekkende utvikling, og disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen prioritere likelønn i statlig sektor i framtidige lønnsoppgjør.»

Disse medlemmer registrerer også at lønnsutviklingen for toppledere i staten var 7,9 pst. i 2015 og 4,8 pst. i 2016. Dette er langt over utviklingen i resten av samfunnet, og disse medlemmer er bekymret for om regjeringen har kontroll over utviklingen.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det er tilnærmet lik lønn mellom kvinner og menn på de ulike stillingsnivåene i staten. Men det er fortsatt en større andel menn i de høyere lønnede stillingsnivåene. Generelt sett er en del av disse strukturforskjellene i ferd med å endre seg. Disse medlemmer vil bemerke at utjevning av lønnsforskjellene mellom kvinner og menn samlet i staten skjer bedre gjennom rekruttering av kvinner til høyere betalte stillinger og til lederoppgaver enn gjennom særlige likelønntiltak i lønnsoppgjørene. Disse medlemmer viser til at det har vært en økning i andelen kvinner på de ulike ledernivåene i staten.

Disse medlemmer viser til at staten er avhengig av å kunne tiltrekke seg kompetente og dyktige ledere. Det er viktig at staten er konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Disse medlemmer peker på at lønnsutviklingen for statens toppledere over tid skal følge normen som settes av frontfaget. Dette har regjeringen presisert i de nye retningslinjene for statens lederlønnssystem. Det vises videre til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet følger med på utviklingen av lederlønnninger i staten og vurderer om det er behov for nye tiltak for å sikre at utviklingen over tid holder seg innen frontfagsnormen.

Disse medlemmer viser til at økningen i gjennomsnittlig lønn i lederlønnssystemet for 2016 er på 4,8 pst. Den viktigste årsaken til dette avviket er lønnsvekst for lederne i Politiet i forbindelse med utnevning av politimestre til de nye politidistriktene. Veksten uten politireformen er på 2,8 pst.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er kritiske til at regjeringen har avtalt to ulike hovedtariffavtaler i staten. Lønnsstruktur og stillingsstruktur i staten må være oversiktlig, blant annet slik at Stortinget kan forsikre seg om at bevilgningene er benyttet i tråd med intensjonen. Det må derfor være et helhetlig system som er likt for ulike virksomheter. Et slikt system må samtidig kunne gi rom for lokale forskjeller som ivaretar behov for ulikheter mellom statlige virksomheter. Hovedtariffavtalen i staten må sikre staten styring med lønnsutviklingen og gi mulighet for å ivareta likelønn samt justere mellom grupper og på tvers av virksomheter. Den må samtidig gi mulighet for å gi alle lønnsutvikling og utjevne forskjeller gjennom sentrale tillegg.

Disse medlemmer påpeker at staten som sektor er særpreget av at den utfører langt mer myndighetsutøvelse enn i kommunal sektor, og i mindre grad består av tjenesteytende virksomheter. Det innebærer at staten som arbeidsplass er forskjellig fra både kommunene og privat sektor. Staten har langt flere ansatte med høyere akademisk utdanning enn kommunene. Det er i staten heller ikke mulig å kategorisere ansattgrupper ut fra yrkesbakgrunn eller utdanning, og dermed vil lagdelte lønssystemer passe dårlig til de fleste statlige virksomheter. De statlige fagforeningene organiserer på tvers av utdanning og arbeidsoppgaver, noe som gjør det unaturlig å dele inn de ansattes lønssystem etter utdanning eller fagorganisering.

Disse medlemmer har merket seg at mange tillitsvalgte og ansatte er bekymret over at to ulike hovedtariffavtaler allerede nå skaper problemer og ikke bidrar til effektivitet.

Disse medlemmer vil påpeke at det ikke framstår som en modernisering med ulike tariffavtaler for folk som er ansatt for å gjøre samme jobb side ved side. Statsansattes lønns- og arbeidsvilkår skal være transparente og forutsigbare. Den nye avtalestrukturen er et skritt i feil retning.

Disse medlemmer viser til at den forrige store endringen av statens lønns- og forhandlingssystem i 1991 var grundig utredet gjennom NOU 1990:32 Statens lønnskomité av 1988. Fjorårets endringer bærer preg av mangel på utredning og konsekvensvurdering. Disse medlemmer mener at det bør nedsettes en lønnskommisjon for staten som har et helhetlig utgangspunkt og en målsetting om å skape enighet om et felles

lønssystem for staten. Et slikt arbeid bør følge opp det arbeidet som foregår fram til mellomoppgjøret i 2018.

Disse medlemmer mener at det bør være et mål at det blir én hovedtariffavtale med både sentrale og lokale tarifforhandlinger, samt justeringsforhandlinger for stillingsgrupper gjeldende for alle arbeidstakere i det statlige tariffområdet uavhengig av organisasjonstilknutting.

Disse medlemmer mener også det er nødvendig at det utarbeides et bedre statistikkgrunnlag for å følge lønnsutviklingen i statlig sektor slik at oppgjørene kan gjennomføres med et bedre grunnlag.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at organisasjons- og avtalefriheten innebærer at ulike organisasjoner kan inngå ulike avtaler på vegne av sine medlemmer. Ulikelydende avtaler er vanlig i andre tariffområder og forekommer også i staten, blant annet i Forsvaret. Disse medlemmer påpeker at lønnsoppgjør er partenes ansvar, men merker seg at ulike statlige virksomheter har ulike utfordringer og muligheter. Disse medlemmer støtter vurderingen om at en større lokal lønsspott gir arbeidsgivere og tillitsvalgte i ulike statlige virksomheter en bedre mulighet for å rekruttere, utvikle og beholde kompetente medarbeidere. Dette styrker virksomhetenes mulighet for å oppfylle sine samfunnsoppdrag.

2.3.5.1 POST 71 TILSKUDD TIL MIDLER TIL OPPLÆRING OG UTVIKLING AV TILLITSVALGTE (OU-MIDLER)

Komiteen merker seg at det er foreslått 185,4 mill. kroner på posten, altså hele bevilgningen som foreslås under kap. 502 til organisasjonenes opplærings- og utviklingstiltak. Komiteen viser til Prop. 1 S (2017–2018) og slutter seg til forslaget.

2.3.6 **Kap. 510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon**

2.3.6.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at posten er foreslått redusert med 50,3 mill. kroner blant annet fordi DFØ har overtatt ansvaret for lønns- og regnskapstjenester og posten er justert for dette. I tillegg til andre mindre justeringer kuttes posten med 5 mill. kroner i forbindelse med den såkalte effektiviserings- og avbyråkratiseringsreformen og andre kutt i administrative funksjoner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.6.2 POST 22 FELLESUTGIFTER FOR DEPARTEMENTENE OG STATS MINISTERENS KONTOR

Komiteen viser til at posten reduseres med om lag 9 mill. kroner, og at dette skyldes en omdisponering mellom post 22 og post 1 på 10,4 mill. kroner knyttet til føringen av interne husleieforpliktelser. I tillegg fremgår det at lønns- og prisveksten ikke kompenseres fullt ut som følge av avbyråkratiseringsreformen, uten at beløpene fremkommer spesifisert i proposisjonen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.6.3 POST 23 22. JULI-SENTERET

Komiteen merker seg at det er stor interesse for 22. juli-senteret, og ser fram til at det omtalte vitneprosjektet hvor elever møter mennesker som på forskjellige måter opplevde 22. juli, blir realisert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.6.4 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIEHOLD, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, merker seg at en bevilgning til IKT-sikkerhet i 2017 på 5 mill. kroner ikke er videreført i 2018, og forutsetter da at sikkerheten i de IKT-systemene som driftes av DSS, er tilfredsstillende.

2.3.7 *Kap. 3510 Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon*

2.3.7.1 POST 2 YMSE INNTEKTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til

at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.7.2 POST 3 BRUKERBETALING FOR TILLEGGSTJENESTER FRA DEPARTEMENTENE

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.8 *Kap. 525 Fylkesmannsembetene*

Komiteen viser til at Fylkesmannen er kongens og regjeringens representant i fylket. Fylkesmannsembetene utfører fagoppgaver for elleve departementer og ti direktorat/tilsyn. Komiteen støtter regjeringens ønsker om en offentlig sektor som fremmer demokrati og rettssikkerhet, og som står for faglig integritet og effektivitet. Bevilgningen skal dekke ordinære lønns- og driftsutgifter for fylkesmannsembetene.

Komiteen viser til at det nå pågår et arbeid for å fusjonere flere av fylkesmannsembetene. Ny struktur skal styrke Fylkesmannens rolle som tverrsektoriell samordner av statens interesser overfor kommunene. Komiteen registrerer at Fylkesmannen i 2018 vil styrke samordningen av tilsynene overfor kommunene, og støtter dette.

Komiteen støtter opprettelsen av et nytt forvaltningsorgan «Fylkesmannens fellesadministrasjon (FMFA)» for å få en mer helhetlig og strategisk styring av fylkesembetene innen det administrative området, og legger til grunn at dette resulterer i økt kvalitet, økt effektivitet og mindre sårbarhet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing i fylkesmennenes budsjett som ledd i et tiltak for redusert byråkrati og prioritering av bevilgninger til kommunene og fylkeskommunene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et svært stort behov for å styrke fylkesmennenes arbeid med vergeordningen. Den nye loven er ambisiøs og god. Vergeordningen skal være en viktig velferdsordning som ivaretar rettssikkerhet, selvbestemmelse, medbestemmelse og medvirkning – viktige menneskerettigheter. Vergemålet skal individuelt tilpasses den det gjelder. Den nye loven er også i harmoni med FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter av 30. mars 2007, som Norge ratifiserte den 1. juli 2013.

Disse medlemmer viser til at det pågår en faglig diskusjon reist av likestillingsombudet. Det stilles spørsmål ved om loven ivaretar disse rettighetene godt nok.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen i budsjettet har foreslått å øke bevilgningen til dette formålet, men er i sterk tvil om det er tilstrekkelig. Arbeidspresset som ansatte utsettes for etter at loven trådte i kraft, er for stort, og da kan rettssikkerheten for personer under vergemål på flere måter være i fare. Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2018 der det er omdisponert 5 mill. kroner fra fylkesmennenes arbeid med regionreformen til vergemål i Innst. 6 (2017–2018). Dette medlem mener også at regjeringen må melde tilbake på situasjonen og eventuelt foreslå tilleggsbevilgninger til dette i revidert nasjonalbudsjett for 2018.

Dette medlem mener at endringen i vergemål har vært underfinansiert siden den ble gjennomført i 2013, og at det derfor er sentralt med en gjennomgang av ordningen slik at regjeringen kan komme tilbake til Stortinget med bedret finansiering.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet er positive til at regjeringen foreslår en økning på 43 mill. kroner for å sette vergemålsmyndighetene i stand til å nå målene med vergemålsreformen som kom i 2013. Vergemålsmyndighetene skal bidra til økt rettssikkerhet og rettslikhet for vergetrengende gjennom sitt arbeid med å ivareta rettighetene og interessene til mindreårige og voksne som ikke er i stand til å ivareta egne interesser. Det kom en vergemålsreform og ny lov i 2013. Målet var at vergemålet i større grad tilpasses den enkelte vergetrengendes behov og ønsker. I 2016 var det registrert 64 000 vergemål på landsbasis, og 3 800 for enslige mindreårige asylsøkere. Dette tilsier en 25 pst. økning i antall vergemål. Disse medlemmer viser til at det har vært et stort behov for økte ressurser for å sikre et godt tilbud og ikke minst styrke rettssikkerheten til de trengende på dette området. Disse medlemmer viser til at retten til verge er en lovbestemt plikt myndighetene har, og at det er nødvendig med en økt bevilgning på området for at vergemålsmyndighetene skal være i stand til å utføre sine plikter.

2.3.8.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.8.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.9 Kap. 3525 Fylkesmannsembetene

2.3.9.1 POST 1 INNTEKTER VED OPPDRAG

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.10 Kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen

Komiteen viser til at budsjettkapittelet omfatter byggeprosjekter utenfor den statlige husleieordningen. Statsbygg er byggherre for disse prosjektene, mens oppdragsgiver har ansvar for forvaltning, drift og vedlikehold etter at bygningene er ferdigstilt.

2.3.10.1 POST 36 KUNSTNERISK UTSMYKKING, KAN OVERFØRES

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing på posten.

2.3.11 Kap. 531 Eiendommer til kongelige formål

Komiteen viser til at det i proposisjonen foreslås å starte byggingen av et logistikkbygg ved Det kongelige slott i 2018 for å etablere et post- og varemottak i tråd med Politidirektoratets anbefalte sikkerhetstiltak. Bevilgningsbehovet til dette prosjektet er 20,1 mill. kroner i 2018, med en total kostnadsramme på 120,2 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til merknader under 2.2.6.

Komiteens medlem fra Venstre ønsker etter en helhetlig vurdering ikke å prioritere byggingen av

nytt logistikkbygg til 120 mill. kroner ved Det kongelige slott og foreslo følgelig i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 å utsette oppstarten og å redusere bevilgningene til eiendommer til kongelige formål i regi av Statsbygg med de 20,1 mill. kroner som regjeringen har foreslått til dette nybygget i 2018.

2.3.12 Kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet

Komiteen viser til proposisjonens generelle merknader og er tilfreds med at utbygging av infrastruktur og opparbeidelse av grøntområder i Fornebuområdet i all hovedsak er gjennomført. Komiteen konstaterer at kostnadene fordeles etter inngåtte avtaler mellom Oslo kommune og staten. Komiteen stiller seg bak den foreslåtte bevilgningen på 97 000 kroner som skal dekke Statsbyggs driftsutgifter til etterbruksprosjekter, og bevilgningen på 6 mill. kroner som skal dekke en del av investeringene.

2.3.13 Kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen

Komiteen viser til at budsjettkapitlet omfatter verdifulle kulturhistoriske eiendommer som forvaltes av Statsbygg, men som ikke inngår i den statlige husleieordningen. Samlet bygningsareal er om lag 31 000 kvm og inkluderer Håkonshallen og Rosenkrantzårnet på Bergenhus festning, Munkholmen, Austråttborgen, Grotten, Bjørgan Prestegård, Blaker Skanse, Villa Stenersen, Stavern Fort på Citadelløya, Sjømennenes minnehall, fjell- og ødestuer og bygningene på Bygdø kongsgård med unntak av hovedhuset og Oscarshall, som sorterer under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål.

Komiteen påpeker at Statsbygg skal utøve et faglig godt vedlikehold av eiendommene i nært samarbeid med antikvariske myndigheter. For å redusere vedlikeholdsetterslepet er det fra og med 2015 avsatt midler til ekstraordinært vedlikehold og oppgradering av bygningsmassen, hovedsakelig på Bygdø kongsgård, jf. Prop. 1 S (2014–2015) og Innst. 16 S (2014–2015).

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at proposisjonen beskriver at det er konstatert et betydelig vedlikeholdsetterslep på flere av bygningene.

2.3.13.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen skal dekke utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av bygningsmassen.

Komiteen ser at det foreslås at bevilgningen på posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter på kap. 3533 post 2, jf. forslag til romertallsvedtak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kris-

telig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.13.2 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, KAN OVERFØRES

Komiteen understreker at bevilgningen skal dekke ekstraordinært vedlikehold på eiendommene.

Komiteen vil framheve at det ble arbeidet med reguleringsplan for etablering av et nasjonalt minneste etter 22. juli ved Sørbråten i Hole kommune. For det nasjonale minneste i Hole kommune er det fram til 2017 blitt bevilget 20,6 mill. kroner. Arbeidet med det nasjonale minneste i 2018 finansieres med overførte midler fra 2017.

2.3.14 Kap. 3533 Eiendommer utenfor husleieordningen

2.3.14.1 POST 2 YMSE INNTEKTER

Komiteen viser til at bevilgningen i hovedsak gjelder inntekter fra parkering ved Bygdø kongsgård.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.15 Kap. 540 Direktoratet for forvaltning og IKT

Komiteen er opptatt av at Norge har en effektiv og god forvaltning som er preget av integritet og faglig kunnskap. Internasjonale målinger viser at Norge kommer helt i tetsjiktet når det gjelder å ha en velfungerende offentlig forvaltning. Forvaltningen scorer også høyt når det gjelder tillit, noe komiteen mener er viktig.

Komiteen viser til at digitaliseringen påvirker hvordan forvaltningen arbeider, og at økt bruk av digitale systemer er viktig og nødvendig for å få til effektive løsninger. Dette krever god lederforankring og kunnskap om feltet.

Bruken av digitale løsninger i forvaltningen nødvendiggjør tett samhandling mellom kommuner og stat. Løsninger i staten kan påføre kommuner både kostnader og gevinster. Komiteen merker seg at departementet har utredet modeller som skal hensynta dette, og at det har fremkommet problemstillinger knyttet til modellene, som tilsier videre analyser. Komiteen ser fram til at dette arbeidet avsluttes, og at løsningen blir lagt fram for Stortinget.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kris-

telig Folkeparti, merker seg at arbeidet med å fjerne tidstyver har pågått siden 2014, og at arbeidet er evaluert. Flertallet har merket seg at målet med tidstyvarbeidet både var effektivisering, mer tid til kjerneoppgaver og en enklere hverdag for folk flest. Videre viser flertallet til at evalueringen viser at arbeidet har virket positivt i samspill med andre forbedringstiltak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at arbeidet med å fjerne tidstyver har pågått siden 2014, og at arbeidet er evaluert. Disse medlemmer ser fram til en gjennomgang av hvilke tidstyver som er fjernet, og hva dette anslagsvis har bidratt til av reduserte kostnader.

Universell utforming av IKT-systemer bidrar til at det blir enklere for alle å bruke automater og programvare. Disse medlemmer mener det er særlig viktig at departementet følger opp arbeidet tett, slik at tidsplanen for ferdigstilling i 2021 nås.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er behov for sterkere satsing på digitale løsninger. Regjeringen viser til at den statlige finansieringsordningen for IT-prosjekter har utløst mange lønnsomme prosjekter som har stor verdi for samfunnet. I forslag til statsbudsjett for 2018 er det kun en økning på posten på 9 mill. kroner. Disse medlemmer mener det er behov for sterkere satsing på digitale løsninger, og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018, der den statlige medfinansieringsordningen er økt med 25 mill. kroner.

I regjeringens forslag til statsbudsjett er det foreslått å øremerke 100 mill. kroner av skjønnspotten til IKT-prosjekter i kommunene. I tillegg viser disse medlemmer til at det foreslås i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett en økning på 50 mill. kroner for å styrke bevilgningen til IKT-prosjekter i kommunene på kap. 571 post 64. For å utnytte investeringer i IKT-løsninger er samfunnet avhengig av at innbyggerne kan bruke løsningene. Det er fortsatt store behov for at alle skal ha denne muligheten, derfor har Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett også en betydelig økning av bevilgningene til digital infrastruktur, slik at denne blir på 500 mill. kroner. Disse medlemmer mener en klar forutsetning for å ta i bruk digital kommunikasjon er at de som ikke behersker eller har utstyr for slik kommunikasjon, kan reservere seg mot dette. Derfor har Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2018 lagt inn 5 mill. kroner til støtte til digital opplæring av seniorer og midler til å sende pensjonsslippen til dem som har reservert seg mot digital kommunikasjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser for øvrig til sine merknader ved

behandling av Meld. St. 27 (2015–2016) i Innst. 84 S (2016–2017) og at Stortinget har endringer i sikkerhetsloven til behandling.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag under behandlingen av Meld. St. 27 (2015–2016), Innst. 84 S (2016–2017), om å be regjeringen:

- etablere én digital inngangsport og -nøkkel til alle offentlige plattformer.
- fremme en sak med forslag til hvordan løse personvernutfordringene knyttet til bruk av stordata, med mål om å skape bedre offentlige tjenester.
- utrede et system etter modell fra Storbritannia for å teste nye tjenester på reelle brukere med friere regler og strengere tilsyn, hvor en benytter erfaringene fra brukerne til å utvikle løsningene, før de nye tjenestene oppskaleres.
- utrede et system med ansvarlig hacking med mål om å sikre offentlige datasystemer.
- utrede muligheten for at alt det offentlige vet om en person skal personen også selv vite. Naturlige unntak vil være saker under etterforskning, hensyn til rikets sikkerhet og andre særskilte tilfeller.
- fremme en sak hvor det foreslås tiltak for hvordan redusere sårbarhet og sikre nasjonal kontroll over kritisk IKT-infrastruktur.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til behovet for å bygge opp og sikre at offentlig sektor og norske bedrifter innehar nødvendig kompetanse på IKT-feltet. Flertallet viser til at styret i Helse Sør-Øst satte ut IT-driften til utenlandske underleverandører, med det resultat at personopplysninger kunne komme på avveie. Saken viser tydelig at Stortinget bør etablere en nasjonal strategi for kritiske samfunnsfunksjoner, bl.a. livsviktig infrastruktur innen IKT, nødvendig nasjonal kompetanse på området og begrensninger i utflugging av viktige funksjoner og data. Staten må sikre at kortsiktig profitt ikke utsetter Norges befolkning for langsiktig risiko.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at Stortinget må kreve at visse tjenester alltid skal være plassert i Norge, og at det ikke bare gjelder bygningene og instrumentene, men også IKT-systemene og driftspersonellet. Kritiske tjenester skal fungere under alle forhold, også kriser og krig.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag i ulike budsjettframlegg om nødvendige lovendringer som, uavhengig av kom-

munal eller ikke kommunal drift, sikrer full åpenhet rundt sentrale kvalitetsindikatorer, herunder bemaningssituasjonen, ved tjenester kommunen har ansvaret for, samt at sentrale deler av lovverket som gjelder det offentlige, også gjøres gjeldende for private institusjoner. Dette medlem vil følge opp behandlingen av de ulike saker om å stanse profitt i velferd som ligger til behandling i flere komiteer.

Dette medlem viser videre til egne forslag og merknader i Innst. 422 S (2016–2017) om å legge fram en helhetlig plan for felles IKT-løsninger i hele offentlig sektor på tvers av etater og forvaltningsnivåer.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 legge fram en helhetlig plan for felles IKT-løsninger i offentlig sektor på tvers av etater og forvaltningsnivåer.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, mener det må legges vekt på at IKT-prosjekter må bygge på bruk av etablerte standarder og åpne datasett. Dette vil sikre at data kan gjenbrukes på tvers av forvaltningsnivåer. Flertallet er opptatt av at det er god samhandling mellom kommuner og stat når det utvikles prosjekter som skal brukes på tvers av forvaltningsnivåer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det nå kan stilles krav i offentlige kontrakter om bruk av lærlinger i arbeid som skal utføres. I dag krever Statsbygg at 5 pst. og Difi at 7 pst. av arbeidet i kontraktene skal utføres av lærlinger. Disse medlemmer mener andelen kan økes, og at tilsvarende krav må settes i all statlig virksomhet.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det i kontraktsinngåelser om utført arbeid for all statlig virksomhet stilles konkrete krav om bruk av lærlinger minst på linje med kravene som stilles i Statsbygg og Difi.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til Innst. 16 S (2016–2017), hvor det for 2017 ble bevilget 15 mill. kroner til grønne anskaffelser i Difi. I budsjettforslaget for 2018 ligger det inne en videreføring av bevilgningen til grønne anskaffelser, slik at Difi har tilstrekkelig med midler til å oppfylle krav som stilles i forbindelse med offentlige anskaffelser, herunder miljøkrav.

Disse medlemmer viser til at Difi nå er i gang med arbeidet med en miljøkriterieveiledning, verktøy for å beregne miljøgevinster, et kompetansehevingsprogram, bedre statistikk og kobling av miljøhensyn inn i digitale innkjøpssystemer. Disse tiltakene vil gjøre det enklere for innkjøpere å få hjelp til hvordan de kan gjennomføre mer miljøvennlige anskaffelser.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at offentlige innkjøp er stort i volum og derfor kan være en stor pådriver for å få fram miljø og klimavennlige løsninger i markedet. Denne muligheten må brukes for å bidra til å fremme produkter som er klima- og miljøvennlige i hele livsløpet. Disse medlemmer viser til behovet for å reetablere Difis arbeid med miljøkrav i offentlige anskaffelser. Forutsetningen for å etterleve den nye loven om offentlige anskaffers skjerpede miljøbestemmelser er økt kompetanse og profesjonalisering av innkjøpere, som skal sikre at kravene oppfylles og regelverket følges. Det er derfor nødvendig at regjeringen tilfører Difi tilstrekkelige ressurser for å fylle denne rollen.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nødvendig styrking av Difi, slik at de sikrer at nye miljøkrav til offentlige anskaffelser blir gjennomført i praksis.»

2.3.15.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at det er foreslått en økning på 8 mill. kroner til innsats for innovasjon og tjenstedesign, hvorav 1 mill. kroner på post 1 og 7 mill. kroner på post 21 samt andre justeringer på posten, og har for øvrig ingen merknader.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteen mener statsforvaltningen har et særlig ansvar for å gå foran med å tilby traineeplasser for funksjonshemmede. Dette er en viktig signaleffekt overfor næringslivet i tillegg til at det bidrar til å sysselsette en gruppe som i dag kan ha utfordringer i det ordinære arbeidsmarkedet.

Siden kun 18 plasser ble opprettet i 2017, mener komiteens medlem fra Venstre at det er på tide med et krafttak, og gikk derfor i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 inn for å bevilge 10 mill. kroner for å

etablere 200 nye traineeplasser for funksjonshemmede i statsforvaltningen.

Komiteen viser til at enkelte studieretninger i høyere utdanning har ordninger hvor studentene får praksis på en relevant arbeidsplass i løpet av studiet. Noen studiesteder er det også inngått bredere samarbeid med lokale aktører for å gi studentene arbeidserfaring. Komiteen mener at et tettere samarbeid mellom arbeidsliv og utdanning gir bedre kvalitet på studiene, og at tilbud om arbeidspraksis bør være tilgjengelig for flere studenter. For at det skal være mulig, må næringslivet bidra med praksisplasser, men da er det viktig at staten går foran.

Komiteens medlem fra Venstre foreslår på denne bakgrunn at det etableres en nasjonal ordning hvor det tilrettelegges for at studenter kan få inntil to måneders ulønnet praksisopphold i en statlig virksomhet, og foreslo i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 at det bevilges 10 mill. kroner til dette formålet. Ordningen er i første omgang ment å bidra til en mykere overgang til arbeidslivet gjennom relevant erfaring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.15.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at utviklingsarbeidet for ny offentlig postjournal er avsluttet i 2017, og at det gjennomføres effektivisering og forbedringer fram mot 2024 for å heldigitalisere de offentlige anskaffelsesprosessene innenfor en ramme på 91 mill. kroner. Komiteen merker seg øvrige omdisponeringer som er omtalt på posten.

Komiteen viser til at offentlige anskaffelser har et stort potensial for drive fram innovasjoner og bedre tjenester.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at det for å stimulere til at offentlige virksomheter bidrar til mer innovasjon, i Arbeiderpartiets alternative budsjett er foreslått en bevilgning på kap. 2421 post 70 til risikoavlastningsordning for innovative offentlige anskaffelser på 50 mill. kroner, som særlig skal rette seg mot temaer som klima, miljø, helse, utdanning og transport.

Komiteen viser til at Difi har som samfunnsoppdrag å være det sentrale fagorganet for modernisering

og omstilling av offentlig sektor, og har utvidet målgruppen til også å arbeide med kommunene. Komiteen påpeker at gevinstene av digitalisering av kommunene er stor, men at risiko forbundet med datakriminalitet og andre IKT-hendelser er betydelig. Håndtering av IKT-hendelser krever betydelig innsikt i kommunal virksomhet, avviks- og krisehåndtering.

Komiteen mener at det er viktig at kommunesektoren kan ivareta egen IKT-sikkerhet. I denne sammenheng kan det være fornuftig, hvis kommunesektoren selv ser det som formålstjenlig, å etablere en CERT (Computer Security Incident Response Team) for kommunene som omfatter samordnet varsling, analyse og støtteapparat for hendelser. En kommune-CERT bør driftes av det miljøet eller miljøene som sitter nærmest sikkerhetsutfordringene, jf. nærhetsprinsippet.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at i hovedsak må kommunene selv finansiere denne, men det er viktig at staten bidrar ved en etablering, og dette medlem viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått å bevilge 2,0 mill. kroner til en slik etablering.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til prioritering av mer forskning på IKT, og at IKT-sikkerhet må få en særlig oppmerksomhet i et slikt program. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett prioriteres, nytt forskningsprogram for IKT og IKT-sikkerhet med 50 mill. kroner.

2.3.15.3 POST 22 BETALING FOR BRUK AV DIFIS NASJONALE FELLESKOMPONENTER

Komiteen merker seg at bruken av ID-porten er økende, og at kostnadene ved SMS-varsling heretter vil bli belastet brukerstedene. Komiteen ber regjeringen følge nøye med, slik at dette ikke blir et hinder for virksomhetene i bruken av nye løsninger.

2.3.15.4 POST 23 UTVIKLING, FORVALTNING OG DRIFT AV DIFIS NASJONALE FELLESKOMPONENTER, KAN OVERFØRES

Komiteen støtter forslaget om å etablere et felles punkt for meldingsutveksling mellom offentlige etater, og er opptatt av at dette etableres med et sikkerhetsnivå som hindrer bruk av uvedkommende.

Komiteen viser til at det er etablert et register over åpne datasett, eller en nasjonal datahub for åpne data, som driftes av Difi. Komiteen mener at dette tiltaket er svært viktig for tilgang til offentlige data i anvendelige formater, for å sikre samordning, utvikling av applikasjoner og nye tjenester, og for framtidig forskning. Tiltaket kan ha nytte både for andre kommuner, andre deler av offentlig forvaltning og for eksterne interesser. Komiteen er imidlertid kjent med at enkelte kommuner foretrekker egne løsninger, blant annet på bakgrunn av teknisk grensesnitt, og mener dessuten at potensialet for tjenesten er vesentlig større ute i norske kommuner.

Komiteens medlem fra Venstre mener at den nasjonale huben må bli den foretrukne portalen for åpne data for alle kommuner, og på denne måten være det eneste stedet eksterne aktører trenger å forholde seg til, og viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, hvor det på denne bakgrunn bevilges 5 mill. kroner til videreutvikling av og informasjon til norske kommuner om dette registeret.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Arbeids- og sosialdepartementet i sin budsjettproposisjon varsler et arbeid med sikte på å gjennomføre ansvarsendringer for enkle og høyfrekvente hjelpemidler, tilrettelegging av bolig og velferdsteknologi, og at det vil foretas en nærmere utredning av dette. Dette medlem mener at det gjenstår et vesentlig og omfattende arbeid med å standardisere og strukturere hjelpemidelforvaltningen, særlig før dette ansvaret ev. kan overlates til kommunene. Dette medlem viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, hvor det bevilges 10 mill. kroner for å starte arbeidet med utvikling av et digitalt pakkeforløp for hjelpemidler i kommunene, og at dette arbeidet koordineres av Difi. Dette arbeidet bør ses i sammenheng med en tidsplan for flytting av hjelpemidler til kommuner og ev. regionalt støtteapparat for små kommuner.

2.3.15.5 POST 25 MEDFINANSIERINGSORDNING FOR LØNNSOMME IKT-PROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til forslaget og forutsetter at rammene ikke er til hinder for at kommunesektoren utvikler nye løsninger.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre mener Difi har en nøkkelrolle i å bidra til mer lønnsomme IT-prosjekter i staten. Difis medfinansieringsordning, som gir økt gjennomføring av samfunnsøkonomisk lønnsomme digitaliseringsprosjekter, har båret frukter siden den ble etablert.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der medfinansieringsordningen styrkes med 25 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, hvor det bevilges ytterligere 50 mill. kroner til medfinansieringsordning for å sikre utbyggingen av flere lønnsomme IKT-prosjekter i statsforvaltningen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.15.6 POST 27 OPPLÆRINGSKONTORET OK STAT

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, merker seg at regjeringen har en strategi for å øke antall læringer i staten. Flertallet viser til at opplæringskontoret OK stat fra 1. januar 2017 er etablert som fast ordning knyttet til Difi, som ledd i strategien for å øke antall læringer i staten. Flertallet viser til at antallet lærebedrifter som er knyttet til OK stat, er økt fra 6 i 2013 til 53 i 2017. Flertallet viser videre til at antall læringer i regi av OK stat er økt fra 9 i 2013 til 98 løpende lærekontrakter i 2017. Flertallet merker seg at det i proposisjonen vises til at opplæringskontoret OK stat er godkjent i ti fylker, noe som vil bidra til at antall læringer øker ytterligere.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at det er opprettet et eget opplæringskontor, OK stat. Disse medlemmer understreker at statlig sektor må ta ansvar for sin andel av læringer, og er bekymret for at antallet nye lærekontrakter er lavt selv om det har vært en økning fra 2013.

Disse medlemmer viser til at det er gjort en avtale med partene i arbeidslivet om å øke antall læringsplasser i staten. Krav om bruk av læringer i offentlig anbud er viktig for å gi flere en lære plass. Disse medlemmer registrerer at det fortsatt er mange læringer som står uten læringsplass. Disse medlemmer vi-

ser til at det i partienes alternative statsbudsjett er foreslått å øke bevilgningen til lærlinger, og mener derfor at det nødvendig at statlig sektor tar et større ansvar for lærlinger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.16 Kap. 3540 Direktoratet for forvaltning og IKT

2.3.16.1 POST 3 DIVERSE INNTEKTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.16.2 POST 4 INTERNASJONALE OPPDRAG

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.16.3 POST 5 BETALING FOR BRUK AV DIFIS NASJONALE FELLESKOMPONENTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.16.4 POST 6 BETALING FOR TILLEGGSTJENESTER KNYTTET TIL DIFIS NASJONALE FELLESKOMPONENTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.17 Kap. 545 Datatilsynet

Komiteen merker seg at Datatilsynet har ansvar for å bruke tilsyn, saksbehandling og andre virkemidler

i sitt arbeid med å kontrollere regelverket i blant annet personopplysningsloven, pasientjournalloven, helseregisterloven, helseforsikringsloven, politiregisterloven og lov om Schengen informasjonssystem. Komiteen viser til Meld. St. 43 (2016–2017) Årsmeldingane til Datatilsynet og Personvernneemnda for 2016, hvor det redegjøres for at Datatilsynet i 2016 har registrert 1 745 nye saker, som er en økning på 300 saker sammenlignet med 2015. I samme år ble det fattet forvaltningsvedtak i 564 saker. Datatilsynet besvarte over 9 500 henvendelser om personvern og har deltatt i debatter og besvart en rekke medie henvendelser. Datatilsynet utførte 85 tilsyn i 2016.

Komiteen vil understreke at et sterkt vern om den enkeltes privatliv er avgjørende for frihet og demokrati. Frihet forutsetter vern mot utilbørlig registrering, overvåkning og inngripen i privatliv. Grunnleggende borgerrettigheter skal vernes like godt i den digitale som den analoge verden.

Komiteen understreker at tillit og sikkerhet er overordnede verdier i arbeidet med personvern. En enkel og rimelig tilgang til store mengder data kan utfordre personvernet og innbyggernes tillit til at personvernet er sikret og hensyntatt.

Komiteen påpeker at ny teknologi og utvikling av nye teknologiske løsninger kan utfordre personvernet, men også gi mulighet for å sikre personvernet i nye former.

Komiteen understreker viktigheten av at elektroniske system er stabile, pålitelige og ivaretar personvernet, slik at innbyggerne har tillit til disse.

Komiteen vektlegger at tillit er en grunnleggende verdi for at innbyggere skal benytte elektronisk kommunikasjon i møte med offentlig forvaltning og næringslivet i alminnelighet.

Komiteen viser til at økende bruk av elektroniske hjelpemidler fører til at vi legger igjen stadig flere elektroniske spor, og behandling av personopplysninger forekommer i svært mange sammenhenger. Gode ordninger for personvern er avgjørende for å ivareta den grunnleggende retten til privatliv. Stadig mer av vår hverdag og av private og offentlige aktørers virksomhet skjer på nett og ved hjelp av elektronisk kommunikasjon. Utviklingen av nye løsninger gjør at presset mot personvern blir stadig sterkere. Det må stilles strenge krav til lagring, bruk og videreformidling av informasjon som er innhentet elektronisk, uavhengig av aktør.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til merknader under tidligere kapittel om å sikre at visse datatjenester alltid skal være plassert i Norge, og at det ikke bare gjelder bygningene og infrastruktur, men også IKT-systemene og driftspersonellet.

Kritiske tjenester skal fungere under alle forhold, også i kriser og krig.

2.3.17.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen peker på at den nye personvernforordningen trer i kraft i løpet av 2018. Komiteen viser til at bevilgningene til Datatilsynet er foreslått økt med 3,5 mill. kroner for å dekke Datatilsynets økte kostnader ved gjennomføringen av nytt personvernregelverk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

2.3.18 Kap. 546 Personvernemnda

Komiteen viser til at Personvernemnda behandler klager på vedtak truffet av Datatilsynet.

Komiteen registrerer at saksmengden har vokst fra 2016 (16 saker) til 2017 (27 saker), og at saksmengden i 2017 er omtrent like stor som den var i 2015 (25 saker). Komiteen mener det er positivt at flere benytter seg av klagemulighetene som ligger i Personvernemnda.

Komiteen merker seg at Personvernemnda har omgjort Datatilsynets vedtak helt eller delvis i elleve saker i året som gikk. Antallet klagesaker utgjør likevel en liten del av Datatilsynets samlede saksmengde.

Komiteen merker seg også at Personvernemnda hadde fire uferdige saker ved utgangen av året.

2.3.18.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.19 Kap. 577 Tilskudd til de politiske partier. Tidligere kap. 520

Komiteen viser til at statlig partistøtte gis til registrerte politiske partier på nasjonalt, fylkeskommunalt og kommunalt nivå som har oppnådd stemmer ved foregående valg. På grunnlag av morpartiets stemmean- del gis det også støtte til politiske partiers ungdomsorganisasjoner på nasjonalt og fylkeskommunalt nivå.

Komiteen viser til at departementet har foreslått en bevilgning i Prop. 1 S (2017–2018) på i overkant av 450 mill. kroner til de politiske partiene og deres ungdomsorganisasjoner for 2018. Komiteen merker seg at endringer i innberetningsskjemaet og tilhørende veiledning hos Statistisk sentralbyrå har hatt positiv effekt og medført få henvendelser om vanskeligheter i tilknytning til innberetningen.

2.3.19.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

2.3.19.2 POST 70 TILSKUDD TIL DE POLITISKE PARTIERS SENTRALE ORGANISASJONER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til partistøtte, grunnstøtte.

Flertallet viser til kap. 577 post 70, som økes med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 314 082 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Innst. 2 S (2017–2018) der Arbeiderpartiet foreslår en økning i tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner med 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foreslått en økning i partistøtten på til sammen 5 mill. kroner for å ta igjen etterslep i bevilgningene de siste fem år.

Statens forretningsdrift

2.3.20 Kap. 2445 Statsbygg

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til proposisjonen og merker seg at i budsjettforslaget videreføres ikke ekstraordinært tilskudd til vedlikehold av fengselsbygg, selv om det bemerkes i proposisjonen at fengselsbygg ikke har en tilstand som er tilfredsstillende vedlikeholdsmessig. Flertallet merker seg videre at kravet til driftsresultat økes med 50 mill. kroner som en følge av dette.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at Statsbygg over driftsbudsjettet skal dekke alle utgifter til forvaltning, drift og vedlikehold av eiendommene, avskrivninger og renter, og i tillegg avsette midler til nye investeringer.

Dette flertallet viser videre til at driften av fengslene tidligere lå under justissektoren, og fengslene hadde store vedlikeholdsbehov. Statsbygg overtok ansvaret for forvaltning, drift og vedlikehold av alle statlige fengselseiendommer i 2009. I perioden 2009–2017 har Statsbygg gjennomført vedlikeholdstiltak for ca. 1 493 mill. kroner i fengslene. Dette flertallet mener at dette har redusert risikoen for uønsket stenging av soningsplasser, selv om vedlikeholdsetterslepet fortsatt er stort. Derfor bygges det også nytt.

Dette flertallet viser til at det ordinære vedlikeholdsbudsjettet er planlagt videreført på samme nivå i 2018 som i 2017.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sine generelle merknader under dette rammeområdet og til forslag i alternativt statsbudsjett for 2018 med 50 mill. kroner økte bevilgninger til vedlikehold i fengsler. Kriminalomsorgen har et vedlikeholdsetterslep på mellom 3,4 og 4,4 mrd. kroner.

2.3.20.1 POST 32 PROSJEKTERING OG IGANGSETTING AV KURANTPROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at budsjettforslaget ikke inneholder oppstartsmidler til Saemien Sijte. Disse medlemmer viser til at det har blitt bevilget midler til forprosjekt, og at det er nødvendig å følge opp med midler til gjennomføring.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018, hvor det foreslås en oppstartsbevilgning til Saemien Sijte på 10 mill. kroner samt en bevilgning til Beaivvás samiske teater på 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det er bevilget en oppstartsbevilgning til Saemien Sijte på 13 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett 2018, hvor det er foreslått en oppstartsbevilgning til Saemien Sijte på 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Stortingets behandling av statsbudsjettet for 2017 og til familie- og kulturkomiteens enstemmige merknad ved-

rørende realisering av Saemien Sijte, jf. Innst. 14 S (2016–2017). Dette medlem legger til grunn at regjeringen følger opp videre og realiserer prosjektet.

2.3.20.2 POST 33 VIDEREFORING AV ORDINÆRE BYGGEPROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil redusere bevilgningen som følge av faseforskyvning for nytt sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket og arkivmagasin i fjellet i Rana.

Flertallet viser til kap. 2445 post 33, som reduseres med 30 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 2 844 486 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen reduserer posten med 30 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre påpeker at det også er gode innsparingsmuligheter når det gjelder videreføring av ordinære byggeprosjekt i regi av Statsbygg. Rammen på denne posten er økt med nesten 1,4 mrd. kroner siden 2015. En reduksjon i bevilgningen på 40 mill. kroner vil innebære ca. 10 pst. reduksjon i framdriften på «Sikker teknisk infrastruktur i regjeringskvartalet», som er foreslått med 395 mill. kroner i 2018, og som uansett først vil stå ferdig i 2019. Dette medlem mener denne innsparingen frigir midler til andre, mer trengende budsjettposter uten å ha noen nevneverdig effekt på endelig resultat av de prosjektene som blir rammet av kuttet.

2.3.20.3 POST 34 VIDEREFORING AV KURANTPROSJEKTER, KAN OVERFØRES

Komiteens medlem fra Venstre understreker viktigheten av arkeologiske museer som en grunnpilar i formidlingen av tidlig historie til framtidige generasjoner. Arkeologisk museum i Stavanger spiller en viktig nasjonal og regional rolle i dette perspektivet, særlig når det gjelder jernalderen. Museet har over flere år vært underfinansiert, og museumsbyggene har nå behov både for nybygg og ombygging. Derfor viser dette medlem til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 om å bevilge 15 mill. kroner for å oppgradere Arkeologisk museum tilknyttet Universitetet i Stavanger.

2.3.20.4 POST 49 KJØP AV EIENDOMMER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at

en gjennom budsjettforliket vil redusere bevilgningen til kjøp av eiendom.

Flertallet viser til kap. 2445 post 49, som reduseres med 50 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 198 309 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen reduserer posten med 50 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre mener det ikke er hensiktsmessig å bevilge 77,3 mill. kroner til kjøp av eiendom av Statsbygg. Statsbygg sitter allerede på en betydelig eiendomsmasse, og kjøp av nye eiendommer kan vel så godt finansieres ved salg av eiendommer og omprioriteringer innad i Statsbygg. Ved å

stryke bevilgningen på 77,3 mill. kroner, slik det er foreslått i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, ville det frigi ressurser til andre budsjettposter, samtidig som kuttet vil hindre en videre eksponentiell økning hos Statsbygg.

3. Rammeområde 6 – Innvandring, regional utvikling og bolig

Oversikten nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringen i Prop. 1 S (2017–2018), for rammeområde 6.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikt over budsjettkapitler og poster samt forslag til romertallsvedtak i rammeområde 6, jf. Prop. 1 S (2017–2018)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
Utgifter			
<i>Justis- og beredskapsdepartementet</i>			
490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	988 485 000
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	1 044 024 000
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse.....	32 000 000
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling <i>kan overføres</i>	4 415 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	117 170 000
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	208 053 000
	70	Stønader til beboere i asylmottak.....	147 739 000
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	24 415 000
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	103 847 000
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 496 post 60</i>	8 049 000
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	8 794 000
491		Utlendingsnemnda	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	310 507 000
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling, <i>kan nyttes under post 1</i>	6 238 000
495		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	231 540 000
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling <i>kan overføres</i>	44 659 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	51 000 000
	50	Norges forskningsråd	6 871 000
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	11 173 478 000
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	3 329 422 000
	62	Kommunale innvandreriltak	179 506 000
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 161 000
	71	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet.....	67 960 000
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	3 921 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
	73	Tilskudd	5 441 000
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	44 607 000
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	32 325 000
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 991 696 000
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet	
	1	Driftsutgifter	396 012 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 715 000
	23	Husleie for fellesareal m.m.	24 136 000
	25	Forprosjekt nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	4 000 000
	50	Forskningsprogrammer	65 910 000
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene	
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under kap. 550 post 64</i>	487 714 000
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under kap. 550 post 62</i>	154 420 000
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	95 662 000
	73	Merkur-programmet, <i>kan overføres</i>	38 307 000
553		Omstillingsdyktige regioner	
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under kap. 553 post 63 og 65</i>	142 000 000
	63	Grenseregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 65</i>	51 300 000
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 63</i>	112 000 000
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	249 844 000
	76	Utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	30 000 000
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling	
	1	Driftsutgifter	27 782 000
560		Sametinget	
	50	Sametinget	311 155 000
	54	Samefolkets fond	5 566 000
561		Tilskudd til samiske formål	
	50	Samisk høyskole	5 109 000
	51	Divvun	7 079 000
563		Internasjonalt reindriftssenter	
	1	Driftsutgifter	6 267 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 658 000
567		Nasjonale minoriteter	
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 083 000
	25	Tiltak for romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 567 post 75</i>	1 000 000
	60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	2 437 000
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	7 293 000
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 222 000
	73	Tilskudd til kvensk språk og kultur	6 962 000
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom, <i>kan overføres</i>	10 300 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
	75	Midlertidig tilskuddsordning til romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 567 post 25</i>	4 419 000
580		Bostøtte	
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 877 155 000
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	75	Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig.....	479 130 000
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	843 738 000
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	11 000 000
	78	Tilskudd til boligsosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	34 149 000
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	15 000 000
585		Husleietvistutvalget	
	1	Driftsutgifter	28 774 000
587		Direktoratet for byggkvalitet	
	1	Driftsutgifter	103 855 000
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	53 270 000
590		Planlegging og byutvikling	
	61	Byutviklings- og byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	20 123 000
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	30 150 000
	71	Internasjonale organisasjoner	852 000
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	15 926 000
	81	Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata, <i>kan overføres</i>	4 725 000
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 595 post 21 og 45</i>	884 261 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 595 post 1 og 45</i>	277 828 000
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	25 770 000
<i>Statsbankene</i>			
2412		Husbanken	
	1	Driftsutgifter	345 572 000
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 285 000
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	47 699 000
	71	Tap på utlånsvirksomhet	13 000 000
	72	Rentestøtte	4 500 000
Sum utgifter rammeområde 6			28 642 437 000

Inntekter

Inntekter under departementene

3490		Utlendingsdirektoratet	
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	115 510 000
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	9 849 000
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	716 358 000
	5	Refusjonsinntekter	8 672 000
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	8 049 000
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere	
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	150 400 000

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	113 874 000
	3	Tilskudd til integreringsmottak, ODA-godkjente utgifter	10 167 000
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	50 505 000
3563		Internasjonalt reindriftssenter	
	2	Diverse inntekter	2 658 000
	3	Leieinntekter	265 000
3585		Husleietvistutvalget	
	1	Gebyrer	1 111 000
3587		Direktoratet for byggkvalitet	
	1	Diverse inntekter	106 000
	4	Gebyrer	50 070 000
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur	
	1	Gebyrinntekter tinglysing	419 377 000
	2	Salg og abonnement m.m.	97 458 000
	3	Samfinansiering	293 881 000
5312		Husbanken	
	1	Gebyrer m.m.	10 546 000
	11	Tilfeldige inntekter	102 700 000
<i>Renter og utbytte mv.</i>			
5615		Husbanken	
	80	Renter	2 900 000 000
Sum inntekter rammeområde 6			5 061 556 000
Netto rammeområde 6			23 580 881 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan:

1.

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1
kap. 495 post 1	kap. 3495 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om støtte ut over gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, *overslagsbevilgning*, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan inngå avtaler med varighet ut over 2018 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er

nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet ut over 2018 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer, og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2018.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 1	kap. 3563 post 3
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Utsatt utgifts- og inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværende med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

VII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 3 Samfinansiering.

VIII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 250 mill. kroner.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Tilskudd til utleieboliger	675,9 mill. kroner
	78	Tilskudd til boligsosiale tiltak	4,3 mill. kroner
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering	35,0 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling	16,2 mill. kroner

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene og post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 60 Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, post 63 Grenseregionale Interreg-program og post 65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet.
2. tildele midler til Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø.

3.1 Innledning

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 6 fra flertallet i komiteen, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, er ført opp under Tilråding fra komiteen under kapittel 8 i innstillingen. Dette forslaget summerer seg til kr 23 624 648 000, som er det nettobeløpet som er vedtatt for dette rammeområdet ved behandlingen av Innst. 2 S (2017–2018). Nettobeløpet avviker fra forslagene i Prop. 1 S (2017–2018). Se tabell 2a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 6 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 2a. Det blir vist til Innst. 2 S

(2017–2018), der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S (2017–2018), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget fra flertallet til vedtak om bevilgninger under ramme 6.

3.2 Generelle merknader**3.2.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet**

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Norge er et land med store variasjoner og rikt mangfold. Disse medlemmer mener det er avgjørende å styrke vekstkraften i hele landet. En vellykket regional- og distriktspolitikk måles i hvilke muligheter mennesker og næringsliv har i distriktene.

Satsingen på samferdsel, skatte- og avgiftslettelser, differensiert arbeidsgiveravgift, inntektssystemet for kommunene, helsetjenester, utdanning, forskning og innovasjon har stor betydning for å få til en god regional utvikling og regional balanse.

Disse medlemmer er tilfreds med at arbeidsledigheten nå går ned i alle fylker. Det har vært avgjørende med en næringsvennlig politikk som har gitt et godt grunnlag for fremtidig vekst i alle deler av landet. Disse medlemmer viser til at en stor del av den norske konkurranseutsatte industrien drives utenfor de store byene. Det er derfor viktig å redusere avstandsulempene og transportkostnadene, noe regjeringen følger opp gjennom en storstilt satsing på infrastruktur. Disse medlemmer vil i denne sammenheng fremheve satsingen på fylkesveinettet, jernbane og ferjesamband.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har som mål at urfolk og nasjonale minoriteter skal få utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Disse medlemmer støtter dette målet og mener det er positivt å gi mennesker større frihet til selvstendig utfoldelse på blant annet det kulturelle plan.

Disse medlemmer viser til at Norge har en sterk tradisjon for at folk eier sine egne boliger. Regjeringen har som mål at folk flest har mulighet til å eie sin egen bolig, noe disse medlemmer støtter.

Disse medlemmer mener regjeringen fører en sosial boligpolitikk. Regjeringens forslag til endringer i bostøtteordningen, slik at satsene justeres med prisutviklingen, er et godt tiltak som vil hindre at stadig flere faller ut av ordningen. Regjeringen retter dermed opp en stor svakhet etter de rød-grønnes omlegging av ordningen i 2009. Disse medlemmer viser til at befolkningen i Norge øker raskt, særlig i og rundt de største byene. Det er derfor et stort behov for flere boliger i årene fremover, og disse medlemmer merker seg at regjeringen vil legge best mulig til rette for økt utbygging. Offentlige reguleringer skal ikke unødvendig forsinke eller fordyre boligbygging, og disse medlemmer mener regjeringen allerede har gjennomført viktige forenklingstiltak som bidrar til raskere utbygging av boliger. Disse medlemmer støtter regjeringen i målet om å sikre raskere saksbehandling av byggesaker og forenkle plan- og bygningsloven.

Disse medlemmer mener innvandring er en kilde til mangfold, nye impulser og kulturell utveksling. Selv om innvandringen har gjort oss til en mer mangfoldig nasjon, ser disse medlemmer utfordringer knyttet til innvandring og integrering. Migrasjonskrisen i Europa førte til at Norge til sammen har gitt opphold til nærmere 80 000 flyktninger og familiegjenforente til flyktninger de siste seks årene. Disse medlemmer legger til grunn at Norges humanitære tradisjon tilsier at vi skal hjelpe mennesker i nød. Disse medlemmer legger samtidig ikke skjul på at utfordringene vi hadde før denne økningen, nå vil bli betydelig større og kreve at alle deler av samfunnet stiller opp for å sikre god integrering. Disse medlemmer viser videre til at regjeringen i Prop. 1 S (2017–2018) følger opp viktige innstrammingsiltak og integreringstiltak fra Meld. St. 30 (2015–2016) for å håndtere den økte tilstrømmingen av flyktninger til Norge. Disse medlemmer er enige med regjeringen i at det har vært nødvendig å håndtere innvandringen og antall asylsøkere, og støtter regjeringens arbeid som har redusert antall asylsøkere uten beskyttelsesbehov og sørget for rask bosetting av personer som får opphold og raskere retur av personer uten lovlig opphold, i Norge. Det er en sammenheng mellom ankomst, saksbehandling, bosetting og retur, noe som krever effektiv behandling i alle ledd, fra rask avklaring av identitet til å legge til rette for rask bosetting eller retur

avhengig av utfallet av asylsøknaden. Økningen til retur på 105 mill. kroner som kom i statsbudsjettet for 2017, er videreført i forslag til statsbudsjett 2018. Disse tiltakene er eksempler som gjør asylkjeden mer effektiv til beste for det norske samfunnet og den enkelte.

Disse medlemmer presiserer samtidig at det må legges til rette for at asylsøkerne får den informasjonen og de verktøyene de trenger for å søke innenfor denne tidsfristen.

Disse medlemmer legger vekt på at tiden i mottak skal brukes effektivt, at bosetting i kommuner skal skje så raskt som mulig etter vedtak om opphold, at kvalifisering til arbeidslivet er målrettet, og at medbrakt kompetanse og utdanning skal brukes. Disse medlemmer støtter derfor tiltak i Prop. 1 S (2017–2018) som styrker samfunns- og kulturoppklæring i asylmottak i tillegg til norskopplæring, og tiltak for å få flyktninger raskere i jobb.

Disse medlemmer mener det er en selvfølge at det stilles krav til kunnskaper om norsk språk og det norske samfunnet for dem som oppholder seg i Norge over tid. Dette krever en særlig innsats fra hver enkelt av dem som skal leve i Norge. De som skal inn i det norske samfunnet, må gis incentiver og muligheter til å delta i arbeidslivet og samfunnet for øvrig. Skal nye innbyggere lykkes, krever det innsats fra alle parter: myndighetene, lokalsamfunn, frivilligheten, arbeidsliv og næringsliv, og ikke minst fra den enkelte innvandrers selv.

3.2.2 Generelle merknader fra Arbeiderpartiet

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiets ambisjon er at Norge skal være verdens mest inkluderende samfunn. Disse medlemmer understreker at arbeid til alle er den beste løsningen på utfordringer knyttet til integrering. Bare slik oppnår vi et av de aller viktigste målene i integreringspolitikken, nemlig økonomisk selvforsørgelse. I framtida vil kombinasjonen av flere eldre og færre unge sette velferdsstaten under press. For å unngå dette trenger vi mer kvalifisert arbeidskraft i helse- og omsorgssektoren. Skal vi klare det, er vi avhengige ikke bare av økt rekruttering til disse yrkene generelt, men at innvandrere til Norge velger disse yrkene.

Disse medlemmer understreker at utdanning og kompetanse for alle utgjør en viktig del av den norske modellen. Det bidrar til å sikre produktiviteten, slik at virksomhetene kan bidra til god lønnsutvikling, ikke minst for lavlønnsgruppene. Disse medlemmer viser til at det er denne kompetanselinja som har gitt Norden den unike kombinasjonen av effektivitet og utjevning. Press på arbeidsmarkedet må ikke avbøtes med lettvinde grep som lavlønn og deregulering av norsk arbeidsliv. Disse medlemmer advarer mot at dette vil bidra til å skape større forskjeller mellom folk og ikke minst føre til at vi får A-, B- og C-lag i arbeidslivet. Ikke

minst vil lave lønninger medføre at det vil bli mindre attraktivt å stå i arbeid enn å bli mottaker av trygd. Norge trenger flere tiltak for arbeid, ikke færre.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil gjøre det til en hovedoppgave å sette kommunene og arbeidslivet i stand til å få folk inn i arbeid og deltakelse. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2018 foreslår å styrke Jobbsjansen, særlig for å styrke innsatsen for å få innvandrerkvinner som ikke er i arbeid, ut i jobb. Disse medlemmer viser også til at det i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018 er foreslått å øke bevilgningene til NOKUT for å sørge for raskere kartlegging og godkjenning av kompetansen til dem som kommer til Norge.

Disse medlemmer vil fremheve betydningen av å lykkes med integreringen i de store byene. For å håndtere og forebygge levekårsutfordringer i disse områdene mener disse medlemmer at det er nødvendig med en fortsatt områdesatsing for å forebygge sosiale forskjeller. Disse medlemmer mener at områdesatsingen i byene har vært en suksess, og viser til at Arbeiderpartiet ønsker å styrke denne satsingen betydelig i sitt alternative statsbudsjett for 2018.

Disse medlemmer understreker at det for Arbeiderpartiet er avgjørende å sikre fortsatt tilslutning til grunnleggende samfunnsverdier. Man må være bevisst på at integreringen ikke bare dreier seg om det som kan måles og telles i form av yrkesdeltakelse og valgdeltakelse, men også om nye vennskap og en reell følelse av tilhørighet til det norske samfunnet og tilslutning til grunnleggende verdier.

Disse medlemmer mener at dersom man skal klare å inkludere nye mennesker i det norske fellesskapet, er en også avhengig av å se alle som individer og deltakere i vårt fellesskap framfor som deltakere i andre og fremmede fellesskap. Dette må gi seg utslag i både politikkutforming og måten dette politikkområdet diskuteres på.

DISTRIKTPOLITIKK OG REGIONAL UTVIKLING

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet står for en politikk som skal ta hele Norge i bruk, hvor det skapes nye arbeidsplasser over hele landet, gode lokalsamfunn og nærmiljøer både i distriktene og i byene, og hvor alle opplever et godt tilgjengelig velferdstilbud med gode skoler, trygg eldreomsorg og kvalitet i helse-tjenestene.

Disse medlemmer mener byene og lokalsamfunnene i distriktene er gjensidig avhengige av hverandre. Derfor er det for disse medlemmer ingen motsetning mellom sterke byer og sterke distrikter. Byene trenger livskraftige distrikter – og distriktene trenger sterke regionsentre og byer. Det er summen av hva vi skaper i hele landet, som er grunnlaget for Norges vel-

stand og velferd. Et land med arbeid og bosetting over hele landet er fundamentet for et sterkt fellesskap og for vår felles identitet. Disse medlemmer understreker at Arbeiderpartiet både er byenes og distriktenes parti. I generasjoner er det vist at Norge lykkes best når vi innbyggerne står sammen – by og land, hand i hand.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018, der partiet foreslår en rekke tiltak og prioriteringer som vil legge til rette for å skape nye arbeidsplasser og godt tilgjengelige velferdstilbud over hele landet:

- Styrket kommuneøkonomi for alle kommuner.
- En markant opptrapping av tilskudd til utbygging av bredbånd.
- Midler til fylkeskommunene til regional utvikling.
- Styrke fylkeskommunenes økonomi slik at de kan satse mer på fornying og opprusting av fylkesveinet og trafikk sikkerhetstiltak.
- Prioritere skredsikring av riks- og fylkesveier.
- Økte investeringer i fiskerihavner og havne- og farledstiltak.
- Forsterke satsingen på klynger og sørge for at det er mer midler slik at aktuelle klynger kan få støtte.
- Styrke politiet og beredskapen der folk bor.
- Kulturløft for hele landet.
- Stoppe velferdskutt i distriktkommuner ved å stemme imot regjeringens foreslåtte kutt i eieendomsskatt på produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner.

BOLIG

Disse medlemmer mener et eget sted å bo til en overkommelig pris for mange er avgjørende for å kunne leve et selvstendig og godt liv. Det er derfor en viktig politisk oppgave å legge til rette for at det bygges nok boliger. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i kommende stortingsperiode vil ta initiativ til en langt mer aktiv boligpolitikk.

Disse medlemmer registrerer at regjeringen nok en gang reduserer utlånsrammene i Husbanken og med det svekker Husbanken som boligpolitisk verktøy. Disse medlemmer støtter ikke en slik nedbygging av Husbanken og viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018, der det foreslås å øke rammene til Husbanken med 8 mrd. kroner.

SAMISKE FORMÅL

Arbeiderpartiet vil sikre gode rammevilkår for samisk språk, kultur, næringsliv og samfunnsliv. Derfor styrker partiet budsjetttrammene innenfor disse områdene med til sammen 75 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018 der det er foreslått å styrke rammene til Sametinget med 35 mill. kroner. Dette vil blant annet bedre tilgangen på samiske lære-

midler og iverksette tilbakeføring av samiske kulturgjenstander til de samiske museene (Bååstede-prosjektet).

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett har foreslått en oppstartsbevilgning til Saemien Sijte på 10 mill. kroner og en oppstartsbevilgning til Beaivváš samiske teater på 10 mill. kroner. I tillegg er det foreslått å øke tilskuddssatsene som kommunene får for opplæring i samisk, med 20 mill. kroner.

3.2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2018, hvor det legges opp til økt satsing i distrikts- og regionalpolitikken og boligpolitikken samt satsing og integrering av utsatte grupper i asyl- og innvandringspolitikken.

Disse medlemmer mener regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 viderefører en budsjettpolitikk som går i feil retning når det gjelder å dele på samfunns-goder og å ta hele Norge i bruk. Senterpartiets alternative budsjett bidrar til en mer rettferdig fordeling mellom ulike grupper og ulike deler av landet.

INNVANDRING OG INTEGRERING

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet vil føre en ansvarlig og anstendig flyktning- og asylpolitikk som bygger på våre internasjonale forpliktelser, humane tradisjoner, vår nasjonale kapasitet og anbefalinger fra FNs høykommissær for flyktninger. Det er viktig at Norge har en klar praksis i asylsaker. Dette vil bidra til å redusere antallet asylsøkere uten beskyttelsesbehov og til kortere behandlingstid i asylforvaltningen. Alle som søker asyl i Norge, skal ha trygghet for at deres rettssikkerhet blir ivarettatt.

Arbeidet med integrering må starte allerede ved ankomst til Norge. De som får oppholdstillatelse, må bosettes raskest mulig. Dette forutsetter at kommunene får økonomisk dekning for de kostnader som påløper.

Disse medlemmer mener det må satses på å beholde asylmottak og bidra til bosetting i alle deler av landet, også i mindre kommuner. Disse medlemmer mener det skal satses på å beholde avtaler med kommuner og ideelle som har påtatt seg mottaksdrift. Disse medlemmer ønsker ikke å videreføre ordningen med såkalte integreringsmottak.

Den norske bosettingsmodellen, hvor kommunene mottar flyktninger til bosetting etter lokale beslutninger, og hvor bosettingsklare flyktninger får tildelt kommune, har vist seg svært vellykket og må videreføres.

Disse medlemmer viser til at frivillige organisasjoner og interessegrupper spiller en nøkkelrolle i integreringsarbeidet. Frivillighet skaper de gode møteplassene hvor nordmenn og innvandrere kan møtes til felles aktiviteter på tvers av ulikheter.

REGIONAL UTVIKLING

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet vil føre en næringspolitikk som legger til rette for et livskraftig næringsliv og verdiskaping i hele landet. Fylkeskommunene er gitt en viktig rolle i arbeidet med dette gjennom sitt ansvar for regionalpolitikken, for fylkesveiene og for kollektivtrafikken. Regjeringens forslag om nye, store kutt i de regionale utviklingsmidlene svekker distrikts- og regionalpolitikken. Kuttene står i sterk kontrast til regjeringens uttrykte målsettinger om å styrke fylkeskommunenes rolle som samfunnsutviklere.

Disse medlemmer konstaterer at siden regjeringen kom til makten, har bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikken blitt redusert med 1,368 mrd. kroner, eller 50 pst., i forhold til nivået i forslaget til budsjett for 2014 fra den rød-grønne regjeringen. Det er særlig bevilgningene til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn som reduseres i årets budsjett. Dette svekker fylkeskommunenes innsats og samarbeid med bl.a. Innovasjon Norge, SIVA og kommunene i arbeidet med næringsutvikling.

Disse medlemmer mener det er beklagelig at regjeringen gjennomfører en systematisk nedbygging av distriktspolitiske virkemidler gjennom budsjettpolitikken. Samtidig er det lagt opp til reformer som sentraliserer arbeidsplasser og bosetting.

BOLIG

Disse medlemmer mener bolig er et velferdsgode på linje med arbeid, helse og utdanning. En trygg og stabil boligsituasjon er en nødvendig ramme rundt alle menneskers liv. Det er et mål for Senterpartiet at det skal være mulig for alle å eie sin egen bolig. Velfungerende markeder for dem som i kortere eller lengre perioder er best tjent med å leie bolig, må også sikres.

Disse medlemmer vil understreke Husbankens sentrale rolle i gjennomføring av boligpolitikken. Muligheten for tilskudd og lån gjennom Husbanken virker sterkt inn på tilgangen på boliger. Disse medlemmer støtter derfor ikke regjeringens forslag om en reduksjon i Husbankens utlånsrammer. Disse rammene er redusert fra 25 mrd. kroner i det rød-grønne budsjettforslaget for 2014 til 17 mrd. kroner i forslaget til budsjett for 2018. Senterpartiet har i sitt alternative budsjett foreslått å øke utlånsrammen til 20 mrd. kroner.

Disse medlemmer mener det var beklagelig at regjeringen fikk tilslutning til å fjerne ordningen «bolig-etablering i distriktene» i statsbudsjettet for 2015. Evaluering av ordningen viste gode resultater og tilsa en videreføring. Senterpartiet foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2018 å gjeninnføre tilskudd til boligetablering i distriktene.

Disse medlemmer viser til at bostøtte er et viktig virkemiddel i arbeidet mot fattigdom og for at alle

skal ha et sted å bo. Som følge av uførereformen fikk uføretrygdene en økning i brutto inntekt som oversteg inntektsgrensen for bostøtte, mens nettoinntekten var den samme. Dette var en utilsiktet virkning, og det ble innført en skjermingsordning for uføre som hadde mottatt bostøtte tidligere. Disse medlemmer viser til at Senterpartiet sammen med andre partier har bedt regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en løsning som sikrer at uføre som er kommet til etter omleggingen, ikke mister retten til eller får mindre bostøtte som følge av uførereformen. Dette er ikke fulgt opp av regjeringen.

3.2.4 *Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett for 2018 og har foreslått i Innst. 2 S (2017–2018) at rammeområde 6 økes med 1 457 635 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag i Prop. 1 S (2017–2018).

Dette medlem viser til at det i 2017 er enda flere mennesker på flukt enn i 2016. De aller fleste er likevel internt fordrevne. Det har også kommet svært få asylsøkere til Norge i år. Dette medlem viser til at stortingsflertallet og regjeringens innstramminger i asylpolitikken, sammen med andre europeiske lands innstramminger og returavtalen med Tyrkia, fører til at mennesker med behov for beskyttelse ikke får det, og at nærområdene får uforholdsmessig store belastninger. Tyrkia er i dag det landet med flest flyktninger fra et annet land. Dette medlem viser til at enda flere mennesker på flukt fører til at flere må bo i leirer der det skorter på mat og medisiner, og der barn mange steder ikke får skolegang. Dersom dette systemet ikke skal bryte sammen, må flere land ta imot kvoteflyktninger slik FN ber om. Dette medlem vil derfor vise til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har foreslått at Norge må ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger.

Dette medlem mener Norge må si ja til FNs anmodning fordi behovet er enormt, Norge har plass og kommunene har i høring i Stortinget bedt om at kvoten blir økt fordi det er kapasitet til det.

Dette medlem mener at oppholdet på asylmottak må fylles med fornuftig aktivitet slik at integreringen kan starte med en gang, og at pågangsmotet til flyktninger som kommer, ikke må bli ødelagt av en lang ventetid. Dette medlem understreker at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2018 styrker ytelsene til asylmottak og fjerner begrensingen der det legges et tak på ytelser for barnefamilier på 10 000 kroner. Dette taket har medført at store barnefamilier lever i ren fattigdom på norske mottak.

Dette medlem går imot regjeringens forslag om å fjerne frivillighetskoordinatorene fra mottakene og har i sitt alternative statsbudsjett for 2018 foreslått en økt bevilgning på 5 mill. kroner for å beholde disse og en økning på 5 mill. kroner for å utvikle den barnefaglige kompetansen. Dette medlem foreslår at alle barn på mottaksom er over ett år, skal ha rett til barnehageplass. Dette medlem foreslår også at vi gradvis overfører ansvaret for alle under 18 år til barnevernet, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått at enslige mindreårige asylsøkere under 16 år skal få omsorg fra barnevernet, i stedet for fra utlendingsmyndighetene, som en del av en opptrapping hvor alle enslige mindreårige asylsøkere skal få omsorg fra barnevernet.

Dette medlem vil videre vise til at det i det alternative statsbudsjettet er foreslått å redusere gebyret for førstegangssøknad om familiegjenforening, som nå er satt så høyt at det aktivt forhindrer familiegjenforening, og å øke reisestøtten i disse sakene, slik at familiegjenforening blir mulig og ikke forhindret av regjeringens familieuvennlige innstramminger. Det er foreslått 30 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem viser videre til at regjeringen har kuttet i rettshjelpstiltak, også til organisasjoner som hjelper asylsøkere. Dette medlem er sterkt uenig i slike kutt og viser til at mennesker med dårlig økonomi allerede lider stort rettstap sammenlignet med mennesker med god økonomi. Å kutte i rettshjelpstiltak er derfor en målrettet og villet politikk for større forskjeller i makt og rettigheter. I Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett er det foreslått å øke midlene til retts hjelp og til frivillige organisasjoner på innvandringsfeltet med 12 mill. kroner, herunder en økning på 2 mill. kroner til organisasjonen SEIF og 1 mill. kroner til JUST Unity.

Dette medlem vil også vise til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett settes av 15 mill. kroner til flere minoritetsrådgivere i skolene, som er et forsterket hjelpetiltak for unge som utsettes for ekstrem sosial kontroll, og 3 mill. kroner til forebyggende arbeid mot radikalisering i regi av frivillige organisasjoner.

Dette medlem viser til at prosjektene med gratis halvdagsplass i barnehage og gratis deltids plass i SFO i områder med spesielle levekårsutfordringer har vært svært vellykket. Satsinger, på områder som har utfordringen har vært en suksess. Det har gjort områdene mer attraktive å bo i, og det er arbeidet konkret med ulike utfordringer som å få flere til å bruke barnehagene. Selv om det ikke er en rask løsning, mener dette medlem at slike satsinger må virke over tid og at de handler om å etablere gode og trygge nærområder som skaper inkludering og fellesskap. Da vil dette medlem vise til at det ikke holder kun å prioritere kriminalitetsforebygging og satse på politi, men også for eksem-

pel å satse på å bygge ut steder hvor ungdom kan være – som ungdomsklubber.

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor områdesatsingene er økt ut over regjeringens forslag med til sammen 100 mill. kroner. Dette vil kunne møte Oslo kommunes satsinger på Oslo Sør og Groruddalen, og samtidig utvide andre programmer og gjøre det mulig å satse på nye steder hvor det er nødvendig.

Dette medlem understreker at målrettet innsats for at flere kvinner med minoritetsbakgrunn kommer ut i jobb, er viktig både for økonomisk selvstendighet, integrering og likestilling. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2018 derfor vil øke støtten til Jobbsjansen med 50 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag.

Dette medlem mener at å skaffe nok boliger til alle er et politisk ansvar. Dette medlem viser til at markedet ikke klarer å sikre en rask nok boligbygging til priser som folk flest har råd til. Skattesystemet for bolig styrker insentivene for spekulasjon og holder mange utenfor. Dette medlem vil derfor også i tillegg styrke de boligsosiale tilskuddene og viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2018 foreslår å øke etableringstilskuddet med 77 mill. kroner ut over regjeringens forslag, og tilskudd til utleieboliger med 100 mill. kroner ut over regjeringens forslag, i tillegg til forslag om å bygge til sammen 4 000 studentboliger i 2018. Dette medlem mener Husbanken skal ha en sentral rolle i å sikre nok miljøvennlige og tilgjengelige boliger. Dette medlem viser til at lån fra Husbanken kan være avgjørende for at unge kan etablere seg på boligmarkedet, og viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, der det er foreslått både økninger i Husbankens låneramme til 22 mrd. kroner og utvidelse av Startlånsordningen slik at også unge med vanlige inntekter kan komme inn under ordningen. Dette gjør det mulig å gjennomføre ordninger med lån, og leie til eie, også til de som har normale inntekter, men som sliter med å komme seg inn på boligmarkedet på grunn av for lite egenkapital.

Dette medlem påpeker at det er viktig å se kommunenes arealplanlegging, behov for mer sosial boligbygging, planlegging for reduserte klimautslipp og områdeutvikling under ett. Boliger til alle må planlegges for å unngå segregering og slik at økning i transportbehov kan dekkes kollektivt, samt ved sykkel og gange. I den sammenheng bør også kommunene i større grad etablere tomteselskap og føre en aktiv tomtepolitikk. Dette medlem mener kommunene skal bygge flere boliger folk har råd til, og planlegge bolig- og byutvikling i et langsiktig perspektiv.

Dette medlem viser til at bostøtten er særlig viktig for folk med lave inntekter og helt avgjørende for at mange i det hele tatt kan skaffe seg eller beholde et

hjem. Dette medlem viser til at det er færre som får bostøtte nå enn for noen år siden, og at det utbetales mindre i bostøtte nå enn for flere år siden. Dette skjer fordi boutgiftene øker betydelig mer enn økningen av bostøtten, samtidig som gjennomsnittsinntekten for mottakerne går ned. Det vises i den sammenheng til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått en økning i bostøtten på 250 mill. kroner. Dette medlem viser til at boutgiftstaket, inntektsgrensen og bostøttenivået må justeres slik at bostøtten utgjør et støttenivå på linje med 2010. Videre må uføre som falt ut av bostøtteordningen som følge av teknisk omlegging av uføretrygden, igjen tas inn i ordningen på samme nivå som før.

Dette medlem viser til at en stor del av boligmassen ikke har livsløpsstandard. Skal folk kunne bli boende i egen bolig, er tilskudd til heis svært viktig. Dette medlem mener det er uforståelig at regjeringen har kuttet i bevilgningen, og Sosialistisk Venstreparti har derfor i sitt alternative statsbudsjett for 2018 foreslått å styrke ordningen med 30 mill. kroner.

Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, der det er foreslått å styrke tilskuddet til det boligsosiale arbeidet med 10 mill. kroner og videreføre bevilgningen som eget tilskudd og ikke som en del av kommunenes rammebevilgning. Videre viser dette medlem til at det er foreslått å styrke kompetansetilskuddet til bærekraftig bolig- og byggkvalitet med 14 mill. kroner og øke tilskuddet til videreføring av lavenergiprogrammets målsetting i Dibk med 10 mill. kroner.

Distriktene er avgjørende for arbeidsplasser, næringsliv og verdiskaping i Norge. Dette medlem vil bygge videre på en politikk som sikrer muligheter, en sterk offentlig sektor og utvikling i hele landet. Dette medlem viser til at regjeringen igjen kutter kraftig i distrikts- og regionalmidlene. Dette medlem mener slike kutt er en villet sentralisering. Regjeringen dokumenterer selv i forslaget til statsbudsjett at de regionale midlene både bidrar vesentlig til god utvikling i deler av landet som ikke er pressområder, og at det etableres mer næringsvirksomhet og flere bedrifter som følge av de regionale midlene. På tross av dette velger altså regjeringen å foreslå vesentlige kutt i disse midlene. Dette medlem vil peke på at konsekvensene av dette vil være svekket arbeidet med næringsutvikling og sysselsetting i distriktene. Distriktene og regionene trenger økte rammer fordi det fører til økt næringsutvikling. Dette medlem viser derfor til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2018 øker disse tilskuddene med 400 mill. kroner i tillegg til andre nærings-satsinger på næringskomiteens område, og en økning på 100 mill. kroner til bredbånd i distriktene.

Dette medlem styrker Sametingets budsjett med 15 mill. kroner og har også foreslått en oppstarts-

bevilgning til et nytt museumsbygg for Saemien Sijte på 5 mill. kroner.

3.2.5 Generelle merknader fra Venstre

INNVANDRING

Komiteens medlem fra Venstre har et positivt syn på migrasjon. Kulturell og økonomisk stimulans gjennom innvandring gjør samfunnet sterkere, rikere og mer mangfoldig.

Dette medlem mener Norge har en moralsk plikt overfor mennesker som er forfulgt i hjemlandet sitt på grunn av sin rase, religion, nasjonalitet eller tilhørighet til en sosial gruppe, og at Norge bør ta et større ansvar i det internasjonale flyktningarbeidet. Dette medlem foreslår i sitt alternative statsbudsjett for 2018 på denne bakgrunn å øke kvoten av overføringsflyktninger fra UNHCR med 3 000. I en tid med et lavt antall asylsøkere er det særlig viktig å ta et større ansvar for mottak av overføringsflyktninger. Dette medlem viser til at antallet asylsøkere som kommer til Norge, er rekordlavt. Til tross for lave ankomsttall i 2017 sitter det fortsatt mange på asylmottak. Dette medlem mener det er viktig med målrettede tiltak overfor beboere på mottak. Asylmottakene må drives ut fra prinsippet om «integrering fra første dag», hvor beboere på mottak skal få mulighet til å jobbe, lære språk og engasjere seg i samfunnet.

Dette medlem mener at frivillige aktører spiller en avgjørende rolle i integreringsarbeidet, og at det er viktig at integreringsarbeidet starter så tidlig som mulig. Dette medlem mener at barn i asylmottak har særlig behov for sosialisering og språkstimulering gjennom lek med andre barn.

Dette medlem viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, der det ble foreslått tiltak for flere kvoteflyktninger og bedre integrering på til sammen 437,9 mill. kroner over rammeområde 6.

REGIONAL UTVIKLING OG DISTRIKT

Dette medlems utgangspunkt er at desentralisering av makt og myndighet er en aktiv distriktspoli-

tisk handling, og understreker at Venstres politikk for kommunestruktur, næringsutvikling, landbruk, samferdsel og kommunikasjon, kunnskap og helse er innrettet med sikte på å styrke og myndiggjøre lokale samfunn og distriktssentre og gjøre det mulig å bo og leve over hele landet. Dette medlem viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 særlig stimulerer tiltak som gjør at det vil være like naturlig å starte en ny bedrift i distriktene som i Oslo. Dette medlem mener det er viktig med en målrettet satsing på tiltak i distriktene for å skape entusiasme og engasjement for lokal utvikling. Dette må i hovedsak skje på grunnlag av lokale initiativ og interesser. Fylkeskommunene har ansvaret for å bistå kommuner og småsamfunn med de riktige tiltakene og sitter nærmere utfordringene enn det departement og staten gjør.

Dette medlem viser til den pågående regionreformen som ble initiert av Venstre, og understreker at det er viktig å fordele makt og ressurser over hele landet. Norge har et stort mangfold og unike muligheter for bærekraftig bosetting og verdiskaping i både by- og distriktregioner. Det betyr samtidig at utfordringene er sammensatte. For dette medlem er det derfor viktig med en differensiert distriktspolitikk, basert på regionale fortrinn og løsninger, i sterke folkevalgte regioner. Derfor er det nødvendig å endre kommune- og regionstrukturen slik at kommunene og fylkene kan ta flere oppgaver og skape gode og likeverdige velferdstilbud. Slik kan vi hindre ubalanse, hvor staten sentraliserer bort regionale arbeidsplasser og river bena under et mangfoldig arbeidsmarked og vekstgrunnlag. For at regionene skal bli sterke og handlekraftige, er det avgjørende at de får oppgaver og økonomisk frihet til å styre utviklingen i sin region.

Dette må også ses i sammenheng med en tilsvarende satsing på SIVAs inkubatorprogram, som nærmere beskrevet Innst. 8 S (2017–2018), og flere andre tiltak. Samlet innebærer Venstres distriktspolitiske tiltakspakke i partiets forslag til statsbudsjett for 2018 at det bevilges 643,3 mill. kroner til en rekke ulike tiltak og ordninger:

Tiltak	Mill. kroner
Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	31,5
Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	150,0
Bedriftsrettede programmer i distriktene	50,0
SIVAs inkubatorprogram	50,0
Innovasjon Norge, marint verdiskapingsprogram	30,0
Verdiskapingsprogrammet for tre	25,0
Flom- og skredforebygging	110,0
Tilskudd til utjevning av overføringstariffer	20,0
Tilskudd til oppretting av felles kontor for innkjøp av fergetjenester for fylkeskommuner langs kysten	5,0
Tilskudd til bredbåndsutbygging	80,3

Regionale natur- og kulturparker	2,0
Forskning, regionale innovasjonssystemer	5,0
Støtte til hestesenter	1,5
Støtte til organisasjoner under LMD	30,5
Økt støtte til Landssamanslutninga av nynorskkommunar	1,2
Norsk kultursentrum, Vinje	1,0
Utbygging, Vik Fengsel	25,0
Dyrepoliti, to nye enheter i Finnmark og Hedmark	6,0
Omstillingsstøtte, pelsdyr	15,0
Tilskudd til velferdsstasjoner, fiskere	2,2
Tilskudd til sikkerhetsopplæring for fiskere	2,1
Distriktstiltak	643,3

I tillegg kommer målrettede skattelettelser til typiske distriktsnæringer som fiskeri, sjøfart og vannkraft på til sammen 430 mill. kroner, og en økning til 3 000 kvoteflyktninger som beskrevet over, noe som både ivaretar vårt internasjonale ansvar overfor dem som trenger det mest, og hensynet til distriktskommuner og regioners behov for å holde på viktige kompetansearbeidsplasser i en periode med færre asylankomster.

BOLIG

Dette medlem ønsker å prioritere mer til dem som trenger det mest. Det er nesten 4 000 bostedsløse i Norge, og tallet øker mest i gruppen mellom 18 og 24 år. I tillegg sliter mange med å skaffe seg og beholde en bolig. Barnevernsbarn på vei ut av institusjon har problemer med å skaffe seg bolig, og det samme har rusavhengige. Særlig for dem som har hatt problemer i en tidlig fase av livet vil det være avgjørende å ha en egen bolig under mest mulig stabile forhold. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte både i byer og distrikter i dag, og mange står i kø for å få bolig.

Dette medlem foreslår å styrke ordningen med tilskudd til etablering av bolig, først og fremst gjennom leie-til-eie-modeller i kommunene. Det er en utfordring at denne måten å etablere boliger på er lite kjent, og det er et behov for informasjonstiltak både overfor leietakere og rettet mot kommunen som byggherre og tilskuddsformidler. Dette medlem mener også at det er viktig med flere egnede utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet, og at Husbanken har en sentral rolle i boligpolitikken. Husbanken skal bidra til at flere vanskeligstilte får et godt sted å bo, og til at det blir flere boliger og bygg som møter fremtidens utfordringer med økende krav til miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger.

Dette medlem viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, der det ble foreslått tiltak for bolig- og bomiljø på til sammen 207,8 mill. kroner.

Samlet ble det foreslått i Venstres forslag til statsbudsjettet for 2018 følgende konkrete endringer under rammeområde 6, Innvandring, regional utvikling og bolig:

Tiltak	Bokført mill. kr.
Øke antall timer norskopplæring for asylsøkere i mottak fra 175 til 200.	5,0
Frivillighetskoordinator i mottak	13,0
Gratis barnehage for alle barn i mottak	19,0
3 000 flere kvoteflyktninger (nettosum)	193,4
Jobbsjansen	25,0
Økt støtte til Minotenk (1,0) og JustUnity (0,4)	1,4
Kontaktforum for minoritetskvinner og æreskultur	5,0
Tilskudd til innsats for særlig utsatte innvandregrupper	0,0
SOS Barnebyer: Sammen	2,0
TV2-skolen	5,0
Regionale natur- og kulturparker	2,0
Forskning, regionale innovasjonssystemer	5,0
Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	31,5
Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	150,0
Bedriftsrettede programmer i distriktene	50,0
Utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid (Interreg)	20,0

Tiltak	Bokført mill. kr.
Tilskudd til etablering av bolig	50,0
440 flere utleieboliger	108,8
Bolig- og bomiljøtiltak	20,0
BYLIVsenter	2,0
Områdesatsing i Oslo, spesielt Oslo Sør	27,0
Redusert antall asylankomster	-500,0
Betalingskort, asylsøkere	-5,1
Kutte støtten til Human Rights Service	-1,8
Øke antall timer norskopplæring for asylsøkere i mottak fra 175 til 200	-4,9
Økte renter som følge av å øke Husbankens låneramme til 25 mrd. kroner	-31,0
Sum rammeområde 6: Innvandring, regional utvikling og bolig	192,3
Utvide Husbankens låneramme til 25 mrd. kroner (under streken)	3 623,0

3.2.6 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, som prioriterer å gi barn på flukt en verdig og god omsorg og å styrke integreringen ved å løfte frivillige organisasjoners integreringsarbeid, samt øke antall kvoteflyktninger med 1 500 sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at barn i asylmottak er en sårbar gruppe som trenger minst like god omsorg og oppfølging som norske barn. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått å styrke bemanningen og den barnefaglige kompetansen i hele asylkjeden med 20 mill. kroner. Dette medlem viser til at behovet er aller størst i mottakene for de eldste barna mellom 15 og 18 år, som i dag er unntatt fra bemanningsnormer og krav til kompetanse som gjelder for andre mindreårige asylsøkere. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått å overføre ansvaret for 15 år gamle asylsøkere til barnevernet, noe som vil ha en kostnad på 32,6 mill. kroner. I tillegg er det foreslått å styrke bo- og omsorgstilbudet for enslige mindreårige asylsøkere, som UDI har ansvaret for, med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til at dagens regjering har kuttet kraftig i støtten til livsopphold for asylsøkere, og i budsjettet for 2016 ble det allerede lave basisbeløpet kuttet med opp mot 20 pst. I forslaget til statsbudsjett for 2017 kom det ytterligere kutt, særlig rettet mot barnefamilier. Kristelig Folkeparti gikk imot forslag til kutt i livsoppholdssatsen for barnefamilier i Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2017, fordi det ville bidra til økt barnefattigdom og bli et hinder for deltakelse og integrering. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått å reversere dette kuttet ved å øke stønaden til barnefamilier i mottak med 5,9 mill. kroner.

Dette medlem mener fengsling og internering av barn bør unngås, og det bør legges til rette for en tvangsreturprosess i tråd med hensynet til barnas beste. Dette medlem viser til at Sivilombudsmannen i sin besøksrapport fra 28.–29. mars 2017 anbefaler at politiet bør utvikle alternativer til bruk av restriksjoner overfor særlig utsatte grupper, herunder barn. Derfor bør det investeres i alternativer, og dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er satt av 10 mill. kroner til et eget utreiseseenter for barnefamilier til erstatning for internering på Trandum.

Dette medlem viser til at frivillige organisasjoner har en unik rolle i integreringsarbeidet, både ved å mobilisere gode krefter til å bidra med hjelp, støtte og opplæring til de nyankomne og gjennom at asylsøkere og flyktninger kan delta på den gode integreringsarenaen som deltakelse i frivillige organisasjoner, lag og foreninger er. Dette medlem viser derfor til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018 der det er foreslått å øke tilskuddet til integreringsprosjekter i asylmottak i regi av frivillige organisasjoner med 31,5 mill. kroner, herunder å styrke arbeidet til organisasjonen Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF), Kristent Arbeid blant innvandrere (KIA), og Kirkens Bymisjons prosjekt «Søster til søster». I tillegg viser dette medlem til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått å reversere avviklingen av frivillighetskoordinatorer i asylmottak med 13 mill. kroner. I tillegg foreslås det å styrke aktivitetstilbudet til barn i asylmottak med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at saksbehandlingskapasiteten i utlendingsforvaltningen har blitt bygget opp i forbindelse med de store asylankomstene i 2015. Dette medlem vil understreke at denne ekstra kapasiteten nå må brukes til raskere behandling og bosetting av dem som med stor sannsynlighet vil få beskyttelse her i landet. Jo raskere en asylsøker får bosette seg i en kommune, desto raskere kan vedkommende delta og bidra

med sine ressurser i arbeidsliv og samfunn. Derfor bør bosettingsarbeidet i kommunene prioriteres. Dette medlem vil videre understreke at det er helt nødvendig å få ned saksbehandlingstiden i familiejenforeningssaker.

Dette medlem viser til at regjeringen foreslår betydelig mindre rettshjelpsmidler til Norsk Organisasjon for Asylsøkere (NOAS), samtidig som behovet for rettshjelp og veiledning er stort. Rettshjelp er en viktig rettssikkerhetsgaranti, og rettshjelp, veiledning og saksavklaring er ofte en viktig forutsetning for å få til frivillig retur. For å styrke rettssikkerheten og muligheten til informasjon, hjelp og saksavklaring viser dette medlem til at det i Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018 er foreslått å reversere kutt til rettshjelpsarbeidet, herunder kutt til rettshjelpsarbeid i regi av NOAS. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått midler til videre drift av flerspråklig nyhetskanal i regi av TV2 Skole med 3 mill. kroner.

Dette medlem viser til at aldri før har flere mennesker vært på flukt i verden. I 2015 var over 65 millioner mennesker på flukt i sitt eget land eller over landegrensene. Dette medlem understreker at Norge har en plikt til å bidra til å avhjelpe dagens flyktningkrise, både ved å hjelpe i nærområdene og her hjemme. Dette medlem viser til regjeringens forslag om å ta imot 1 120 kvoteflyktninger i 2018. Dette medlem mener at det er naturlig at Norge, i en periode med lavere asylankomster og godt utbygget mottakskapasitet og god opparbeidet kompetanse i kommunene, bør øke antallet kvoteflyktninger med 1 500, (196 mill. kroner) sammenlignet med regjeringens forslag.

Dette medlem viser til at regjeringen i forslaget til statsbudsjett har foreslått å nedjustere måltallet for tvangsreturer av personer uten lovlig opphold til 7 500 personer. Ifølge Prop. 1 S (2017–2018) er det per 31. juli 2017 gjennomført 3 288 tvangsreturer, og det påpekes at det er sannsynlig at måltallet på 9 000 tvangsreturer ikke vil bli nådd i 2017. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor måltallet foreslås redusert til 6 000 personer, noe som medfører en reduksjon av rammeområde 6 på 79,5 mill. kroner.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, som legger på plass igjen 200 mill. kroner på posten for regionale utviklingsmidler. Dette medlem imøteser effektene av regionreformen med stor forventning. Det å skape nye og slagkraftige regioner som kan drive samfunnsutvikling basert på sine geografiske og naturgitte fortrinn er svært viktig. Dette medlem ser det derfor som uforståelig at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett nok en gang har valgt å utradere disse midlene, som var tenkt som en verktøykasse for regionale utviklingstiltak. Når de nye regionene er på plass, vil det være vesentlig at mange av de statlige organene som forvalter distriktpolitiske virkemidler, blir lagt inn under regional folkevalgt politisk styring. Dette medlem viser videre til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2018 har foreslått en styrking av bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger med 50 mill. kroner.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2018, hvor det er foreslått følgende endringer under rammeområde 6:

Ramme 6. Innvandring, regional utvikling, bolig

Barnefaglig kompetanse i asylkjeden UDI (fordelt på Politiet (4) UDI (12) og UNE (4))	12,0
Oppstart prosjekt eget utreisesenter for familier	10,0
Reversere avvikling av frivillighetskoordinatorer i mottak	13,0
Styrke barnefaglig kompetanse og bemanning i asylmottak for EMA	50,0
Stønad til familier i asylmottak – reversere tak på 10 000 kr pr. familie	5,9
Styrke tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	5,0
Barnefaglig kompetanse i asylkjeden UNE (fordelt på Politiet (4) UDI (12) og UNE (4))	4,0
1 500 flere overføringsflyktninger (flere poster)	196,0
KIAs språkopplæringsprogram (8 mill.), Selvhjelp for innvandrere (SEIF) og prosjekt i regi av Kirkens	12,0
Bymisjon Trondheim – «Søster til Søster» Peacepainting (1 mill.)	
Frivillige organisasjoner til integreringstiltak – kommuner og asylmottak – reversere kutt	19,5
Midler til videre drift av flerspråklig nyhetskanal – TV2 Skole	3,0
Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	50,0
Merkurprogrammet	10,0
Regionale utviklingsmidler	200,0
Oslo Sør-midler	10,0
	600,4

Tabell 2a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 6, med forslag fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
490		Utlendingsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	988 485	992 010 (+3 525)	994 384 (+5 899)	958 485 (-30 000)	1 012 185 (+23 700)
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak	1 044 024	1 019 623 (-24 401)	1 024 024 (-20 000)	1 007 024 (-37 000)	1 003 774 (-40 250)
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse	32 000	31 876 (-124)	32 000 (0)	32 000 (0)	32 000 (0)
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	4 415	4 406 (-9)	4 415 (0)	4 415 (0)	4 415 (0)
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold	117 170	117 170 (0)	117 170 (0)	106 170 (-11 000)	117 170 (0)
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak	208 053	208 053 (0)	208 053 (0)	208 053 (0)	227 753 (+19 700)
	70	Stønader til beboere i asylmottak	147 739	147 739 (0)	157 739 (+10 000)	147 739 (0)	146 939 (-800)
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	24 415	29 415 (+5 000)	24 415 (0)	24 415 (0)	36 415 (+12 000)
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak	8 049	14 849 (+6 800)	14 812 (+6 763)	8 049 (0)	34 249 (+26 200)
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet	8 794	11 194 (+2 400)	12 131 (+3 337)	8 794 (0)	23 594 (+14 800)
491		Utlendingsnemnda					
	1	Driftsutgifter	310 507	309 867 (-640)	310 507 (0)	280 507 (-30 000)	310 507 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling	6 238	6 221 (-17)	6 238 (0)	6 238 (0)	6 238 (0)
495		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	231 540	241 314 (+9 774)	238 151 (+6 611)	208 540 (-23 000)	285 040 (+53 500)
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere					
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling	44 659	44 572 (-87)	44 659 (0)	44 659 (0)	44 659 (0)
	50	Norges forskningsråd	6 871	6 857 (-14)	6 871 (0)	6 871 (0)	6 871 (0)
	60	Integreringstilskudd	11 173 478	11 254 978 (+81 500)	11 263 778 (+90 300)	11 173 478 (0)	11 523 778 (+350 300)
	62	Kommunale innvandreriltak	179 506	199 506 (+20 000)	239 506 (+60 000)	179 506 (0)	272 506 (+93 000)
	71	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet	67 960	107 860 (+39 900)	82 160 (+14 200)	66 960 (-1 000)	71 125 (+3 165)
	73	Tilskudd	5 441	7 941 (+2 500)	5 441 (0)	5 441 (0)	5 441 (0)
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere					

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap	44 607	44 525 (-82)	44 607 (0)	44 607 (0)	44 607 (0)
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	32 325	32 267 (-58)	32 325 (0)	32 325 (0)	32 325 (0)
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	1 991 696	1 997 096 (+5 400)	1 997 199 (+5 503)	2 013 696 (+22 000)	2 012 996 (+21 300)
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet					
	1	Driftsutgifter	396 012	395 219 (-793)	396 012 (0)	390 012 (-6 000)	391 012 (-5 000)
	21	Spesielle driftsutgifter	88 715	88 536 (-179)	88 715 (0)	84 715 (-4 000)	88 715 (0)
	23	Husleie for fellesareal m.m.	24 136	24 089 (-47)	24 136 (0)	24 136 (0)	24 136 (0)
	50	Forskningsprogrammer	65 910	65 760 (-150)	65 910 (0)	65 910 (0)	65 910 (0)
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene					
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene	487 714	487 714 (0)	519 214 (+31 500)	687 714 (+200 000)	565 714 (+78 000)
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn	154 420	154 420 (0)	373 020 (+218 600)	454 420 (+300 000)	264 420 (+110 000)
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	95 662	115 662 (+20 000)	115 662 (+20 000)	95 662 (0)	105 662 (+10 000)
	73	Merkur-programmet	38 307	48 307 (+10 000)	48 307 (+10 000)	48 307 (+10 000)	40 307 (+2 000)
553		Omstillingsdyktige regioner					
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse	142 000	142 000 (0)	142 000 (0)	142 000 (0)	317 000 (+175 000)
	63	Grenseregionale Interreg-program	51 300	51 300 (0)	51 300 (0)	51 300 (0)	56 300 (+5 000)
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet	112 000	112 000 (0)	112 000 (0)	112 000 (0)	117 000 (+5 000)
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø	249 844	249 844 (0)	249 844 (0)	249 844 (0)	254 844 (+5 000)
	76	Utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid	30 000	30 000 (0)	35 000 (+5 000)	30 000 (0)	40 000 (+10 000)
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling					
	1	Driftsutgifter	27 782	27 727 (-55)	27 782 (0)	27 782 (0)	27 782 (0)
560		Sametinget					
	50	Sametinget	311 155	310 954 (-201)	346 155 (+35 000)	313 155 (+2 000)	326 155 (+15 000)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
561		Tilskudd til samiske formål					
	50	Samisk høyskole	5 109	5 101 (-8)	5 109 (0)	5 109 (0)	5 109 (0)
	51	Divvun	7 079	7 065 (-14)	7 079 (0)	7 079 (0)	7 079 (0)
563		Internasjonalt reindriftssenter					
	1	Driftsutgifter	6 267	6 255 (-12)	6 267 (0)	6 267 (0)	6 267 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	2 658	2 653 (-5)	2 658 (0)	2 658 (0)	2 658 (0)
567		Nasjonale minoriteter					
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 083	1 081 (-2)	1 083 (0)	1 083 (0)	1 083 (0)
580		Bostøtte					
	70	Bostøtte	2 877 155	2 777 155 (-100 000)	2 877 155 (0)	2 777 155 (-100 000)	3 127 155 (+250 000)
581		Bolig- og bomiljøtiltak					
	70	Boligetablering i distriktene	0	0 (0)	0 (0)	10 000 (+10 000)	0 (0)
	75	Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig	479 130	479 130 (0)	479 130 (0)	479 130 (0)	556 130 (+77 000)
	76	Tilskudd til utleieboliger	843 738	843 738 (0)	843 738 (0)	843 738 (0)	943 738 (+100 000)
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet	11 000	11 000 (0)	11 000 (0)	11 000 (0)	25 000 (+14 000)
	78	Tilskudd til boligsosiale tiltak	34 149	34 149 (0)	34 149 (0)	34 149 (0)	89 649 (+55 500)
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering	15 000	15 000 (0)	30 000 (+15 000)	15 000 (0)	45 000 (+30 000)
585		Husleietvistutvalget					
	1	Driftsutgifter	28 774	28 717 (-57)	28 774 (0)	28 774 (0)	28 774 (0)
587		Direktoratet for byggkvalitet					
	1	Driftsutgifter	103 855	103 655 (-200)	103 855 (0)	99 855 (-4 000)	103 855 (0)
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	53 270	53 181 (-89)	53 270 (0)	53 270 (0)	63 270 (+10 000)
590		Planlegging og byutvikling					
	65	Områdesatsing i byer	30 150	40 150 (+10 000)	82 150 (+52 000)	35 150 (+5 000)	70 150 (+40 000)
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling	15 926	15 926 (0)	25 926 (+10 000)	15 926 (0)	35 926 (+20 000)
	81	Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata	4 725	6 725 (+2 000)	6 725 (+2 000)	4 725 (0)	4 725 (0)
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur					
	1	Driftsutgifter	884 261	882 524 (-1 737)	884 261 (0)	874 261 (-10 000)	884 261 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	277 828	277 205 (-623)	277 828 (0)	277 828 (0)	277 828 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
2412		Husbanken					
	1	Driftsutgifter	345 572	344 880 (-692)	345 572 (0)	345 572 (0)	345 572 (0)
	21	Spesielle driftsutgifter	11 285	11 263 (-22)	11 285 (0)	11 285 (0)	11 285 (0)
	71	Tap på utlånsvirksomhet	13 000	13 000 (0)	13 000 (0)	38 000 (+25 000)	13 000 (0)
		Sum utgifter	28 642 437	28 730 918 (+88 481)	29 224 150 (+581 713)	28 960 437 (+318 000)	30 225 552 (+1 583 115)
Inntekter (i tusen kroner)							
3490		Utlendingsdirektoratet					
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	115 510	115 468 (-42)	115 510 (0)	115 510 (0)	203 410 (+87 900)
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter	9 849	12 445 (+2 596)	13 520 (+3 671)	9 849 (0)	14 719 (+4 870)
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	716 358	706 714 (-9 644)	726 358 (+10 000)	716 358 (0)	716 358 (0)
	5	Refusjonsinntekter	8 672	8 655 (-17)	8 672 (0)	8 672 (0)	8 672 (0)
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	8 049	14 849 (+6 800)	14 812 (+6 763)	8 049 (0)	20 759 (+12 710)
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere					
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	150 400	197 200 (+46 800)	197 400 (+47 000)	150 400 (0)	150 400 (0)
3563		Internasjonalt reindriftssenter					
	2	Diverse inntekter	2 658	2 653 (-5)	2 658 (0)	2 658 (0)	2 658 (0)
	3	Leieinntekter	265	264 (-1)	265 (0)	265 (0)	265 (0)
3585		Husleietvistutvalget					
	1	Gebyrer	1 111	1 109 (-2)	1 111 (0)	1 111 (0)	1 111 (0)
3587		Direktoratet for byggkvalitet					
	1	Diverse inntekter	106	17 (-89)	106 (0)	106 (0)	106 (0)
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur					
	1	Gebyrinntekter tinglysing	419 377	418 540 (-837)	419 377 (0)	419 377 (0)	419 377 (0)
	2	Salg og abonnement m.m.	97 458	97 177 (-281)	97 458 (0)	97 458 (0)	97 458 (0)
	3	Samfinansiering	293 881	293 339 (-542)	293 881 (0)	293 881 (0)	293 881 (0)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
5312		Husbanken					
	1	Gebyrer m.m.	10 546	10 524 (-22)	10 546 (0)	10 546 (0)	10 546 (0)
5615		Husbanken					
	80	Renter	2 900 000	2 900 000 (0)	2 931 000 (+31 000)	2 900 000 (0)	2 920 000 (+20 000)
		Sum inntekter	5 061 556	5 106 270 (+44 714)	5 159 990 (+98 434)	5 061 556 (0)	5 187 036 (+125 480)
		Sum netto	23 580 881	23 624 648 (+43 767)	24 064 160 (+483 279)	23 898 881 (+318 000)	25 038 516 (+1 457 635)

3.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 6

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2017–2018), Innst. 2 S (2017–2018) og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Justis- og beredskapsdepartementet

3.3.1 Kap. 490 Utlendingsdirektoratet

Komiteen viser til at asylinstituttet er et meget viktig verktøy for å gi beskyttelse til mennesker som har et beskyttelsesbehov. Komiteen vil videre understreke at Norge skal oppfylle sine internasjonale forpliktelser og hjelpe flyktninger. Komiteen viser til at Utlendingsdirektoratet (UDI) skal iverksette innvandrings-, asyl- og flyktningpolitikk innenfor Justis- og beredskapsdepartementets ansvarsområde, samt gi faglig baserte bidrag til utviklingen av regelverk og politikk på området.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener at asyl- og innvandringspolitikken skal være rettferdig, solidarisk og rettssikker.

Komiteen viser til at alle som søker beskyttelse, skal behandles med respekt og få tilstrekkelig retts hjelp. Personer uten beskyttelsesbehov skal raskt returneres. Komiteen mener de som har og skal få beskyttelse i Norge, må bli integrert fra dag én. Selv om det i dag ikke er mange som blir værende lenge på asylmottak, er det en god del som blir boende i mange år. Dette gjelder også barnefamilier.

Komiteen viser til at Norges arbeid knyttet til bistand, migrasjon og mennesker på flukt er viktig. Mennesker som kommer til Norge, er viktige ressurser for vårt samfunn og må raskt integreres og inkluderes i lokalsamfunnene i landet. Staten, kommunene og det sivile samfunnet må arbeide sammen for å finne de beste løsningene.

Komiteen viser til at det også er viktig at innvandringen reguleres for å sikre legitimiteten av asylinstituttet, samt sikre god integrering av dem som har et reelt beskyttelsesbehov og som har rett til å få bli i Norge. Det internasjonale samarbeidet må styrkes slik at ikke noen få land tar en uforholdsmessig stor andel flyktninger, og for å sikre at flere bidrar med støtte til nærområdene. Komiteen viser til at Norge bør delta aktivt i et forpliktende europeisk samarbeid om fordeling av flyktninger og asylsøkere mellom europeiske land.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at Norge må støtte FNs høykommissær for flyktninger både politisk og økonomisk, og høykommissærens anbefalinger bør i all vesentlighet følges.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge tar imot 1 000 flere kvoteflyktninger enn i regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til budsjettspørsmål 85 som utgangspunkt for utgifter på til sammen 128,2 mill. kroner og inntekter på til sammen 57,4 mill. kroner på følgende kapitler og poster.

Utgifter:

- Kap. 490 post 1: 5,9 mill. kroner.
- Kap. 490 post 73: 6,8 mill. kroner.
- Kap. 490 post 75: 3,3 mill. kroner.
- Kap. 440 post 1: 7,4 mill. kroner.
- Kap. 444 post 1: 2,4 mill. kroner.
- Kap. 495 post 1: 6,6 mill. kroner.
- Kap. 496 post 60: 90,3 mill. kroner.
- Kap. 497 post 60: 5,5 mill. kroner.

Inntekter:

- Kap. 3490 post 3: 3,6 mill. kroner.
- Kap. 3490 post 6: 6,8 mill. kroner.
- Kap. 3496 post 1: 47 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti mener Norge nå mer enn noensinne må stå fast på flyktningkonvensjonens forpliktelser og bygge vår politikk både nasjonalt og internasjonalt på solidaritet og medansvar. Det er viktig at Norges politikk på asyl- og flyktningefeltet er trygt innenfor folkeretten. Derfor mener også disse medlemmer at det er urovekkende at direktøren for UDI uttaler i innlegg i Aftenposten 7. november 2017 at «Norge er på riktig side av forpliktelsene, men med mindre marginer enn tilfellet var før.» Disse medlemmer mener vi bør ha gode marginer. Det vises også til at regjeringen ikke har hensyntatt UDIs bekymringer, blant annet for bruken av midlertidig opphold, som førte til en instruks med en ytterligere innstramming for vurderingen av enslige mindreårige asylsøkeres retursituasjon.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener det ikke skal skilles mellom såkalte «integreringsmottak» og «ordinære mottak» i asylforvaltningen. Det er viktig å legge opp til individuelt tilpasset oppfølging av asylsøkere, men det må skje uten at særlig utvalgte grupper får bedre tilbud enn andre.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet mener regjeringens satsing på integreringsmottak er et godt første steg på veien mot en mer differensiert mottaksstruktur der beboernes egeninnsats og deres behov hensyntas. Disse medlemmer mener at en rask oppstart på integreringen for dem som har vedtak om opphold og dem som har høy sannsynlighet for å få opphold, vil gi gode resultater.

Disse medlemmer understreker at integreringstiltak også skal finnes i ordinære mottak, og er spesielt fornøyd med innføring av 50 timer obligatorisk kultur- og samfunnskunnskap, samt tidlig kompetansekartlegging. Videre vil disse medlemmer anmode om at norsktrening i mottaksperioden i regi av frivilligheten prioriteres i det videre arbeidet.

Disse medlemmer viser til at regjeringen understreker betydningen av rask bosetting, og registrerer at saksbehandlingskapasiteten i UDI er betydelig økt. Disse medlemmer forventer at denne økningen fører til kortere behandlingstid.

Komiteen mener det kan være hensiktsmessig at asylsøkere samles til registrering på det etablerte mottakssenteret i Råde, slik departementet legger opp til. Dette mottaket er imidlertid bare egnet for korte opphold. Det er viktig at familier med barn og asylsøkere som ikke får ferdigbehandlet sin sak i løpet av maks. 21 dager, blir gitt plass i ordinære asylmottak.

Komiteen understreker at et slikt mottakssenter må legge avgjørende vekt på å sikre rettssikkerhet for asylsøkere.

Komiteen viser til at selv om flyktningkrisa i dag ikke er en like stor del av den norske debatten, står fremdeles verden overfor en av de største flyktningekatastrofene vi har sett. Millioner av mennesker på flukt er avhengige av vår støtte og solidaritet, og land i nærområdene slik som Tyrkia, Libanon og Uganda er avhengig av støtte og avlastning for å hindre en kollaps.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen satser i hovedsak på tvangsretur og assistert retur, og lite på frivillig retur av asylsøkere som ikke får opphold, selv om det i større grad burde blitt satset på frivillige returer.

Dette medlem vil vise til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018 er foreslått å omprioritere 20 mill. kroner fra assistert retur til frivillig retur.

3.3.1.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at bevilgningen på posten dekker utgifter til drift av UDI. UDI hadde en bemanning per 31. august 2017 tilsvarende 1 080 årsverk. På bakgrunn av den sterke økningen i antall asylsøkere til Norge i 2015 ble UDIs saksbehandlingskapasitet betydelig økt i 2016. Selv om antall asylsøkere i 2016 og 2017 har vært betydelig lavere enn i 2015, så ble deler av den økte bemanningen beholdt i 2017 for å bygge ned antall ubehandlede asyl- og oppholdssaker i UDI. For 2018 er bevilgningen foreslått redusert som følge av redusert behov for saksbehandling.

Komiteen viser til at Norge tok imot 1 500 asylsøkere gjennom EUs relokaliseringsprogram i 2016 og 2017. Som følge av bortfall av aktiviteter knyttet til denne ordningen, er bevilgningen på posten foreslått redusert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten for overføringsflyktninger med 1 000. Flertallet viser til at det er 65 millioner mennesker på flukt i verden, og av disse er 44 millioner mennesker internt fordrevne. Overføringsflyktninger er noen av de mest sårbare flyktningene. I en tid med lavt antall asylsøkere vil det å ta imot flere overføringsflyktninger blant annet bidra til bedre utnyttelse av mottaksapparatet i kommunene. Flertallet viser til at forslaget vil ha konsekvenser for en rekke poster over kap. 490, 495, 496, 497, 3490 og

3496, med en samlet økning på rammeområde 6 med 66 mill. kroner.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket på denne bakgrunn vil øke bevilgningen til UDI drift.

Videre viser flertallet til budsjettforliket, hvor kravet til avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,7 pst., noe som for kap. 490 post 1 innebærer at bevilgningen totalt økes med 3 525 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 992 010 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge tar imot 1 000 flere kvoteflyktninger enn i regjeringens forslag. På bakgrunn av det økes posten der med 5,9 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en netto innsparing under posten i UDIs rammer på 30 mill. kroner. Dette framkommer ved at det er forutsatt en generell innsparing som ledd i redusert byråkrati på 50 mill. kroner, og at det er lagt inn en økning på 20 mill. kroner til å styrke UDIs innsats mot arbeidslivskriminalitet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det relokaliseringsprogrammet i EU som Norge har vært en del av, er avsluttet. Regjeringen har ikke selv tatt initiativ til avtaler for å kunne motta noen i samme målgruppe i 2018. Dette medlem vil påpeke at Norge ikke har vært en pådriver for rehandling av Dublin-avtalen og andre ansvarfordelingsmekanismer innen EU som kunne avlaste landene som har tatt hoveddelen av asylankomstene, slik som Hellas og Italia. Dette medlem vil vise til at allerede før flyktningkrisen var Hellas sitt asylsystem under press, og i 2010 anmodet Den europeiske menneskerettighetsdomstol Norge om å avslutte returene til Hellas. Etter 2010 har Hellas blitt satt under stadig høyere press, og det er grunn til å tro at asylsøkere ikke kan forvente å få behandlet sin asylsøknad på en rettssikker måte. På tross av dette har regjeringen instruert UDI i instruks av 1. juni 2017 om å begynne å overføre asylsøkere til Hellas etter Dublin-avtalen.

Dette medlem mener denne politikken vitner om ansvarsfraskrivelse for å avlaste den situasjonen Hellas og Italia er kommet i, og manglende solidaritet med reelle flyktninger. Regjeringens mål ser ut til å være å hindre at noen kan søke asyl i Norge, på tross av at behovene er store og reelle.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Stortinget i desember 2015 vedtok å delta frivillig i EUs relokaliseringsordning ved å relokalisere 1 500 asylsøkere over to år,

2016–2017, jf. Prop. 1 S Tillegg 1 (2015–2016). Disse medlemmer viser videre til at det norske bidraget per utgangen av august lå an til å utgjøre om lag 5 pst. av det totale antall relokaliserte i EU, og at den norske befolkning utgjør om lag 1 pst. av Europas befolkning. Disse medlemmer vil peke på at Sosialistisk Venstreparti er imot norsk EU-medlemskap, samtidig som de mener at Norge aktivt skal ta del i politikktutviklingen i EU. Disse medlemmer viser til at Norge ikke er en part i interne forhandlinger blant medlemslandene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger (kvoteflyktninger). Dette er et antall Norge har kapasitet til, og som hjelpeorganisasjoner som Flyktningshjelpen har bedt om. Det vises også til at UDI har nedjustert prognosen over hvor mange asylsøkere som vil komme til Norge i 2018, fra 6 000 til 3 000, noe som ikke er hensyntatt i budsjettproposisjonen. Når grensene i realiteten er stengt, så er økning av antall kvoteflyktninger en mulighet for å avhjelpe nærområdene hva gjelder de flyktningene som av sikkerhets- og kapasitetshensyn ikke kan være der.

Dette betyr endringer på flere poster under dette kapittelet.

Dette medlem viser til at det er særlig viktig å få asylsøkere som har fått avslag, til å returnere frivillig til sitt hjemland. Regjeringen har hatt et sterkt fokus på tvangsreturer, og har blant annet hatt et svært høyt måltall. Dette medlem mener dette har gått på bekostning av arbeidet mot frivillige returer, og viser til at det kun er foreslått en bevilgning på returfremmende tiltak for beboere i mottak over kap. 490 post 21 på 26,5 mill. kroner. Dette medlem mener arbeidet med frivillige returer må styrkes, og viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis budsjett, hvor det er foreslått en økt bevilgning på posten på 20 mill. kroner.

Komiteen mener det er viktig med målrettede tiltak overfor beboere på mottak. Asylmottakene må drives ut fra prinsippet om «integrering fra første dag», hvor beboere på mottak skal få mulighet til å jobbe, lære språk og engasjere seg i samfunnet. Integrering forutsetter språkkunnskap. Flere må derfor få tilbud om tilstrekkelig antall timer med opplæring.

Komiteens medlem fra Venstre foreslår å styrke norskopplæringen for asylsøkere i mottak fra 175 timer til 200 timer, og viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2018, hvor språkopplæringen i mottak ble foreslått styrket med 5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 foreslo å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 3 000, hvilket ville

medføre økte utgifter over denne post med 17,7 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser for øvrig til egne forslag om å opprettholde mottak med best kvalitet også i nedbygningsfasen og viser til egne forslag om dette i Dokument 8:87 S (2016–2017), Innst. 479 S (2016–2017).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at barn på flukt er en spesielt sårbar gruppe. Det er derfor svært viktig at utlendingsforvaltningen har god barnefaglig kompetanse. Flertallet viser til at under behandlingen av Meld. St. 30 (2015–2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk fattet Stortinget følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen styrke den barnefaglige kompetansen i hele mottakskjeden.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått 20 mill. kroner til nevnte formål, herunder 12 mill. kroner på kap. 490 post 1 til Utlendingsdirektoratet, 4 mill. kroner til Utlendingsnemnda på kap. 491 post 1 samt 4 mill. kroner under rammeområde 5 til politiet.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Justis- og beredskapsdepartementet har fremmet en lovproposisjon (Prop. 126 L (2016–2017)) som skal fastsette særskilte regler for pågrep og internering av mindreårige sammen med foreldre, jf. Tvangsmiddelrapporten. Disse medlemmer peker på at departementet foreslår en formulering om at barn bare skal kunne interneres «dersom dette er helt avgjørende som en siste utvei for å gjennomføre en utsendelse», og at dette er tydeliggjørende sammenlignet med hva politiet og domstolene i dag skal vurdere.

Disse medlemmer viser videre til omtale i Prop 126 L (2016–2017) om at Justis- og beredskapsdepartementet har gitt Politidirektoratet i oppdrag å opprette en egen familieenhet utenfor Trandum i løpet av 2017. Familieenheten skal ha et mer sivil preg. Disse medlemmer viser til at etableringen av familieenheten er forsinket, blant annet fordi det har vært vanskelig å finne egnet tomt, og at anskaffelsen av boenheter og innhenting av nødvendige kommunale tillatelser har tatt mer tid enn forventet. Disse medlemmer viser til at politiet allikevel vil fortsette å ivareta barnefamiliene på en god måte, og at familieenheten vil bli etablert.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folke-

parti mener at fengsling og internering av barn bør unngås, og at tvangsreturprosess bør gjennomføres i tråd med hensynet til barnas beste. Disse medlemmer viser til at Sivilombudsmannen i sin besøksrapport fra 28.–29. mars 2017 anbefaler at politiet bør utvikle alternativer til bruk av restriksjoner overfor særlig utsatte grupper, herunder barn.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det foreslås å sette av 10 mill. kroner til et eget utreisecenter for barnefamilier til erstatning for internering på Trandum.

3.3.1.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at bevilgningsbehovet på posten avhenger av antall asylsøkere, gjennomsnittlig belegg i mottakene og sammensetningen av beboergruppen. Botiden påvirkes av en rekke faktorer, der spesielt saksbehandlingstiden i asylsaker, bosettingstakten og retur gjennomføringen er viktig.

Komiteen viser til at bevilgningsforslaget for 2018 er basert på en prognose på 6 000 asylsøkere i 2018, og et anslag om gjennomsnittlig belegg i mottak på om lag 5 400 personer, hvorav om lag 350 personer er i mottak for enslige mindreårige.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil redusere øremerkede midler til bemanning og barnefaglig kompetanse i mottak for enslige mindreårige asylsøkere, grunnet lavere prognose for beboere i mottak.

Videre viser flertallet til budsjettforliket, hvor kravet til avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,7 pst., noe som for kap. 490 post 21 innebærer at bevilgningen totalt reduseres med 24 401 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 1 019 623 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet i finansinnstillingen foreslår å redusere posten med 20 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti vil videre vise til viktigheten av at barn lærer norsk raskt. Skal barna oppleve det normale samfunnet de senere skal bli en del av, er det sentralt at alle barn over ett år som bor på asylmottak, får tilbud om barnehageplass.

Disse medlemmer viser til at mange av barna har opplevd traumer. Da er det viktig raskt å etablere

normalitet og trygghet i hverdagen. Å oppleve mange flyttinger fra mottak til mottak må også unngås. De som arbeider på asylmottakene, må ha barnefaglig kompetanse til å ivareta både barna som er der alene, og dem som er sammen med sine foreldre.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det settes av 5 mill. kroner til å fortsette styrkingen av den barnefaglige kompetansen i mottakene. Dette medlem vil vise til forslag i alternativt statsbudsjett, hvor det er foreslått å bevilge 19,05 mill. kroner til barnehageplass for alle barn i alderen ett til seks år.

Dette medlem påpeker at det har vært bekymringsmeldinger om forholdene for enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år, som særlig har dreid seg om for lite bemanning og dårlig barnefaglig kompetanse. Dette medlem vil gå inn for at alle barn under 18 år har krav på den samme omsorg, uavhengig av oppholdsstatus. I dag er ikke enslige mindreårige asylsøkere mellom 15 og 18 år underlagt barnevernets, men utlendingsmyndighetenes omsorg. Det vises i den sammenheng til at den nasjonale institusjonen for menneskerettigheter har påpekt at dette er et brudd på Barnekonvensjonen. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått å begynne en opptrapping for å innlemme alle barna i barnevernets omsorg som starter med barn under 16 år. Der foreslås det å sette av totalt 35 mill. kroner til dette formålet, hvor deler vil gå til fratrekk i kapittel 490 og overføres til Barne- og likestillingsdepartementets budsjett.

Dette medlem viser til at regjeringen vil bruke 5 mill. kroner til innføring av betalingskort for beboere på asylmottak. Dette var et forslag som blant annet Hero – den største kommersielle driveren av asylmottak – reagerte på, og uttalte at forslaget «hindrer integrering og fratar dem en frihet resten av befolkningen har». Dette medlem vil vise til at det ikke er gitt noen god begrunnelse for at det er nødvendig å innføre et slikt betalingskort, og at det vil føre til dårligere leveforhold og integrering for dem som bor på asylmottak. Det fremstår for dette medlem først og fremst som et tiltak for å gjøre det verre for dem som bor på asylmottak, å bo der, og er på den bakgrunn noe dette medlem ikke kan støtte.

På den bakgrunn vil dette medlem fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen beholde muligheten for kontantuttak fra betalingskort til asylsøkere.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at innføring av betalingskort ble vedtatt i budsjettet for 2017, på kap. 490 post 21. Tiltaket skal hindre at asylsøkere blir presset til

å bruke ytelsene de mottar som beboere i mottak, til å betale gjeld til menneskesmuglere. Tiltaket skal også hindre at enslige mindreårige asylsøkere blir presset til å sende penger til familien. Selv om det har vært mer omfattende å innføre ordningen enn først antatt, mener disse medlemmer at betalingskortet er et viktig tiltak for å redusere menneskesmugling og at barn sendes på flukt. Disse medlemmer støtter videreutvikling og innføring av ordningen når dette er praktisk og teknisk mulig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at regjeringen i sitt budsjettforslag foreslo å avvikle ordningen med frivillighetskoordinator på asylmottak. Flertallet viser til at frivillige organisasjoner gjør en svært viktig jobb i integreringsarbeidet. De bidrar til å skape meningsfulle hverdager for dem som oppholder seg på mottak, de bidrar til å knytte bånd mellom lokalsamfunnet og asylsøkere, og bidrar til at asylsøkere raskere kan lære seg norsk.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til disse partiers alternative statsbudsjetter for 2018, hvor det foreslås å bevilge 13 mill. kroner til frivillighetskoordinatorer på asylmottak.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing på posten på 37 mill. kroner. Dette framkommer ved at det er forutsatt en generell innsparing på 50 mill. kroner og en opprettholdelse av bevilgningene til frivillighetskoordinator ved asylmottak gjennom en styrking på 13 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til at regjeringen har foreslått å avvikle frivillighetskoordinatorer ved asylmottak. Dette medlem mener dette må videreføres, og viser til at det har vært et svært godt tilbud og viktig for god integrering, og foreslår å bevilge 5 mill. kroner til dette.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at barn i asylmottak er en sårbar gruppe som trenger minst like god omsorg og oppfølging som norske barn. Dette medlem viser til at behovet er aller størst i mottakene for de eldste barna mellom 15 og 18 år som UDI har ansvar for. Det foreligger ikke bemanningsnormer eller krav til kompetanse for mottak underlagt UDI, slik det gjelder for de mindreårige asylsøkere som Barnevernet har ansvaret for. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått å overføre ansvaret for 15 år gamle asylsøkere til barnevernet. Det

er foreslått i Kristelig Folkepartis alternative budsjett å bevilge 32,6 mill. kroner under rammeområde 2. I tillegg er det foreslått å styrke UDIs bo- og omsorgstilbud for enslige mindreårige asylsøkere med 50 mill. kroner.

3.3.1.3 POST 22 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, TOLK OG OVERSETTELSE

Komiteen viser til at posten dekker tolking og oversettelse i kommunikasjonen mellom søker og UDI i første instans. Bevilgningen skal også dekke kvalitets-sikringsarbeid i forbindelse med intervju og oversettelser samt formidling av vedtak. Videre dekker bevilgningen utgifter til nødvendig oversettelse av originaldokumenter. Som følge av lavere prognose for antall asylsøkere og at det er anslått at det vil være behov for at UDI behandler et lavere antall asylsøknader i 2018, er bevilgningen foreslått redusert.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.1.4 POST 23 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KUNNSKAPsutvikling, kan overføres

Komiteen viser til at bevilgningen skal brukes til å understøtte UDIs oppgaveløsning gjennom kunnskapsutvikling om innvandring. Bevilgningen er foreslått redusert i forbindelse med avbyråkratiserings- og effektivitetsreformen for statlige virksomheter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing på posten på 11 mill. kroner.

3.3.1.5 POST 60 TILSKUDD TIL VERTSKOMMUNER FOR ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at vertskommunetilskuddet skal dekke utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med drift av mottak i kommunen. I tillegg til det ordinære vertskommunetilskuddet omfatter ordningen et særtilskudd ved omsorgsplassering og tilskudd til kommuner som har inngått avtale med UDI om alternativ mottaksplassering av asylsøkere. Tilskuddsordningen forvaltes av UDI og utbetales automa-

tisk kvartalsvis av UDI når det foreligger kontrakt med asylmottakets driftsoperatør i den respektive kommunen. Kommunene trenger ikke å søke om tilskudd. Bevilgningsbehovet på posten avhenger av antall mottak og antall plasser. Regjeringen foreslår å videreføre økningen i grunnsatsen og sats per ordinære mottak.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre mener at barn i asylmottak har særlig behov for sosialisering og språkstimulering gjennom lek med andre barn. Disse medlemmer mener at alle barn i asylmottak bør få tilbud om barnehageplass, og viser til respektive partiers alternative budsjett for 2018, hvor det ble foreslått bevilgninger til å sikre alle barn i mottak plass i barnehager. Barnehager er den aller viktigste integreringsarenaen for de yngste barna, som også bidrar til integrering av foreldrene. Gjennom sosialisering og språkstimulering i barnehagen vil barna også være bedre rustet ved skolestart.

3.3.1.6 POST 70 STØNADER TIL BEBOERE I ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til stønadsordning om økonomiske ytelser til livsopphold for beboere i asylmottak som ikke kan dekke dette selv, og andre nødvendige ytelser. Økonomiske ytelser til livsopphold for beboere i asylmottak utbetales av driftsoperatører av asylmottak og blir refundert av UDI.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil vise til at det har vært flere høringsinstanser som har pekt på at ytelsene til dem som bor på mottak, er for små til å dekke basisbehov for mat, klær og helse. Disse medlemmer mener det er på grensen til uforsvarlig å sette et tak på ytelser på 10 000 kroner til barnefamilier uten hensyn til faktisk behov, og mener dette påfører barn å leve i fattigdom.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti viser til at dagens regjering har kuttet i støtten til livsopphold for asylsøkere, og i statsbudsjettet for 2016 ble det allerede lave basisbeløpet kuttet med opp mot 20 pst. I statsbudsjett for 2017 kom det ytterligere kutt, særlig rettet mot barnefamilier. Disse medlemmer viser til at de respektive partier i sine alternative budsjett for 2017 foreslo å gå imot forslag til kutt i livsoppholdssatsen til barnefamilier. Begrunnelsen for det er at et slikt kutt vil bidra til økt barnefattigdom, og kunne hindre deltakelse og integrering. Disse medlemmer viser videre til de respektive partiers alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått å reversere dette kuttet ved å øke stønaden til barnefamilier i mottak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er behov for å styrke tilskuddene beboere med barn på mottak får for å dekke basisbehovene, og styrker derfor posten med 10 mill. kroner i sitt alternative statsbudsjett for 2018.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor dette er foreslått reversert.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre viser til at regjeringen har videreført støtte til etablering av et særskilt betalingskort for asylsøkere, til tross for at det ikke har vært mulig å etablere en slik betalingsløsning. Disse medlemmer viser til respektive partiers statsbudsjett for 2018, hvor støtten ble foreslått kuttet da tiltaket ikke anses realiserbart.

3.3.1.7 POST 71 TILSKUDD TIL AKTIVITETSTILBUD FOR BARN I ASYLMOTTAK

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til tilskuddsordning for aktivitetstilbud for barn i mottak. Formålet med tilskuddsordningen er å bidra til at barn i mottak får en meningsfull hverdag og en så normalisert barndom som mulig innenfor rammene av et asylmottak. Tilskuddsordningen skal bidra til fysisk aktivitet, tilegning av ferdigheter gjennom forskjellige aktiviteter og økt mestringsfølelse for barna. Tilskuddsordningen lyses ut og forvaltes av UDI. Tiltakene har bidratt til at barn i mottak har fått flere muligheter til å være med på sportslige og kulturelle aktiviteter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, hvor kap. 490 post 71 økes med 5 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 29 415 000 kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at barn er spesielt sårbare på flukt og som asylsøkere. Skal integreringen lykkes, er vi avhengig av at barna får en god start i landet, og for de som skal returneres er det viktig at oppholdet ikke gir flere traumer. Barn skal kunne være barn, også i en slik situasjon. Derfor viser dette medlem til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, der det er foreslått en økning i tilskudd for aktivitetstiltak for barn på mottak med 5 mill. kroner.

3.3.1.8 POST 72 RETUR AV ASYLSØKERE MED AVSLAG OG TILBAKEVENDING FOR FLYKTNINGER, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteen viser til at formålet med posten er å bidra til at personer med endelig avslag på søknad om beskyttelse og øvrige personer uten lovlig opphold i Norge returnerer til hjemlandet, samt å legge til rette for at flyktninger kan vende tilbake til hjemlandet når det er trygt. Posten forvaltes i hovedsak av UDI.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke International Organization for Migration (IOM) med 100 mill. kroner over kap. 170 post 78.

3.3.1.9 POST 73 BESKYTTELSE TIL FLYKTNINGER UTENFOR NORGE MV., STØTTETILTAK, KAN NYTTES UNDER KAP. 496 POST 60

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik for 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten av overføringsflyktninger fra UNHCR med 1 000, og til nærmere omtale av dette under kap. 490 post 1.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til gjenbosetting – støttetiltak, jf. forslag om å øke kvoten for overføringsflyktninger. Flertallet viser til kap. 490 post 73, som totalt økes med 6 800 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 14 849 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge tar imot 1 000 flere kvoteflyktninger enn i regjeringens forslag. På bakgrunn av det økes posten der med 6,8 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 foreslo å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 3 000, hvilket ville medføre økte utgifter over denne post med 20,3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor det ble foreslått å øke antall kvoteflyktninger, ut over regjeringens forslag, med 1 500 flyktninger.

3.3.1.10 POST 75 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGER TIL OG FRA UTLANDET, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av

22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 1 000, og til nærmere omtale av dette under kap. 490 post 1.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, jf. forslag om å øke kvoten afor overføringsflyktninger.

Flertallet viser til kap. 490 post 75, som økes med 2 400 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 11 194 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge tar imot 1 000 flere kvoteflyktninger enn i regjeringens forslag. På bakgrunn av det økes posten med 3,3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er sentralt at familiejenforerte får tilstrekkelig støtte til reise. Det vises i den sammenheng til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått å øke posten med 5 mill. kroner. I alternativt statsbudsjett 2018 er det også foreslått å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger, noe som medfører en økning på posten med 9,8 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 foreslo å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 3 000, hvilket ville medføre økte utgifter over denne post med 7,1 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor det ble foreslått å øke antall kvoteflyktninger, ut over regjeringens forslag, med 1 500 flyktninger.

3.3.2 Kap. 3490 Utlendingsdirektoratet

Komiteen viser til at etter OECD/DACs (Development Assistance Committee) retningslinjer kan visse flyktningutgifter knyttet til opphold i Norge og tilbakevending til hjemland, klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Hvilke utgifter som skal regnes som bistand, er regulert av OECDs retningslinjer. Retningslinjene er internasjonale og standardiserte, og har vært gjeldende siden 1969. Norsk praksis er å innrapportere utgifter knyttet til asylsøkere og flyktningers første år i Norge, som bistandsutgifter, i tråd med regelverket fra OECD.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til sitt alternative budsjett for 2018, med en økning i antall kvoteflyktninger til 5 000, og at

det vil gi endringer også på flere poster under dette kapitlet.

3.3.2.1 POST 1 RETUR AV ASYLSØKERE MED AVSLAG OG TILBAKEVENDING FOR FLYKTNINGER, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at utgifter til tilrettelegging for at flyktninger skal kunne vende tilbake til hjemlandet, og utgifter til at personer med avslag på asylsøknad skal kunne returnere, i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.2.2 POST 3 REISEUTGIFTER FOR FLYKTNINGER TIL OG FRA UTLANDET, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det er foreslått i proposisjonen at 18,6 mill. kroner av utgiftene på kap. 490 post 1 og post 75, knyttet til administrative tjenester i forbindelse med flyktningers reise, rapporteres som utviklingshjelp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 1 000, og til nærmere omtale av dette under kap. 490 post 1. Etter OECD/DACs retningslinjer kan visse flyktningutgifter knyttet til opphold i Norge og tilbakevending til hjemland, klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA). Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til uttak av 1 000 overføringsflyktninger. Videre viser flertallet til budsjettforliket, hvor kravet til avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,7 pst., noe som for kap. 3490 post 3 innebærer at bevilgningen totalt økes med 2 596 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 12 445 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge tar imot 1 000 flere kvoteflyktninger enn i regjeringens forslag. På bakgrunn av det økes posten med 3,6 mill. kroner.

3.3.2.3 POST 4 ASYLMOTTAK, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at visse innenlandske utgifter knyttet til mottak av asylsøkere og flyktninger, kan godkjennes som offisiell utviklingshjelp i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket, vil redusere øremerkede midler til bemanning og barnefaglig kompetanse i mottak for enslige mindreårige asylsøkere, grunnet lav ankomst. Videre viser flertallet til budsjettforliket hvor kravet til avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,7 pst., noe som for kap. 3 490 post 4 innebærer at bevilgningen totalt reduseres med 9 644 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 706 714 000 kroner.

3.3.2.4 POST 5 REFUSJONSINNTÆKTER

Komiteen viser til at posten består av refusjon for andre virksomheters bruk av IKT-systemet DUF samt andre mindre refusjoner. Det foreslås at bevilgningen på kap. 490 post 1 kan overskrides, mot tilsvarende merinntekter på kap. 3490 post 5, jf. forslag til vedtak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.2.5 POST 6 BESKYTTELSE TIL FLYKTNINGER UTENFOR NORGE MV., ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteen viser til at utgifter knyttet til gjenbosetting av flyktninger kan i henhold til OECD/DACs statistikkdirektiver godkjennes som offisiell utviklingshjelp. Det er foreslått i proposisjonen at utgiftene på kap. 490 post 73 blir rapportert inn som utviklingshjelp.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 1 000, og til nærmere omtale av dette under kap. 490 post 1. Etter OECD/DACs retningslinjer kan visse flyktningutgifter knyttet til opphold i Norge og tilbakevending til hjemland, klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til uttak av 1 000 overføringsflyktninger.

Flertallet viser til kap. 3490 post 6, som økes med 6 800 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 14 849 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge tar imot 1 000 flere kvoteflyktninger enn i regjeringens forslag. På bakgrunn av det økes posten der med 6,8 mill. kroner.

3.3.3 Kap. 491 Utlendingsnemnda

3.3.3.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER, KAN NYTTES UNDER POST 21

Komiteen registrerer at det foreslås å kutte posten med 15,7 mill. kroner som en følge av lavere saksinngang til Utlendingsnemnda. Komiteen merker seg at posten kuttes med 7,3 mill. kroner som en følge av regjeringens helhetlige budsjettopplegg. Videre bemerker komiteen at posten kuttes med ytterligere 1,6 mill. kroner med bakgrunn i avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative statsbudsjett er foretatt en innsparing som følge av redusert aktivitet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, viser til at barn på flukt er en spesielt sårbar gruppe. Det er derfor svært viktig at utlendingsforvaltningen har god barnefaglig kompetanse. Flertallet viser til at under behandlingen av Meld. St. 30 (2015–2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk fattet Stortinget følgende vedtak:

«Stortinget ber regjeringen styrke den barnefaglige kompetansen i hele mottakskjeden.»

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det foreslås 20 mill. kroner til nevnte formål, herunder 4 mill. kroner til Utlendingsnemnda på kap. 491 post 1, 12 mill. kroner på kap. 490 post 1 til Utlendingsdirektoratet samt 4 mill. kroner under rammeområde 5 til politiet.

3.3.3.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, NEMNDBEHANDLING, KAN NYTTES UNDER POST 1

Komiteen viser til at post 21 skal dekke utgifter knyttet til nemndbehandlinger, og at posten kuttes med 2,7 mill. kroner grunnet nedjustert anslag for utgifter til nemndmøter.

Komiteen vil påpeke at det fremdeles er mange som venter på at asylsøknaden blir ferdigbehandlet, og at nedjusteringen av antall nemndmøter på denne bakgrunn er usikker. Komiteen bemerker at det samlede kuttet for kapittel 491 Utlendingsnemnda beløper seg til 27,3 mill. kroner. Komiteen merker seg at det foreslås at bevilgningen til barnefaglig kompetanse i hele asylkjeden, ikke øker fra i fjor, med regjeringens forslag om 20 mill. kroner til formålet også for 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt en innsparing som følge av redusert aktivitet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til at det i dag kun er et fåtall av sakene som behandles i UNE som behandles ved personlig oppmøte eller i et nemndmøte. Når det i tillegg er slik at UNE er underlagt instruksjonsmyndighet fra departementet, er ikke UNE det uavhengige domstolslignende organet som det skal være. Dette medlem vil vise til merknader i Innst. 54 L (2017–2018), jf. Prop. 149 L (2016–2017) om videreføring av innstramminger.

3.3.4 *Kap. 495 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet*

3.3.4.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at posten i proposisjonen er foreslått redusert med 31 187 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2017.

Komiteen viser til at bevilgningen på posten skal dekke utgifter til drift av IMDi. Innenfor rammen ligger oppgaver knyttet til arbeidet med uttak og bosetting av overføringsflyktninger, blant annet til kulturorienteringsprogram og til informasjonsvirksomhet om flyktninger. Norges Røde Kors vil få tilskudd over posten for arrangementet Til topps.

Komiteen viser til at driftsbevilgningen er lavere enn i 2017. Komiteen påpeker at antall flyktninger i norskopplæring og introduksjonsprogram vil være høyt også i 2018.

Komiteen viser til at uttaket av overføringsflyktninger går ned i 2018, og dermed er bevilgningen til dette foreslått redusert med 19,8 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke IMDis driftsbevilgning til arbeidet med uttak av flere overføringsflyktninger og til kulturorienteringsprogram, jf. forslag om å øke kvoten for overføringsflyktninger.

Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 1 000, og til nærmere omtale av dette under kap. 490 post 1.

Videre viser flertallet til budsjettforliket, hvor kravet til avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE) økes fra 0,5 til 0,7 pst., noe som for kap. 3 45 post 1 innebærer at bevilgningen totalt økes med 9 774 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 241 314 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge tar imot 1 000 flere kvoteflyktninger enn i regjeringens forslag. På bakgrunn av det økes posten der med 6,6 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 foreslo å øke kvoten av overføringsflyktninger fra UNHCR med 3 000, hvilket ville medføre økte utgifter over denne post med 30 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor det ble foreslått å øke antall kvoteflyktninger, ut over regjeringens forslag, med 1 500 flyktninger.

3.3.5 *Kap. 496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere*

Komiteen vil understreke viktigheten av at personer som får opphold i Norge, raskt blir bosatt i en kommune. Rask bosetting bidrar til raskere integrering og til at vedkommende raskere får delta og bidra med sine ressurser i arbeidsliv og samfunn. Komiteen viser til at lang botid i mottak preget av passivitet og usikkerhet om framtiden, er en utfordring for integreringen. Derfor er det viktig å fortsette arbeidet med rask bosetting, men også å legge til rette for at integreringen kan starte allerede i mottakene for dem som vil få opphold i Norge.

Komiteen vil trekke fram den innsatsen som gjøres av mange frivillige organisasjoner i integreringsar-

beidet. Deltakelse i frivillige organisasjoner og aktiviteter bidrar til å skape nettverk og sosiale relasjoner, i tillegg til økt kunnskap om det norske samfunnet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti er uenige i at små kommuner er utelatt som aktuelle bosettingskommuner for flyktninger i 2018. Bosettingskommuner må vurderes etter resultat, ikke etter størrelse. Mange mindre kommuner kan vise til gode resultater både når det gjelder integrering og til å få folk i arbeid.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at forespørsel til kommunene om bosetting av flyktninger ikke skal baseres på utvelgelse av kommuner etter størrelse, men etter resultater når det gjelder integrering i samfunnsliv.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre merker seg at regjeringen vil legge opp til at de som har gode resultater på integrering, bør bosette flyktninger. Flertallet mener det er avgjørende å ta hensyn til jobbmuligheter, resultater på sysselsetting etter endt introduksjonsprogram og tilfredsstillende kapasitet i kommunen ved fordeling av flyktninger til kommunene. Kommuner som har tatt imot store antall, bør i større grad satse på integrering og i mindre grad bosette flere.

Størrelse på kommunen skal ikke være avgjørende for om kommunen skal få lov til å ta imot flyktninger eller ikke. Det betyr at små kommuner også skal kunne få bosette flyktninger.

3.3.5.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KUNNSKAPSUTVIKLING, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at bevilgningen skal benyttes til faste prosjekter og evalueringer, til prosjekter innenfor samarbeidsavtalen med SSB om utvikling og vedlikehold av statistikk og analyser om migrasjon, samt kartlegging av kommunale utgifter til bosetting og integrering av flyktninger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.5.2 POST 45 STØRRE UTSTYRSANSKAFFELSER OG VEDLIKEHOLD, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at bevilgningen skal benyttes til å utvikle gode verktøy som skal forenkle arbeidet med bosetting, kvalifisering og tilskuddsforvaltning. Komiteen viser til at IMDi utviklet en ny saksbehandlingsløsning for å bosette flyktninger i 2016.

3.3.5.3 POST 50 NORGES FORSKNINGSRÅD

Komiteen viser til at regjeringen foreslår å samle alle bevilgninger til drift av Forskningsrådets virksomhet på én post under Kunnskapsdepartementets budsjett, kap. 285 post 55. Det er derfor foreslått å redusere posten med 0,4 mill. kroner mot en tilsvarende økning av kap. 285 post 55.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.5.4 POST 60 INTEGRERINGSTILSKUDD, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at integreringstilskuddet skal gi en rimelig dekning av kommunenes utgifter i forbindelse med bosetting og integrering i bosettingsåret og de neste fire årene. Tilskuddet skal også bidra til at kommunene kan drive et planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid. Komiteen vil understreke at et tilstrekkelig stort integreringstilskudd er avgjørende for at kommuner skal påta seg ansvar for bosetting av flyktninger. Det er også avgjørende for at kommunene skal kunne tilby gode tjenester og oppfølging, slik at flyktningene blir integrert i det norske samfunnet så raskt som mulig.

Komiteen viser til at integreringstilskuddet de siste årene har dekket om lag 90 pst. av kommunenes gjennomsnittlige utgifter til bosetting og integrering. Komiteen viser til at kommunene fikk utbetalt et ekstratilskudd i perioden mellom 2015–2017 for å øke bosettingen. Komiteen viser til at IMDi har påpekt at styrkingen av de økonomiske virkemidlene har bidratt til økt og raskere bosetting.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke bevilgningen til integreringstilskudd.

Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 1 000, og til nærmere omtale av dette under kap. 490 post 1.

Flertallet viser til kap. 496 post 60, som økes med 81 500 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 11 254 978 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sine generelle merknader og alternative statsbudsjett, hvor det foreslås å øke antall kvoteflyktninger med 1 000. Disse medlemmer mener dette er riktig både fordi det er mange overføringsflyktninger som venter på bosetting, og at dette bidrar til å ta vare på kompetanse hos dem som jobber med bosetting og integrering.

På bakgrunn av det økes posten der med 90,3 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til at flere kommuner har fått økonomiske problemer fordi de bygget opp en bosettingskapasitet som ikke blir benyttet når ankomstene falt i antall. Dette medlem mener man må benytte denne kapasiteten, og at dette er en anledning for å avlaste land som er i nærområdene til krig og konflikt fra den enorme byrden de har. Eksempelvis har Tyrkia omtrent 2,5 millioner flyktninger, som gjør det landet til verdens største mottaksland. Dette medlem vil i den sammenheng vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett om å ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 foreslo å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 3 000, hvilket ville medføre økte utgifter over denne post med 270,9 mill. kroner.

Dette medlem viser til at regjeringen har lagt til grunn at det vil komme 6 000 asylsøkere til Norge i 2018. Utlendingsdirektoratet har imidlertid nedjustert prognosene til 3 000. Dette medlem mener det på denne bakgrunn er grunnlag for en anslagsvis nedjustering av kostnader til integreringstilskudd. Dette medlem viser til at kostnader til integreringstilskudd derfor ble foreslått redusert med 500 mill. kroner i Venstres alternative statsbudsjett for 2018.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at det aldri før har vært flere mennesker på flukt i verden. 65 millioner mennesker er på flukt i sitt eget land eller over landegrensene. Dette medlem understreker at Norge har en plikt til å bidra til å avhjelpe dagens flyktningkrise, både ved å hjelpe i nærområdene og her hjemme. Dette medlem viser til regjeringens forslag om å ta imot 1 120 kvoteflyktninger

i 2018. Dette medlem mener at det er naturlig at Norge, i en periode med lave asylankomster, godt utbygget mottakskapasitet og god opparbeidet kompetanse i kommunene, bør øke antallet kvoteflyktninger med 1 500 sammenlignet med regjeringens. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det foreslås 196 mill. kroner til nevnte formål.

3.3.5.5 POST 61 SÆRSKILT TILSKUDD VED BOSETTING AV ENSLIGE MINDREÅRIGE FLYKTNINGER, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteen viser til at enslige mindreårige flyktninger er en sårbar gruppe som trenger rask bosetting for å få trygg og stabil omsorg. Komiteen viser til at regjeringen viderefører ordningen med fast tilskudd for kommunale barnevernstiltak til enslige mindreårige.

3.3.5.6 POST 62 KOMMUNALE INNVANDRERTILTAK

Komiteen merker seg at formålet med bevilgningen er å styrke integreringsarbeidet i kommunene. I 2018 skal midlene blant annet brukes til områdesatsing på Grønland i Oslo og i indre Oslo øst i samarbeid med Oslo kommune, Jobbsjansen, hvor en del av bevilgningen kan benyttes til evaluering og metodedokumentasjon, utviklingsmidler til kommunene, nasjonalt bo- og støttetilbud for personer over 18 år som er utsatt for tvangsekteskap eller æresrelatert vold, tilskuddsordning til regionale etablerersentre for innvandrere samt kvalifiseringstiltak i integreringsmottak.

Komiteen viser til at tilskuddsordningen for etablereropplæring for innvandrere ble etablert av regjeringen i 2014 og administreres av Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi). Målet med ordningen er å styrke og utvikle det ordinære tilbudet om etablereropplæring i hele landet, slik at det legges bedre til rette for å løfte innvandrere ut av arbeidsledighet gjennom etablering av egen virksomhet.

Komiteen viser til at kommunal- og forvaltningskomiteen i Innst. 16 S (2016–2017), post 62, ba Justis- og beredskapsdepartementet om å evaluere tilskuddsordningen, og at forskningsinstituttet FAFO er i gang med dette.

Komiteen viser til at Norsk senter for flerkulturell verdiskaping (NSFV), som er eid av Buskerud fylkeskommune, har arbeidet med målgruppen innvandrere siden etableringen i 2005 og har bistått over 1 200 gründere med etablereropplæring, der det er etablert 246 bedrifter. Innvandrerkvinner utgjør 42 pst. av dem som har etablert bedrifter. I Innst. 16 S (2014–2015), Post 62 Kommunale innvandrertiltak, ba Kommunal- og forvaltningskomiteen om at NSFV skal videreutvikle sin særskilte rolle som et nasjonalt kompetansesenter på denne sektoren for hele landet.

Komiteen viser til at komiteen gjennom flere år har bedt departementet om å ivareta kompetansen som NSFV har utviklet gjennom flere års arbeid med innvandrere. I rollen som nasjonalt kompetansesenter er NSFV i gang med å kvalifisere landets kommuner og fylkeskommuner til å legge bedre til rette for etablererveiledning av innvandrere. Komiteen mener at det er viktig at senteret får tilstrekkelig bevilgning til å fortsette sitt utviklingsarbeid både gjennom direkte opplæring og kvalifisering og gjennom digitale læringsarenaer som ble offisielt åpnet i 2017 og videreutvikles i 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til Jobbsjansen. Flertallet viser til at Jobbsjansen har bidratt til at hjemmевærende innvandrerkvinner har fått tiltak som kvalifiserer til arbeid eller utdanning, og at det gir nye muligheter for ungdom og for andre som har vanskeligheter med å komme inn på arbeidsmarkedet. Flertallet understreker at deltakelse i arbeidslivet er svært viktig for integreringen og deltakelsen i samfunnet.

Flertallet viser til kap. 496 post 62, som økes med 20 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 199 506 000 kroner.

Jobbsjansen og arbeidstiltak

Komiteen vil vise til at yrkesandelen blant innvandrerkvinner er lavere enn for menn. Komiteen understreker at målrettet innsats for at flere kvinner med minoritetsbakgrunn kommer i jobb, er viktig både for økonomisk selvstendighet og for integrering og likestilling. Ordninger som Jobbsjansen er med på å sette kvinner i stand til å tjene egne penger, komme i kontakt med arbeidsmarkedet og få en jobb.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at Jobbsjansen ble endret i rundskriv A/06-2017, slik at kvinner som mottar sosialhjelp, ikke lenger kan være en del av ordningen.

Disse medlemmer har tidligere stilt spørsmål til statsråden om begrunnelsen for denne innsnevringen uten å få et svar.

Disse medlemmer mener at i stedet for å utelukke kvinner fra ordningen så bør nettopp de som i dag er avhengig av sosialhjelp, gis et alternativ og en vei inn i arbeidslivet. Disse medlemmer mener derfor at dette bør endres, slik at disse kvinnene ikke utelukkes fra gruppen som kan delta i Jobbsjansen.

Disse medlemmer fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen endre kriteriene for opptak til Jobbsjansen del A, slik at også kvinner som mottar sosialhjelp kan bli deltakere.»

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at målgruppen for Jobbsjansen fra starten av har vært alle innvandrere mellom 18 til 55 år som ikke har tilknytning til arbeidslivet, og som ikke har vært omfattet av våre ordinære ordninger. Disse medlemmer viser til at endringen som ble gjort i rundskriv A/06-2017, ble gjort fordi innvandrere i hovedsak bør omfattes av de ordinære ordningene vi har i Norge. Disse medlemmer mener at ungdom og sosialhjelpsmottakere blant annet bør kunne ta del i utdanningssystemet eller omfattes av tiltak innenfor arbeids- og velferdsforvaltningen, og at disse medlemmer derfor vil prioritere innsatsen for å få hjemmевærende kvinner uten sosialhjelp ut i arbeidslivet, innenfor Jobbsjansen.

Komiteen mener at å ha en jobb og egen inntekt er avgjørende for at folk skal kunne leve det livet de selv ønsker. I Norge kan deltagere i arbeidslivet som oftest forsørge seg selv og familie og unngå å havne i fattigdom. Deltakelse i arbeidslivet gir lettere mulighet for å bli godt integrert. Arbeid er derfor avgjørende. Flere av innvandrergruppene i Norge har betydelig lavere sysselsetting enn gjennomsnittsbefolkningen. Sysselsettingsratene er særlig lave blant grupper som har kommet som flyktninger.

Komiteen mener det er avgjørende for vellykket integrering å komme raskt i jobb. For flyktninger som har kompetanse og/eller utdanning fra hjemlandet, bør veien til det norske arbeidslivet være kort.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås å styrke Jobbsjansen med 50 mill. kroner.

Disse medlemmer viser til at for raskt å få mulighet til å få godkjent utdanning fra utlandet, har Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslått en styrking av NOKUT med 10 mill. kroner. Dette må også ses i sammenheng med Arbeiderpartiets styrking av hurtigsporprosjektet med 4 mill. kroner i kap. 497 post 60.

I mange kommuner foregår det utvikling og gjennomføring av gode integreringsprosjekt. Disse medlemmer mener det er viktig å styrke utviklingen av gode lokale integreringsprosjekter, og styrker derfor de kommunale utviklingsmidlene med 10 mill. kroner i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser også til at det er nødvendig å satse på integrering, ikke bare snakke om problemene som føl-

ger av manglende integrering. Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har foreslått 50 mill. kroner til økt satsing på Jobbsjansen og lignende tilskudd i regi av NAV for å få flere ut i jobb.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2018, hvor det ble foreslått en styrking av Jobbsjansen med 25 mill. kroner.

Områdesatsing

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, mener gode bomiljø er viktig for lokalt samhold og integrering. Derfor mener flertallet at staten sammen med kommuner skal styrke områdesatsinger i utsatte områder med levekårsutfordringer. Ekstra innsats fra stat og kommune i utvalgte nabolag har hatt som mål å bidra med midler til nærmiljøer, slik at folk skal trives bedre og føle trygghet i hverdagen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der midlene til områdesatsinger økes med 52 mill. kroner på kap. 590 post 65.

Komiteen viser til at prosjektene i områder med spesielle levekårsutfordringer har vært svært vellykket. Det å tilby gratis halvdagsplass i barnehage eller SFO/aktivitetsskole har for eksempel vært viktig for språkopplæring og integrering, og det gjør det lettere for flere kvinner med minoritetsbakgrunn å få tid og mulighet til å kvalifisere seg i arbeidslivet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at Oslo har vært en by med særskilte utfordringer på integrering, og det er derfor svært positivt at byrådet i Oslo har satt i gang tiltak med gratis aktivitetsskole i flere bydeler for å sikre integrering og sikre at alle barn får være med. Det er også positivt at den nasjonale ordningen for gratis halvdagsplass er utvidet, men dette medlem viser til at en nasjonal undersøkelse viser at av 50 000 barn som kvalifiserte for ordningen, så var det 17 000 som ikke søkte. Sosialistisk Venstreparti var bekymret for dette da ordningen ble innført, og viser til at en av erfaringene fra evalueringen av Groruddalssatsingen var behovet for å nå ut med informasjon der folk bodde og ferdedes, for å få barn til å benytte seg av halvdagsplassen. Slik ordningen er utført i dag, er det en reell fare for at de som trenger en slik plass mest, ikke får tilgang. Dette medlem mener det fremdeles er et godt virkemiddel å tilby en universell gratis halvdagsplass i noen områder, som kan øke at-

traktiviteten i bomiljøet for alle og sikre at viktige tilbud når ut til alle.

Dette medlem vil vise til at Oslo kommune vil utvide områdesatsingen i OsloSør for å forsterke integrering og inkludering, forbedre folkehelsen og løse bomiljøutfordringer i bydelen. Kommunene har satt av 30 mill. kroner til satsingen. Det er positivt at regjeringen har foreslått 30 mill. kroner til kriminalitetsforebyggende tiltak i området, og viser til at for eksempel stedlig politi som kjenner området og ungdomsmiljøene, kan være en styrke og forebyggende. Dette medlem mener likevel at dette ikke er tilstrekkelig for å løse de komplekse bomiljøutfordringene, for eksempel knyttet til å gi ungdommer et sted å være. Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det i tillegg foreslås en bevilgning på 26 mill. kroner for å møte kommunens satsing.

Dette medlem vil i tillegg vise til at det er et behov for å satse på øvrige områder, både Groruddalssatsingen og Fjell i Drammen, Bergen og Trondheim. Dette medlem viser derfor til forslag om til sammen 40 mill. kroner på posten, i tillegg til 60 mill. kroner under kapittel 590, til sammen 100 mill. kroner til områdesatsinger.

Dette medlem vil vise til at det har vært en utvikling hvor flere mennesker har blitt såkalt radikaliserende og ekstreme. Dette medlem viser til viktigheten av forebygging for at ingen skal falle på utsiden av samfunnet, ved å sørge for et samfunn med små forskjeller hvor alle har muligheter og får tilstrekkelig oppfølging blant annet i skolen, en retorikk som ikke skiller mellom «oss» og «dem», og ved å ha tiltak for å forebygge radikaliserende. Dette medlem viser videre til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det foreslås 3 mill. kroner til å øke støtten til arbeidet for forebygging av radikaliserende i kommunene øremerket frivillige organisasjoner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er satt av 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å øke den særskilte satsingen på Oslo Sør. Dette er en viktig satsing for å bidra til sosiale og miljømessige forbedringer, noe som er viktig for god integrering.

Det vises til bevilgningsforslag i Senterpartiets alternative budsjett under kap. 590 post 65.

3.3.5.7 POST 70 BOSETTINGSORDNINGEN OG INTEGRERINGSTILSKUDD, OPPFØLGING

Komiteen viser til at midlene på posten skal benyttes til det samlede arbeidet KS gjør på flyktningfeltet.

3.3.5.8 POST 71 TILSKUDD TIL INNVANDRERORGANISASJONER OG ANNEN FRIVILLIG VIRKSOMHET

Komiteen mener det er viktig å ta i bruk alle ressurser i integreringsarbeidet, og at frivilligheten kan spille en særlig viktig rolle for å skape kontakt mellom lokalsamfunn og mennesker som er på asylmottak. Disse organisasjonene kan nå fram på andre måter enn offentlige myndigheter og besitter ofte unik kompetanse og unike nettverk.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket øker posten med 12 mill. kroner, herunder tilskuddet til KIAs språkopplæringsprogram (8 mill. kroner), Selvhjelp for innvandrere (SEIF) (3 mill. kroner) og til prosjekt i regi av Kirkens Bymisjon i Trondheim – Søstre til søstre, Peace Painting (1 mill. kroner). Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil gi tilskuddet til Født fri: Kontaktforum for minoritetskvinner og æreskultur med 5 mill. kroner.

Et annet flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at Født fri skal arbeide for likestilling uavhengig av kjønn, tro og bakgrunn, og delta i debatter og støtte kampen for individets frihet, mot skamvold og negativ sosial kontroll på flere vis. Dette flertallet viser til at det norske samfunnet er bygget på individets sosiale og moralske frihet til å forme sitt eget liv. Likevel er det mange minoriteter i Norge, spesielt kvinner, som ikke nyter denne friheten på samme måte som majoritetsbefolkningen. Manglende frihet over eget liv, og negativ sosial kontroll, fratar enkeltmennesket mulighet til å forme og leve sitt eget liv slik vedkommende selv ønsker. Dette flertallet understreker at bevilgningene skal bidra til oppstart og dekke nødvendige driftsutgifter.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at frivillige organisasjoner gjør et svært viktig og bra integreringsarbeid. Flertallet viser til at budsjettforliket øker tilskuddsordningen, som forvaltes av kommunene til innvandrersorganisasjoner og frivillig virksomhet i lokalsamfunn, med 19,5 mill. kroner.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til Minotenk med 1 mill. kroner, og at tilskuddet til JustUnity økes med 0,4 mill. kroner.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til SOS barnebyer – Sammen med 2

mill. kroner. Flertallet viser til at Sammen er et integreringsprosjekt for enslige mindreårige asylsøkere, der norsk ungdom og ungdom med flyktningbakgrunn samarbeider om et felles prosjekt. Flertallet påpeker at barn som kommer til landet alene for å søke asyl, har et særlig behov for tilpasset oppfølging.

Flertallet viser til kap. 496 post 71, som økes med 39 900 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 107 860 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener innvandrersorganisasjoner og annen frivillig virksomhet er helt avgjørende for den gode integreringen som foregår i mange kommuner i hele landet. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett for 2018, der posten økes med 14,2 mill. kroner. Disse medlemmer ønsker å styrke alle organisasjonene som mottar støtte. Det øremerkes 0,4 mill. kroner til organisasjonen Just Unity. Resten av bevilgningen fordeles på ordinær måte. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der bevilgningen til Human Rights Service er satt til null.

Disse medlemmer mener det å styrke frivilligheten er avgjørende for å styrke integreringsarbeidet fremover. Det å finne gode rollemodeller som tar på seg å være mentorer for ungdom eller andre som trenger de kan være avgjørende for hvilke valg som tas. Disse medlemmer viser derfor til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der mentorordningen styrkes med 6 mill. kroner.

Komiteens medlemmer for Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative statsbudsjett for 2018 hvor det er foretatt en innsparing på post 71. Støtten til Human Rights Service er forutsatt redusert med 50 pst. i forhold til 2017.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at integreringsarbeidet som gjøres av frivillige organisasjoner, må anerkjennes, og ikke angripes, når de ytrer seg på bakgrunn av de erfaringene de har gjort. Flere organisasjoner driver opplæring og hjelp og gir innvandrere mulighet til å delta på en frivillig arena, noe som er uvurderlig for å forstå og delta i det norske samfunnet. Det er derfor nødvendig å styrke disse organisasjonene som i mange tilfeller avlaster det offentlige apparatet med rettshjelp, veiledning og opplæring. Spesielt gjelder dette Selvhjelp for innvandrere (SEIF), som over tid har fått mindre bevilgninger enn lignende organisasjoner, og som regjeringen blant flere andre rettshjelpiltak har foreslått å kutte bevilgningene til.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått å øke posten med 12 mill. kroner, hvorav 1 mill. kroner er øremerket

økning til organisasjonen Just Unity, og 2 mill. kroner til SEIF.

Dette medlem viser til at dette skyldes også at de 12 mill. kroner som er omtalt, er feilplassert i Stortingets budsjettssystem. Beløpet står på kap. 490 og ikke kap. 496. I tillegg har det blitt satt inn 5 mill. kroner på dette området.

Dette medlem viser også til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative budsjett har foreslått en økning på posten på 5 mill. kroner til organisasjonen Født Fri og for å støtte de skamløse jentene. Dette medlem viser til at Human Rights Service ikke er en organisasjon som bedrer integrering, og den har vist at den opptrer på en måte som er splittende, uten å ville bidra til opplysning. Dette medlem vil derfor vise til alternativt budsjett, hvor bevilgningen til organisasjonen foreslås kuttet med 1,8 mill. kroner.

Dette medlem ønsker at bl.a. organisasjoner som Noas, Født fri, Minotenk og Mirasenteret skal få økt sine tilskudd.

Komiteens medlem fra Venstre vil understreke betydningen av frivillig arbeid på integreringsområdet. Det er viktig at det både gis tilskudd til tiltak på lokalt nivå og til nasjonale ressursmiljø på integreringsfeltet. Human Rights Service (HRS) er omstridt, og er etter dette medlems syn ikke å anse som et nasjonalt ressursmiljø på integreringsfeltet. Dette medlem foreslo derfor å kutte bevilgningen til HRS i Venstres alternative statsbudsjett for 2018.

Dette medlem mener at det er behov for en særlig innsats for minoritetskvinner, og foreslo derfor i Venstres alternative statsbudsjett for 2018 at støtten til MiRA-senteret økes med 0,5 mill. kroner mot et tilsvarende kutt i støtten til Refugee Alliance.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til at frivillige organisasjoner har en unik rolle i integreringsarbeidet, både ved å mobilisere gode krefter til å bidra med hjelp, støtte og opplæring til de nyankomne og gjennom at asylsøkere og flyktninger kan delta på den gode integreringsarenaen som deltakelse i frivillige organisasjoner, lag og foreninger er. Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett, hvor det foreslås å øke tilskuddet til integreringsprosjekter i asylmottak og kommunene i regi av frivillige organisasjoner med 19,5 mill. kroner. I tillegg viser dette medlem til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor bevilgningen til Human Rights Service er foreslått flyttet fra rammeområde 6 til rammeområde 2.

3.3.5.9 POST 72 STATS-AUTORISASJONSORDNINGEN FOR TOLKER M.M.

Komiteen viser til at bevilgningen skal finansiere den faglige og administrative gjennomføringen av autorisasjonsprøven for tolker og Tospråktesten. Fra 2017 er det også HiOA som arrangerer Tospråktesten i tolking, tidligere Tospråklig sjekk for potensielle tolker (ToSPoT).

Komiteen viser til at det i proposisjonen foreslås å øke bevilgningen på posten med 1,2 mill. kroner til Tospråktesten, med tilsvarende reduksjon av kap. 495 post 1 for å sikre korrekt kapittel- og postbruk.

3.3.5.10 POST 73 TILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til norskopplæring i regi av TV2-skolen. Flertallet understreker at dette er ment å bidra til god og variert norskopplæring som ledd i introduksjonsprogrammet.

Flertallet viser til kap. 496 post 73, som økes med 2 500 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 7 941 000 kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2018 hvor det ble foreslått en styrking av TV2-skolen med 5 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Kristelig Folkepartis alternative budsjett for 2018, hvor det ble foreslått midler til videre drift av flerspråklig nyhetskanal i regi av TV2 Skole med 3 mill. kroner.

3.3.6 *Kap. 3496 Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere*

3.3.6.1 POST 1 INTEGRERINGSTILSKUDD FOR OVERFØRINGSFLYKTNINGER, ODA-GODKJENTE UTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke bevilgningen til integreringstilskudd som følge av økning i antall overføringsflyktninger. Deler av disse utgiftene kan føres som ODA-godkjente utgifter. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten av overføringsflyktninger fra UNHCR med 1 000, og til nærmere omtale av dette under kap. 490 post 1. Etter OECD/DACs retningslinjer kan visse flyktningutgifter knyttet

til opphold i Norge og tilbakevending til sine hjemland, klassifiseres som offisiell utviklingshjelp (ODA).

Flertallet viser til kap. 3496 post 1, som økes med 46 800 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 197 200 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås at Norge tar imot 1 000 flere kvoteflyktninger enn i regjeringens forslag. På bakgrunn av det økes posten der med 47 mill. kroner.

3.3.7 Kap. 497 Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere

Komiteen mener at opplæring i norsk og samfunnskunnskap er helt nødvendig om innvandrere skal komme i arbeid og skaffe seg egen bolig. Deltagelse i arbeidslivet hindrer utenforskap og en avhengighet av trygdeytelser.

3.3.7.1 POST 21 SPEIELLE DRIFTSUTGIFTER, OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til de generelle merknadene fra departementet til post 21 Spesielle driftsutgifter – opplæring i norsk og samfunnskunnskap og støtter videreføringen av arbeidet med etter- og videreutdanning og utvikling av norskprøver.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.7.2 POST 22 PRØVER I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteen er opptatt av at det er nødvendig å øke kvaliteten i kvalifiseringsarbeidet, og støtter forslaget om å øke post 22 «Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere» med 2 mill. kroner for utvikling av en norskprøve til et høyere nivå C1.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.7.3 POST 60 TILSKUDD TIL OPPLÆRING I NORSK OG SAMFUNNSKUNNSKAP FOR VOKSNE INNVANDRERE

Komiteen viser til at det fra 1. januar 2017 foruten norskopplæring er innført opplæring i norsk kultur og

norske verdier som en del av opplæringen av asylsøkere i mottak. Komiteen mener det er viktig at asylsøkere får en tidlig introduksjon i norske verdier, lover og regler, omgangsformer og kultur. For kommunene er det frivillig å tilby opplæring, og det er frivillig å delta for den enkelte. Kommunene som tilbyr opplæring, får et tilskudd per person.

Komiteen merker seg at det er sendt på høring et forslag der kommunen må sørge for opplæring og innføring av plikt for den enkelte til å delta på opplæring.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke bevilgningen til opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 1 000, og til nærmere omtale av dette under kap. 490 post 1.

Flertallet viser til kap. 497 post 60, som økes med 5 400 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 1 997 096 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til sitt alternative budsjett, der det foreslås å bevilge 4 mill. kroner på kap. 605 post 1 til en hurtigspørordning for å vurdere flyktningers realkompetanse, samt 10 mill. kroner for å styrke NOKUTs arbeid med å hurtigbehandle saker om formell kompetanse, på kap. 280 post 1.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener opplæring av voksne innvandrere i norsk og samfunnsfag er av stor betydning for integrering og for å komme ut i arbeid. I Senterpartiets alternative budsjett er derfor tilskuddet på posten økt med 22 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er foreslått at Norge skal ta imot til sammen 5 000 overføringsflyktninger. Dette medfører en økning på 21,3 mill. kroner på posten.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt forslag til statsbudsjett for 2018 foreslo å øke kvoten for overføringsflyktninger fra UNHCR med 3 000, hvilket ville medføre økte utgifter over denne post med 16,5 mill. kroner.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3.3.8 Kap. 500 Kommunal- og moderniseringsdepartementet

3.3.8.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det i de respektive partiers alternative budsjetter, er foretatt innsparinger som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.8.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt innsparinger som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.8.3 POST 23 HUSLEIE FOR FELLESAREAL M.M.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.8.4 POST 25 FORPROSJEKT NYTT REGJERINGSKVARTAL, KAN OVERFØRES

Posten skal dekke utredninger og tjenester til forprosjekt av nytt regjeringskvartal, og det er avsatt 4 mill. kroner til dette. Komiteen støtter dette.

Komiteen merker seg at arbeidet med forprosjekt for nytt regjeringskvartal er startet opp, og at regjeringen tar sikte på å legge fram forslag til kostnadsramme for forprosjektet i statsbudsjettet for 2019. Komiteen viser for øvrig til partienes generelle merknader.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at byggingen av regjeringskvartalet vil bli en av de største enkeltstående anskaffelsene i Norge i tiårene framover. Regjeringskvartalet bør ut fra dette planlegges som et signalprosjekt hvor det legges stor vekt på klimavennlige løsninger og å bidra til utvikling av norsk leverandørindustri. Bruk av trebaserte materialer vil være sentralt i denne sammenheng.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det nå gjennomføres en plan- og designkonkurranse for nytt regjeringsbygg. Disse medlemmer viser til egne forslag om å sikre at når et av landets viktigste signalbygg reises, bør en forsøke å få til et bygg som viser at det er i Norge og bruke muligheten til å få et unikt regjeringskvartal der tre brukes både i bygg og som visuell profil. Målet har vært å stimulere til vekst, innovasjon og styrket konkurransekraft i norsk skog- og tre-næring og da er slike store prosjekt nødvendige for at næringen skal kunne drive fram utvikling.

Disse medlemmer frykter at premissene snart kan være lagt uten at muligheten for å få dette til blir brukt. Da har regjeringen misbrukt en mulighet til å gi norsk næringsliv en viktig utviklingsmulighet. Disse medlemmer ber regjeringen sikre at disse mulighetene blir sikret i det videre arbeidet.

Disse medlemmer fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge til grunn at nytt regjeringskvartal baseres på utstrakt bruk av trebaserte materialer.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet ser fram til å få saken om utbygging av nytt regjeringskvartal til Stortinget. Disse medlemmer forutsetter at saken gir rom for å vurdere gjenbruk av bygningsmasse og fortetting i regjeringskvartalet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at om lag 70 pst. av driftskostnadene til departementene er lønnskostnader. Det er avgjørende at nye og gamle bygg må legges til rette for at de ansatte kan gjøre jobben sin mest mulig effektivt. Selv en liten nedgang i effektiviteten vil fort overstige innsparinger i husleiekostnader. I tillegg vil fysiske investeringskostnader være en engangsutgift, mens effektivitetstap som følge av uhensiktsmessige lokaler vil være permanent. Dette medlem vil derfor advare mot å la behovet for å få ned prosjektkostnadene gå ut over muligheten den enkelte har til å arbeide effektivt.

Dette medlem viser til det foreslåtte arbeidsplasskonseptet med stor vekt på aktivitetsbaserte forflytninger i løpet av en arbeidsdag, mens behovet for gode ordinære arbeidsplasser er tilsvarende mindre viktig.

Dette medlem viser til forskning (blant annet publisert i Helserådet nr. 16/17 av Jan Vilhelm Bakke, Ph., overlege i Arbeidstilsynet, og Knut Inge Fostervold, dr. psychol., førsteamanuensis ved Psykologisk institutt, Universitetet i Oslo) som dokumenterer betydelig effektivitetstap, økt sykefravær, svekket samarbeid og dårlig arbeidsmiljø knyttet til disse arbeidsplasskonseptene. Brukerundersøkelser bekrefter funnene ved at ansatte rapporterer om konsentrasjonsvansker og mistriivsel.

Dette medlem viser til at fagforeningene i regjeringskvartalet har levert sterkt kritiske høringsuttalelser til både prosess og beslutninger. Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og regjeringen har valgt å se bort fra motforestillingene, men skriver på regjeringen.no at «De ansatte og ansattes representanter har deltatt og medvirket i prosessen». Dette medlem vil understreke at medvirkning er noe annet enn medbestemmelse etter Hovedavtalen i staten, og at manglende medvirkning er i strid med prinsippene for partssamarbeid og den norske modellen.

3.3.8.5 POST 50 FORSKNINGSPROGRAMMER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at behovet for fornyelse i offentlig sektor og bedre og mer effektive velferds-, helse- og omsorgstjenester øker. Dette medlem viser videre til at Forskningsrådet har etterspurt at Kommunal- og moderniseringsdepartementet tar sitt sektoransvar når det gjelder forskning på, og forskningsmiljøenes bidrag til utviklingen av, regionale innovasjonssystemer. Dette medlem foreslo i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 å bevilge 5 mill. kroner til dette formålet.

3.3.9 *Kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene*

Komiteen viser til at en fra og med budsjettåret 2017 har endret kapittelinnndelingen for bevilgninger til distrikts- og regionalpolitikken slik at midlene som i hovedsak blir fordelt gjennom fylkeskommunene til regional utvikling og nyskaping, er fordelt på to nye kapitler, kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokal-

samfunn i distriktene og kap. 553 Omstillingsdyktige regioner.

Komiteen viser til at det er gitt tre delmål for kap. 550, Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene:

- Et verdiskapende næringsliv i områder med spredt bosetting og store avstander.
- Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn i områder med særlige distriktsutfordringer.
- Tilgang til grunnleggende private tjenester i områder med svært få innbyggere.

Komiteen merker seg at det i budsjettomtalen fra departementet vises til analyser fra Statistisk sentralbyrå som viser at de bedriftsrettede låne- og tilskuddsordningene i distriktene utløste om lag det firdobbelte i annen kapital til prosjektene i 2016.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Kristelig Folkeparti, mener samfunnsutviklerrollen er en hovedoppgave for fylkeskommunene, og at midlene under dette kapittelet er av stor betydning for å fylle rollen. For 2018 reduseres bevilgningene med 24,8 pst. i regjeringens forslag til budsjett. Dette er en videreføring av bevilgningskuttene til regional utvikling de siste fire årene. Det vises i denne sammenheng til uttalelser fra KS, hvor det heter at reduksjonen i regionale utviklingsmidler er sterkt negativ for fylkeskommunenes arbeid med samfunnsutvikling, og at kuttet står i sterk kontrast til intensjonene bak regionreformen om å styrke fylkeskommunen som samfunnsutvikler. Til sammen er bevilgningene til distrikts- og regionalpolitikk redusert med 50 pst. fra rød-grønt budsjettforslag for 2014.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Venstre viser til at regjeringen sammen med Kristelig Folkeparti og Venstre har satset stort på fylkesveier og andre samferdselstiltak, innovasjon, forskning og vekstfremmende skattelettelser. Disse tiltakene har bidratt til optimisme og fremtidstro i distriktene.

Disse medlemmer viser til at veksten i satsingen på fylkesveier alene overstiger reduksjonen i regionale utviklingsmidler. Den brede distriktspolitikken har vært en suksess, og det går nå bra i Distrikts-Norge. Staten har mottatt over 100 søknader om utviklingskonsesjoner i havbruket, reiselivsnæringen melder om nye rekorder for tredje året på rad, antallet nyetablerte bedrifter er rekordstort, og innovasjonen er stor i det eksisterende næringslivet. Disse medlemmer vil peke på at en økt satsing på regionale utviklingsmidler ikke hadde kunnet erstatte den positive utviklingen vi nå ser i distriktene.

Komiteen viser til at det har vokst fram nye parkmodeller for samarbeid, ivaretaking og verdiskaping av områdene utenfor de mest sentrale naturområdene som har fått nasjonalparkstatus. Dette skjer i nyetablerte regionalparker i Finnskogen, Haldenkanalen, Telemarkskanalen, Valdres og Nærøyfjorden, og i en rekke områder som er kandidater til å bli regionalpark: Vefsna, Solund, Okstindan/Hemnes, Syv Søstre/Tjøtta og Hitra. Varanger og Listerregionen er parkprosjekter. Komiteen konkluderer med at det om få år vil eksistere omkring ti regionalparker som omfatter ca. 60 kommuner, og at disse parkene vil bidra til å realisere nasjonal politikk på flere områder som gjelder natur- og kulturarv og bærekraftig utvikling, samt lokal verdiskaping, gjennom å styrke stedsmerkevarer med lokale produkter og opplevelser.

Komiteen mener at regionale natur- og kulturparker vil være et viktig grep for regional utvikling, og mener at dette bør ses i sammenheng med regionreformen, for eksempel i et samarbeid med Innovasjon Norge knyttet til utvikling av lokalt og regionalt næringsliv.

Komiteens medlem fra Venstre foreslo i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 å bevilge 2 mill. kroner til organisasjonen Norske Parker, blant annet for å utarbeide rammene for et nasjonalt system for slike parker og for å forvalte kriteriene for å bli park og parkkandidat inntil en nasjonal ordning er på plass.

3.3.9.1 POST 62 BEDRIFTSRETTEDE LÅNE- OG TILSKUDDSORDNINGER I DISTRIKTENE, KAN NYTTES UNDER KAP. 550 POST 64

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at posten omfatter investeringstilskudd, bedriftsutviklingstilskudd, distriktsrettede risikolån og garantier for og distriktsrettet etablerertilskudd. Midlene delegeres til fylkeskommunene, som legger strategier og føringer for bruken av midlene i samarbeid med de regionale partnerskapene. Midlene forvaltes av Innovasjon Norge.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener bevilgningene under denne posten er viktig, for å sikre vekst i alle deler av landet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det er foreslått en økning på 31,5 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor budsjettposten er økt med 200 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at regjeringen i proposisjonen viser til at midlene som ble bevilget for 2017 til dette formålet, har fungert. I proposisjonen side 130 står det følgende:

«Bedriftene som har fått et tilskudd eller lån finansiert av de bedriftsrettede låne- og tilskuddsordningene i distriktene, har gjennomsnittlig 5,7 prosentpoeng høyere vekst i verdiskaping sammenliknet med tilsvarende bedrifter som ikke har mottatt støtte. Dette er på nivå med effektene av Innovasjon Norges andre oppdrag. Det viser at prosjektene er gode selv om bedriftene er lokalisert i områder med store avstander og tynne næringsmiljøer.»

Flertallet mener dette viser at en god distriktspolitikk er viktig for å utvikle bygdene og sørge for næringsvirksomhet overalt i hele landet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil derfor gå imot forslag om å kutte denne posten med litt over 30 mill. kroner, og vil i stedet vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det fremmes forslag om å øke posten med 78 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, der det ble foreslått å reversere kuttet på 31,5 mill. kroner til bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene.

3.3.9.2 POST 64 INKLUDERENDE OG VEKSTKRAFTIGE LOKALSAMFUNN, KAN NYTTES UNDER KAP. 550 POST 62

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at målet for ordningene under post 64 er inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn i områder med særlige distriktsutfordringer. Midlene forvaltes av fylkeskommunene, som selv velger hvordan de organiserer arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti konstaterer at bevilgningene til regionale utviklingsmidler gjennom fylkeskommunene er svært viktige tiltak for å fremme utvikling av næringsvirksomhet og arbeidsplasser i distriktene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det er foreslått en økning på 218,6 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har økt budsjettposten med 300 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn er foreslått kuttet med 218,6 mill. kroner i neste års budsjett. Dette er også en ordning som regjeringen selv i sin proposisjon under «rapporter» opplyser at fungerer. På side 132 i proposisjonen fremgår følgende:

«En evaluering av kommunale næringsfond (KNF) i Hedmark viser at støtten i stor grad er avgjørende for realiseringen av både bedriftsrettede- og tilretteleggende prosjekter og bidrar til å komplementere virkemiddelapparatet (Oxford Research 2016). Mange av bedriftene som har mottatt tilsagn fra KNF er levebrødsbedrifter der ambisjonen ikke er å vokse, men snarere å sikre bedriftens overlevelse.»

Disse medlemmer mener det derfor også her fremstår som en klar politisk prioritering fra regjeringen ikke å prioritere en distriktpolitikk som fungerer.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er fremmet forslag om å øke posten med 110 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, der det ble foreslått en delvis reversering i kuttet til inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn med 150 mill. kroner. Dette medlem viser til at Venstre også foreslo en større satsing på næringshager, gründere i distriktene og SIVAs inkubatorprogram over andre deler av statsbudsjettet, og at dette må ses i sammenheng.

3.3.9.3 POST 70 BEDRIFTSRETTEDE PROGRAMMER I DISTRIKTENE

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til bedriftsrettede programmer i distriktene. Flertallet mener det er viktig med ordninger som bidrar til et verdiskapende næringsliv i områder med spredt bosetting og store avstander, og viser til at Næringshageprogrammet, Bioraffineringsprogrammet og Mentortjenesten for gründere er ordninger som virker og gir gode resultater.

Flertallet viser til kap. 550 post 70, som økes med 20 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 115 662 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderparti-

et har foreslått en økning på 20 mill. kroner på posten for å styrke Næringshageprogrammet, Bioraffineringsprogrammet og Mentortjenesten for gründere.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er fremmet forslag om å øke posten med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2018 hvor det ble foreslått en styrking av bedriftsrettede programmer i distriktene med 50 mill. kroner.

3.3.9.4 POST 73 MERKUR-PROGRAMMET, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til Merkur-programmet.

Flertallet viser til kap. 550 post 73, som økes med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 48 307 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at målet for Merkur-programmet er å sikre innbyggerne i distriktene tilgang til en nærliggende dagligvarebutikk av god kvalitet. Det gis også investeringsstøtte til drivstoffanlegg i tilknytning til dagligvareforretningen.

Disse medlemmer viser til at Merkur-programmet har eksistert i 22 år og har blitt svært viktig for småsamfunn og distriktpolitikk. Om lag 580 butikker/småsamfunn har stor nytte av kompetanseprogrammene og støtteordningene som programmet bidrar med. De to siste årene har behovet for investeringer vært langt større enn rammen. Slike investeringer kan særlig dreie seg om fornyelse av kjøleanlegg, noe det er sterkt behov for av klimahensyn, hensyn til kvalitet på kjølingen og arbeidsmiljø for de ansatte, og dette er investeringer som driften vanskelig kan bære.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet foreslår en økning på 10 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningene til Merkur-programmet er økt med 10 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Dette vil gi rom for en økt satsing på å utvikle tjenestetilbudet til innbyggere i spredtbygde områder.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti ber derfor regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett vurdere å øke bevilgningen til nødvendige investeringer i programmet. Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det fremmes forslag om å øke posten med 2 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.10 Kap 553 Omstillingsdyktige regioner

Komiteen viser til at det er gitt tre delmål for kap. 553

Omstillingsdyktige regioner:

- Velfungerende næringsmiljøer og tilgang til relevant kompetanse
- Økonomisk vekst og samarbeid i byregioner og over landegrensene
- Nye arbeidsplasser i områder rammet av vesentlig reduksjon i sysselsettingen.

Komiteen viser til at de samlede bevilgninger til tiltakene under kap. 553 er redusert fra 610 mill. kroner til 585,144 mill. kroner. Under post 65, omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, er det øremerket 10 mill. kroner til Andøy kommune i 2018. Det vises til at regjeringen vil bidra med ytterligere 50 mill. kroner.

Komiteen viser til at omstillingsmidlene for øvrig forvaltes av fylkeskommunene og Innovasjon Norge. Midlene til utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid på post 76 er redusert fra 54 til 30 mill. kroner for 2018.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at dette er en planlagt avslutning av Utviklingsprogrammet for byregioner. Regjeringen Stoltenberg varslet dette i Prop. 1 S for 2014, og regjeringen Solberg fulgte dette opp i Prop. 1 S for 2015, der regjeringen varslet at programmet er femårig.

3.3.10.1 POST 60 REGIONALE TILTAK FOR UTVIKLING AV NÆRINGSMILJØER OG TILGANG TIL KOMPETANSE, KAN NYTTES UNDER KAP. 553 POST 63 OG 65

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk venstrepartis alternative budsjett er foreslått å bevilge 175 mill. kroner mer enn i regjeringens budsjettforslag til regionale utviklingsmidler og tiltak for utvikling av næringsmiljøer og kompetanse. Dette medlem mener at dette er en naturlig oppgave som fylkene og regionene bør ha ansvaret for. Dette medlem vil også vise til at regjeringen over tid har halvert bevilgningene til disse formålene.

Ut ifra oversikt som er gitt av Finansdepartementet, var bevilgningene under programområdet i 2013 på 2,1 mrd. kroner. Det er redusert til 1,4 mrd. kroner i forslag

for 2018. Dette medlem mener dette viser en manglende vilje til å prioritere en aktiv distriktspolitikk.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til regjeringens satsing på distriktene der sterkere kommuner har vært et viktig mål for å kunne gi et bedre tjenestetilbud til innbyggerne. Færre rådhus og politikere betyr mer penger til bedre tjenester for innbyggerne. For å hindre fraflytting har det vært viktig å skape kommuner som er attraktive å bo i, slik at flere også flytter tilbake etter et endt studieløp. Kommunereformen har vært en suksess der ordførerne selv, uavhengig av partitilhørighet, har løftet reformen frem ved at de har sett mulighetene ved å bli større. Disse medlemmer vil også understreke viktigheten av å satse på samferdsel og reduksjon av skatter. Norge har ikke råd til dårligere veier og høye skatter på bedrifter og folks arbeidsplasser. Distriktene er styrket med et næringsliv som er i vekst, rekordsterk kommuneøkonomi og kommuner som blir større. Disse medlemmer mener Norges fremste verdiskapere holder til i distriktene, og dette gir grunnlag for vekst, verdier og næring. Vi trenger bønder, oppdrettsnæring, industri og hoteller. Disse medlemmer viser til at høyere skatter, dårligere veier og dårlige tjenester vil føre til at Norge mister tilgang til natur, historie, kulturarv, turisme og andre viktige inntekter. Disse medlemmer ser at regjeringspartiernes politikk har styrket distriktene og forhindret nedleggelse av bedrifter og arbeidsplasser og dermed fraflytting.

3.3.11 Post 63 Grenseregionale Interreg-program, kan nyttes under kap. 553 post 60 og 65

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil påpeke at Interreg-midlene bidrar til innovasjon, omstilling og verdiskaping i hele Norge og er et sentralt verktøy for samarbeid med våre nordiske naboland og EU.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett der det er foreslått en økning på 5 mill. kroner i Interreg-midlene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at økningen er ført på post 76.

3.3.11.1 POST 65 OMSTILLINGSPROGRAMMER VED AKUTTE ENDRINGER I ARBEIDSMARKEDET, KAN NYTTES UNDER KAP. 553 POST 60 OG 63

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått å øke posten med 5 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.11.2 POST 74 NASJONALE TILTAK FOR KLYNGER OG INNOVASJONSMILJØ

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er foreslått en økning på posten på 5 mill. kroner for å styrke arbeidet med verdiskaping gjennom bærekraftig innovasjon.

3.3.11.3 POST 76 UTVIKLINGSPROGRAM FOR BYREGIONER OG INTERNASJONALT SAMARBEID, KAN OVERFØRES

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er foreslått en økning på posten på 10 mill. kroner for å styrke en god utvikling av byområdene og landet rundt og styrke Interreg-programmene.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at regionalt samarbeid over landegrensene gir økt tilgang på kompetanse, ressurser og bedre utnyttelse av felles muligheter. Norge deltar derfor i fem grenseregionale Interreg-programmer, samt syv transnasjonale og all-europeiske Interreg-programmer.

Dette medlem mener det er viktig å opprettholde det norske engasjementet i programmene og foreslo derfor i Venstres statsbudsjett for 2018 å styrke posten med 20 mill. kroner.

3.3.12 *Kap. 554 Kompetansesenter for distriktsutvikling*

Komiteen viser til at Kompetansesenter for distriktsutvikling, eller Distriktssenteret, har avdelinger i Steinkjer, Alstadhaug og Sogndal. Distriktssenteret skal drive faglige nettverksarenaer for kommuner, fylkeskommuner og andre aktører lokalt utviklingsarbeid. Distriktssenteret har hatt en sentral rolle i arbeidet med Utviklingsprogram for byregioner gjennom drift av et nasjonalt læringsnettverk for deltakerne i programmet.

3.3.12.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforliket av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, hvor kravet til avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen økes fra 0,5 pst. til 0,7 pst., noe som for kap. 554 post 1 innebærer at bevilgningen reduseres med 55 000 kroner. Totalt bevilges på posten 27 727 000 kroner.

3.3.13 *Kap. 560 Sametinget*

3.3.13.1 POST 50 SAMETINGET

Komiteen viser til at regjeringen i tråd med Grunnloven § 108 har ansvar for å legge til rette for at samene kan sikre og utvikle sitt språk, sin kultur og sitt samfunnsliv. Komiteen viser til at Kommunal- og mo-

derniseringsdepartementet har ansvar for å samordne statlig politikk som berører samene i Norge, og skal arbeide for helhet og sammenheng i politikken, på tvers av sektorer og forvaltningsnivåer.

Komiteen viser til at grunnbevilgningen til Sametinget blant annet skal dekke drift av politisk arbeid og administrasjon i Sametinget, og kommuners og fylkeskommuners merkostnader ved oppfølging av samelovens språkregler.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at regjeringen følger opp NOU 2016:18 Hjertespråket og styrker de samiske språkene ved å øke bevilgningen med 5 mill. kroner i 2018, og at bevilgningen til Sametingets generelle arbeid med samisk kultur og språk økes med 2,5 mill. kroner.

Disse medlemmer viser videre til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet og Sametinget har kommet til enighet om at Sametinget overtar forvaltningsansvaret for midlene som til nå har vært tildelt sør-, lule- og markasamiske språktiltak, og for prosjekt i regi av Ävv Skoltesamisk museum. Det foreslås derfor i proposisjonen å øke bevilgningen på posten med 3,2 mill. kroner mot en tilsvarende reduksjon av kap. 561 post 72 Samisk språk, informasjon m.m., jf. omtale under kap 561 post 72 i Prop. 1 S (2017–2018).

Disse medlemmer viser videre til at bevilgningen til tospråklig forvaltning i Hattfjelldal kommune og Nordland fylkeskommune økes med 4,5 mill. kroner til helårsvirkningen i 2018.

Disse medlemmer viser til at bevilgningene til samisk kultur og språk styrkes tilsvarende reduksjonen til Sametinget, jf. Kulturløftet (Prop. 1 S (2012–2013)), gjennom oppfølging av NOU 2016:18 Hjertespråket, innlemmelse av Hattfjelldal kommune i forvaltningsområdet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil sikre gode rammevilkår for samisk språk og kultur, næringsliv og samfunnsliv. Disse medlemmer er bekymret for at dagens regjering undergraver dette målet blant annet gjennom at Sametinget ikke får de nødvendige økonomiske rammer. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, hvor Sametinget og samiske formål blir styrket med 79 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at fordelingen til samiske formål er 3 mill. kroner til samiske aviser, 10 mill. kroner til oppstartbevilgning til Saemien Sijte, 10 mill. kroner til Beaivváš Samisk teater og styrking av Sametinget med 35 mill. kroner hvor Bååstede og læremidler kan prioriteres. I tillegg prioriteres 20 mill. kroner til styrking av tilskuddssatsene som kommunene får for opplæring i samisk.

Disse medlemmer mener at en slik styrking vil le bidratt til å utvikle samiske læremidler, økt kvalitet i samisk undervisning, styrket kultursatsingen og satt Sametinget bedre i stand til å ivareta sine oppgaver.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor bevilgningene til Sametinget er økt med 2 mill. kroner ut over regjeringens forslag for å bidra til at Sametinget kan gjennomføre sine prioriterte tiltak. Senterpartiet har dessuten avsatt 13 mill. kroner i oppstartsbevilgning til Saemien Sijte.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil sikre gode rammevilkår for samisk språk, kultur, næringsliv og samfunnsliv. Dette medlem er bekymret for at dagens regjering undergraver dette målet, og har derfor foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett å øke bevilgningen med 15 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Videre er det satt av 1,5 mill. kroner til styrking av den samiske dagspressen, og 10 mill. kroner til oppstart for bygging av nytt bygg til Beaivváš samiske teater.

Dette medlem viser til at Sametinget i flere tiår har arbeidet med utbygging på Saemien Sijte, og at det har vært gjennomført et forprosjekt. Det er enighet om tomtevalg og at et nytt bygg skal prosjekteres på Horemstangen. Dette medlem mener det er nødvendig å starte opp med prosjekteringen, og viser til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er satt av 5 mill. kroner til dette formålet under rammeområde 1.

Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det under ramme 2 er foreslått 6 mill. kroner til fullføring av Bååstede-prosjektet med tilbakeføring av samisk kulturarv over to år.

Dette medlem viser til at Sametinget i sin høring har tatt opp at regjeringen ikke har fulgt opp anmodningsvedtak nr. 108 pkt. 42 fra 5. desember 2016 om å komme tilbake til Stortinget med en ny budsjetteringsmodell. Dette har ikke skjedd, og man har ikke kommet til enighet om endringer. Sametinget har i sin høring bedt om at regjeringen kommer tilbake med en faktisk ny budsjettmodell.

Dette medlem vil på denne bakgrunn fremme følgende forslag:

«Stortinget ber om at regjeringen så raskt som mulig og etter konsultasjoner med Sametinget presenterer forslag til en budsjettmodell for Sametinget der hovedregelen er at midlene overføres over én budsjettpost, kombinert med at det hver vår legges fram en proposisjon som fastsetter kriterier og føringer for budsjetttramene til Sametinget og samiske formål på samme måte som for kommunene.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, jf. Innst. 2 S (2017–2018).

Flertallet viser til at komiteen tok regjeringens redegjørelse om og vurdering av arbeidet med ny budsjettmodell i Innst. 401 S (2016–2017) til orientering, og at anmodningsvedtak fra høsten 2016 dermed ble kvittert ut.

Flertallet viser til at man i forliket ble enige om følgende verbalforslag:

«Stortinget ber regjeringen i konsultasjon med Sametinget vurdere om alle eller de fleste bevilgninger til Sametinget i forslag til statsbudsjett 2019 skal samles på én budsjettpost, som Sametinget selv disponerer.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet støtter dette.

3.3.14 Kap. 561 Tilskudd til samiske formål

Komiteen merker seg at post 72 Samisk språk, informasjon m.m., etter enighet med Sametinget flyttes over til kapittel 560 post 50 Sametinget.

3.3.14.1 POST 50 SAMISK HØGSKOLE

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.14.2 POST 51 DIVVUN

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.15 Kap. 563 Internasjonalt reindriftssenter

Komiteen viser til proposisjonen og har ingen merknader.

3.3.15.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.15.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.16 Kap. 3563 Internasjonalt reindriftssenter**3.3.16.1 POST 2 DIVERSE INNTEKTER**

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.16.2 POST 3 LEIEINNTEKTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.17 Kap. 567 Nasjonale minoriteter

Komiteen viser til at etniske minoriteter med langvarig tilknytning til Norge defineres som nasjonale minoriteter. Både jøder, kvener/norskfinner, rom (sigøynere), romanifolk/tatere og skogfinner har en historie i landet fra 1800-tallet eller tidligere. Disse gruppene er anerkjent som nasjonale minoriteter.

Komiteen viser til at Norges politikk overfor nasjonale minoriteter er forankret i internasjonale menneskerettighetskonvensjoner, som Europarådets rammekonvensjon om beskyttelse av nasjonale minoriteter, den europeiske pakten om regions- eller minoritetspråk og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter. Politikken bygger på prinsippet om likeverd og ikke-diskriminering.

Komiteen viser til at det er et mål at de nasjonale minoritetene, i dialog med offentlige myndigheter, selv

skal kunne ta aktivt del i arbeidet med å bevare og utvikle eget språk og egen kultur.

Komiteen viser også til at regjeringen har lagt fram en handlingsplan mot antisemittisme for perioden 2016–2020. Målet er at de elleve tiltakene skal redusere antisemittisme i Norge.

3.3.17.1 POST 22 KOLLEKTIV OPPREISING TIL NORSKE ROM MV.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.17.2 POST 70 TILSKUDD TIL NASJONALE MINORITETER

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Norsk Skogfinsk Museums oppgave er å samle, dokumentere og formidle den skogfinske kulturen. Museumsreformen er avsluttet for flere år siden og har i Hedmark oppnådd de målene som ble satt. Disse medlemmer understreker at Norsk Skogfinsk Museum representerer én av de fem nasjonale minoritetene i Norge. Det har en nasjonal funksjon, og det er ikke et mål å presse Norsk Skogfinsk Museum inn i et konsolidert museum så lenge museet eller minoriteten ikke selv ønsker det på de betingelser som er gitt.

Disse medlemmer viser til at Norsk Skogfinsk Museum i april 2013 fikk 2 mill. kroner over revidert nasjonalbudsjett til et forprosjekt for nytt museumsbygg, og at forprosjekteringsrapport er levert. Disse medlemmer mener det nå er behov for å få fortgang i prosjektet, og viser til behovet for å sikre at nybygg for Norsk Skogfinsk Museum blir realisert – i første omgang gjennom fullføring av forprosjekt med arkitektkonkurranse slik at museet kommer i posisjon til å søke om midler til realisering av selve byggeprosjektet.

3.3.18 Kap. 580 Bostøtte

Komiteen viser til at formålet med bostøtte er å sikre personer med lave inntekter og høye boutgifter en egnet bolig. Bostøtte beregnes ut fra søkerens inntekt og boutgifter.

Komiteen viser til at utføre som hadde bostøtte før uføreforhøringen trådte i kraft 1. januar 2015 og fram til 1. januar 2018, omfattes av kompensasjonsordningen som hindrer at reformen fører til reduksjon i bostøtten. Komiteen viser til at denne kompensasjonsordningen videreføres i Prop. 1 S (2017–2018).

3.3.18.1 POST 70 BOSTØTTE, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteen viser til at det er gjort flere endringer i bostøtteordningen som gjør at ordningen gjøres mer treffsikker overfor dem som trenger den aller mest. Komiteen viser blant annet til at Husbanken er gitt adgang til å gi bostøtte til personer bosatt i private bokollektiv på visse vilkår. Dette skal forenkle bosetting av flyktninger og andre vanskeligstilte på boligmarkedet. Komiteen viser også til at barns inntekt ikke lenger regnes med i husstandens inntektsgrunnlag.

Komiteen viser til at det er innført ny modell for prisjustering av bostøtte som innebærer at satser og grensebeløp justeres med virkning fra 1. juni hvert år.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen ikke har lagt fram forslag til en permanent løsning som sikrer at uføre ikke mister rett til bostøtte som de ville fått etter tidligere ordninger.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en permanent løsning som sikrer at uføre ikke mister retten til, eller får mindre bostøtte som følge av uførereformen.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at endringen i regulering av bostøtten som ble initiert av regjeringen, retter opp en stor svakhet etter den rød-grønne regjeringens omlegging i 2009.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at bostøtten er særlig viktig for folk med lave inntekter og helt avgjørende for at mange i det hele tatt kan skaffe seg eller beholde et hjem. Disse medlemmer viser til at boligprisene har økt sterk, spesielt for kjøp av bolig de siste årene. Samtidig er det i dag mange tusen færre som kvalifiserer for å få bostøtte sammenlignet med tidligere.

Disse medlemmer viser til at omleggingen som ble gjort, skulle innebære at anslagsvis 40 000–50 000 flere husholdninger blir omfattet av ordningen, slik at omtrent 150 000 husstander vil kunne motta bostøtte, noe som vil koste 1 mrd. kroner mer. Nå anslår regjeringen at antall husholdninger som skal få bostøtte i 2018, er 99 500, altså omtrent 50 000 færre enn det som var målet med omleggingen.

Disse medlemmer vil vise til Husbankens årsrapport for 2016 hvor det fremgår på s. 14:

«Selv om man ser at bostøtten fungerer som sikkerhetsnett for enkelte grupper, er det bekymringsverdig for bostøttens rolle som boligpolitisk virkemiddel at antallet mottakere fortsetter å falle i en periode der antallet vanskeligstilte på boligmarkedet øker.»

Disse medlemmer deler Husbankens bekymring. Disse medlemmer vil også vise til Husbankens statistikk, som viser en utvikling hvor andelen av dem som mottar bostøtte, men som har boutgifter over tak, har økt fra 55 pst. i 2011 til 76 pst. i 2016, jf. Husbankens årsrapport. Dette skyldes at boutgiftstakene, som regulerer maksimal boutgift det blir beregnet bostøtte for, har vokst med under én pst. årlig for enslige bostøttmottakere. Dette har ført til at en økende andel av bostøttmottakerne har boutgifter over tak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet foreslår en økning på posten på 100 mill. kroner. En slik økning legger til rette for en oppregulering av inntektsgrensene og boutgiftstaket i bostøtten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener at det derfor er behov for å sikre systematisk oppregulering av inntektsgrensene og boutgiftstaket slik at støtten dekker de faktiske boutgiftene, og viser til tidligere forslag om å endre regelverket for bostøtten slik at de ulike elementene i ordningen justeres hvert år for å holde tritt med inntektsgrensene og boligprisutviklingen. Dette medlem viser til at regjeringen justerer ned bevilgningsbehovet for bostøtte både for 2017 og 2018 som følge av at stadig flere faller ut av ordningen. Dette viser at det er store mangler ved hvordan bostøtten gis, og at det er flere elementer i beregningen av hvem som kvalifiserer til bostøtten, som regjeringen ikke har hensyntatt. Dette fører til at færre får bostøtte fordi de ulike elementene ikke er justert for lønns- og prisutviklingen i boligmarkedet gjennom flere år. Dette får svært alvorlige sosiale konsekvenser og bidrar til stor økonomisk ulikhet.

En gruppe som er særlig rammet, er mennesker på uføretrygd. En slik varig ordning måtte også omfatte nye uføretrygdede i motsetning til dagens overgangsordning, som kun gjelder dem som fikk pensjonen omregnet til ny ytelse etter omleggingen.

Dette medlem viser til et stort behov for økt bostøtte for store barnefamilier og andre som sliter med lave inntekter og høye boutgifter – også før en får til en større endring i systemet – og viser i den sammenheng til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, der posten økes med 250 mill. kroner.

På den bakgrunn vil dette medlem fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram endret regelverk for bostøtte som sikrer at bostøtten er på nivå og volum for brukeren tilsvarende nivået i 2009.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at overslagsbevilgningen til bostøtte reduseres med 100 mill. kroner.

Flertallet viser til at dette skyldes at nye mottakere har kommet til i mindre omfang enn ventet etter regelendringer i 2016 og 2017. Fra 1. januar 2017 blir bostøtten beregnet på grunnlag av månedlig oppdaterte inntektsopplysninger fra a-ordningen istedenfor 1–2 år gamle likningstall. I saldert budsjett for 2017 ble det lagt til grunn at omleggingen til nytt inntektsgrunnlag ville gjøre at omfanget av feilutbetalinger og krav om tilbakebetaling reduseres betydelig, og at utbetalinger til eksisterende mottakere ville bli redusert. Det var også ventet at nye mottakere ville komme til bostøtteordningen som følge av endringene. Innfasingen av nye mottakere har vært noe lavere enn forventet. Dette fører til et redusert bevilgningsbehov i 2018.

Flertallet viser i tillegg til at høsten 2016 ble tilgangen til bostøtte utvidet for personer i bokollektiv. Antallet bostøttmottakere i bokollektiv har steget jevnt, men mindre enn forventet, noe som også fører til et redusert bevilgningsbehov i 2018.

Flertallet viser til at budsjettendringen ikke har noen betydning for den enkelte søker, og de søkerne som fyller vilkårene, vil få bostøtte. Det vises for øvrig til at regjeringen og samarbeidspartiene har vedtatt en rekke forbedringer i ordningen, herunder høyere boutgiftstak for barnefamilier, utvidelse av ordningen til å omfatte beboere i bokollektiv, bruk av oppdaterte inntektsopplysninger og årlig prisjustering som vil opprettholde bostøttens realverdi over tid. I tillegg er barns inntekt nå unntatt fra beregningen av bostøtte. For øvrig vises det til at en rekke sosiale ordninger styrkes som følge av budsjettforliket. Totalt bevilges det på posten 2 777 155 000 kroner.

3.3.19 Kap. 581 Bolig og bomiljøtiltak

3.3.19.1 POST 70 BOLIGETABLERING I DISTRIKTENE

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har avsatt 10 mill. kroner til boligetablering i distriktene. Disse medlemmer mener det er beklagelig at tilskuddet er avvirket, ettersom evalueringen viser at ordningen ga positive effekter for boligmarkedet i distriktene.

3.3.19.2 POST 75 TILSKUDD TIL ETABLERING OG TILPASNING AV BOLIG

Komiteen viser til at bolig er et nødvendig gode alle trenger. Komiteen mener det å eie egen bolig er viktig. Det er en offentlig oppgave å føre en sosial boligpolitikk slik at alles boligbehov dekkes. Det er et behov for rimelige utleieboliger når et stort antall asylsøkere skal bosettes ute i kommunene.

Komiteen merker seg at det er en prisjustering i bevilgningen på denne posten. Komiteen merker seg at tilskudd til tilpasning av bolig skal bidra til at personer med spesielle behov får tilpasset boligen til sine behov. Komiteen merker seg videre at ordningene skal bidra til å nå hovedmål 2 i programkategori 13.80 bolig, bomiljø og bygg i Prop. 1 S (2017–2018): Vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde en egnet bolig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et langt større behov for boliger til vanskeligstilte enn det regjeringen tar høyde for, spesielt i en tid hvor boligprisene har økt dramatisk i flere år. Selv om de har gått noe tilbake det siste året, er prisnivået svært høyt og gjør boligetablering umulig for mange. Derfor er det et økende behov for slike tiltak.

Disse medlemmer viser til at regjeringen har foreslått å innlemme tilskuddene i kommunerammen fra 2020.

Disse medlemmer viser til at virkemidlene for boligtilpasning er under press. Dette er med på å svekke Husbanken og deres rolle som den eneste statlige institusjonen som er en pådriver og en støtte for boligsosial innsats i kommunene. Dersom dette tilskuddet overføres til kommunerammen, vil Husbanken miste enda et virkemiddel samtidig som de boligsosiale behovene øker og det blir flere eldre.

Disse medlemmer peker på at det da vil bli opp til den enkelte kommunes økonomi, prioriteringer og fagkompetanse om man får en tilrettelagt bolig. Både NHF, FFO og Norsk Ergoterapeutforbund har gått imot regjeringens forslag om å flytte disse oppgavene.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen beholde tilskudd til etablering og tilpasning av bolig som eget tilskudd og ikke foreslå å innlemme det i kommunerammen.»

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det foreslås en økning på 77 mill. kroner på posten ut over regjeringens forslag.

Dette medlem viser også til forslag i alternativt statsbudsjett for 2018 om økte tilsagnsfullmakter under

dette kapitlet for å sikre økt omfang og kontinuitet i det boligsosiale arbeidet.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre vil styrke ordningen med tilskudd til etablering av bolig, først og fremst gjennom leie-til-eie-modeller i kommunene. Det er en utfordring at denne måten å etablere bolig på er lite kjent, og det er et behov for informasjonstiltak både overfor leietakere og overfor kommunen som byggherre og tilskuddsformidler. Disse medlemmer mener at det er et vesentlig utviklingspotensial i ordningen, for eksempel når det gjelder samarbeid med ulike aktører innen sosialt entreprenørskap og etablering av modeller for alternativ betaling. I denne sammenhengen er det etter disse medlemmers syn behov for pilotprosjekter med systematiske forsøk og evaluering og gjerne med blick på land som har prøvd ut tilsvarende ordninger.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag til statsbudsjett, der det på denne bakgrunn ble foreslått å bevilge 50 mill. kroner til dette formålet.

3.3.19.3 POST 76 TILSKUDD TIL UTEIEBOLIGER, KAN OVERFØRES

Komiteen mener det er en sentral oppgave å sørge for at det bygges et tilstrekkelig antall utleieboliger.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, merker seg at det er en nedgang i forslaget til bevilgning på denne posten. Det er viktig å påse at vanskeligstilte som har behov for egnede utleieboliger, får et tilbud om det.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at reduksjonen på kap. 581 post 76 skyldes utfasing av ettårige økninger i tilsagnsrammen både i 2015 og 2016. I 2016 ble det gitt tilskudd til om lag 2 000 utleieboliger. Disse særskilte bevilgningene hadde sammenheng med en særlig høy ankomst av flyktninger og asylsøkere, noe som førte til et ekstraordinært behov for utleieboliger. Disse medlemmer viser til at regjeringen har sendt forslag til ny forskrift for tilskudd til utleieboliger på høring, som har til formål å målrette og effektivisere tilskuddet.

Disse medlemmer viser til at det i 2013 ble gitt tilskudd til om lag 1 000 utleieboliger, mens det i 2018 foreslås tilsagn om om lag 1 560 boliger. Tilskuddet til utleieboliger har økt betydelig de siste årene. Disse medlemmer understreker at tilgang til utleieboliger er et nødvendig tiltak for å nå hovedmål 2 i programkategori 13.80 bolig, bomiljø og bygg i Prop. 1 S (2017–

2018): Vanskeligstilte på boligmarkedet skal kunne skaffe seg og beholde en egnet bolig.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at på tross av økte boligutgifter og høyere leieutgifter, foreslår regjeringen en reduksjon i tilskuddet til utleieboliger til kommunene på 43,7 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett 2017.

Disse medlemmer viser til at det er mange i dag som sliter med å skaffe seg bolig, som lavtlønte, tidligere barnevernsbarn og rusavhengige og andre vanskeligstilte. Det er et stort behov for flere boliger til vanskeligstilte både i byer og distrikter i dag. Det er fremdeles i dag etter siste kartlegging 3 909 bostedsløse i Norge. Det er derfor fortsatt viktig å satse på denne kapasiteten.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått en økning på 100 mill. kroner til flere utleieboliger.

Dette medlem viser til at det er foreslått å øke tilsagnsfullmakten for flere utleieboliger med 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre mener at det er viktig med flere egnede utleieboliger for vanskeligstilte på boligmarkedet, og viser til Venstres forslag til statsbudsjett der det ble foreslått å bevilge 108,8 mill. kroner ut over regjeringens forslag, slik at det totale antallet økes med 440 til 2 000 utleieboliger.

3.3.19.4 POST 77 KOMPETANSETILSKUDD TIL BÆREKRAFTIG BOLIG- OG BYGGKVALITET, KAN OVERFØRES

Komiteen merker seg at det er en halvering i forslaget til bevilgning på denne posten. Komiteen merker seg at tilskuddet skal bidra til flere miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger, bygg og uteområder. Komiteen merker seg videre at ordningen ble avviklet fra og med 2017 fordi kommunene og de øvrige aktørene på området bør ha hovedansvaret for å sørge for at denne typen kompetanse ivaretas ved planlegging og utbygging av boliger.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet vil påpeke at en redusert bevilgning er en følge av at ordningen er avviklet, og at det bare utbetales tilskudd til gitte tilsagn.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at tilskuddet ble avviklet i 2017. Dette medlem ønsker å opprettholde tilskuddet og viser til at det er urealistisk å tro at slik kompetanse vil bygges opp i kommunene. Tilskuddet vil, når det fordeles over inntektsrammen, føre til en liten eller ingen økning for hver av kommunene, og vil derfor ikke bidra til

å sikre en bærekraftig boligutbygging slik tilskuddet gjør i dag. Dette medlem vil derfor foreslå å opprettholde tilskuddet, og vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått å opprettholde et tilskudd på 25 mill. kroner, ved en økning på posten på 14 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

På den bakgrunn vil dette medlem fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjenopprette kompetansetilskudd for bærekraftig bolig- og byggkvalitet.»

3.3.19.5 POST 78 TILSKUDD TIL BOLIGSOSIALE TILTAK, KAN OVERFØRES

Komiteen merker seg at posten endrer navn fra Boligsosialt kompetansetilskudd til Tilskudd til boligsosiale tiltak. Komiteen merker seg at den delen av tilskuddet som blir utbetalt til kommunene, skal innlemmes i rammetilskuddet til kommunene.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, merker seg at dette innebærer en forenkling ved at kommunene selv kan benytte midlene uten krav om søknader og rapportering.

Komiteen merker seg at den delen av tilskuddet som har gått til andre mottakere enn kommunene, er videreført som en ny ordning. Det vises til Prop. 1 S (2016–2017) for nærmere redegjørelse.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at det ble brukt 64,261 mill. kroner til formålet i 2016, mens bevilgningen for 2018 er 34,149 mill. kroner. Dette er nærmest en halvering på to år.

Komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet og Kristelig Folkeparti viser til at saldert budsjett i 2016 var 58,4 mill. kroner. Budsjettforslaget i 2018 er 34,2 mill. kroner. Som følge av en gradvis innlemming i kommunerammen av den kommunerettede delen av tilskuddet ble bevilgningen redusert med 5,7 mill. kroner og 15,5 mill. kroner i hhv. 2017 og 2018, mot en tilsvarende økning på kap. 571 Rammetilskudd til kommunene, post 60 Innbyggertilskudd, jf. Prop. 1 S (2017–2018) Kommunal- og moderniseringsdepartementet, s. 208.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et stort behov for å løfte kunnskapen om boligsosialt arbeid og boligsosial politikk, og at dette ofte er svært utfordrende for kommunene. Disse medlemmer mener at det var en feil

beslutning å innlemme det boligsosiale kompetansetilskuddet i kommunerammen. En innlemmelse i rammetilskuddet vil føre til at flere kommuner ikke vil motta noe, og de fleste kommunene vil med denne endringen kun motta noen få tusen kroner ekstra i innbyggertilskudd som vanskelig vil kunne holdes av til å utvikle den boligsosiale kompetansen. Disse medlemmer mener derfor at formålet med ordningen ikke vil kunne opprettholdes.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det boligsosiale kompetansetilskuddet tas ut av kommunerammen og økes med 10 mill. kroner slik at posten økes med 35,5 mill. kroner.

Dette medlem viser til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett er foreslått 20 mill. kroner til hjelp til å hjelpe – støtte til livsviktig skadereduksjon for rusavhengige.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen foreslå å gjenopprette det boligsosiale kompetansetilskuddet som nå innlemmes gradvis i kommunerammen, som eget tilskudd under Husbanken og trekke det ut av kommunerammen.»

3.3.19.6 POST 79 TILSKUDD TIL HEIS OG TILSTANDSVURDERING, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, merker seg at det er foretatt en kraftig reduksjon i bevilgningen på denne posten i løpet av tre år.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet merker seg at det nå er foretatt en endring som medfører at det foretas en treårig utbetalingsprofil, dette som følge av at det tar flere år å gjennomføre prosjektene som får tilskudd over denne posten.

Disse medlemmer merker seg at det er en økning i antall boligblokker med heis. Det skyldes hovedsakelig nybygg av boligblokker. Behovet for tilskudd til heis vil dermed reduseres. Som følge av dette foreslås det å redusere heistilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti understreker viktigheten av at nye boliger og bygg er universelt utformet, fordi så lite av eldre bolig- og bygningsmasse er tilgjengelig og brukbar for mennesker

med funksjonsnedsettelse. Forenklinger og endringer som svekker krav om universell utforming og tilgjengelighet, er umoderne og ekskluderende.

Disse medlemmer viser til at mange eldre har behov for å kunne bo i egen bolig lenger og vil kunne gjøre det dersom boligen er universelt utformet, for eksempel gjort tilgjengelig gjennom heis. Innstallering av heis vil i mange tilfelle være den viktigste velferdsteknologien for dem som har vanskelig for å bevege seg.

Disse medlemmer viser til at det er et stort behov for å bedre den fysiske tilgjengeligheten i dagens boligmasse. Kun 10 pst. av boligene er tilgjengelige for alle inkludert rullestolbrukere. En særlig utfordring er de om lag 350 000 boligene som ligger i 2. etasje eller høyere i bygninger som ikke har heis. Det er også utfordringer knyttet til omsorgsboliger, fordi erfaring viser at byggene ikke alltid er i tråd med tekniske forskrifter og Husbankens tilgjengelighetskrav.

Disse medlemmer mener at det er nødvendig med både folketrygdens ordninger og Husbankens/kommunenes virkemidler. For å realisere målet er det behov for øke bevilgningene til installering av heis i eksisterende lavblokker og satse offensivt på å bedre tilgjengeligheten i alle boliger og særlig i boliger som ligger i andre etasje eller høyere.

Disse medlemmer viser til at på tross av dette foreslår regjeringen et kutt på 25 pst. i Husbankens heis-tilskudd til borettslag og sameier til tilstandsvurdering og installering av heis i eksisterende lavblokker. I 2015 ble det gitt tilskudd til installering av 35 heiser. Ifølge NBBL mangler 9 av 10 lavblokker heis. Proba samfunnsanalyse har evaluert Husbankens boligtilskudd i rapporten «Evaluerer av tilskudd til tilpasning», Proba-rapport 2014-14. Rapporten viser et underforbruk av tilskuddet i mange kommuner.

Disse medlemmer mener regjeringen svikter når de kutter i nødvendige bevilgninger slik at enkeltpersoner med funksjonsnedsettelse kan bli boende i eget hjem. Disse medlemmer viser til at ifølge SSB er det 81 000 personer over 66 år som bor i andre etasje eller høyere uten tilgang til heis. Det er 11 pst. av alle personer i denne aldersgruppen, og andelen er nesten like stor blant dem over 80 år. Dette viser at det er langt fram for å nå målet om livsløpsstandard og at det er altfor tidlig å trappe ned innsatsen for heis. Disse medlemmer viser til de respektive partiers alternative statsbudsjett, der Arbeiderpartiet har foreslått en økning på 15. mill. kroner, og Sosialistisk Venstreparti har foreslått en økning på 30 mill. kroner.

Disse medlemmer mener at dette tilskuddet må styrkes, ikke svekkes. Det blir flere eldre, og det er en utvikling mot at vi bor hjemme lenger enn før.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett der det er foreslått en økning på 15 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått å øke posten med 30 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

3.3.19.7 KAP. 585 HUSLEIETVISTUTVALGET

Komiteen viser til at Husleietvistutvalget er et alternativt tvisteløsningsorgan til domstolene. Komiteen mener ordningen er viktig for å sikre partenes rettsikkerhet.

3.3.19.8 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.20 Kap. 587 Direktoratet for byggkvalitet

3.3.20.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen viser til at posten dekker lønn, husleie og andre faste utgifter for Direktoratet for byggkvalitet (DiBK). Bevilgningen dekker også utgiftene til drift av ordningen med sentral godkjenning av foretak for ansvarsrett. Ordningen skal være selvfinansierende, jf. kap. 3587 post 4 Gebyrer.

Komiteen viser til at i 2017 ble fagansvaret for miljø og energi flyttet fra Husbanken til DiBK. For å sikre god ivaretagelse av fagansvaret og samtidig videreføre Lavenergiprogrammets kompetansarbeid foreslås det å flytte 3 mill. kroner fra kap. 587 post 70 Tilskudd til Lavenergiprogrammet. Videre foreslås det at bevilgningene på posten reduseres med 66 000 kroner som følge av gevinster ved overgangen til digital post til innbyggere og næringsliv, jf. omtale i del 1 Innledende del pkt. 5.5. Det foreslås i proposisjonen at bevilgningen på posten kan overskrides mot tilsvarende merinntekter under kap. 3587 post 4, jf. forslag til romertallsvedtak.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er

foretatt innsparinger som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.20.2 POST 22 KUNNSKAPSUTVIKLING OG INFORMASJONSFORMIDLING

Komiteen påpeker at posten skal bidra til kunnskapsutvikling og informasjonsformidling om bygningspolitiske temaer, og finansierte utredninger og DiBKs eksterne samhandlings- og kommunikasjonsaktiviteter. Bevilgningen bidrar til å nå hovedmål 1 i programkategori 13.80 Bolig, bomiljø og bygg: Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter.

Komiteen viser til budsjettforslaget, der det er foreslått å videreføre Lavenergiprogrammets kompetansearbeid ved å øke bevilgningen med 3,8 mill. kroner, mot en tilsvarende reduksjon på kap. 587 post 70 Tilskudd til Lavenergiprogrammet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener at dersom vi skal gjennomføre et grønt skifte, er det avgjørende at dette også vektlegges i byggingen av nye boliger og rehabilitering av gamle. Det er derfor viktig at arbeidet som ble startet og gjennomført med Lavenergiprogrammet, videreføres og styrkes inn i DiBK. Disse medlemmer viser til at midlene skal brukes til å styrke arbeidet med energieffektivisering av eksisterende bygningsmasse, spesielt bolig. Her er kompetanseheving blant håndverkere avgjørende, slik at boligeiere kan få gode profesjonelle råd i forbindelse med oppussing.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det foreslås å øke tilskuddet til videreføring av arbeidet med energieffektivisering av eksisterende bygningsmasse, spesielt bolig, i DiBK med 10 mill. kroner.

Behovet for flere miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger, bygg og uteområder er økende, og komiteens medlem fra Venstre mener det både er nødvendig å styrke kompetansen på området, og å stimulere til mer miljøvennlig boligbygging. Dette medlem viser til Venstres forslag til statsbudsjett, der det derfor ble foreslått å bevilge 20 mill. kroner over denne posten. Dette medlem mener også at posten kan omgjøres til post for kompetansetiltak

innen nær-nullenergibygging og energieffektivisering, og at økningen bl.a. kan benyttes til å støtte FutureBuilt.

3.3.20.3 POST 70 TILSKUDD TIL LAVENERGIPROGRAMMET

Komiteen viser til at programmet ble opprettet høsten 2007, og er et tiårig samarbeidsprogram mellom statlige etater og byggenæringen. Programmet har som overordnet mål å heve kunnskapsnivået om energieffektive bygg i bygg-, anleggs- og eiendomsnæringen. Lavenergiprogrammet utvikler veiledningsmateriale og formidler kunnskap fra forbildeporsjekter i byggenæringen. Ordningen skal bidra til å nå hovedmål 1 Raskere boligbygging og gode byggkvaliteter.

Komiteen vil vise til at Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det statlige koordineringsansvaret for programmet, som formelt eies av Byggenæringens Landsforening (BNL). DiBK skal tildele midlene på denne posten til Lavenergiprogrammet ved eget tilskuddsbrev og be om årlig rapportering om bruken av midlene.

Komiteen viser til at programmet styres av en styringsgruppe bestående av Direktoratet for byggkvalitet, Husbanken, Statsbygg, NVE og Enova samt Virke, Norske arkitekters landsforbund, EI- og IT-forbundet, NELFO, Rådgivende Ingeniørers Forening (RIF) og Byggenæringens landsforening (BNL). Hovedprinsippet er at næringen og det offentlige skal bidra med like mye i egeninnsats eller bidrag.

Komiteen viser til budsjettforslaget, som foreslår at DiBK skal videreføre Lavenergiprogrammets kompetansearbeid. Som følge av dette foreslås det å redusere bevilgningen med 6,8 mill. kroner mot en økning på 3 mill. kroner på kap. 587 post 1 Driftsutgifter og en økning på 3,8 mill. kroner på kap. 587 post 22 Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling. Det foreslås dermed ikke bevilget midler på posten for 2018.

3.3.21 *Kap. 3587 Direktoratet for byggkvalitet*

3.3.21.1 POST 1 DIVERSE INNTEKTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.22 *Kap. 590 Planlegging og byutvikling*

Komiteen viser til at tilskudd til byutvikling, områdesatsing og bolig-, by- og områdeutvikling er svært viktige, for å kunne utvikle byområder og tettsteder og løfte områder som har bomiljøutfordringer.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at midlene til planlegging og byut-

vikling er kuttet over tid. Dette medlem viser til at presset på arealbruk er sterkest nær byer og tettsteder. Samtidig har man ny kunnskap om hvor viktige nærfriluftsområder er for folks trivsel og folkehelse. I en moderne og bærekraftig by- og tettstedsutvikling må en varig sikre grøntdrag, et sammenhengende sti- og turvegnett og markagrensene.

Dette medlem understreker regjeringens ansvar for å gi kommunene gode verktøy for å ivareta disse oppgavene. Dette medlem vil understreke viktigheten av at forenklingen og raskere saksbehandling i byggesaker og byplanlegging ikke må gå på bekostning av faglige krav og demokratiske beslutningsprosesser. Korte tidsfrister og forenklinger er en utfordring for god medvirkning fra frivillige organisasjoner som ivaretar blant annet friluftsinnteresser.

Dette medlem påpeker viktigheten av at luft- og støyforurensing må reduseres sterkt. Slik forurensing er svært helseskadelig og medfører både sykdom og for tidlig død. Derfor er det helt avgjørende at hele forvaltningen har kompetanse på dette, og at disse hensyn må ivaretas i alle plan- og byggeprosesser.

3.3.22.1 POST 65 OMRÅDESATSING I BYER, KAN OVERFØRES

Komiteen understreker at områdesatsingene har vært en stor suksess, og har vært svært viktig for å få startet opp og gjennomføre, nødvendige oppgraderinger av boområder med store sosiale og miljømessige utfordringer. Komiteen viser til at slike oppgraderinger bare har positive ringvirkninger. Evaluering av Grorudalssatsingen viste ikke bare store fysiske og visuelle forbedringer, men også at tiltakene har skapt entusiasme og fått fram lokale ledere. Dette er svært viktig for å drive fram god utvikling og sosialt samhold i bydelene som har vært omfattet. Komiteen påpeker at slike satsinger har vært viktige for integreringen, og at å satse videre på slike tiltak vil være viktig for å få til en god integrering.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Oslo Sør er et område med store utfordringer. Det er foreslått en områdesatsing på 4 mill. kroner i Prop. 1 S (2017–2018), noe som er mindre enn satsingen fra Oslo kommune på 30 mill. kroner i 2018.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til områdesatsing i Oslo, spesifikt Oslo Sør. Flertallet viser til

at staten har invitert Oslo kommune til et samarbeid om en fornyet og forlenget avtale om områdesatsing i Oslo Sør. Områdesatsingene er målrettede satsinger som skal bedre både miljø- og leveforhold. Flertallet mener at slike satsinger gir større muligheter for innbyggerne til å komme i arbeid og delta aktivt i samfunnslivet, og mener at det haster med å få enighet om en ny avtale og med å komme i gang med tiltakene. Flertallet viser til at det i tillegg til bevilgningene over Kommunal- og moderniseringsdepartementets budsjett er bevilget 30 mill. kroner over Justis- og beredskapsdepartementets budsjett. Flertallet viser til at regjeringens og samarbeidspartienes satsinger dermed er høyere enn Oslos egen bevilgning.

Flertallet viser til at kap. 590 post 65 økes med 10 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 40 150 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener gode bomiljø er viktig for lokalt samhold og integrering. Derfor mener disse medlemmer at staten sammen med kommuner skal styrke områdesatsinger i utsatte områder med levekårsutfordringer. Ekstra innsats fra stat og kommune i utvalgte nabolag har hatt som mål å bidra med midler til nærmiljøer, slik at folk skal trives bedre og føle trygghet i hverdagen. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der midlene til områdesatsinger økes med 52 mill. kroner. Det bevilges 30 mill. kroner til Oslo Sør og 22 mill. kroner til Grorudalssatsingen. Ved å bevilge midler til opprustning av parker, lekeplasser, gårdsrom og gangveier samt gratis deltids plass i barnehage og AKS for alle som bor i utvalgte utsatte boområder, øker sjansen for gode bomiljøer i områder med levekårsutfordringer.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti er enige i at det er behov for en økt bevilgning til politiet med 30 mill. kroner i Oslo Sør. Disse medlemmer vil imidlertid påpeke at det ikke er en del av den ordinære områdesatsingen. Bevilgningen i de respektive partiers alternative budsjett kommer i tillegg til styrkingen av politiet.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det er satt av 5 mill. kroner til å øke den særskilte satsingen på Oslo Sør ut over regjeringens forslag. Dette er en viktig satsing for å bidra til sosiale og miljømessige forbedringer i bydelen, noe som er viktig for god integrering.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til sine merknader under kap. 496 post 62 og kap. 590 post 72 om viktigheten av områdesatsinger for å sikre en god integrering og gode bomiljø.

Dette medlem merker seg at disse satsingene virker og gir resultater. På tross av at denne regjeringen har tatt opp problemene med manglende integrering, viser det seg likevel at summen som er gitt til områdesatsingene, i snitt har gått nedover de siste årene. I 2014 ble det bevilget 204 mill. kroner til slike satsinger, mens det for 2018 er foreslått bevilget 170 mill. kroner, ifølge regjeringens egen oversikt.

Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett, hvor det er foreslått å øke posten med 40 mill. kroner, og at det til sammen på de ulike postene foreslås en total økning til områdesatsing på 100 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag til statsbudsjett, der det ble foreslått å styrke statens bidrag til ordningen med 27 mill. kroner ut over regjeringens forslag, til totalt 60 mill. kroner.

3.3.22.2 POST 72 TILSKUDD TIL BOLIG-, BY- OG OMRÅDEUTVIKLING, KAN OVERFØRES

Komiteen viser til at det er foreslått bevilget 15,9 mill. kroner på post 72, med en tilsagnsramme på 20,2 mill. kroner. Den foreslåtte bevilgningen er en reduksjon på 18,2 mill. kroner sammenlignet med saldert budsjett for 2017. I 2016 ga Husbanken tilsagn om tilskudd for 55,8 mill. kroner til tiltak i områder av Groruddalen i Oslo, indre Oslo øst, Bergen og Trondheim med miljø- og levekårmessige og sosiale utfordringer. Det rapporteres om at innbyggerne i satsingsområdene har blitt noe mer fornøyd, og at det er en markant økning i bruken av nærmiljøets møteplasser i disse områdene.

Komiteen merker seg at tilskuddet legges opp som en treårig utdelingsprofil, og ikke toårig slik det har vært til i dag, noe som reduserer bevilgningsbehovet på posten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at Tilskudd til bolig, by- og områdeutvikling er svært viktig for kvalitet på boområder og for å sikre at det er varierte og miljøvennlige områder som vil bidra til et mer sosialt samhold og bedre bomiljø. Regjeringen har inngått en ny avtale om Groruddalssatsing, men overlater i år som i fjor hovedansvaret til kommunen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der posten økes med 10 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor posten er økt med 20 mill. kroner for å fortsette dette arbeidet ut over regjeringens forslag.

3.3.22.3 POST 81 LOKAL KOMPETANSE INNEN PLAN, KART OG GEODATA, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil videreføre tilskuddet til BYLIVsenteret, et senter for bærekraftig byutvikling i regi av Norske Arkitekters Landsforbund (NAL). Flertallet viser til at senteret har som formål å inspirere og bistå kommuner i deres arbeid med stedsutviklingsprosesser. Flertallet viser til at det i budsjettenighetene for budsjettårene 2016 og 2017 ble gjort bevilgninger til dette formål over kap. 1400 post 76, men viser til budsjettforliket for 2018, der det var enighet om at formålet hører hjemme i kap. 590 post 81. Flertallet viser til at bevilgninger på posten økes med 2 mill. kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 6 725 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til finansinnstillingen, der Arbeiderpartiet øker posten med 2 mill. kroner.

3.3.23 *Kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur*

Komiteen viser til at Statens kartverk har ansvar for tinglysing av fast eiendom og boret, samt matrikkelen. Kartverket er også nasjonal geodatakoordinator og har ansvaret for den geografiske infrastrukturen på land og i sjø. Kartverket er dermed helt sentralt i arbeidet med å sikre at Norge har en nasjonal infrastruktur av geografisk informasjon og offentlig eiendomsinformasjon.

Komiteen merker seg at Kartverket endret tilknytningsform fra forvaltningsbedrift til ordinært bruttobudsjettert forvaltningsorgan fra 2017, og at dette ble begrunnet i forenkling og bedre økonomistyring. Komiteen merker seg videre at deler av utgiftene på kapitlet er finansiert ved hjelp av salg av geodata, abonnement og samfinansieringsinntekter over kap. 3595.

Komiteen merker seg at det foreslås en økt bevilgning til videreutvikling av matrikkelen, og støtter dette. Komiteen merker seg videre at en ny nasjonal detaljert høydemodell er under utarbeidelse og ventes ferdigstilt i 2022. Komiteen er tilfreds med at utbyggingen av Kartverkets geodetiske observatorium i Ny-Ålesund på Svalbard videreføres, og at det ligger an til at det gamle anlegget kan rives i 2022.

3.3.23.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER, KAN NYTTES UNDER KAP. 595 POST 21 OG 45

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt innsparinger som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

3.3.23.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES, KAN NYTTES UNDER KAP. 595 POST 1 OG 45

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.24 *Kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur*

3.3.24.1 POST 1 GEBYRINNTEKTER TINGLYSING

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.24.2 POST 2 SALG OG ABONNEMENT M.M.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.24.3 POST 3 SAMFINANSIERING

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Statsbankene

3.3.25 *Kap. 2412 Husbanken (unntatt 90-poster)*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener Husbanken er det viktigste verktøyet i den statlige boligpolitikken. Det er kommunene som har hovedansvaret for gjennomføringen av boligpolitikken, og gjennom Husbanken legger staten til rette for at kommunene skal kunne lykkes. Under den rød-grønne regjeringen ble derfor Husbankens låneramme økt fra 13,5 mrd. kroner i 2005 til 25 mrd. kroner i 2013.

Disse medlemmer mener Husbanken må ha en sentral rolle i å sikre nok boliger og gi flest mulig tilgang på et trygt sted å bo. Disse medlemmer viser til at lån fra Husbanken burde være viktig for unge som skal etablere seg på boligmarkedet, selv om dette ikke er en gruppe som skal få lån i dag. Disse medlemmer mener at målgruppen for Husbanken bør utvides, og at det innføres flere tilskuddsordninger, slik at det kan etableres ordninger som «Leie til eie» og muligheter for å få hjelp til egenkapital gjennom former for delt eierskap.

Disse medlemmer viser til at styrkingen av Husbanken bidro til økt boligetablering for varig vanskeligstilte og til flere energieffektive og universelt utformede boliger og bygg. Regjeringen har kuttet i lånerammen til Husbanken flere ganger, og lånerammen er nå redusert til 17 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der Husbankens lånerammer er foreslått økt til 25 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Husbanken er det viktigste verktøyet i den statlige boligpolitikken. Det vises til Senterpartiets alternative budsjett, hvor Husbankens rammer er foreslått økt til 20 mrd. kroner for 2018.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor lånerammen er utvidet til 22 mrd. kroner.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet påpeker at Husbankens låneramme er justert i tråd med etterspørsel etter lån. Lånerammen er tilstrekkelig til å dekke de boligpolitiske målene. Det vil være uheldig å øke lånerammen ut over det som er nødvendig for å nå boligpolitiske mål. Dette kan bidra til å presse prisene oppover og dermed undergrave boligpolitiske mål.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at

etterspørselen etter lån selvfølgelig faller når kriteriene for hvem som kan søke om lån, innsnevres. Det handler ikke om at behovet ikke er der og at samfunnets boligpolitiske mål er nådd. Startlån er i dag den største utlånsposten til Husbanken, og det er i dag vanskeligstilte på boligmarkedet som kan søke. Det er likevel mange som i dag står utenfor boligmarkedet, som med normal inntekt kunne håndtert et boliglån. Disse får i dag ikke kjøpt bolig på grunn av kravet til egenkapital, men kunne for eksempel fått et startlån. Disse medlemmer mener startlånsordningen kan utvides, slik at flere som har betalingsevne, men mangler egenkapital, må få mulighet til å etablere seg, og vil fremme et representantforslag om å reversere endringene i startlånfor skriften, slik at unge med lav egenkapital igjen blir en målgruppe for startlånet.

Komiteens medlem fra Venstre mener at Husbanken har en sentral rolle i boligpolitikken. Husbanken skal bidra til at flere vanskeligstilte får et godt sted å bo, og til at det blir flere boliger og bygg som møter fremtidens utfordringer, med økende krav til miljø- og energivennlige og universelt utformede boliger. Lånerammen styrer Husbankens prioriteringer, og en økning av rammen gir et større rom for å hjelpe flere. I dagens boligmarked er det mange som trenger hjelp til å skaffe egnet bolig, og utfordringene i boligmarkedet må også gjenspeiles i Husbankens låneramme. Dette medlem viser til Venstres forslag til statsbudsjett, der det på denne bakgrunn ble foreslått å utvide Husbankens låneramme med 3,6 mrd. kroner til 25 mrd. kroner. Utvidelsen medfører en økning av renteinntektene på 31 mill. kroner.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at et av samarbeidspartienes hovedmål innen den sosiale boligpolitikken er å bidra til at vanskeligstilte skal skaffe seg og beholde en egnet bolig.

Komiteen viser til at Husbanken kan gi tilskudd til utleieboliger til kommuner og stiftelser og andre som bidrar til etablering av kommunalt disponerte utleieboliger. Sosiale entreprenører, frivillige og private kan spille en nøkkelrolle i å bidra til at vanskeligstilte kan skaffe seg og beholde en egnet bolig.

Komiteen viser til at Gatelagene er en organisasjon som samarbeider med idrettsklubber for å gi et aktivitetstilbud til mennesker med utfordringer innen psykisk helse og rus. Disse menneskene har ofte store utfordringer med å ha en stabil og god boposisjon. En god boposisjon kan være avgjørende for videre rehabilitering, skolegang, sysselsetting og helse. Komiteen viser til at Gatelagene i samarbeid med fotballag i byene Fredrikstad, Oslo, Bærum, Sandefjord og Hamar ønsker

å iverksette et pilotprosjekt hvor personer tilknyttet Gatelagens samarbeidsklubber, får tilbud om utleiebolig. Utleieboligene bygges ut av samarbeidsklubbene i tett samarbeid med Gatelagene, kommunen, Nav og Husbanken. Komiteen er positiv til slike prøveprosjekt og viser til at søknader om tilskudd kan vurderes av Husbanken etter vanlige kriterier.

3.3.25.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.25.2 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.25.3 POST 71 TAP PÅ UTLÅNSVIRKSOMHET

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet i sitt alternative budsjett har økt Husbankens rammer til 20 mrd. kroner, og at det derfor er avsatt 25 mill. kroner i kostnadsdekning for 2018.

3.3.26 *Kap. 5312 Husbanken*

3.3.26.1 POST 1 GEBYRER M.M.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

3.3.27 *Kap. 5615 Husbanken*

3.3.27.1 POST 80 RENTER

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets forslag om å øke Husbankens rammer til 20 mrd. kroner for 2018, og har satt av 25 mill. kroner i sitt alternative budsjett i rentekostnader.

4. Rammeområde 18 – Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.

90-poster blir behandlet av finanskomiteen utenfor rammesystemet.

Oversikten nedenfor viser budsjettforslaget fra regjeringen i Prop.1 S (2017–2018) for rammeområde 18.

Oversikt over budsjettkapitler og poster i rammeområde 18, jf. Prop. 1 S (2017–2018)

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S (2017–2018)
Utgifter			
<i>Kommunal- og moderniseringsdepartementet</i>			
571		Rammetilskudd til kommuner	
	21	Spesielle driftsutgifter, kan overføres	21 227 000
	60	Innbyggertilskudd.....	125 467 888 000
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge.....	831 273 000
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge.....	2 139 662 000
	64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 572 post 64	1 360 000 000
	65	Regionsentertilskudd	200 000 000
	66	Veksttilskudd.....	312 444 000
	67	Storbytilskudd	490 158 000
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner	
	60	Innbyggertilskudd.....	32 558 245 000
	62	Nord-Norge-tilskudd.....	655 923 000
	64	Skjønnstilskudd, kan nyttes under kap. 571 post 64	389 900 000
573		Kommunereform	
	60	Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing.....	57 764 000
575		Ressurskrevende tjenester	
	60	Toppfinansieringsordning, overslagsbevilgning	9 655 582 000
578		Valgdirektoratet	
	1	Driftsutgifter	55 908 000
579		Valgutgifter	
	1	Driftsutgifter	11 264 000
Sum utgifter rammeområde 18			174 207 238 000
Netto rammeområde 18			174 207 238 000

4.1 Innledning

Komiteen viser til at forslaget til disponering av ramme 18 fra flertallet i komiteen, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, er ført opp under Tilråding fra komiteen under kapittel 8 i innstillingen. Dette forslaget summerer seg til kr 174 502 562 000, som er det nettobeløpet som er vedtatt for dette rammeområdet ved behandlingen av Innst. 2 S (2017–2018). Nettobeløpet avviker fra forslagene i Prop. 1 S (2017–2018). Se tabell 3a.

Komiteen viser til at medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti ikke fremmer forslag innenfor den vedtatte rammen, da de respektive oppleggene fra disse fraksjonene for disponering av ramme 18 avviker fra det vedtatte nettobeløpet. Se tabell 3a. Det blir vist til Innst. 2 S

(2017–2018), der de alternative budsjettforslagene til Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti kommer fram. Der disse avviker fra Prop. 1 S (2017–2018), vil dette bli omtalt under det enkelte kapittel i innstillingen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti vil stemme imot forslaget fra flertallet til vedtak om bevilgninger under ramme 18.

4.2 Generelle merknader

4.2.1 Generelle merknader fra Høyre og Fremskrittspartiet

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet støtter opp om regjeringens

politikk, som skaper muligheter for alle, og om Kommunal- og moderniseringsdepartementets satsinger for levende lokaldemokrati, en enklere hverdag for folk flest og et sterkere sosialt sikkerhetsnett. Disse medlemmer viser til at kommunene er grunnmuren i det norske demokratiet, og støtter regjeringens arbeid for styrket lokaldemokrati. Kommunene har ansvaret for grunnleggende velferdstjenester for alle. Disse medlemmer mener det er viktig at kommunene sikres mulighet til å gi et godt velferdstilbud, og vil legge til rette for vekst og nye arbeidsplasser i hele landet.

Disse medlemmer vil peke på at kommunesektoren har fått sterkere realvekst i sine frie inntekter under denne regjeringen, enn under foregående regjering. Dette legger til rette for å styrke velferdstjenestene i kommunene. Regjeringen har særlig prioritert midler til å styrke helsestasjoner, skolehelsetjeneste, rustiltak og tidlig innsats i skolen. I kommuneproposisjonen for 2018 la regjeringen opp til en reell vekst på mellom 4,3 og 5,3 mrd. kroner, jf. Prop. 128 S (2016–2017). Disse medlemmer viser til at regjeringen i statsbudsjettet følger opp dette, og foreslår en realvekst i samlede inntekter for kommunesektoren på 4,6 mrd. kroner, og realveksten i frie inntekter anslås til knapt 3,8 mrd. kroner. Dette vil bidra til å styrke det kommunale velferdstilbudet, slik at kommunene kan tilby bedre og flere tjenester.

Disse medlemmer mener investeringstilskuddet til heldøgns omsorgsplasser har blitt styrket betydelig, og er fornøyd med at det i 2018 gis rom for tilskudd til om lag 1 800 heldøgns omsorgsplasser, og at dagaktivitetstilbud til personer med demens økes med 350 nye plasser. Disse medlemmer støtter prioriteringen av 300 mill. kroner til opptrappingsplan på rusfeltet, 200 mill. kroner til tidlig innsats i barnehage og skole og 200 mill. kroner til forebyggende tiltak for barn, unge og familier.

Disse medlemmer viser til at regjeringen foreslår å bevilge en vekst på 200 mill. kroner til fylkeskommunene, og at 100 mill. kroner av de frie midlene prioriteres som en særlig fordeling til ferjefyllkene.

Selv om kommunene får økt handlingsrom, vil disse medlemmer vise til at det også er potensial for mer effektiv ressursbruk i sektoren. Analyser fra Senter for økonomisk forskning av data fra 2015 anslår et samlet effektiviseringspotensial innenfor sektorene barnehage, skole og pleie og omsorg på 12 pst., under forutsetning av at alle kommuner blir like effektive som den mest effektive av sammenlignbare kommuner. Disse medlemmer viser også til at hvis kommunene legger samme effektiviseringsgevinst til grunn som staten gjør i ABE-reformen (0,5 pst.), vil det tilsvare 1,2 mrd. kroner i 2018 som kan brukes til styrking av tjenestene i tillegg til det som følger av inntektsveksten i regjeringens forslag til statsbudsjett.

Disse medlemmer mener kommunereformen vil gi større og sterkere velferdskommuner som er bedre i stand til å møte utfordringene fremover. Disse medlemmer er derfor glad for at kommunereformen vil fortsette og ser frem til at regjeringen i Kommuneproposisjonen for 2019 kommer nærmere tilbake til hvordan arbeidet med endringer i kommunestruktur legges opp.

4.2.2 *Generelle merknader fra Arbeiderpartiet*

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til at Arbeiderpartiet har høye ambisjoner for bedre kvalitet i velferd, omsorg og skole i kommunesektoren. Derfor prioriterte Arbeiderpartiet hvert eneste år i forrige stortingsperiode mer penger til kommunesektoren enn regjeringen og stortingsflertallet. Disse medlemmer vil følge opp våre løfter fra valgkampen om bedre skole og eldreomsorg gjennom å fortsette styrkingen av kommunenes økonomi og tjenestetilbud til innbyggerne.

Kommunene har store uløste oppgaver innenfor sentrale velferdsområder som blant annet skole, eldreomsorg, barnehage, helsetjenester og barnevern. Regjeringen har nok en gang lagt fram et svakt økonomisk opplegg for kommunene.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet prioriterer en inntektsvekst for kommunesektoren på 3 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i statsbudsjettet for 2018. Veksten fordeles mellom kommunene og fylkeskommunene.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2018 vil styrke kommunenes inntekter med 2 mrd. kroner ut over regjeringens forslag.

Disse medlemmer vil ha en sterk offentlig fellesskole, der alle elever opplever læring, trivsel og mestring og får et godt grunnlag for videre utdanning, arbeid og et godt liv. Fellesskolen er selve kjernen i den norske modellen og er en nøkkel til å motvirke sosiale forskjeller. Alle barn skal få en god skolegang, uavhengig av foreldrenes økonomi og bakgrunn, og et best mulig grunnlag for å leve gode liv.

Disse medlemmer viser til at elever som ikke lærer å lese, skrive og regne godt i de første skoleårene, ofte er de samme elevene som får problemer med å mestre andre fag. Slik fører svake grunnleggende ferdigheter til store kunnskapshull – og bidrar til frafall. Disse medlemmer viser til at én av fire elever i skolen slutter før de har bestått videregående opplæring. Og den viktigste årsaken til at de faller fra, er at de ikke lærer å lese, skrive og regne godt nok i de første skoleårene.

Disse medlemmer viser til at mangel på fullført videregående opplæring er en av de viktigste barrierene for jobbtilknytning blant unge. Med dette som bakgrunn blir tidlig innsats desto viktigere. Disse med-

lemmer viser til at Arbeiderpartiet vil ha krav om at halvparten av dem som jobber i barnehagen, skal være barnehagelærere, for å sikre høy kompetanse rundt de yngste barna. Disse medlemmer viser videre til at Arbeiderpartiet sier nei til økningen i barnehageprisen. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil innføre en lese-, skrive- og regnegaranti, og ansette 1 000 flere lærere i 1. til 4. klasse i 2018 for å kunne gjennomføre tidlig innsats og begynne opptrappingen mot en norm for lærertetthet. Barn og unge lærer best når de er trygge. Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet i sitt alternative budsjett foreslår en ny innsats mot mobbing med kompetanseløft for lærere, beredskapsteam mot mobbing, i kommunene og flere miljøarbeidere på skoler med store læringsmiljøutfordringer.

Disse medlemmer vil ha et folkehelseløft for barn og unge. Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det blant annet foreslås en times fysisk aktivitet for alle skolebarn og innføring av et enkelt skolemåltid. Disse medlemmer viser videre til at psykisk helse må inn i skolen, og til forslaget om tilgjengelig skolehelsetjeneste hver dag. Disse medlemmer vil også prioritere å ansette flere helsesøstre og etablere e-helsesøster. I tillegg foreslår Arbeiderpartiet å gjøre fastlege og legevakt gratis for 17- og 18-åringer. Disse medlemmer vil også prioritere rusomsorg og lavterskel psykisk helsetilbud.

Disse medlemmer viser til at det i blir flere eldre i Norge, og stadig flere vil bli langt over 100 år. Å legge til rette for lange, gode liv blir etter disse medlemmers syn en av de viktigste oppgavene for fellesskapet de neste tiårene. Vi må skape et arbeidsliv med plass til eldre arbeidstakere og gi eldre muligheten til å lære hele livet. Vi må sørge for at eldre får mulighet til å delta i kulturtilbud, på sosiale arenaer og i fellesskap.

Disse medlemmer understreker at vi skal leve mange friske og gode år som pensjonister. Mange vil likevel trenge helsehjelp og omsorg i deler av denne livsperioden. Dagens og framtidens eldre stiller større krav og vil bestemme mer selv enn tidligere eldregenerasjoner. Mens vi blir flere eldre, blir vi også færre i jobb. Det blir færre hoder og hender, og det blir færre penger til helse og omsorg. Regjeringen forbereder oss ikke på denne situasjonen.

Disse medlemmer er bekymret for at regjeringen ikke rustet oss for omsorgsoppgavene vi som fellesskap nå står overfor. Disse medlemmer vil ha hjelp tilpasset hver enkelt, styrt og betalt av fellesskapet. Bare slik kan vi sørge for en god alderdom for alle. Hvis fellesskapet ikke stiller opp, vil en del kunne betale selv, men mange vil falle utenfor.

Disse medlemmer viser til at regjeringen i tillegg til et dårlig kommuneopplegg nok en gang velger å sende en ekstraregning til kommunene på ressurskrevende tjenester. Disse medlemmer viser til at Ar-

beiderpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2018 har foreslått å styrke ordningen med 300 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Disse medlemmer viser til at Arbeiderpartiet vil sette fylkeskommunene bedre i stand til å styrke innsatsen på viktige områder som regionalt folkevalgt nivå har ansvaret for. Med vårt økonomiske opplegg vil fylkeskommunene kunne fornye og ruste opp fylkesveinettet, gi et bedre tilbud innenfor kollektivtransporten, styrke videregående opplæring med vekt på yrkesfagene og fylle rollen som regional utviklingsaktør på en bedre måte.

Derfor prioriterer disse medlemmer en vekst i inntektene til fylkeskommunene på om lag 1 mrd. kroner ut over regjeringens forslag i statsbudsjettet for 2018.

Disse medlemmer registrerer at med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 er den gjennomsnittlige årlige realveksten i kommunesektorens frie inntekter 1,5 pst. for perioden 2014–2018. For årene 2017 og 2018 er realveksten i snitt 0,3 pst. Dette er regjeringens egne tall, jf. svar på budsjettsspørsmålene 6 og 8. Disse medlemmer viser til at gjennomsnittlig årlig realvekst i de frie inntektene i perioden 2006–2013 med rødgrønn regjering var 1,8 pst. Det er derfor etter disse medlemmers syn ikke grunnlag for å si at veksten i kommunesektorens frie inntekter er sterkere nå enn tidligere.

4.2.3 Generelle merknader fra Senterpartiet

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at Senterpartiet vil bygge samfunnet nedenfra og derfor vil desentralisere makt, bosetting, arbeidsplasser, kapital og kompetanse. Målet om desentralisering er forankret i ideen om et deltakende folkestyre. Behovet for å dele makt og innflytelse mellom ulike deler av landet er etter Senterpartiets mening grunnleggende for et aktivt folkestyre.

Disse medlemmer mener kommunene og fylkeskommunene som tjenesteprodusenter og samfunnsutviklere er grunnmuren i vårt folkestyre. Senterpartiet er motstander av kommune- og regionreformene fordi de fører til sentralisering og svekket folkestyre. Disse medlemmer mener at eventuelle kommune- og fylkessammenslåinger skal være frivillige, og at det skal gjennomføres lokale folkeavstemminger før det treffes vedtak.

KOMMUNENE

Disse medlemmer vil styrke overføringene til kommunene, slik at det blir mulig å opprettholde og utvikle tjenestetilbudet til innbyggerne. Forslaget til statsbudsjett for 2018 gir ikke kostnadsdekning for summen av oppgaver som pålegges kommunene.

Disse medlemmer viser til at endringene i inntektssystemet for kommunene fra 2017 har gitt store omfordelingsvirkninger som særlig rammer distriktene og små og mellomstore kommuner. Beregninger foretatt av KS, viser at de minste kommunene bare har en vekst på 1,7 pst. fra 2017 til 2018, mens kommuner over 20 000 innbyggere har en vekst på 2,8 pst. og mer. Inntektssystemet ble endret bl.a. med begrunnelse i at omleggingen skulle bidra til kommunesammenslutninger. Regjeringen innførte begrepene «ufrivillige og frivillige små kommuner» og smådriftsulemper som tidligere ble kompensert gjennom et likt basistilskudd til alle kommuner, ble endret til et gradert basiskriterium basert på gjennomsnittlig reiseavstand for å nå 5 000 innbyggere.

Disse medlemmer mener endringene i inntektssystemet fra 2017 har slått svært uheldig ut ved å bidra til økte ulikheter kommunene i mellom. Disse medlemmer legger til grunn at statens overføringer til kommunene skal legge til rette for at alle kommuner har likeverdige økonomiske forutsetninger for å løse sine oppgaver.

FYLKESKOMMUNENE

Disse medlemmer viser til at kostnadsnøklerne for fylkeskommunene ble endret i 2015. Regjeringens oversikt over samlet omfordelingsvirkning for fylkene viser at mens Oslo fikk 950 kroner per innbygger i økte overføringer, tapte Nordland 1 043 kroner per innbygger og Sogn og Fjordane hele 2 047 kroner per innbygger.

Disse medlemmer er bekymret for fylkeskommunenes muligheter til å ivareta sine oppgaver innenfor de økonomiske rammene som foreslås i budsjettet. Særlig gjelder dette behovet for å øke innsatsen på vedlikehold og fornying av fylkesveinettet. Ifølge KS er det et årlig behov for 1,5 til 2 mrd. kroner for å opprettholde standarden på fylkesveiene. For 2018 er det i regjeringens budsjettforslag foreslått at fylkeskommunene får 200 mill. kroner av økt inntektsramme, hvorav 100 mill. kroner går til kystfylkenes båt- og ferjedrift.

Disse medlemmer viser til at Senterpartiet i sitt alternative statsbudsjett for 2018 foreslår økte rammer til fylkeskommunene for å gi mulighet til å styrke bevilgningene til vedlikehold og fornying av fylkesveinettet og følge opp skred- og flomforebygging.

4.2.4 *Generelle merknader fra Sosialistisk Venstreparti*

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti vil peke på at en sterk kommuneøkonomi er en forutsetning for et godt velferdstilbud i hele landet, og det er en bærebjelke i distriktspolitikken. Derfor vil dette medlem styrke kommunesektorens økonomi med 5,73 mrd. kroner. Dette er et verdivalg der fellesskapet settes foran skattelette til de rikeste. God offentlig

velferd er avhengig av en god kommuneøkonomi. Kommunesektorens frie inntekter må derfor økes betydelig, slik at tilbudet i barnehagen, skolen og eldreomsorgen, klimaarbeidet og helse- og omsorgstjenester kan bedres.

Dette medlem viser til at det ikke er forskningsmessig belegg for at de urettferdige og skeivfordelte skattelettene regjeringen og støttepartiene har gjennomført, skaper flere arbeidsplasser. Dette medlem vil blant annet vise til at Finansdepartementet selv sier (Meld St. 1 (2014–2015)):

«Det er ikke grunnlag for å budsjettere med dynamiske effekter i 2015 av forslagene til skatteendringer.»

Det er derimot godt belegg for å si at skattelette til de mest velstående skaper økende sosiale forskjeller og svakere finansiering av velferd og fellesgoder.

Dette medlem viser til at en stor del av forskjellen mellom partiene handler om hvor høyt man vil prioritere velferd. Dette medlem mener dagens regjering fører Norge i feil retning.

Dette medlem mener det er behov for flere kvalifiserte ansatte i barnehagene, i skolen, økt satsing på lavterskel helsetilbud og forebyggende helsearbeid både i psykiatrien og rusomsorgen. I tillegg er det viktig med økt bemanning og mer rehabilitering og aktivitet i eldreomsorgen. En slik satsing vil gi arbeid til mange, og bedre liv til store og små.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis forslag i alternativt statsbudsjett om satsing på kommunene, som vil bidra til å stabilisere økonomien, redusere arbeidsløshet og bidra til rask og god bosetting og integrering av flyktninger.

Dette medlem er uenig i å legge til rette for at omsorg eller annen velferd skal bli satt ut på anbud. Dette medlem mener dette er feil bruk av fellesskapets midler. Penger avsatt til velferd skal i sin helhet gå til å sikre kvaliteten på velferd og omsorg, slik at for eksempel pleietrengende og barnevernsbarn faktisk får den hjelpen som de trenger. Velferdsoppgaver som opplæring og omsorg er vesensforskjellige fra forretningsvirksomhet og har sin begrunnelse i verdigrunnlaget solidaritet, fellesskap og rettferdighet. Jakten på forretningsmessige resultat skal ikke være et mål i velferdstjenestene.

Dette medlem mener det er helt urimelig at store internasjonale selskap skal tjene penger på anbud ved å kutte hjelpepleieres og renholderes pensjon. Dette medlem viser til egne forslag som ligger til behandling i Stortinget, om å stoppe profit i velferd og å sikre likeverdige pensjonsordninger uavhengig av driftsform ved anbudsutsetting av virksomhet i offentlig sektor, samt forslag om at nødvendige lovendringer skal, uavhengig av kommunal eller ikke-kommunal drift, sikre full åpenhet rundt sentrale kvalitetsindikatorer.

rer, herunder bemanningssituasjonen, ved tjenester kommunene og staten har ansvaret for, samt at sentrale deler av lovverk som gjelder det offentlige, også gjøres gjeldende for private institusjoner.

Dette medlem understreker at kommunene har en svært viktig rolle i å forebygge fattigdom og utstøting, og i å bistå vanskeligstilte slik at de kan komme ut av en vanskelig livssituasjon. Det er derfor viktig at kommunene både har rammer til å drive godt forebyggende arbeid for alle aldersgrupper, at de legger til rette for gode møteplasser og lokalsamfunn der alle har mulighet til deltakelse og aktivitet, som bibliotek, og at kommunene gjennom egne tiltak ikke bidrar til fattigdom ved eksempelvis å avkorte sosialhjelpen for barnetrygden for fattige barnefamilier. Derfor viser dette medlem til sitt alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått å bevilge 180 mill. kroner for å styrke kommunenes oppfølging av vanskeligstilte familier når barnetrygd ikke skal beregnes som inntekt ved utmåling av sosialhjelp.

Dette medlem mener det må vedtas bemanningsnormer i omsorg og skole som sikrer nok kvalifiserte ansatte til å gjøre de viktige jobbene, og viser til eget Representantforslag 129 S (2014–2015) om bemanningsnorm i omsorgen.

BARNEHAGER

Dette medlem foreslår i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett en satsing på reelt å videreføre maksprisen i barnehagene, finansiere flere barnehagelærere og fagarbeidere og fullfinansiere en bemanningsnorm i barnehagene. Videre foreslås det å fjerne kontantstøtten og erstatte den med en ventestøtteordning på til sammen 460 mill. kroner for dem som venter på barnehageplass.

SKOLE

Dette medlem mener at dagens skole er god, men at altfor mange barn går på skoler med for få lærere. Framtidens skoledag er en praktisk og variert heldags-skole med flere lærere og mer tid til hver elev. Mer tid til praktisk læring, kultur og fysisk aktivitet. Dette medlem mener vi trenger en skole hvor alle barn kan lære, lykkes og trives.

Dette medlem vil vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett, hvor det er foreslått å fullfinansiere en veiledningsordning for lærere med 200 mill. kroner. Det er også foreslått en øremerket satsing på tidlig innsats med 200 mill. kroner, å finansiere en oppstart av lærernorm for 1. til 10. trinn med 400 mill. kroner, innføre en årstime i praktiske og estetiske fag til 86 mill. kroner, i tillegg til en kulturskoletime for 1–4 trinn med 86 mill. Videre er det foreslått å finansiere en årstime for å gjøre lekser på skolen med 86 mill. kroner, og å bevilge 135 mill. kroner til mer fysisk aktivitet i skolen.

HELSE OG OMSORG

Dette medlem mener midlene som regjeringen har satt av til rehabilitering og behandling innen rus og psykiatri, må øremerkes, og ikke inngå i frie midler til kommunene. Dette blir i realiteten ikke en satsing når økningen i frie midler er så liten at kommunene ikke kan prioritere midlene til en slik satsning.

Dette medlem mener det må igangsettes en ny opptrappingsplan for psykisk helse, og at den må finansieres. Slik kan samhandlingsreformens prinsipp om økt kommunalt ansvar gjennomføres. Dette medlem mener første steg i en opptrappingsplan må være å sikre kommunale lavterskeltilbud i psykiatri i kommunene, og viser til at det foreslås i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett å øke bevilgningen med 200 mill. kroner til dette, i tillegg til en styrking av kommunale tjenester til rusavhengige med 50 mill. kroner som er øremerkede.

Dette medlem viser til at regjeringen og flertallets vedtak om å begrense kommunenes mulighet til å ta inn eiendomsskatt, vil redusere det lokalpolitiske handlingsrommet kraftig, anslått til ca. 1,2 mrd. kroner. Dette medlem viser til at siden Høyre og Fremskrittspartiet overtok regjeringsmakten har mange flere kommuner vært nødt til å øke eiendomsskatten for å makte sine utgifter.

Dette medlem viser også til egne forslag om menneskerettigheter i eldreomsorgen Dokument 8:108 S (2014–2015), Innst. 58 S (2015–2016). Sosialistisk Venstreparti viser derfor til sitt alternative budsjett, der det er foreslått å øke kommuneøkonomien med 150 mill. kroner for økt bemanning, og arbeid for flere hele stillinger i omsorgen. Dette medlem viser også til forslag i Dokument 8:104 S (2016–2017) Representantforslag fra stortingsrepresentantene Karin Andersen, Kirsti Bergstø og Audun Lysbakken om å styrke eldreomsorgen gjennom kvalitetsbaserte bemanningsnormer, mer valgfrihet for eldre og en tillitsreform framfor målstyring.

Dette medlem viser til at velferdsteknologi bare vil være et supplement og aldri kan erstatte omsorg. I tillegg er det også foreslått å senke innslagspunktet for ordningen med særlig ressurskrevende tjenester med 100 mill. kroner. Regjeringen har i flere omganger høynet innslagspunktet, noe som i realiteten er å ta penger fra kommuner som har store, og ofte plutselige, utfordringer med særlig ressurskrevende tjenester. Dette vil gå ut over kommunens øvrige tjenestetilbud.

Dette medlem viser videre til at det i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018 er foreslått å avslutte forsøket med statlig finansiering av eldreomsorgen. Ressursene tilbakeføres til kommuneøkonomien. Ordningen med brukerstyrt personlig assistent styrkes med 50 mill. kroner, og det foreslås en øre-

merket bevilgning på 100 mill. kroner til rehabilitering i kommunene.

Dette medlem viser til at det er foreslått en økt satsing på forebyggende helsearbeid gjennom helsestasjonene og skolehelsetjenesten med 200 mill. kroner. Dette medlem mener også at midler til disse satsingene må øremerkes, slik at den totale øremerkede satsing blir på 400 mill. kroner.

KULTUR

Dette medlem viser til at bibliotekene er særlig viktige fordi det er et lavterskeltilbud hvor det ikke er behov for betaling. Det er en viktig arena for integrering og ungdomsarbeid, og som et tiltak for et godt bomiljø. Dette medlem viser derfor til Sosialistisk Venstrepartis alternativt budsjett, hvor det fremmes forslag om å gjennomføre et bibliotekløft med en oppstartsbevilgning på 200 mill. kroner.

KLIMA OG EKSTREMVÆR

Dette medlem viser til at skal det gjennomføres et grønt skifte, må kommuner og fylker kunne finansiere klimatilpasning og klimaarbeid. Dette medlem vil derfor vise til forslag i Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett om bevilgninger under samferdsel for økt satsing på skred- og rassikring, og til forslag om bevilgning til kommunene med 50 mill. kroner til klimatilpasning og klimaarbeid i kommunene.

Dette medlem viser også til det store behovet det er for at kommuner/fylkeskommuner har kompetanse på området miljø, biologisk mangfold og klima, og fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fastsette krav til kompetanse i kommunesektoren når det gjelder miljø, biologisk mangfold og klima.»

FYLKESKOMMUNENE

Dette medlem viser til at fylkeskommunene ikke har fått en reell økning i regjeringens forslag til budsjett. Dette medlem mener at folk skal ha mulighet til å bo og drive næring i hele landet. Da må det legges til rette for at fylkene kan legge til rette for næringsvirksomhet, og satses på kollektivtrafikk også i fylkene slik at flere skal ha mulighet til å velge kollektivt som et velferdsgode og klimatiltak.

Dette medlem vil derfor vise til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått en styrking av fylkeskommunene med 100 mill. kroner til å oppfylle elevenes behov for å få lærlingeplass, 100 mill. kroner til oppgradering av utstyrsparken på yrkesfaglige retninger, 20 mill. kroner til arbeid for å styrke desentralisert høyere utdanning, 100 mill. kroner til økt kompensasjon til fylker som tapte mye på omlegging av inntektssystemet, og 200 mill. kroner til

økt satsing på kollektivtransport. Til sammen en økning på 570 mill. kroner ut over regjeringens forslag. Videre vises det til en økning på 400 mill. kroner i regionale midler og økte midler til ras og skredsikring på fylkesveiene over samferdsel.

4.2.5 Generelle merknader fra Venstre

Komiteens medlem fra Venstre mener det er viktig å legge til rette for en forutsigbar og god kommuneøkonomi som gjør det mulig for kommunene å håndheve de oppgaver staten delegerer, på en forsvarlig og kvalitetssikret måte. Lokaldemokratiet er bærebjelken i et levende folkestyre, kommunen er lokaldemokratiets grunnstein, og borgernes førstelinje i kontakt med det offentlige er som regel i kommunen. Flere oppgaver bør derfor løses nærmere innbyggerne. Kommuner og fylkeskommuner er selvstendige folkevalgte forvaltningsnivåer og har ansvaret for grunnleggende velferdstjenester som skole, barnevern og helse- og omsorgstjenester. Kommune- og regionreformen legger opp til at nye, større kommuner skal anta en mer sentral rolle en tidligere, med flere oppgaver og bedre tjenester til innbyggerne. For å kunne oppfylle dette ambisjonsnivået er kommunene avhengige av tilstrekkelige bevilgninger.

Dette medlem har stor tro på lokaldemokratiet og nærhetsprinsippet, og viser til at Venstre vil gi folk økt innflytelse over egen hverdag. Av den grunn vil dette medlem generelt ikke gi for sterke statlige føringer på hvordan kommunale midler brukes, men heller vise tillit til at kommunene kan og vet hvordan de skal forvalte egne midler på best måte.

Dette medlem viser til at Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 medfører en betydelig økning i kommunenes og fylkeskommunenes økonomiske handlingsrom, og at det foreslås økte bevilgninger til sektoren på til sammen rundt 3,5 mrd. kroner for å ruste kommunene og fylkeskommunene til bl.a. å yte bedre sosiale tjenester, gi et bedre skole- og barnehage tilbud til sine innbyggere, samt til digitaliseringstiltak. Av dette blir kommunene tilført ca. 2 mrd. kroner mer i «frie inntekter» gjennom innbyggertilskuddet. Dette medlem har innenfor rammeoverføringene til kommunesektoren prioritert bevilgninger som fører til en mer framtidsrettet skole, en barnehage som inkluderer alle barn, kamp mot fattigdom og en tryggere helsehverdag for samfunnets svakeste.

Konkret foreslo dette medlem i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 følgende økte bevilgninger til kommunesektoren:

Tiltak	Mill. kr.
3650 flere barnehageplasser	342,0
Flere lærere/økt lærertetthet	200,0
Heve beløpsgrensen for rett til gratis kjernetid i barnehage for 3, 4 og 5-åringer til 535 500 kroner	28,8
Innføre en modell med makspris og differensiert oppholdsbetaling for SFO etter modell av barnehagene	40,0
Innføre en ordning med gratis halvtidsplass (etter skoletid) på SFO/AKS etter modell av barnehager	40,0
250 nye helsesøstre/stillinger i skolehelsetjenesten	178,0
250 nye stillinger på helsestasjonene og økt satsing på digitale løsninger	188,0
Opptrappingsplan for rus	100,0
Nasjonal minstenorm for sosialhjelp og heving av dagens veiledende sats med 10 pst.	570,0
En ekstra uketime 1.–3. trinn i grunnskolen øremerket IT/IKT/programmering/koding	258,0
Nytt fremmedspråk i tillegg til engelsk, 7. trinn	86,0
Universell utforming av undervisningsbygg	100,0
Skjønnsmidler til kommuner i forbindelse med endring av eiendomsskatten for verk og bruk	85,0
Styrking av tapskompensasjons-ordningen for fylkeskommunene som taper mest på nytt inntektssystem	60,0
Etablering av KommuneCERT (opprettelse av enhet for håndtering av informasjonssikkerhetshendelser i kommunene)	2,0
Utvikling av digitalt pakkeforløp for hjelpemidler i kommunene	10,0
Styrking av det kommunale barnevernet	148,0
Kulturminnevern i kommunene	7,0
BYLIVsenter	2,0
Tilskudd til klimatiltak og klimatilpasning i kommunene. Klimasats.	68,1
Kompetansehevingspott for ansatte i omsorgsykker i sammenslåtte kommuner	30,0
Tilskudd til oppretting av felles kontor for innkjøp av fergetjenester for fylkeskommuner langs kysten	5,0
Tilskudd til kommunale gang- og sykkelveger	173,6
Belønningsordning for bedre kollektivtransport	368,5
Innføre en ordning hvor staten garanterer for kommunale lån (innsparing for kommunene er 600 mill. kr i lavere rente, men staten får beholde 200 mill. kr som «kompensasjon»)	400,0
Tiltak for kommunesektoren	3490,0

Samlet foreslo dette medlem følgende i Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, konkrete endringer under rammeområde 18, Rammeoverføringer til kommunesektoren:

Tiltak	Bokført mill. kr.
3650 flere barnehageplasser	342,0
Flere lærere/økt lærertetthet	200,0
Heve beløpsgrensen for rett til gratis kjernetid i barnehage for 3, 4 og 5-åringer til 535 500 kroner	28,8
Innføre en modell med makspris og differensiert oppholdsbetaling for SFO etter modell av barnehagene	40,0
Innføre en ordning med gratis halvtidsplass (etter skoletid) på SFO/AKS etter modell av barnehager	40,0
250 nye helsesøstre/stillinger i skolehelsetjenesten	178,0
250 nye stillinger på helsestasjonene og økt satsing på digitale løsninger	188,0
Opptrappingsplan for rus	100,0
Nasjonal minstenorm for sosialhjelp og heving av dagens veiledende sats med 10 pst.	570,0
En ekstra uketime 1.–3. trinn i grunnskolen øremerket IT/IKT/programmering/koding	258,0

Tiltak	Bokført mill. kr.
Nytt fremmedspråk i tillegg til engelsk, 7. trinn	86,0
Tilbakeføring av nedtrekk for kommuner som er med i forsøk med statlig eldreomsorg	1 043,7
Universell utforming av undervisningsbygg	100,0
Skjønnsmidler til kommuner i forbindelse med endring av eiendomsskatten for verk og bruk	85,0
Økt lærlingtilskudd, 5 000 kr per kontrakt	100,0
Styrking av tapskompensasjons-ordningen for fylkeskommunene som taper mest på nytt inntektssystem	60,0
Innføre en ordning hvor staten garanterer for kommunale lån og samtidig endre vektingen av kommunelån	-200,0
Heve grensen for en 6. ferieuke fra 60 til 65 år	-413,0
Kompensasjon til lokal kollektivtransport og fylkesferjer	-164,0
Sum rammeområde 18: Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.	2 642,5

4.2.6 Generelle merknader fra Kristelig Folkeparti

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti fremhever at kommunene er de fremste leverandører av velferdstjenester i folks hverdag. En forutsigbar og god kommuneøkonomi er dermed noe av det viktigste Stortinget kan bidra med i hverdagslivet til enkeltpersoner og familier.

Dette medlem vil påpeke at overføringene til kommunene gjennom dette budsjettet er nøkternt positive, i nedre kant av det anslaget som ble gitt i kommuneproposisjonen. Veksten i frie inntekter spises i mange kommuner opp av demografiendringer, økte pensjonsforpliktelser, forslag om endringer av innslagspunktet for refusjonsordningen for ressurskrevende tjenester og føringer som ligger inne i budsjettet til gode formål. Mange av kommunene vil derfor ikke kjenne seg igjen i bildet av vekst i frie inntekter. Fortsatt skattevekst og forutsigbarhet fra kommuneproposisjonen gjør at situasjonen i kommuneøkonomien ikke er negativ eller generelt dramatisk.

Dette medlem vil påpeke at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2018 har reversert re-

gjerings innstramming av ordningen med refusjon for ressurskrevende tjenester og lagt inn 300 mill. kroner som hevingen av innslagspunktet anslagsvis vil medføre i økte utgifter for kommunene. Hevingen av innslagspunktet for refusjonsordningen er, slik dette medlem ser det, et kutt med usosial virkning. Dette gjelder tjenestene til de aller mest sårbare i samfunnet, som sterkt funksjonshemmede, alvorlig trafikkskadde og andre med særlige utfordringer og hjelpebehov. Det etterlater dessuten kommunene i en skvis mellom å gi disse menneskene et forsvarlig tilbud og å foreta kutt til andre viktige formål.

Dette medlem viser videre til at det er nødvendig å videreføre ordningen med tapskompensasjon for fylkeskommuner som kom særlig dårlig ut av endringene i inntektssystemet. Dette gjelder i første rekke Sogn og Fjordane, Nordland og Troms. Dette medlem viser til at Kristelig Folkeparti i sitt alternative statsbudsjett for 2018 har satt av 60 mill. kroner til dette.

Dette medlem viser til Kristelig Folkepartis alternative statsbudsjett for 2018, hvor det er foreslått følgende endringer under rammeområde 18:

Ramme 18. Kommunesektoren	Mill. kroner
Redusert foreldrebetaling for barnehage for alle med inntekt under 600 000 kr	59,0
Frivillighetssentraler	5,0
Reversere regjeringens økning i innslagspunkt for refusjonsordning for ressurskrevende tjenester	300,0
Tapskompensasjon fylkeskommuner	60,0
Økt lærlingtilskudd tilsvarende kostnad for skoleplass i videregående opplæring, høsten 2018	123,0
	547,0

Tabell 3a. Sammenligning av regjeringens forslag på rammeområde 18, med forslaget fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti og de alternative budsjettene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti. Bare poster med avvik er med. Avvikstall i parentes. I hele tusen kroner.

Kap.	Post	Formål	Prop. 1 S	H, FrP, V, KrF	A	Sp	SV
Utgifter (i tusen kroner)							
571		Rammetilskudd til kommuner					
	21	Spesielle driftsutgifter	21 227	21 184 (-43)	21 227 (0)	21 227 (0)	21 227 (0)
	60	Innbyggertilskudd	125 467 888	125 679 688 (+211 800)	127 492 688 (+2 024 800)	129 100 888 (+3 633 000)	130 564 108 (+5 096 220)
	64	Skjønnstilskudd	1 360 000	1 432 500 (+72 500)	1 410 000 (+50 000)	1 360 000 (0)	1 360 000 (0)
	65	Regionsentertilskudd	200 000	200 000 (0)	0 (-200 000)	200 000 (0)	200 000 (0)
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner					
	60	Innbyggertilskudd	32 558 245	32 589 545 (+31 300)	33 308 245 (+750 000)	34 058 245 (+1 500 000)	33 128 245 (+570 000)
	64	Skjønnstilskudd	389 900	369 900 (-20 000)	389 900 (0)	389 900 (0)	389 900 (0)
575		Ressurskrevende tjenester					
	60	Toppfinansieringsordning	9 655 582	9 655 582 (0)	9 955 582 (+300 000)	10 000 582 (+345 000)	9 755 582 (+100 000)
578		Valgdirektoratet					
	1	Driftsutgifter	55 908	55 697 (-211)	55 908 (0)	45 908 (-10 000)	55 908 (0)
579		Valgutgifter					
	1	Driftsutgifter	11 264	11 242 (-22)	11 264 (0)	10 264 (-1 000)	11 264 (0)
Sum inntekter			0	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)
Sum netto			174 207 238	174 502 562 (+295 324)	177 132 038 (+2 924 800)	179 674 238 (+5 467 000)	179 973 458 (+5 766 220)

4.3 Merknader fra komiteen til de enkelte kapitlene under rammeområde 18

Komiteen har ingen merknader til de kapitlene eller postene som ikke er omtalt nedenfor, og viser til Prop. 1 S (2017–2018), jf. Innst. 2 S (2017–2018) og de generelle merknadene fra de respektive partiene.

Kapitler under Kommunal- og moderniseringsdepartementet

4.3.1 Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner

Komiteen viser til at kommunene har ansvaret for grunnleggende velferdstjenester som blant annet barnehage, skole, barnevern og helse- og omsorgstjenester. Kommunene er også myndighetsutøvere, samfunnsutviklere og en demokratisk arena. Komiteen mener at lokaldemokratiet er bærebjelken i et levende

folkestyre, og understreker at våre folkevalgte i kommunene befinner seg nærmest innbyggerne som benytter seg av det lokale velferdstilbudet. Kommunene forvalter en betydelig del av ressursene i norsk økonomi, og én av fem sysselsatte er ansatt i kommunal sektor. Komiteen er derfor opptatt av at kommunene sikres gode rammevilkår og at det lokale selvstyret respekteres ved at betydelige deler av overføringene er frie inntekter.

Komiteen viser samtidig til kommunenes ansvar for å bidra til å fornye, forenkle og forbedre det kommunale tjenestetilbudet som følge av nye utfordringer knyttet til endringer i befolkningssammensetning og innbyggertall og økte forventninger til tjenestetilbudet.

Komiteen merker seg at det foreslås en vekst i kommunesektorens frie inntekter på knapt 3,8 mrd. kroner i 2018. Komiteen merker seg videre at satsene for regionalpolitisk begrunnede tilskudd i inntektssys-

temet foreslås ikke prisjustert i 2018, men at dette om-disponeres til en styrking av innbyggertilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det er foreslått en økning i kommunenes inntekter på 2 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Disse medlemmer viser til at det i Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett i tillegg er en rekke andre forslag som enten bedrer velferdstjenestene eller økonomien i kommunene.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener en viktig oppgave i kommunesektoren er å bidra til at flere får jobbe i større stillinger.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser i den sammenheng til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det er bevilget 18 mill. kroner til økt innsats for heltid i omsorgssektoren over kap. 761 post 68, og 10 mill. kroner til arbeid for heltidskultur i kommunesektoren over kap. 871.

Disse medlemmer viser til at tilskuddene til frivilligsentralene ble overført til kommunerammen uten at det er gitt føringer for rapportering. Det er derfor ingen reell oversikt over hvordan utviklingen er for frivilligsentralene. I Arbeiderpartiets alternative budsjett er det foreslått å øke tilskuddet med 2 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at frivilligsentralene er overført til kommunerammen. Dette gjør at det ikke rapporteres om bruk av midlene, og at det ikke er sikkert at disse midlene kommer frivilligsentralene til gode. I utgangspunktet var det et krav for å få fullt tilskudd at sentralen ledes av en i 100 pst. stilling, og at det skulle være minimum 40 pst. lokal finansiering. Dette er nå i endring. Frivillighet Norge har gjennomført en undersøkelse som gjør at det oppleves kutt både i stillinger og i lokal finansiering etter endringen i tilskuddsordningen. Halvparten av sentralene melder at de ikke har fått hele årets økning inn i sitt budsjett.

Dette medlem er klar over at mange norske kommuner har en trang økonomi, men viser til at å kutte i frivilligheten vil gjøre det verre, ikke bedre. Det er likevel slik at i en prioritering med lovpålagte oppgaver vil frivilligheten tape.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremmer i den sammenheng følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en oversikt over hvordan utviklingen av be-

vilgninger til frivilligsentralene har utviklet seg, og foreslå en ordning der tilskuddene holdes utenfor rammetilskuddet.»

Komiteen viser til Kommunal- og moderniseringsdepartementets brev til Indre Fosen av 20. november 2017, som omtaler situasjonen for den nye kommunen i henhold til kriteriene i inntektssystemet. Komiteen har merket seg at kommunen fikk redusert sine inntekter som følge av endringer i sonekriteriet, ser positivt på departementets holdning og imøtekommenhet, og ser positivt på at kommunen tilgodeses med skjønnsmidler i 2018.

Komiteen ber om at departementet i kommune-proposisjonen for 2019 vurderer kriteriene for nabo og sone i lys av kommunereformen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringspartiene og Venstre sikret flertall for endringer i det kommunale inntektssystemet i forbindelse med behandlingen av Prop. 123 S (2015–2016) Kommuneproposisjonen 2017. Disse medlemmer viser til at disse partiene sammen med flere andre partier i Innst. 410 S (2015–2016) var opptatt av å sikre et inntektssystem som gir et rettferdig og likeverdig tjenestetilbud mellom kommunene. Flertallet støttet ikke dette og brukte inntektssystemet som et middel for å gjennomføre regjeringens kommunereform. Hensynet til et likeverdig tjenestetilbud ble av flertallet underordnet hensynet til kommunereformen. Disse medlemmer viser til at disse partiene derfor var kritiske til flere endringer i inntektssystemet. Disse medlemmer viser til at Indre Fosen kommune vil få redusert rammetilskudd som følge av at endringer i sonekriteriet gir store utslag for den nye kommunen. Disse medlemmer registrerer at kommunene som omfattes av denne sammenslåingen, uttrykker at de underveis i prosessen ikke har blitt informert verken av Fylkesmannen eller regjeringen om at en sammenslåing ville få slike konsekvenser. Disse medlemmer viser videre til at respektive partier ved gjentatte anledninger har advart regjeringen mot å endre inntektssystemet underveis i prosessen med kommunereformen. Regjeringen lyttet ikke til disse advarslene og har gjennom det bidratt til at de økonomiske konsekvensene for kommuner i en sammenslåingsprosess har vært unødvendig uklare.

Disse medlemmer mener det er behov for en helhetlig gjennomgang av inntektssystemet der hensynet til et likeverdig tjenestetilbud igjen settes først.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor rammetilskuddet til kommunene er foreslått økt med

2,4 mrd. kroner. Innenfor denne rammen er det gitt rom for følgende satsinger:

Innføring av to barnehageopptak i året	1 030 mill. kroner.
Ansette flere helsesøstre i skolene	50 mill. kroner.
Ansette flere lærere	100 mill. kroner.
Gratis skolefrukt på ungdomsskoler og kombinerte skoler	102 mill. kroner.

Disse medlemmer mener det er nødvendig å styrke overføringene til kommunene slik at det blir mulig å opprettholde og utvikle tjenestetilbudet til innbyggerne. Regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 gir ikke kostnadsdekning for summen av oppgaver som pålegges kommunene.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at endringene i inntektssystemet for kommunene som ble innført i 2017, har gitt store omfordelingsvirkninger som særlig rammer distriktene og små og mellomstore kommuner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti fremme følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen gjeninnføre kompensasjon for smådriftsulemper gjennom et likt basistilskudd til alle kommuner på nivå med tilskuddet som ble gitt til og med 2016.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at inntektssystemet består både av inntekts- og utgiftsutjevning. Disse medlemmer mener dagens system er for lite utjevnende.

Disse medlemmer mener det er behov for å sikre en mer rettferdig og omfordelende inntektsutjevning for kommunene. Det kan gjøres ved eksempelvis en symmetrisk modell for utjevning av skatteinntektene, der kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet må overføre en større del av disse inntektene til kommuner som har lavere skatteinntekter enn landsgjennomsnittet. Hvor langt i utjevning en vil gå, er et politisk spørsmål. Disse medlemmer viser til at dersom en går over til å benytte en symmetrisk modell for inntektsutjevningen, vil alle kommuner – altså både skattersterke og skattesvake – ha det samme sikkerhetsnettet ved en plutselig og lokal svikt i skatteinntektene, i tillegg til at deres muligheter til å utføre sine oppgaver med god kvalitet ville være mer likeverdig. Disse medlemmer vil komme tilbake til dette med forslag under behandlingen av kommuneøkonomien for 2019.

Disse medlemmer vil påpeke at noen kommuner har langt større utgifter til barnevern enn andre.

Dette kan ha ulike årsaker. Imidlertid har kommunen plikt, uavhengig av økonomi, til å sette inn nødvendige hjelpetiltak. Disse kommunene vil ikke få kompensert sine faktiske utgifter gjennom inntektssystemet. For at kommuner som har ekstra store utgifter til barnevern, skal ha tilstrekkelig med ressurser til å kunne ha nok ansatte og nok hjelpetiltak, mener disse partier det må utredes en ordning tilsvarende den statlige toppfinansieringen for særlig ressurskrevende tjenester.

Disse medlemmer mener det i dag ikke er ansvar mellom lovkrav og pålegg og kommunenes inntekter. Disse medlemmer viser til at mange kommuner har redusert sin virksomhet på viktige områder for å balansere budsjettene. Mange kommuner har mangler i barnevern, jordmortjeneste, rehabilitering og eldreomsorg for å nevne noe. Mange kommuner har et stort vedlikeholdsetterslep, mange kommuner har økt eiendomsskatten, og mange nye kommuner har innført eiendomsskatt under denne regjeringen. Disse medlemmer vil også påpeke at små kommuner kommer dårligere ut av inntektssystemet, siden velferdstjenester ikke nødvendigvis blir billigere selv om innbyggertallet faller.

Disse medlemmer viser til at inntektssystemet for kommunene ble endret fra 2017 slik at det rammer distriktene og små og mellomstore kommuner. Beregninger foretatt av KS viser at de minste kommunene bare har en vekst på 1,7 pst. fra 2017 til 2018, mens kommuner med over 20 000 innbyggere har en vekst på 2,8 pst. og mer. Inntektssystemet ble endret bl.a. for å gi belønning til kommuner som sa ja til sammenslåing.

Disse medlemmer mener endringene i inntektssystemet fra 2017 har gitt økte uønskede ulikheter kommunene imellom. Disse medlemmer legger til grunn at statens overføringer til kommunene skal legges til rette for at alle kommuner har likeverdige økonomiske forutsetninger for å løse sine oppgaver, og at dagens system ikke oppfyller det kravet.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram et forslag til en egen statlig toppfinansieringsordning til kommuner med særlig høye utgifter i barnevernet.»

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at det har vært en ster-

kere realvekst de siste årene med Høyre og Fremskrittspartiet i regjering sammenliknet med da de rød-grønne satt i regjering. Kommunene leverte i 2016 det beste økonomiske resultatet siden 90-tallet. Disse medlemmer er tilfreds med at det nå er et rekordlavt antall kommuner i Robek, og at om lag 100 flere kommuner anses å ha større økonomisk handlingsrom i 2016 sammenliknet med 2013. Disse medlemmer viser til at KS påpeker at svakere vekst i små kommuner skyldes svakere befolkningsutvikling. Siden det er folk som skal ha tjenester, er det naturlig at de som har befolkningsvekst, får mer.

Komiteen viser til at Kommunalbanken legger til rette for finansiering av lån til kommunesektoren. Banken tilbyr langsiktig finansiering til landets kommuner og fylkeskommuner til samme rentekostnad. Selskapet drives på forretningsmessige vilkår med mål om å levere tilfredsstillende avkastning.

Komiteen mener at Kommunalbanken spiller en viktig sektorpolitisk rolle som bidrar til gode velferdstjenester i hele landet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti registrerer at med regjeringens forslag til statsbudsjett for 2018 er den gjennomsnittlige årlige realveksten i kommunesektorens frie inntekter 1,5 pst. for perioden 2014–2018. For årene 2017 og 2018 er realveksten i snitt 0,3 pst. Dette er regjeringens egne tall, jf. svar på budsjettspørsmålene 6 og 8. Disse medlemmer viser til at gjennomsnittlig årlig realvekst i de frie inntektene i perioden 2006–2013 med rød-grønn regjering var 1,8 pst. Det er derfor etter disse medlemmers syn ikke grunnlag for å si at veksten i kommunesektorens frie inntekter er sterkere nå enn tidligere.

Disse medlemmer viser til at landsstyret i KS er kritisk til flere deler av det fremlagte statsbudsjettet. landsstyret skriver i en uttalelse at:

«Landsstyret vil peke på at kommuneopplegget stiller flere kommuner og fylkeskommuner overfor store utfordringer, da de vil ha realnedgang i de frie inntektene, fordi inntektsveksten ikke holder tritt med kostnadsutviklingen.»

Videre peker Landsstyret i KS på at regjeringens gradvise uthuling av toppfinansieringsordningen for ressurskrevende tjenester er uheldig. Landsstyret er også kritisk til regjeringens forslag om å redusere de regionale utviklingsmidlene med 30 pst.

Disse medlemmer viser til en undersøkelse gjennomført av Kommunal Rapport som viser at halvparten av kommunene som har svart, vil måtte gjennomføre reelle kutt i bemanningen neste år. Disse medlemmer mener blant annet dette viser at regje-

ringens økonomiske opplegg for kommunesektoren neste år ikke gir rom for styrking av velferdstilbudet. Dette står i sterk motstrid til regjeringens forventning til kommunene. Disse medlemmer mener det ikke er samsvar mellom regjeringens krav og regjeringens økonomiske ramme for kommunene.

Disse medlemmer viser til at hovedgrunnen til svak økonomi i små kommuner er endringer i systemet for statlige overføringer til kommunene, og ikke folketallsutviklingen. Det vises til at blant kommuner med mellom 2 000 og 25 000 innbyggere tapte 239 på omleggingen av inntektssystemet, mens 51 gikk i pluss. Blant kommuner med over 25 000 innbyggere gikk alle i pluss.

Disse medlemmer viser til de respektive parti-ers forslag til alternative statsbudsjett om økte overføringer til kommunesektoren og om at det gjøres endringer i nøklene for tildeling av midler slik at innbyggerne kan gis likeverdige tjenester uavhengig av kommunistørrelse og hvor i landet de bor.

Kommunal Rapport 30. november 2017 viser i en oversikt at halvparten av kommunene må gjennomføre reelle kutt i antall ansatte i 2018 som en konsekvens av inntektsnivået de får dersom forslaget til statsbudsjett blir vedtatt slik det foreligger.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at rentekostnader på lån er en vesentlig kostnad for kommunesektoren. Rentenivået påvirkes av finansnæringens risikovurderinger og vil derfor variere etter grad av sikkerhet. Generelt sett er kommunene ansett som sikre fordi en kommune ikke kan gå konkurs. Det bør likevel vurderes tiltak som bedrer kommunenes lånebetingelser.

På denne bakgrunn fremmer komiteens medlemmer fra Senterpartiet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til en ordning som sikrer at norske kommuner kan få rimeligere lån gjennom at staten garanterer for gjelden.»

Komiteens medlem fra Venstre vil innføre en ny ordning hvor staten garanterer for kommunale lån, samtidig som kommunelånenes vekting blir endret, og viser til Venstres forslag til budsjett for 2018 og ytterligere merknader om dette under kap. 571 post 60.

Dette medlem viser til at Arbeids- og sosialdepartementet i sin budsjettproposisjon varsler et arbeid med sikte på å gjennomføre ansvarsendringer for blant annet enkle og høyfrekvente hjelpemidler, tilrettelegging av bolig og velferdsteknologi, og varsler at regjeringen vil komme tilbake med konkrete forslag til ansvarsoverføring samt en vurdering av hvilke konkrete tiltak som er aktuelle. Dette medlem mener at det

gjenstår et arbeid med å standardisere og strukturere hjelpemiddelforvaltningen før dette ansvaret kan overlates til alle kommuner. Dette medlem ber om at følgende legges til grunn for arbeidet:

1. Det må gjøres forsøk med totalansvar for hjelpemiddelforvaltning, som må legges til grunn for arbeidet med ansvarsoverføring.
2. Kommuner under en viss størrelse kan ikke pålegges totalansvar for hjelpemiddelforvaltningen, og her må det finnes andre løsninger.
3. Det må gjøres forsøk med å utvikle digital forvaltning av hjelpemidler på brukernes og ansattes premisser lokalt, og dette må legges til grunn for vurderingene i prosessen.

Dette medlem viser til de siste års satsning på utbygging av fontenehusenes tilbud. Det statlige tilskuddet til fontenehus er i løpet av de siste fire årene økt fra 10 til 31,5 mill. kroner. I 2018 vil det være 14 fontenehus i Norge. Dette medlem viser til at fontenehusene er et arbeidsfellesskap for personer som har eller har hatt psykiske lidelser, der det legges vekt på mestring og tilhørighet og det gis mulighet for å prøve seg i ordinært arbeidsliv. Fontenehusene drives av selvstendige stiftelser og finansieres av Helsedirektoratet og fontenehusenes hjemkommuner. Dette medlem mener at fontenehusene er et godt virkemiddel som kommunene kan benytte for å styrke det arbeidsrettede rehabiliteringstilbudet innenfor rus og psykiatri, og at det er et mål å øke fra 14 til 20 fontenehus i 2020. Dette medlem er imidlertid kjent med at det er krevende å få kommunene til å ta sin andel av finansieringen, blant annet fordi tilskuddsreglementet oppleves utydelig. Dette medlem ber regjeringen følge utviklingen og legge til rette for at kommunene tar et større ansvar for finansieringen av norske fontenehus framover.

4.3.1.1 POST 21 SPESIELLE DRIFTSUTGIFTER, KAN OVERFØRES

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

4.3.1.2 POST 60 INNBYGGERTILSKUDD

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative budsjett, der kommunesektorens inntekter styrkes med 3 mrd. kroner. I tillegg prioriteres en rekke andre satsinger som enten ville gitt flere og bedre tjenester eller bedret økonomien for sektoren.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke overføringene til kommunene gjennom innbyggertilskuddet. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å heve beløpsgrensen for rett til gratis kjernetid i barnehage for 3-, 4- og 5-åringer til 533 500 kroner med virkning fra 1. august 2018. Endringen medfører at om lag 6 600 flere barn vil få rett til gratis kjernetid. Dette vil være et løft for barn fra familier med lav inntekt og har en forebyggende helse- og utdanningseffekt som vil gi ringvirkninger i samfunnet i årene som kommer. Flertallet viser til at kommunenes innbyggertilskudd må økes med 24,8 mill. kroner for å finansiere dette i 2018.

Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke budsjettposten med 100 mill. kroner med det formål å øke antall stillinger i skolehelsetjenesten og på helsestasjonene i kommunene. Flertallet viser til at bevilgningene til helsestasjons- og skolehelsetjenesten er vesentlig styrket som et resultat av budsjettene og budsjettforlikene den siste stortingsperioden, og tjenestenes viktige forebyggende rolle tilsier en ytterligere styrking og en satsing på digitale løsninger rettet mot ungdom.

Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke budsjettposten med 75 mill. kroner med det formål å gjøre kommunene bedre i stand til å følge opp opptrappingsplanen for rusfeltet i kommunene. Flertallet mener det er viktig at denne planen følges tett opp både faglig, økonomisk og på alle omsorgsnivåer, og at det er behov for å tenke nytt og etablere flere tiltak for mennesker med rusavhengighet, både for dem som ikke klarer å bli rusfrie, og dem som ønsker behandling.

Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke budsjettposten med 50 mill. kroner med det formål å styrke kommunenes evne til å øke bruken av IKT i grunnopplæringen. Flertallet påpeker at det er stor forskjell mellom ulike kommuner når det gjelder i hvor stor grad IKT er en integrert del av undervisningen, og at forskjellen mellom kommuner og skoler ofte begrunnes økonomisk. Digitale læremidler kan bidra til å tilpasse opplæringen til hver enkelt elev og til å gjøre lærerens kartleggings- og oppfølgingsmuligheter enklere, og er derfor viktige for å gjøre læring både mer motiverende og mer effektiv.

Flertallet viser til at en gjennom budsjettforliket vil øke tilskuddet til frivillighetssentraler med 5 mill. kroner gjennom overføringer til kommunene.

Som følge av endringer i skatteopplegget i budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti øker skatteanslaget for kommune-

sektoren med i alt 53 mill. kroner i 2018. Som følge av dette nedjusteres rammetilskuddet til kommunene med 43 mill. kroner i 2018.

Flertallet viser til at bevilgninger over post 60 er frie midler, men ber kommunene merke seg stortingsflertallets bakgrunn for å øke inntektene.

Flertallet viser til kap. 571 post 60, som økes med 211 800 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 125 679 688 000 kroner.

Flertallet viser til budsjettforliket 22. november, hvor det ble satt av 50 mill. kroner til «IKT-tiltak i grunnopplæringen» over kap. 571 post 60. Flertallet mener behovet for økt konkurranse i utviklingen av digitale læremidler er helt nødvendig og avgjørende for nyskaping på feltet og for å sikre både dagens og fremtidens skole, og at elever ikke blir hengende etter i det digitale paradigmeskiftet.

Flertallet ønsker derfor innført en modell for en nasjonal ordning for digitale læremidler som stimulerer kommunesektoren til innkjøp av digitale læremidler som øker innovasjon og utvikling i et åpent og mangfoldig marked, og ber derfor regjeringen komme tilbake med en sak i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett om hvordan man best gjennomfører dette.

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak i revidert nasjonalbudsjett for 2018 med en modell for hvordan en nasjonal ordning for digitale læremidler kan innrettes, og på hvilken post midlene skal plasseres.»

Flertallet legger til grunn at midlene til IKT-tiltak i grunnopplæringen ikke utbetales som rammetilskudd i 2018.

Flertallet viser til Innst. 410 S (2015–2016) Kommuneproposisjonen for 2017, der det fremgår at flertallet etablerte en overgangsordning for kommuner som slår seg sammen, og som får lavere basistilskudd frem til sammenslåingen trer i kraft. I budsjettinnstillingen for 2017 ble ordningen utvidet til å omfatte endringer i småkommunetilskuddet. Hensikten var å sikre at kommuner som vedtok sammenslåing, fikk kompensasjon for endringer i disse tilskuddene frem til sammenslåing ble iverksatt. Etter sammenslåing kompenserer inndelingstilskuddet for endringer i nevnte tilskudd som følge av sammenslåingen. Kompensasjonen som ble beregnet for 2017, er foreslått prisjustert og videreført for 2018. Flertallet påpeker imidlertid at dette ikke nødvendigvis gir tilstrekkelig kompensasjon, da det for noen av kommunene kan være slik at inntektsgarantiordningen dekket en større andel av tapet i 2017 enn i 2018. Flertallet ber departementet foreta en ny beregning av kompensasjonen. Det vises til at ubrukte skjønnsmidler er overført fra 2017 til 2018, og flertallet

ber departementet vurdere om noe av dette kan dekke opp for økte utgifter som følge av ny beregning.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til sitt alternative budsjett, hvor det er foreslått en økning i overføringene til kommunene på 2,4 mrd. kroner ut over regjeringens forslag. Dette er en kraftig, men nødvendig, økning i overføringene til kommunene som vil gi mulighet til å utvikle de kommunale tjenestene og styrke den lokale satsingen på de sentrale samfunnsområdene som kommunene er gitt ansvar for. Senterpartiet foreslår også at forsøksordningen med statlig finansiering av eldreomsorgen avsluttes, og at midlene som er budsjettert til dette formålet på Helse- og omsorgsdepartementets budsjett, tilbakeføres til innbyggertilskuddet og fordeles til berørte kommuner på ordinær måte.

I tabell 3 a inngår 1,233 mill. kroner som tilbakeføres kommunerammen, men dette er penger som går til deltakende kommuner i forsøksordningen og ikke bidrar til en generell økt ramme for kommunene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i alternativt statsbudsjett for 2018 om å øke rammene til kommunene med 5,096 mrd. kroner og at det inkluderes i dette at forsøksordningen med statlig finansiering av eldreomsorg i noen kommuner avsluttes og budsjettmidlene tilbakeføres til innbyggertilskuddet og fordeles på ordinær måte.

Dette medlem viser for øvrig til sin generelle merknad til rammeområde 18, hvor de ulike prioriteringene av økningen i innbyggertilskuddet fremgår.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018 der det ble foreslått å øke innbyggertilskuddet med til sammen 2 569,5 mill. kroner.

Dette medlem ønsker å avvikle kontantstøtten samtidig som opptak til barnehager blir gjort på løpende og fleksibel basis. På denne bakgrunn foreslo dette medlem å bevilge 342 mill. kroner for å legge til rette for 3 650 nye barnehageplasser. Dette er et nødvendig grep for bl.a. å møte den økende etterspørselen etter barnehageplasser som følge av avvikling av kontantstøtten.

Dette medlem merker seg at betalingsordningen for SFO fortsatt skjærer alle foreldre over én kam uavhengig av inntektsklasse. Av den grunn ønsker dette medlem en ny betalingsmodell på linje med den som finnes for barnehageplasser. Denne modellen vil innebære en makspris og differensiert oppholdsbetaling. Kun 64 kommuner i Norge har slike ordninger i dag. Inntektsgrensen for å kunne dra nytte av en slik barnehageordning ble foreslått satt til 535 500 kroner fra og med 1. august 2018. Dette medlem foreslo i Venstres alternative statsbudsjett for 2018 å bevilge 40

mill. kroner til å innføre en slik ny betalingsmodell for SFO.

Dette medlem viser til ordningen med gratis kjernetid i barnehager og mener at dette har vært et viktig tiltak for inkludering av barn fra lavinntektsfamilier i barnehagetilbudet. Dette medlem mener at dette er et viktig tiltak både for sosial mobilitet og integrering. SFO (eller AKS i Oslo) er på vei til å bli et tilsvarende viktig sosialt, kulturelt og faglig tilbud for 1.–4. trinn, og må ha tilsvarende lav terskel. Dette medlem vil innføre en ordning med gratis halvtidsplass (etter skoletid) på SFO etter modell av barnehagene. Inntektsgrensen ble foreslått satt på samme måte som for barnehager til 535 500 kroner fra og med 1. august 2018, og dette medlem foreslo i Venstres alternative statsbudsjett for 2018 å bevilge 40,0 mill. kroner til formålet.

Dette medlem understreker at kvaliteten i norsk skole først og fremst avhenger av at det finnes tilstrekkelig kvalifiserte lærere som underviser. Av den grunn foreslo dette medlem å bevilge 200 mill. kroner til økt lærertetthet over denne posten.

Dette medlem understreker viktigheten av digital kompetanse og at dette fremover vil ha stor sosial og demokratisk betydning i tillegg til den økonomiske verdien i en tidsalder hvor IKT blir en stadig viktigere del av hverdagen, og hvor spesielt programmeringskompetanse vil utgjøre en sentral rolle for framtidige arbeidsplasser. Det er derfor viktig at dette kommer på plass tidlig, og at IKT generelt og programmering spesielt blir en del av elevenes læringsutbytte. Dette medlem viser til at det derfor i Venstres alternative statsbudsjett for 2018 var foreslått å bevilge 258 mill. kroner til å innføre en ekstra ukestime for første til tredje skoletrinn der IKT og programmering vektlegges, fra skoleåret 2018–2019.

Dette medlem viser til at verden blir mer internasjonal og til at språkkunnskap blir viktig i stadig flere yrker. I tillegg viser forskning at evnen til å lære nye språk svekkes ut over ungdomstiden og i voksen alder. Dette medlem vil derfor innføre annet fremmedspråk i tillegg til engelsk tidligere enn i dag, og foreslo en ukestime fra syvende trinn til en kostnad på 86 mill. kroner. Dette vil etter dette medlemms vurdering også bidra til å lette overgangen til ungdomsskolen med tilhørende positive sosiale effekter.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2018, der det var foreslått å bevilge 178 mill. kroner til 250 nye stillinger i skolehelsetjenesten, hvorav 35,6 mill. kroner øremerkes til 50 stillinger til ungdomshelse i ungdomsskolen over rammeområde 16, og 142,4 mill. kroner bevilges via rammeoverføringer til kommunesektoren. Dette medlem foreslo videre å bevilge ytterligere 188 mill. kroner til helsestasjonstjenesten, hvorav 45,6 mill. kroner bevilges over rammeområde 16 øremerket utvikling av digitale løs-

ninger rettet mot ungdom og 50 stillinger til ungdomshelse, og 142,4 mill. kroner bevilges til 200 nye stillinger via rammeoverføringer til kommunesektoren.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2018, der det ble foreslått å bevilge 100 mill. kroner til å følge opp opptrappingsplanen for rusfeltet i kommunene.

Dette medlem viser til at forskning viser at lave sosialhjelpssatser gir flere langtidsbrukere, mens høye sosialhjelpssatser hjelper vanskeligstilte videre i livet. Dette medlem foreslo en opptrapping til en nasjonal minstenorm for sosialhjelp og en heving av dagens veiledende sosialhjelpssats med 10 pst. Dette vil medføre en gjennomsnittlig økning på 900 kroner per måned for enslige sosialhjelpsmottakere med ett barn og 600 kroner per måned for en enslig mottaker. Det vil derfor være et viktig virkemiddel for å styrke denne utsatte gruppen, og dette medlem foreslo i Venstres alternative statsbudsjett for 2018 å bevilge 570 mill. kroner til dette formålet.

Dette medlem er negativ til regjeringens forsøk med statlig eldreomsorg og foreslo derfor å tilbakeføre nedtrekket for kommuner som er med i forsøksordningen. Ifølge regjeringen utgjør dette en bevilging på 1 043,7 mill. kroner i statsbudsjettet for 2018. Netto innsparing utgjør om lag 240 mill. kroner.

Dette medlem vil innføre en ny ordning hvor staten garanterer for kommunale lån, samtidig som kommunelånenes vekting blir endret. Denne ordningen vil medføre billigere lån grunnet lavere rentekostnad for kommunene. En tredjedel av utbyttet blir beholdt av staten i form av nedtrekk i kommunerammen. Under dagens system blir kommunene tyngt med 600–700 mill. kroner i merutgifter. Én pst. lavere rente vil til sammenligning medføre 1,6 mrd. kroner i mindreutgifter. Den nye ordningen vil føre til innsparinger på 200 mill. kroner for kommunesektoren.

Dette medlem vil heve aldersgrensen for en sjette ferieuke fra 60 til 65 år. Anslagsvis vil en slik endring kunne bety en innsparing på rundt 370 mill. kroner for kommunene.

Dette medlem viser til at regjeringen har lagt fram en ambisiøs plan om at det norske samfunnet skal være universelt utformet innen 2025. For å oppnå dette må eksisterende bygg, anlegg, uteområder m.m. oppgraderes. Dette medlem mener det er viktig at undervisningsbygg prioriteres høyt, og at universell utforming er et gode for alle og en helt nødvendig forutsetning for at funksjonshemmede barn og ungdommer skal få samme mulighet som andre til å gå på nærskolen og til å velge fag og skoler etter interesser og evner. Dessverre viser det seg at svært mange av landets undervisningsinstitusjoner i stor grad er utilgjengelige for funksjonshemmede, og at svært mange grunnskoler og videregående skoler fortsatt har betydelige mangler. Dette medlem

mener det må satses betydelig på å øke tilgjengeligheten i eksisterende bygningsmasse om målet om et samfunn som gir likeverdige muligheter for alle, skal nås. Dette medlem viser til at det ikke foreligger nøyaktig oversikt over årlig budsjetteffekt av å stille krav til at alle skolebygg skal være universelt utformet innen 2025, men basert på tidligere anslag foreslo dette medlem å bevilge 65 mill. kroner til kommunene for å komme nærmere målet.

4.3.1.3 POST 64 SKJØNNSTILSKUDD, KAN NYTTES UNDER KAP. 572 POST 64

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke budsjettposten med 72 500 000 kroner med det formål å kompensere kommunene for retaksering som følge av endringen i adgangen til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner («verk og bruk»).

Flertallet viser til at som en del av enigheten forlenges utfasingen av skatten fra fem til syv år, og overgangsordningen tilsvarende, at master og linjer i transmisjonsnettet og nettanlegg fortsatt kan ilegges eiendomsskatt, og at det skal gis tilnærmet full kompensasjon til kommuner som får redusert eksisterende inntekter som følge av endringene, oppad begrenset til 500 mill. kroner. Denne kompensasjonen gjelder ikke nyetablering etter 1. januar 2017 og bortfaller hvis virksomheten nedlegges.

Flertallet viser til kap. 571 post 64, som økes med 72 500 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 1 432 500 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen i sitt forslag til statsbudsjett foreslår å utvikle muligheten for eiendomsskatt på verk og bruk. Disse medlemmer mener at dette forslaget vil ramme velferden i kommunene som i dag har denne inntekten, og samtidig kunne gi mindre lokale ringvirkninger av næringsvirksomheten. Eiendomsskatten er en viktig del av det lokaldemokratiske handlingsrommet, som den eneste lokalt bestemte inntektskilden som kommunene kan bestemme over selv. Videre er eiendomsskatt på verk og bruk med på å gi lokal legitimitet til utbygging av ny fornybar energi og kraftlinjer, og dette er avgjørende for det grønne skiftet. Disse medlemmer er derfor kritiske til regjeringens forslag. Disse medlemmer ser samtidig at det er et behov for å få klarere rammer for taksering av verk og bruk som sikrer større grad av likebehandling og for-

utsigbarhet for næringslivet på tvers av kommunegrenser.

På denne bakgrunnen fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som kan foreslå endringer i regelverket for taksering av verk og bruk som sikrer større grad av likebehandling og forutsigbarhet for næringslivet på tvers av kommunegrenser. Utvalget skal spesielt se på hvordan regelverket rundt etablering av datasentre kan bli tydeligere enn i dag.»

Komiteens medlem fra Venstre støtter hovedprinsippene i forslaget fra regjeringen om endring i eiendomsskatt knyttet til verk og bruk. Dette medlem mener at det fortløpende må vurderes om det er behov for å kompensere berørte kommuner f.eks. gjennom økt tildeling over kommunerammen gjennom skjønnsmidler.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet mener det er nødvendig at Fylkesmannen kan disponere en bevilgning som kan brukes på ekstraordinære tilskudd i kommunene. Disse medlemmer merker seg at regjeringen omdisponerer 100 mill. kroner av skjønnsmidlene til finansiering av IKT-prosjekter i kommunene.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det er foreslått en økning i skjønnsmidlene med 50 mill. kroner.

4.3.1.4 POST 65 REGIONSENTERTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at regionsentertilskuddet ble innført etter avtale mellom regjeringspartiene og Venstre, og at tilskuddet skal tildeles kommuner der det er fattet et nasjonalt vedtak om sammenslåing i perioden for kommunereformen, og som etter sammenslåingen får over om lag 8 000 innbyggere. Flertallet legger til grunn at regionsentertilskuddet har som spesielt formål å tilgodese sammenslåingskommuner med ekstra midler, gitt at kommunene tilfredsstiller bestemte kriterier. Flertallet mener tilskuddet skal holdes utenfor beregningen av Inntektsgarantiordningen, slik som tilfellet var for 2017. Flertallet ber derfor departementet om å foreta en beregning som sikrer dette, gjennom en korrigering innenfor innbyggertilskuddet.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til Innst. 16 S (2016–2017), hvor partiene ikke støttet innføring av et regionsentertilskudd. Enigheten mellom regjeringspartiene og Venstre om endringer i basistilskuddet i det kommunale inntektssystemet fikk store

konsekvenser for mange kommuner. Etter disse medlemmers syn er regionsentertilskuddet et forsøk på å bøte på virkninger av endringene i inntektssystemet. Disse medlemmer støttet ikke endringene i basistilskuddet og har derfor ikke behov for avbøtende tiltak å la regionsentertilskuddet.

Disse medlemmer viser videre til at det er flere kommuner som ikke drar fullt nytte av tilskuddet fordi det samordnes med inntektsgarantiordningen.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener innføringen av et regionsentertilskudd for kommuner som får om lag 8 000 innbyggere etter sammenslåing, er innført mer som et tilskudd som ikke har en naturlig plass i ordningene som er innført ved kommunesammenslåinger. Dekningen av reformtilskudd og engangstilskudd til sammenslåtte kommuner er innført for å dekke de omfattende kostnadene som følger av kommunesammenslåinger. Regionsentertilskuddet er å oppfatte som et stimuleringsstilskudd som ikke har noen begrunnelse i seg selv.

Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å avvikle ordningen med regionsentertilskudd og innlemme avsatte bevilgninger i rammetilskuddet i framtidige budsjetter.»

4.3.1.5 POST 66 VEKSTTILSKUDD

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener veksttilskuddet skal finansieres som et påslag til de kommunene det gjelder, uten uttrekk av rammen for alle kommunene.

På denne bakgrunn fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en omlegging av vekstkommunetilskuddet slik at det framkommer som et påslag til de kommuner det gjelder, uten trekk i inntektene til alle kommuner.»

4.3.1.6 POST 67 STORBYTILSKUDD

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti mener storbytilskuddet skal finansieres som et påslag til de kommunene det gjelder, uten uttrekk av rammen for alle kommunene.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen legge fram en omlegging av storbytilskuddet slik at det framkommer som et påslag til de kommuner det gjelder, uten trekk i inntektene til alle kommuner.»

4.3.2 Kap. 572 Rammetilskudd til fylkeskommuner

Komiteen viser til at fylkeskommunene har ansvaret for viktige tjenester og oppgaver som blant annet videregående opplæring og fagskoler, samferdsel, kultur og regional planmyndighet og utvikling. Fylkeskommunene er myndighetsutøvere, samfunnsutviklere og en demokratisk arena på regionalt nivå. Komiteen understreker hvor viktige rammetilskuddene er for å sikre en bærekraftig fylkeskommunal økonomi i hele landet. Komiteen ønsker å sikre en forsvarlig tilskuddsramme for fylkeskommunen som gir mulighet til videreutvikling av det regionale tilbudet.

Komiteen viser til at fylkeskommunene fikk et nytt inntektssystem i 2015, som fases inn over fem år, og som medførte en omfordeling av inntekter mellom fylkeskommunene.

Komiteen merker seg at skjønnstilskuddet til fylkeskommunene er redusert med 150,1 mill. kroner som følge av at kompensasjonen for bortfall av differensiert arbeidsgiveravgift avvikles fra 2018 når differensiert arbeidsgiveravgift for transportsektoren gjeninnføres.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det er foreslått en økning i fylkeskommunenes inntekter på 750 mill. kroner ut over regjeringens forslag. I tillegg prioriteres 250 mill. kroner til regional utvikling. Disse medlemmer viser til at fylkeskommunene har ansvar for viktige oppgaver innen videregående opplæring, kollektivtransport, regionalt utviklingsarbeid, tannhelse og fylkesveger.

Disse medlemmer viser til at tilskuddet til Den kulturelle spaserstokken ble overført til fylkeskommunenes ramme uten krav om rapportering. Arbeiderpartiet støttet ikke denne overføringen og mener det er nødvendig å få en oversikt over hvordan tilbudet utvikles.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det foreslås en egen bevilgning på 7 mill. kroner til formålet på kap. 325 post 78.

På bakgrunn av dette fremmer komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en oversikt over hvordan bevilgningene til Den kulturelle spaserstokken har utviklet seg, og foreslå en ordning der tilskuddet holdes utenfor den fylkeskommunale rammen.»

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor rammetilskuddet til fylkeskommunene økes med 1,5 mrd. kroner. Innenfor denne rammen er det gitt rom for følgende satsinger:

Opprusting av fylkesveiene for å tette vedlikeholdsetterslep	1000 mill. kroner
Yrkesfag – økt lærlingtilskudd	100 mill. kroner
Yrkesfag – innføre vekslingsmodeller i alle fylker	6,6 mill. kroner
Tapskompensasjon til fylkeskommunene	60 mill. kroner
Forsterke broer til å tåle 60 tonn på fylkesveiene	60 mill. kroner

Disse medlemmer er bekymret for fylkeskommunenes muligheter til å ivareta sine oppgaver innenfor de stramme økonomiske rammene som er foreslått i regjeringens budsjett. Særlig gjelder dette samferdselsutfordringene. KS og transportetatene viser i sine forslag til Nasjonal Transportplan at det er behov for å opprettholde standarden på fylkesveiene.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at kostnadsnøkklene for fylkeskommunene ble endret i 2015, uten at fylkene var tatt med på råd. Regjeringens oversikt over samlet omfordelingsvirkning for fylkene viser at mens Oslo fikk 950 kroner per innbygger i økte overføringer, tapte Nordland 1 043 kroner per innbygger og Sogn og Fjordane hele 2 047 kroner pr. innbygger.

Dette medlem har derfor foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett å øke kompensasjon til fylkene som har tapt mye på omleggingen, med 100 mill. kroner.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti mener inntektsystemet for fylkeskommunene må endres, og kompensasjonen for store avstander og lav befolkningstetthet må økes.

Disse medlemmer mener regjeringen systematisk viser at de vil tappe fylkeskommunen for oppgaver, og for muligheter til å ivareta oppgaver som de har, med de økonomiske rammene som foreslås. Særlig rammer dette fylker som tapte mye på omleggingen. Dette vil gå utover innsatsen på videregående opplæring, arbeid med næringsutvikling, kollektivtrafikken og vedlikehold og fornying av fylkesveinettet.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til egne forslag i Innst. 422 S (2016–2017) om å etablere et 10-årig nasjonalt vedlikeholdsprogram for fylkesveiene.

Dette medlem viser til behov for at fylkeskommunene også reduserer klimautslipp, og at de har utgifter til nødvendige klimatilpasninger som følge av mer ekstremvær, noe som forutsetter sterkere statlig medfinansiering, slik det er foreslått i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett.

Dette medlem mener det er behov for å styrke fylkeskommunene med egne midler for å muliggjøre at flere får lærlingeplass, og setter av 100 mill. kroner til dette i Sosialistisk Venstrepartis alternative budsjett. Særlig kan det være behov for at kommuner, som ikke har inntjening på lærlingene, får økt tilskudd. Kommunesektoren har stort behov for både helsefagarbeidere og barne- og ungdomsarbeidere framover, og det er viktig at det legges bedre til rette for å kunne fylle behovet.

Dette medlem viser til Innst. 300 S (2016–2017) om bærekraftige byer og sterke distrikt om egne midler til fylkene for å kunne etablere og koordinere flere tilbud om desentralisert høyere utdanning, og at dette er prioritert i Sosialistisk Venstrepartis kommuneopplegg som en øremerket bevilgning på 20 mill. kroner.

Dette medlem har også prioritert 200 mill. kroner til økt kollektivtrafikk og 100 mill. kroner over samferdselsbudsjettet til kollektiv- og TT-satsing.

Dette medlem viser til at Sosialistisk Venstreparti i sitt alternative statsbudsjett for 2018 har foreslått en økning i fylkeskommunenes ramme med anslagsvis 570 mill. kroner under ramme 18, og til økninger på regionale midler med 400 mill. kroner på ramme 6, 100 mill. kroner til ras- og skredforebygging og 300 mill. kroner til gang- og sykkelveier på fylkesveiene, 100 mill. kroner til økt bredbåndsatsing og 100 mill. kroner til belønningsordning for elferjer på ramme 17.

Dette medlem viser til KS landsstyres uttalelse, der de tar til orde for å vurdere om og hvordan fylkene kan få en friere beskatningsrett enn i dag. En ordning med fri beskatningsrett som er mer i tråd med andre nordiske land, vil sikre en helt annen grad av legitimitet for folkevalgte i den rollen regionene skal ivareta som ledende samfunnsutviklere. Dette medlem mener en slik utredning bør gjennomføres.

4.3.2.1 POST 60 INNBYGGERTILSKUDD

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke budsjettposten med 40 mill. kroner, med det formål å øke overførin-

gene til fylkeskommunene for å styrke tapskompensasjonsordningen for de fylkeskommunene som taper mest på det nye inntektssystemet.

Flertallet viser til at det gjennom budsjettforliket foreslås å øke budsjettposten med 1,3 mill. kroner, med det formål å øke kompensasjonen til fylkesvegferjedrift og hurtigbåter, som kompensasjon for økt CO₂-avgift.

Som følge av endringer i skatteopplegget i budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti øker skatteanslaget for kommunesektoren med i alt 53 mill. kroner i 2018, hvorav 10 mill. kroner gjelder fylkeskommunene. Som følge av dette nedjusteres rammetilskuddet til fylkeskommunene med 10 mill. kroner i 2018.

Flertallet viser til kap. 572 post 60, som økes med 31 300 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 32 589 545 000 kroner.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett, der det er foreslått en økning i fylkeskommunenes rammetilskudd på 750 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det er bevilget 1,5 mrd. kroner ut over regjeringens forslag på posten. Av dette har Senterpartiet satt av 1 mrd. kroner til opprusting av fylkesveinettet. Dette er et ledd i et vedlikeholdsprogram for fylkesveinettet, slik KS har bedt om, og det vises til at Senterpartiet i RNB for 2017 ga en første bevilgning på 500 mill. kroner til dette.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i alternativt statsbudsjett for 2018 om å øke rammene til fylkeskommunene med 570 mill. kroner.

Komiteens medlem fra Venstre viser til Venstres forslag til statsbudsjett for 2018, der det ble foreslått å øke innbyggertilskuddet for fylkeskommunene med til sammen 152 mill. kroner før fratrekk for kompensasjon.

Dette medlem viser til Venstres alternative statsbudsjett for 2018, der det ble foreslått å bevilge 35 mill. kroner til fylkeskommunene for å komme nærmere målet om universell utforming av undervisningsbygg.

Dette medlem legger til grunn hvor viktig lærlingordninger er for å skaffe unge arbeidssøkende praktisk erfaring som gjør dem mer attraktive på arbeidsmarkedet, og viser til at en stor del av frafallet i videregående skole også kan knyttes til overgangen mellom skole og lærebedrift i yrkesfagene. Dette medlem gikk derfor offensivt inn for å øke antall lærlingeplasser ved å øke lærlingtilskuddet med 5 000 kroner per kontrakt.

Dette initiativet innebærer en økt overføring til fylkeskommunene på 100 mill. kroner.

Dette medlem foreslo å øke overføringene til fylkeskommunene med 60 mill. kroner for å styrke tapskompensasjonsordningen.

Dette medlem foreslo å heve aldersgrensen for en sjette ferieuke fra 60 til 65 år, som vil kunne bety en innsparing på 43 mill. kroner for fylkeskommunene.

Dette medlem viser til at Venstre gikk imot forslaget fra regjeringen om økt lav sats på merverdiavgiften fra 10 til 12 pst. Som følge av dette ble det heller ikke behov for å kompensere fylkeskommunene for dette, knyttet til NSB og lokal kollektivtransport og fylkesferjer.

4.3.2.2 POST 64 SKJØNNSTILSKUDD, KAN NYTTES UNDER KAP. 571 POST 64

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti. Flertallet viser til kap. 572 post 64, som reduseres med 20 000 000 kroner i forhold til regjeringens forslag. Totalt bevilges det på posten 369 900 000 kroner.

Flertallet viser til at midlene kan nyttes under kap. 571 post 64.

4.3.3 Kap. 573 Kommunereform

4.3.3.1 POST 60 ENGANGSKOSTNADER OG REFORMSTØTTE VED KOMMUNESAMMENSLÅING

Komiteen viser videre til kommuneproposisjonen for 2015, der regjeringen la frem forslag til økonomiske virkemidler i kommunereformen, jf. Prop. 95 S (2013–2014) og Innst. 300 S (2013–2014). Kommuner som ble vedtatt slått sammen i 2015 og 2016, fikk utbetalt støtte til engangskostnader da. I 2017 vedtok Stortinget å slå sammen 111 kommuner 1. januar 2020. Det er i årene 2015–2017 utbetalt totalt 1 432,6 mill. kroner til dekning av engangskostnader. Videre fikk Stokke, Andebu og Sandefjord utbetalt 30,8 mill. kroner i reformstøtte etter at sammenslåingen trådte i kraft 1. januar 2017.

Komiteen viser videre til at når det i budsjettforslaget for 2018 foreslås at det bevilges 57,8 mill. kroner på denne posten, er det for å dekke reformstøtten til nye Larvik, nye Holmestrand, Færder og Indre Fosen kommuner.

Komiteen merker seg at det ikke er fremmet bevilgningsforslag for 2018 til engangskostnader ved fylkessammenslåing. 13 fylkeskommuner ble vedtatt slått sammen til 6 nye fylkeskommuner ved Stortingets behandling av Prop. 84 S (2016–2017) Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå og Prop. 128 S (2016–2017) Kom-

muneproposisjonen 2018, jf. Innst. 385 S (2016–2017) og Innst. 422 S (2016–2017). Totalt er det utbetalt 225 mill. kroner i årene 2016 og 2017 til dekning av engangskostnader i forbindelse med fylkessammenslåing.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at de budsjetterte avsetningene til kommunereformen for 2018 ikke viser de samlede kostnader som påløper dette året. Det er foreslått bevilget 200 mill. kroner på post 65 til regionsentertilskudd, og over innbyggertilskuddet på post 60 er det satt av 254 mill. kroner som gis som en kompensasjon til kommuner som skal slå seg sammen, og som har fått redusert basistilskudd og småkommunetilskudd som følge av endringene i inntektssystemet fra 2017.

Disse medlemmer mener det er uheldig at overføringene til kommunene omfordes på bakgrunn av vedtak om kommunesammenslåing. Kommuneralmen skal gi norske kommuner likeverdige muligheter til å yte tjenester til innbyggerne og å løse sine utviklingsoppgaver, ikke omfordes som en form for premiering av å følge regjeringens ønsker i kommunereformen.

4.3.4 Kap. 575 Ressurskrevende tjenester

4.3.4.1 POST 60 TOPPFINANSIERINGSORDNING, OVERSLAGSBEVILGNING

Komiteen viser til at formålet med ordningen med toppfinansiering av ressurskrevende tjenester er å legge til rette for at kommunene kan gi et godt tjenestetilbud til mottakere som har krav på omfattende helse- og omsorgstjenester. Behovet for ressurskrevende tjenester varierer betydelig mellom kommunene.

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet konstaterer en betydelig økning i forslaget til bevilgning i forhold til saldert budsjett for 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til budsjettforlik av 22. november 2017 mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, jf. Innst 2 S (2017–2018). Flertallet viser til at man i forliket ble enige om følgende verbalforslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede forslag om endringer i ordningen for ressurskrevende tjenester som skal ivareta brukerne av ressurskrevende tjenester best mulig og gi mer bærekraft og effektivitet i ordningen. Kommunenes organisasjoner skal involveres i arbeidet.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet merker seg at regjeringen nok en gang øker

kommunenes utgifter ved at bevilgningen til tilskuddsordningen for særlig ressurskrevende tjenester er foreslått kuttet, og at kommunene derfor må dekke utgifter som ellers kunne vært brukt til å styrke velferden for innbyggerne.

Disse medlemmer viser til Arbeiderpartiets alternative statsbudsjett der det er foreslått en styrking av ordningen på 300 mill. kroner ut over regjeringens forslag.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet mener det er uheldig at regjeringen også ved dette budsjettet endrer vilkårene i toppfinansieringsordningen for ressurskrevende brukere. Ved at innslagspunktet for å dekke 80 pst. av kommunenes kostnader er økt med 50 000 kroner, påføres kommunene en ekstra kostnad på 345 mill. kroner. Det vil være en fare for at ordningen gjennom dette svekkes ved et dårligere tilbud til brukerne.

Disse medlemmer viser til Senterpartiets alternative budsjett, hvor det er bevilget 345 mill. kroner ut over regjeringens forslag, slik at ordningen for ressurskrevende brukere kan videreføres på dagens nivå.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at ordningen med særlig ressurskrevende tjenester bør forsterkes. Utgifter på området kan variere svært mye. Ved å senke innslagspunktet for statens medfinansiering vil en også veldig målrettet kunne avhjelpe de kommunene som har ekstra store utgifter. Det er udekte behov for mennesker med så store bistandsbehov. Manglende statlig medfinansiering kan medføre at det kuttes på omsorg og pleie til eldre, for å kunne ha tilstrekkelig kvalitet og bemanning for de som har svært omfattende behov, og det vises til forslag i alternativt budsjett for 2018 med 100 mill. kroner. Det er også behov for å få utvidet ordningen til eldre over 67 år.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke statens medfinansiering av ordningen med særlig ressurskrevende tjenester og legge fram forslag til en egen ordning som skal gjelde for personer over 67 år.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at den rødgrønne regjeringen i sitt budsjettforslag for 2014 foreslo å redusere kompensasjonen for utgifter over innslagspunktet til 77,5 pst., noe som ble anslått å gi kommunene merutgifter på om lag 240 mill. kroner. Dette kuttet reverserte samarbeidspartiene, samt sørget for å rettighetsfeste BPA.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti viser til at det er et stort behov for å forsterke ordningen med brukerstyrt personlig assistent (BPA). Mange kommuner praktiserer reglene feil og for snevert. Omfanget på ordningen bør økes og på sikt legges som et folketrygdfinansiert hjelpemiddel.

Dette medlem viser til Sosialistisk Venstrepartis alternative statsbudsjett for 2018, der ordningen er styrket med 50 mill. kroner for 2018.

Dette medlem vil bl.a. vise til NOU 2016:17 På lik linje. Utredningen viser at mennesker med utviklingshemming diskrimineres på alle livsområder, og at de er en av målgruppene for ordningen med ressurskrevende tjenester. Det har vært fire nasjonale tilsyn med kommunenes tjenester til mennesker med utviklingshemming. Tilsynene avdekker ulovligheter i 77 til 90 pst. av tilfellene. Dette medlem viser til flere saker der familier med funksjonshemmede barn ikke får den hjelpen de trenger for å klare hverdagen. Dette er tjenester som kan være dyre. Dette medlem viser også til egne forslag om å forsterke pleiepengeordningen.

4.3.5 Kap. 578 Valgdirektoratet

4.3.5.1 POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at posten er redusert med 49,6 mill. kroner til 55,9 mill. kroner for 2018. Dette må ses i sammenheng med at det ikke er valgår i 2018. Komiteen vil understreke viktigheten av at det arbeides kontinuerlig med tilrettelegging for valggjennomføringen i 2019 med forvaltning og videreutvikling av det elektroniske administrative systemet EVA.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

4.3.6 Kap. 579 Valgutgifter

POST 1 DRIFTSUTGIFTER

Komiteen merker seg at posten er foreslått til 11,3 mill. kroner i 2018, og at viktige oppgaver i kommende år vil være evaluering av valggjennomføringen i 2017.

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at budsjettforliket mellom de fire partiene endret prosentsatsen i avbyråkratiseringsreformen fra 0,5 pst. til 0,7 pst. Flertallet viser til at bevilgningen på denne posten reduseres som følge av dette.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet vil åpne for å videreføre og utvide forsøket med stemmerett for 16-åringer ved lokalvalg.

Komiteens medlemmer fra Senterpartiet viser til at det i Senterpartiets alternative budsjett er foretatt innsparinger som ledd i et generelt tiltak for redusert byråkrati.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre vil at demokratiet skal utvides, inkludere flere og fordele mer makt.

Disse medlemmer er helt uenige med regjeringen når den har avvist å videreføre og utvide forsøket med stemmerett for 16-åringer. Disse medlemmer viser også til at regjeringen heller ikke ønsker å lovfeste at alle kommuner skal ha ungdomsråd. Disse medlemmer mener dette viser at regjeringen ikke ønsker å sikre unge mer innflytelse og inkludere flest mulig i demokratiet. Disse medlemmer mener at å gi stemmerett er å gi tillit og ansvar, og at det må være helt særlige argumenter for å begrense innbyggers stemmerett. Det foreligger ikke i denne saken. Disse medlemmer er ikke i tvil om at ungdommer på 16 år vil forvalte den tilliten godt og på linje med dem over 18. Disse medlemmer mener vi som samfunn vil tjene på at mange flere får gitt sin stemme i valg. Disse medlemmer viser til at sluttrapporten fra forsøket viser at valgdeltakelsen lå på 58 pst. blant forsøkspersonene, og det er betydelig høyere enn for vanlige førstegangsvelere mellom 18 og 21 år, som har en deltakelse på rundt 46 pst. Disse medlemmer viser til at det ikke er krav til innbyggere over 18 år om at de skal få økt politisk interesse av å stemme ved valg. Det er derfor helt urimelig at det stilles slike krav til interesse hos unge i et forsøk for å vurdere om stemmeretten skal utvides til 16-åringer.

Disse medlemmer mener forsøket med stemmerett for 16-åringer må gjenopptas og utvides med målsetting om å gjøre det til en permanent ordning.

Disse medlemmer viser til egne grunnlovslag om å utvide stemmeretten til å omfatte 16-åringer.

Komiteens medlem fra Venstre viser til at Venstre i sitt alternative statsbudsjett la fram et forslag til anmodningsvedtak om å videreføre prøveprosjektet med stemmerett for 16-åringer ved fylkes-/region- og lokalvalget i 2019.

Komiteens medlemmer Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at mer enn 50 synshemmede ved høstens valg har meldt at de har blitt nektet å ha med egen ledsager i stemmeavlukket. Riksvalgstyret har slått fast at dette er brudd på valgloven. Synshemmede må kunne ha med seg en ledsager de har full tillit til, slik at man er

sikker på at man faktisk stemmer på det partiet man ønsker å stemme på. Selv om dette blir presisert til neste valg, viser det at synshemmede gjennom dagens valgordning har store utfordringer med å stemme hemmelig.

Disse medlemmer mener derfor det bør tilbys e-valg for denne gruppen. Teknologien foreligger, og dette ble testet ut i 11 kommuner ved valget i 2011. Disse medlemmer tar ikke til orde for innføring av e-valg generelt i denne omgang. Det må i så fall behandles gjennom en grundigere prosess. Disse medlemmer mener imidlertid at det bør innføres en løsning som gjør at de gruppene i samfunnet som har problemer med å bruke dagens valgordning, får muligheten til å stemme digitalt. Dette kan løses ved at man åpner for at man kan stemme via egen PC/nettbrett/mobil, eller ved at det legges til rette for en digital løsning i valglokalet. Disse medlemmer ber regjeringen legge til rette for mulighet for e-valg ved kommune- og fylkestingsvalget i 2019 for de gruppene i samfunnet som har problemet med å få avgitt hemmelig stemme ved dagens ordning.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen sikre en digital e-valg-løsning ved kommune- og fylkestingsvalget i 2019 og ut fra disse erfaringene etablere en permanent ordning for lokal- og stortingsvalg.»

Komiteens flertall, medlemmene fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, imøteser at departementet i samarbeid med Blindeforbundet vurderer tiltak som kan ivareta hemmelig valg for denne gruppen innenfor dagens rammer og regelverk.

5. Oppfølging av anmodningsforslag

Komiteen viser til at det flere steder i Prop. 1 S (2017–2018) er referert til Stortingets anmodningsvedtak. Komiteen vil understreke at komiteens merknader til disse ikke er å anse som Stortingets kontroll av regjeringens oppfølging av vedtakene og således ikke kan erstatte den normale behandlingen gjennom en årlig stortingsmelding om oppfølgingen av anmodningsvedtak.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti har merket seg at det i proposisjonen er noen forslag fra regjeringen om å oppheve Stortingets vedtak, men at disse ikke er fremmet som romertallsvedtak. Disse medlemmer legger til grunn at de derfor ikke er fremmet som en del av forslagene fra re-

gjeringen. Stortingets vedtak kan kun endres eller oppheves med et nytt vedtak i Stortinget.

Vedtak nr. 68, vedtakspunkt 18, 3. desember 2015

Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til at Justis- og beredskapsdepartementet og Utenriksdepartementet, med innspill fra andre departementer, har foretatt en intern gjennomgang av relevante internasjonale konvensjoner for å identifisere statens folkerettslige handlingsrom i lys av mulige tiltak og ordninger for å håndtere utfordringer med flukt og migrasjon. Departementene har også sett på hvordan norske interesser kan ivaretas gjennom tiltak, nasjonal lovgivning og norsk støtte eller initiativ i tilknytning til pågående internasjonale prosesser. Departementenes interne gjennomgang viser at Norge generelt har et betydelig folkerettslig handlingsrom innenfor sentrale konvensjoner når det gjelder valg av virkemidler og tiltak for å håndtere store migrasjonsbølger. Disse medlemmer er enige med regjeringen at det viktigste i første omgang, er å bruke dette handlingsrommet.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Fremskrittspartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti, merker seg at dette er en intern gjennomgang og ber regjeringen gjøre denne kjent for Stortinget på egnet måte.

Vedtak 123, 7. desember 2015

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at vedtaket innebærer en utredning av om ofre for menneskehandel skal få opphold. Komiteens enstemmige merknad var følgende:

«Komiteen viser til at menneskehandelsaker er komplekse saker og kan være vanskelig for politiet å etterforske fordi bakmenn ofte oppholder seg i andre land og med mange ledd fra offeret. Innvilgelse av permanent oppholdstillatelse for ofre for menneskehandel er knyttet til at det er tatt strafferettslige skritt mot bakmenn. Vilkåret er at offeret avgir vitneforklaring som fornærmet i en rettssak om menneskehandel. På grunn av stor frykt for represalier fra bakmenn, mot seg selv eller sin familie, velger mange ofre ikke å anmelde saken. Etter komiteens mening er det avgjørende for å bekjempe menneskehandel at gjerningspersoner blir straffedømt. Risikoen for bakmenn må økes. Det er derfor etter komiteens mening nødvendig å utrede nærmere om oppholdstillatelsen bør knyttes til andre momenter enn selve straffefølgelsen av bakmenn. Personer som det er sannsynliggjort er ofre for menneskehandel bør få permanent oppholdstillatelse, for å sikre at de ikke blir uttransportert til bakmenn og blir utnyttet videre til menneskehandel i andre land. Rettsikkerheten til det enkelte offer må ivaretas på en bedre måte.»

Vedtaket innebærer derfor at det skal gjennomføres en utredning av muligheten for å gi ofre for menneskehandel opphold, også der de ikke har krav på asyl og opphold i Norge. Dette gjelder for eksempel fordi de skal returneres til et annet land i tråd med Dublin-avtalen slik det har vært flere grove eksempler på at har skjedd.

Flertallet kan ikke se at dette er gjort av departementet, på tross av at det er utarbeidet en ny handlingsplan, og ber om at vedtaket følges opp i tråd med ordlyden og intensjonen.

Vedtak 505, 1. mars 2016

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at Stortinget under behandlingen av Innst. 248 S (2015–2016), jf. Representantforslag 31 S (2015–2016) om å «beholde strenge miljøkrav til oppvarming i ny byggeforskrift (TEK 15)», fattet to anmodningsvedtak om hhv. å «innføre en bestemmelse slik at der hvor kommuner har vedtatt tilknytningsplikt til fjernvarmeanlegg etter plan- og bygningsloven § 27-5, kan kommunen vedta at nye bygninger utstyres med varmeanlegg slik at fjernvarme kan nyttes» og å «innføre krav om at 60 pst. av netto varmebehov for bygg over arealgrensen på 1 000 m² kan dekkes med annen energiforsyning enn direktevirkende elektrisitet».

Flertallet konstaterer at departementet har fastsatt ny forskrift til tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift) med virkning fra 1. juli 2017, uten at disse to anmodningsvedtakene er fulgt opp i den forbindelse. I Prop. 1 S (2016–2017) varsler Kommunal- og moderniseringsdepartementet at det «tar sikte på å komme tilbake til Stortinget med saken i 2018». Flertallet påpeker at det naturlige stedet å følge opp vedtakene ville være i forbindelse med revidering av teknisk forskrift, og at dette framgår både av vedtakene og Innst. 248 S (2015–2016).

Flertallet fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen uten unødvendig opphold følge opp Stortingets vedtak 642 og 644, 10. mai 2016, om innføring av krav og bestemmelser i Byggteknisk forskrift.»

Vedtak nr. 921, 16. juni 2016

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at formålet med forslaget var å føre kontroll med om beboerne og staten fikk det tilbudet som det ble betalt for. Det har også vært eksempler på asylmottak hvor beboerne for eksempel fikk lite mat. Disse medlemmer mener det er nødvendig at et tilsyn har som oppgave å føre tilsyn med hvorvidt kon-

trakten blir oppfylt, både for å sikre fellesskapets midler og den enkelte asylsøker som ofte står i en sårbar posisjon, spesielt i pressituasjoner hvor UDI ellers ikke har kapasitet til å sørge for at kontraktene ble oppfylt.

Komiteens medlem fra Sosialistisk Venstreparti legger til grunn at dette ikke nødvendigvis vil være særlig kostnadskrevende, og viser til at det i Prop. 24 S (2017–2018) er lagt til grunn et mindre forbruk på grunn av reduserte ankomstprognoser, noe som gir rom for opprettelsen av et slikt tilsyn.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, viser til at ved behandling av Meld. St. 30 (2015–2016) Fra mottak til arbeidsliv – en effektiv integreringspolitikk, ble det vedtatt at

«Stortinget ber regjeringen etablere en uavhengig tilsynsordning for asylmottaksdrift».

Videre viser flertallet til følgende merknad i Innst. 16 S (2016–2017):

«Komiteens medlemmer fra Høyre og Fremskrittspartiet viser til Justis- og beredskapsdepartementets omtale i Prop. 1 S (2016–2017) om oppfølging av anmodningsvedtakene 528 og 921 side 349 og 353 som omhandler tilsyn, og registrerer at anmodningsvedtakene er under behandling, og at regjeringen vil komme tilbake til Stortinget på egnet måte.»

Flertallet viser videre til at Justis- og beredskapsdepartementet i Prop. 1 S (2017–2018) har påpekt at vedtaket anses oppfylt som følge av UDIs arbeid med kontraktoppfølging. Videre viser departementet til at utlendingsloven ikke definerer kvalitet og innhold i asylmottak.

Flertallet viser til at UDI har ansvar for asylmottak og kan dermed ikke anses som uavhengig tilsyn.

6. Omtale av særlige temaer

Lønnsvilkår til ledere i heleide statlige virksomheter

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti merker seg at administrerende direktør i Kommunalbanken har en lønn på 2,967 mill. kroner samt en resultatbasert variabel lønn på inntil 1,5 månedslønn.

Disse medlemmer vil understreke at ansatte i lederstillinger i offentlig sektor ikke skal være lønnsledende innenfor sitt område.

Likestilling i staten

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Ven-

streparti registrerer at menn har hatt 2 pst. høyere lønnsvekst enn kvinner i perioden fra 2011–2016 i gruppen av statlige ansatte som omfattes av hovedtariffavtalen. Disse medlemmer mener derfor det fortsatt må legges mer vekt på å utjevne lønnsforskjeller mellom kvinner og menn i statlig sektor.

Skattefritak for offentlig sektor

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti viser til at regjeringen i proposisjonen omtaler at EFTAs overvåkingsorgan (ESA) sommeren 2013 stilte spørsmål om det generelle skattefritaket for stat, helseforetak, fylkeskommuner og kommuner er i strid med EØS-avtalens regler om offentlig støtte når disse offentlige organene driver med økonomisk aktivitet.

Disse medlemmer mener gjennomføring av dette vil medføre en stor omorganisering av både stat og kommuner. En oppfølging av ESA-pålegget vil innebære endringer som norske myndigheter til nå ikke har funnet det hensiktsmessig å gjøre.

Etter disse medlemmers syn vil dette innebære forsterket privatisering og at Norge går foran hele EU-området i justering etter pålegg fra myndighet på europeisk nivå. Viktig tjenesteyting vil bortfalle fordi kommunene vil fratas oppgaver eller finne dem umulige å videreføre.

Disse medlemmer mener det er kritikkverdig at regjeringen her ikke følger opp den politiske enigheten om å utnytte handlingsrommet i EØS-avtalen og står opp mot et forslag som har versert siden 2013, og som mangler viktig juridisk grunnlag. Disse medlemmer mener regjeringen langt på vei aksepterer at Norge skal være første land ut for et europeisk myndighetspålegg. Disse medlemmer mener regjeringen gjennom denne passiviteten svekker Norges interesser overfor senere prosesser.

Disse medlemmer viser til merknad fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti i forbindelse med behandlingen av Kommuneproposisjonen 2018, jf. Innst. 422 S (2016–2017):

«Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti det er svært uheldig om dagens bestemmelser om skattefritak for stat, helseforetak og kommunesektor skal endres som følge av EØS-avtalens regelverk. Disse medlemmer forutsetter at regjeringen legger til grunn at det ikke skal gjennomføres endringer som bidrar til å svekke det offentlige rolle og ansvar for å tilrettelegge for tjenestetilbudet til innbyggerne.»

7. Forslag fra mindretall

Forslag fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen sørge for at staten benytter anbudskriterier som sikrer at norske bedrifter blir mer konkurransedyktige.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen prioritere likelønn i statlig sektor i framtidige lønnsoppgjør.

Forslag 3

Stortinget ber regjeringen sørge for at det i kontraktsinnngåelser om utført arbeid for all statlig virksomhet stilles konkrete krav om bruk av lærlinger minst på linje med kravene som stilles i Statsbygg og Difi.

Forslag 4

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at forespørsel til kommunene om bosetting av flyktninger ikke skal baseres på utvelgelse av kommuner etter størrelse, men etter resultater når det gjelder integrering i samfunnsliv.

Forslag 5

Stortinget ber regjeringen endre kriteriene for opp- og nedtak til Jobbsjansen del A, slik at også kvinner som mottar sosialhjelp kan bli deltakere.

Forslag 6

Stortinget ber regjeringen legge til grunn at nytt regjeringsskift baseres på utstrakt bruk av trebaserte materialer.

Forslag 7

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag til en permanent løsning som sikrer at uføre ikke mister retten til, eller får mindre bostøtte som følge av uføreforhøringen.

Forslag 8

Stortinget ber regjeringen beholde tilskudd til etablering og tilpasning av bolig som eget tilskudd og ikke foreslå å innlemme det i kommunerammen.

Forslag 9

Stortinget ber regjeringen foreslå å gjenopprette det boligsosiale kompetansetilskuddet som nå innlemmes gradvis i kommunerammen, som eget tilskudd under Husbanken og trekke det ut av kommunerammen.

Forslag 10

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en oversikt over hvordan utviklingen av bevilgninger til frivilligsentralene har utviklet seg, og fore-

slå en ordning der tilskuddene holdes utenfor rammetilskuddet.

Forslag 11

Stortinget ber regjeringen gjeninnføre kompensasjon for smådriftsulemper gjennom et likt basistilskudd til alle kommuner på nivå med tilskuddet som ble gitt til og med 2016.

Forslag 12

Stortinget ber regjeringen sette ned et utvalg som kan foreslå endringer i regelverket for taksering av verk og bruk som sikrer større grad av likebehandling og forutsigbarhet for næringslivet på tvers av kommunegrenser. Utvalget skal spesielt se på hvordan regelverket rundt etablering av datasentre kan bli tydeligere enn i dag.

Forslag 13

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å utvikle ordningen med regionsentertilskudd og innlemme avsatte bevilgninger i rammetilskuddet i framtidige budsjetter.

Forslag fra Arbeiderpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 14

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en oversikt over hvordan bevilgningene til Den kulturelle spaserstokken har utviklet seg, og foreslå en ordning der tilskuddet holdes utenfor den fylkeskommunale rammen.

Forslag fra Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 15

Stortinget ber regjeringen i løpet av 2018 legge fram en helhetlig plan for felles IKT-løsninger i offentlig sektor på tvers av etater og forvaltningsnivåer.

Forslag 16

Stortinget ber regjeringen utrede og legge fram et forslag til en egen statlig toppfinansieringsordning til kommuner med særlig høye utgifter i barnevernet.

Forslag fra Senterpartiet:

Forslag 17

Stortinget ber regjeringen komme tilbake med forslag til en ordning som sikrer at norske kommuner kan få rimeligere lån gjennom at staten garanterer for gjelden.

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti:

Forslag 18

Stortinget ber regjeringen legge fram forslag til nødvendig styrking av Difi, slik at de sikrer at nye miljøkrav til offentlige anskaffelser blir gjennomført i praksis.

Forslag 19

Stortinget ber regjeringen beholde muligheten for kontantuttak fra betalingskort til asylsøkere.

Forslag 20

Stortinget ber om at regjeringen så raskt som mulig og etter konsultasjoner med Sametinget presenterer forslag til en budsjettmodell for Sametinget der hovedregelen er at midlene overføres over én budsjettpost, kombinert med at det hver vår legges fram en proposisjon som fastsetter kriterier og føringer for budsjetttramene til Sametinget og samiske formål på samme måte som for kommunene.

Forslag 21

Stortinget ber regjeringen legge fram endret regelverk for bostøtte som sikrer at bostøtten er på nivå og volum for brukeren tilsvarende nivået i 2009.

Forslag 22

Stortinget ber regjeringen gjenopprette kompetansetilskudd for bærekraftig bolig- og byggkvalitet.

Forslag 23

Stortinget ber regjeringen fastsette krav til kompetanse i kommunesektoren når det gjelder miljø, biologisk mangfold og klima.

Forslag 24

Stortinget ber regjeringen legge fram en omlegging av vekstkommunetilskuddet slik at det framkommer som et påslag til de kommuner det gjelder, uten trekk i inntektene til alle kommuner.

Forslag 25

Stortinget ber regjeringen legge fram en omlegging av storbytilskuddet slik at det framkommer som et påslag til de kommuner det gjelder, uten trekk i inntektene til alle kommuner.

Forslag 26

Stortinget ber regjeringen fremme forslag om å øke statens medfinansiering av ordningen med særlig resurskrevende tjenester og legge fram forslag til en egen ordning som skal gjelde for personer over 67 år.

Forslag 27

Stortinget ber regjeringen sikre en digital e-valgløsning ved kommune- og fylkestingsvalget i 2019 og ut fra

disse erfaringene etablere en permanent ordning for lokal- og stortingsvalg.

8. Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A I, B I, C og D I fremmes av komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteens tilråding A II-XII og B II-X fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding D II fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står over, og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

Rammeområde 1

(Statsforvaltning mv.)

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
1		H.M. Kongen og H.M. Dronningen		
	1	Apanasje	11 730 000	
	50	Det kongelige hoff.....	196 452 000	
	51	Særskilte prosjekter ved Det kongelige hoff.....	139 400 000	
2		H.K.H. Kronprinsen og H.K.H. Kronprinsessen		
	1	Apanasje	9 763 000	
20		Statsministerens kontor		
	1	Driftsutgifter.....	118 465 000	
21		Statsrådet		
	1	Driftsutgifter.....	173 061 000	
24		Regjeringsadvokaten		
	1	Driftsutgifter.....	100 910 000	
	21	Spesielle driftsutgifter	13 656 000	
502		Lønnsoppgjøret i staten – tariffavtalte avsetninger		
	71	Tilskudd til midler til opplæring og utvikling av tillitsvalgte (OU-midler)	185 400 000	
510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	1	Driftsutgifter.....	660 786 000	
	22	Fellesutgifter for departementene og Statsministerens kontor.....	127 664 000	
	23	22. juli-senteret	9 044 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, kan overføres	20 087 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	46	Sikringsanlegg og sperresystemer i regjeringsbyggene, <i>kan overføres</i>	8 364 000	
525		Fylkesmannsembetene		
	1	Driftsutgifter.....	1 836 856 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	163 894 000	
530		Byggeprosjekter utenfor husleieordningen		
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	57 598 000	
	31	Igangsetting av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	80 000 000	
	33	Videreføring av byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	1 955 000 000	
	34	Etterbruk og salg av statens eiendom på Adamstuen, <i>kan overføres</i>	7 500 000	
	36	Kunstnerisk utsmykking, <i>kan overføres</i>	19 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	161 000 000	
531		Eiendommer til kongelige formål		
	1	Driftsutgifter.....	26 275 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	52 996 000	
532		Utvikling av Fornebuområdet		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	97 000	
	30	Investeringer, Fornebu, <i>kan overføres</i>	6 000 000	
533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	1	Driftsutgifter.....	20 200 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	27 000 000	
540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	1	Driftsutgifter.....	273 667 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	37 052 000	
	22	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter.....	63 815 000	
	23	Utvikling, forvaltning og drift av Difis nasjonale felleskomponenter, <i>kan overføres</i>	104 347 000	
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter, <i>kan overføres</i>	113 314 000	
	27	Opplæringskontoret OK stat	3 493 000	
	71	Tilskudd til IKT-standardisering.....	815 000	
545		Datatilsynet		
	1	Driftsutgifter.....	54 441 000	
546		Personvernemnda		
	1	Driftsutgifter.....	1 923 000	
577		Tilskudd til de politiske partier		
	1	Driftsutgifter.....	8 330 000	
	70	Tilskudd til de politiske partiers sentrale organisasjoner	314 082 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	71	Tilskudd til de politiske partiers kommunale organisasjoner	33 761 000	
	73	Tilskudd til de politiske partiers fylkesorganisasjoner	73 771 000	
	75	Tilskudd til de politiske partiers fylkes ungdomsorganisasjoner	21 913 000	
	76	Tilskudd til de politiske partiers sentrale ungdomsorganisasjoner	8 256 000	
2445		Statsbygg		
	24	Driftsresultat:		
		1 Driftsinntekter	-4 860 000 000	
		2 Driftsutgifter	2 115 069 000	
		3 Avskrivninger	1 092 814 000	
		4 Renter av statens kapital.....	86 000 000	
		5 Til investeringsformål.....	1 129 976 000	-436 141 000
	30	Prosjektering av bygg, <i>kan overføres</i>	206 401 000	
	32	Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	250 000 000	
	33	Videreføring av ordinære byggeprosjekter, <i>kan overføres</i>	2 844 486 000	
	34	Videreføring av kurantprosjekter, <i>kan overføres</i>	500 000 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	301 505 000	
	49	Kjøp av eiendommer, <i>kan overføres</i>	198 309 000	
		Totale utgifter		11 165 738 000
Inntekter				
3021		Statsrådet		
	2	Diverse refusjoner	100 000	
3024		Regjeringsadvokaten		
	1	Erstatning for utgifter i rettssaker	18 500 000	
3510		Departementenes sikkerhets- og serviceorganisasjon		
	2	Ymse inntekter	21 649 000	
	3	Brukerbetaling for tilleggstenester fra departementene	124 138 000	
3525		Fylkesmannsembetene		
	1	Inntekter ved oppdrag	163 894 000	
3533		Eiendommer utenfor husleieordningen		
	2	Ymse inntekter	3 183 000	
3540		Direktoratet for forvaltning og IKT		
	2	Opplæringskontoret OK stat	5 281 000	
	3	Diverse inntekter	437 000	
	4	Internasjonale oppdrag	700 000	
	5	Betaling for bruk av Difis nasjonale felleskomponenter	58 828 000	
	6	Betaling for tilleggstenester knyttet til Difis nasjonale felleskomponenter	760 000	
	86	Tvangsmulkt	100 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
5445		Statsbygg		
	39	Avsetning til investeringsformål.....	1 129 976 000	
5446		Salg av eiendom, Fornebu		
	40	Salgsinntekter, Fornebu	200 000	
		Totale inntekter		1 527 746 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 510 post 1	kap. 3510 postene 2 og 3
kap. 525 post 21	kap. 3525 post 1
kap. 533 post 1	kap. 3533 post 2
kap. 540 post 1	kap. 3540 postene 3 og 4
kap. 540 post 21	kap. 3540 post 3
kap. 540 post 22	kap. 3540 post 5
kap. 540 post 23	kap. 3540 post 6
Kap. 540 postene 1 og 27	Kap. 3540 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Fullmakt til nettobudsjettering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan nettoføre som utgiftsreduksjon under kap. 525 Fylkesmannsembetene, post 21 Spesielle driftsutgifter, refusjoner av utgifter til fellestjenester der Fylkesmannen samordner utgiftene.

IV

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
540		Direktoratet for forvaltning og IKT	
	25	Medfinansieringsordning for lønnsomme IKT-prosjekter	103,0 mill. kroner

V

Sikringsprosjekt på de kongelige eiendommer

Stortinget samtykker i at H.M. Kongen i 2018 kan pådra forpliktelser ut over bevilgningen på kap. 1, post 51 for å gjennomføre sikringsprosjektet på de kongelige eiendommer. Kostnadsrammen settes til 591,7 mill. kroner i prisnivå per juli 2018.

VI

Fullmakter til overskridelse

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

1. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med inntil 250 mill. kroner, mot dekning i reguleringsfondet.
2. overskride kap. 2445 Statsbygg, postene 30–49, med beløp som tilsvarer netto gevinst fra salg av eiendommer.

VII

Omdisponeringsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan omdisponere:

1. under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, mellom postene 31 og 33 og mellom postene 30 og 34.
2. under kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, fra post 1 til 45.
3. under kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen, fra post 1 til 45.
4. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 30, 31, 33, 45 og 49.
5. under kap. 2445 Statsbygg, mellom postene 32 og 34, samt post 49 i de tilfeller det er aktuelt å kjøpe en eiendom som ledd i gjennomføringen av et byggeprosjekt under kurantordningen.

VIII

Fullmakt til å pådra staten forpliktelser i investeringsprosjekter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret for å gjennomføre byggeprosjekter og andre investeringsprosjekter som er omtalt under kap. 530 Byggeprosjekter utenfor husleieordningen, kap. 531 Eiendommer til kongelige formål, kap. 532 Utvikling av Fornebuområdet, kap. 533 Eiendommer utenfor husleieordningen og kap. 2445 Statsbygg, innenfor de kostnadsrammene som er omtalt i Prop. 1 S (2017–2018) eller i tidligere proposisjoner til Stortinget.

XI

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 21 post 1	kap. 3021 post 2

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

XII

Fullmakt til overskridelse

Stortinget samtykker i at Statsministerens kontor i 2018 kan overskride bevilgningen på kap. 21 Statsrådet, post 1 Driftsutgifter, for å iverksette nødvendige sikkerhetstiltak for regjeringen.

IX

Fullmakter som gjelder kurantprosjektordningen

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

1. sette i gang byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter, uten at disse er omtalt med kostnadsramme overfor Stortinget, når leietakeren har de husleiemidlene det er behov for innenfor gjeldende budsjettammer.
2. pådra staten forpliktelser ut over budsjettåret, innenfor en samlet ramme på 1 500 mill. kroner for gamle og nye forpliktelser, ved gjennomføring av kurante byggeprosjekter under kap. 2445 Statsbygg, post 32 Prosjektering og igangsetting av kurantprosjekter og post 34 Videreføring av kurantprosjekter.

X

Diverse fullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

1. godkjenne salg, makeskifte eller bortfeste av eiendom som forvaltes av Statsbygg eller av statlige virksomheter som ikke har egen salgsfullmakt, for inntil 750 mill. kroner.
2. godkjenne kjøp av eiendom finansiert ved salgsinntekter, innsparte midler eller midler fra reguleringsfondet for inntil 300 mill. kroner totalt, ut over bevilgningen på kap. 2445 Statsbygg, post 49.
3. korrigere Statsbyggs balanse i de tilfellene hvor prosjekterings- og investeringsmidler ført på kap. 2445 Statsbygg blir overført til andre budsjettkapitler eller prosjektene ikke blir realisert.

B.

Rammeområde 6

(Innvandring, regional utvikling og bolig)

I

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	992 010 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, asylmottak.....	1 019 623 000	
	22	Spesielle driftsutgifter, tolk og oversettelse.....	31 876 000	
	23	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling <i>kan overføres</i>	4 406 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	117 170 000	
	60	Tilskudd til vertskommuner for asylmottak.....	208 053 000	
	70	Stønader til beboere i asylmottak	147 739 000	
	71	Tilskudd til aktivitetstilbud for barn i asylmottak	29 415 000	
	72	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	103 847 000	
	73	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., støttetiltak, <i>kan nyttes under kap. 496 post 60</i>	14 849 000	
	75	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, <i>kan overføres</i>	11 194 000	
491		Utlendingsnemnda		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under post 21</i>	309 867 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, nemndbehandling <i>kan nyttes under post 1</i>	6 221 000	
495		Integrerings- og mangfoldsdirektoratet		
	1	Driftsutgifter	241 314 000	
496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, kunnskapsutvikling, <i>kan overføres</i>	44 572 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	51 000 000	
	50	Norges forskningsråd	6 857 000	
	60	Integreringstilskudd, <i>kan overføres</i>	11 254 978 000	
	61	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger, <i>overslagsbevilgning</i>	3 329 422 000	
	62	Kommunale innvandreriltak	199 506 000	
	70	Bosettingsordningen og integreringstilskudd, oppfølging	2 161 000	
	71	Tilskudd til innvandrerorganisasjoner og annen frivillig virksomhet.....	107 860 000	
	72	Statsautorisasjonsordningen for tolker m.m.	3 921 000	
	73	Tilskudd	7 941 000	
497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	21	Spesielle driftsutgifter, opplæring i norsk og samfunnskunnskap, <i>kan overføres</i>	44 525 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	22	Prøver i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere	32 267 000	
	60	Tilskudd til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere.....	1 997 096 000	
500		Kommunal- og moderniseringsdepartementet		
	1	Driftsutgifter	395 219 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	88 536 000	
	23	Husleie for fellesareal m.m.....	24 089 000	
	25	Forprosjekt nytt regjeringskvartal, <i>kan overføres</i>	4 000 000	
	50	Forskningsprogrammer	65 760 000	
550		Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene		
	62	Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene, <i>kan nyttes under kap. 550 post 64</i>	487 714 000	
	64	Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, <i>kan nyttes under kap. 550 post 62</i>	154 420 000	
	70	Bedriftsrettede programmer i distriktene	115 662 000	
	73	Merkur-programmet, <i>kan overføres</i>	48 307 000	
553		Omstillingsdyktige regioner		
	60	Regionale tiltak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, <i>kan nyttes under kap. 553 post 63 og 65</i>	142 000 000	
	63	Grenseregionale Interreg-program, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 65</i>	51 300 000	
	65	Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet, <i>kan nyttes under kap. 553 post 60 og 63</i>	112 000 000	
	74	Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø.....	249 844 000	
	76	Utviklingsprogram for byregioner og internasjonalt samarbeid, <i>kan overføres</i>	30 000 000	
554		Kompetansesenter for distriktsutvikling		
	1	Driftsutgifter	27 727 000	
560		Sametinget		
	50	Sametinget	310 954 000	
	54	Samefolkets fond	5 566 000	
561		Tilskudd til samiske formål		
	50	Samisk høyskole	5 101 000	
	51	Divvun	7 065 000	
563		Internasjonalt reindriftssenter		
	1	Driftsutgifter	6 255 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	2 653 000	
567		Nasjonale minoriteter		
	22	Kollektiv oppreisning til norske rom mv.	1 081 000	
	25	Tiltak for romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 567 post 75</i>	1 000 000	
	60	Tiltak for rom, <i>kan overføres</i>	2 437 000	
	70	Tilskudd til nasjonale minoriteter	7 293 000	
	72	Det Mosaiske Trossamfund	7 222 000	
	73	Tilskudd til kvensk språk og kultur	6 962 000	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom, <i>kan overføres</i>	10 300 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	75	Midlertidig tilskuddsordning til romanifolket/taterne, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 567 post 25</i>	4 419 000	
580		Bostøtte		
	70	Bostøtte, <i>overslagsbevilgning</i>	2 777 155 000	
581		Bolig- og bomiljøtiltak		
	75	Tilskudd til etablering og tilpasning av bolig.....	479 130 000	
	76	Tilskudd til utleieboliger, <i>kan overføres</i>	843 738 000	
	77	Kompetansetilskudd til bærekraftig bolig- og byggkvalitet, <i>kan overføres</i>	11 000 000	
	78	Tilskudd til boligsosiale tiltak, <i>kan overføres</i>	34 149 000	
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering, <i>kan overføres</i>	15 000 000	
585		Husleietvistutvalget		
	1	Driftsutgifter	28 717 000	
587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Driftsutgifter	103 655 000	
	22	Kunnskapsutvikling og informasjonsformidling	53 181 000	
590		Planlegging og byutvikling		
	61	Byutviklings- og byvekstavtaler, <i>kan overføres</i>	20 123 000	
	65	Områdesatsing i byer, <i>kan overføres</i>	40 150 000	
	71	Internasjonale organisasjoner.....	852 000	
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling, <i>kan overføres</i>	15 926 000	
	81	Lokal kompetanse innen plan, kart og geodata, <i>kan overføres</i>	6 725 000	
595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 595 post 21 og 45</i>	882 524 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres, kan nyttes under kap. 595 post 1 og 45</i>	277 205 000	
	30	Geodesiobservatoriet i Ny-Ålesund, <i>kan overføres</i>	25 770 000	
2412		Husbanken		
	1	Driftsutgifter	344 880 000	
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	11 263 000	
	45	Større utstyrsanskaffelser og vedlikehold, <i>kan overføres</i>	47 699 000	
	71	Tap på utlånsvirksomhet	13 000 000	
	72	Rentestøtte	4 500 000	
		Totale utgifter.....		28 730 918 000

Inntekter

3490		Utlendingsdirektoratet		
	1	Retur av asylsøkere med avslag og tilbakevending for flyktninger, ODA-godkjente utgifter	115 468 000	
	3	Reiseutgifter for flyktninger til og fra utlandet, ODA-godkjente utgifter.....	12 445 000	
	4	Asylmottak, ODA-godkjente utgifter	706 714 000	
	5	Refusjonsinntekter	8 655 000	
	6	Beskyttelse til flyktninger utenfor Norge mv., ODA-godkjente utgifter	14 849 000	
3496		Bosetting av flyktninger og tiltak for innvandrere		
	1	Integreringstilskudd for overføringsflyktninger, ODA-godkjente utgifter	197 200 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
	2	Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige, mindreårige flyktninger, ODA-godkjente utgifter	113 874 000	
	3	Tilskudd til integreringsmottak, ODA-godkjente utgifter	10 167 000	
3497		Opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere		
	1	Norskopplæring i mottak, ODA-godkjente utgifter	50 505 000	
3563		Internasjonalt reindriftssenter		
	2	Diverse inntekter	2 653 000	
	3	Leieinntekter	264 000	
3585		Husleietvistutvalget		
	1	Gebyrer	1 109 000	
3587		Direktoratet for byggkvalitet		
	1	Diverse inntekter	17 000	
	4	Gebyrer	50 070 000	
3595		Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur		
	1	Gebyrinntekter tinglysing	418 540 000	
	2	Salg og abonnement m.m.	97 177 000	
	3	Samfinansiering	293 339 000	
5312		Husbanken		
	1	Gebyrer m.m.	10 524 000	
	11	Tilfeldige inntekter	102 700 000	
5615		Husbanken		
	80	Renter	2 900 000 000	
		Totale inntekter		5 106 270 000

II

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 490 post 1	kap. 3490 post 5
kap. 491 post 1	kap. 3491 post 1
kap. 495 post 1	kap. 3495 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

III

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om støtte ut over gitte bevilgninger på kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 72 Retur av asylsøkere med avslag og tilbake-

vending for flyktninger, *overslagsbevilgning*, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger 50 mill. kroner.

IV

Innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse

Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet i 2018 kan inngå avtaler med varighet ut over 2018 om midlertidig drift av innkvartering for utlendinger som søker beskyttelse i Norge. Stortinget samtykker i at Justis- og beredskapsdepartementet kan øke innkvarteringskapasiteten selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektoratet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner

for asylmottak eller post 70 Stønader til beboere i asylmottak, dersom det er nødvendig for å gi innkvartering av utlendinger som søker beskyttelse. Stortinget samtykker videre i at Justis- og beredskapsdepartementet kan iverksette beredskapstiltak med varighet ut over 2018 for eventuelt sterkt økte ankomster av asylsøkere, selv om det medfører et bevilgningsmessig merbehov over kap. 490 Utlendingsdirektora-

tet, post 21 Spesielle driftsutgifter, asylmottak, post 60 Tilskudd til vertskommuner for asylmottak og kap. 2445 Statsbygg, post 31 Igangsetting av ordinære byggeprosjekter og post 49 Kjøp av eiendommer, og selv om det ikke foreligger fastsatt kostnadsramme. Summen av overskridelser på postene kan ikke overstige 3 mrd. kroner i 2018.

V

Merinntektsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan:

overskride bevilgningen under	mot tilsvarende merinntekter under
kap. 500 post 1	kap. 3500 post 1
kap. 554 post 1	kap. 3554 post 1
kap. 563 post 1	kap. 3563 post 3
kap. 563 post 21	kap. 3563 post 2
kap. 585 post 1	kap. 3585 post 1
kap. 587 post 1	kap. 3587 post 4
kap. 595 post 1	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 21	kap. 3595 postene 2 og 3
kap. 595 post 45	kap. 3595 post 4
kap. 2412 post 1	kap. 5312 post 1

Merinntekt som gir grunnlag for overskridelse, skal også dekke merverdiavgift knyttet til overskridelsen og berører derfor også kap. 1633 post 1 for de statlige forvaltningsorganene som inngår i nettoordningen for merverdiavgift.

Merinntekter og eventuelle mindreinntekter tas med i beregningen av overføring av ubrukt bevilgning til neste år.

VI

Utsatt utgifts- og inntektsføring

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi Statens kartverk fullmakt til å plassere innbetalinger fra samfinansierte prosjekter på mellomværende med statskassen. Inntektene vil bli rapportert til statsregnskapet på det tidspunkt utgiftene i de samfinansierte prosjektene kommer til utbetaling og rapporteres til statsregnskapet.

VII

Samfinansiering

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi Statens kartverk fullmakt til å sette i gang samfinansierte prosjekter før finansieringen i sin helhet er innbetalt til Statens kartverk, forutsatt at det er inngått en bindende avtale med betryggende sikkerhet om innbetaling

mellom partene. Fullmakten begrenses oppad til 90 mill. kroner og gjelder utgifter ført på kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter mot inntekter ført på kap. 3595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 3 Samfinansiering.

VIII

Bestillingsfullmakt

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi Statens kartverk fullmakt til å foreta bestillinger av kartgrunnlag ut over gitt bevilgning under kap. 595 Statens kartverk, arbeid med tinglysing og nasjonal geografisk infrastruktur, post 21 Spesielle driftsutgifter, men slik at rammen for nye bestillinger og gammelt ansvar ikke overstiger 250 mill. kroner.

IX

Tilsagnsfullmakter

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2018 kan gi tilsagn om tilskudd ut over gitte bevilgninger, men slik at samlet ramme for nye tilsagn og gammelt ansvar ikke overstiger følgende beløp:

Kap.	Post	Betegnelse	Samlet ramme
567		Nasjonale minoriteter	
	74	Kultur- og ressursenter for norske rom	4,1 mill. kroner
581		Bolig- og bomiljøtiltak	
	76	Tilskudd til utleieboliger	675,9 mill. kroner
	78	Tilskudd til boligsosiale tiltak	4,3 mill. kroner
	79	Tilskudd til heis og tilstandsvurdering	35,0 mill. kroner
590		Planlegging og byutvikling	
	72	Tilskudd til bolig-, by- og områdeutvikling	16,2 mill. kroner

X

Tilskudd uten krav om tilbakebetaling

Stortinget samtykker i at Kommunal- og moderniseringsdepartementet kan:

1. tildele midler til fylkeskommunene som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 62 Bedriftsrettede låne- og tilskuddsordninger i distriktene og post 64 Inkluderende og vekstkraftige lokalsamfunn, og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 60 Regionale til-

tak for utvikling av næringsmiljøer og tilgang til kompetanse, post 63 Grenseregionale Interreg-program og post 65 Omstillingsprogrammer ved akutte endringer i arbeidsmarkedet.

2. tildele midler til Innovasjon Norge, Siva og Forskningsrådet som tilskudd uten krav om tilbakebetaling under kap. 550 Omstillingsdyktig næringsliv og lokalsamfunn i distriktene, post 70 Bedriftsrettede programmer i distriktene og under kap. 553 Omstillingsdyktige regioner, post 74 Nasjonale tiltak for klynger og innovasjonsmiljø.

C.

Rammeområde 18**(Rammeoverføringer til kommunesektoren mv.)**

På statsbudsjettet for 2018 bevilges under:

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
Utgifter				
571		Rammetilskudd til kommuner		
	21	Spesielle driftsutgifter, <i>kan overføres</i>	21 184 000	
	60	Innbyggertilskudd	125 679 688 000	
	61	Distriktstilskudd Sør-Norge	831 273 000	
	62	Distriktstilskudd Nord-Norge	2 139 662 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	1 432 500 000	
	65	Regionsentertilskudd	200 000 000	
	66	Veksttilskudd	312 444 000	
	67	Storbytilskudd	490 158 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner		
	60	Innbyggertilskudd	32 589 545 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	655 923 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	369 900 000	
573		Kommunereform		
	60	Engangskostnader og reformstøtte ved kommunesammenslåing	57 764 000	

Kap.	Post	Formål	Kroner	Kroner
575		Ressurskrevende tjenester		
	60	Toppfinansieringsordning, <i>overslagsbevilgning</i>	9 655 582 000	
578		Valgdirektoratet		
	1	Driftsutgifter.....	55 697 000	
579		Valgutgifter		
	1	Driftsutgifter.....	11 242 000	
		Totale utgifter		<u>174 502 562 000</u>

D.

Rammeuavhengige vedtak

I

Stortinget ber regjeringen komme tilbake til Stortinget med en sak i revidert nasjonalbudsjett for 2018 med en modell for hvordan en nasjonal ordning for digitale læremidler kan innrettes, og på hvilken post midlene skal plasseres.

II

Stortinget ber regjeringen uten unødvendig opphold følge opp Stortingets vedtak 642 og 644, 10. mai 2016, om innføring av krav og bestemmelser i Byggteknisk forskrift.

Oslo, i kommunal- og forvaltningskomiteen, den 11. desember 2017

Karin Andersen

leder og ordf. for kap. 20, 21,
24, 590, 3021 og 3024

Jorodd Asphjell

ordf. for kap. 578 og 579

Norunn Tveiten Benestad

ordf. for kap. 531, 546, 573,
2412, 5312 og 5615

Torhild Bransdal

ordf. for kap. 496, 502
og 3496

Jon Engen-Helgheim

ordf. for kap. 490, 533, 587,
3490, 3533 og 3587

Heidi Greni

ordf. for kap. 550, 553
og 554

Kristin Ørmen Johnsen

ordf. for kap. 497, 532, 3497
og 5446

Ketil Kjenseth

ordf. for kap. 571, 572,
595 og 3595

Kari Kjønås Kjos

ordf. for kap. 575

Stein Erik Lauvås

ordf. for kap. 491, 561, 563,
2445, 3563 og 5445

Mari Holm Lønseth

ordf. for kap. 530, 545
og 580

Willfred Nordlund

ordf. for kap. 1 og 2

Siri Gåsemyr Staalesen

ordf. for kap. 495, 581, 585
og 3585

Ove Trellevik

ordf. for kap. 525, 560, 567,
577 og 3525

Rigmor Aasrud

ordf. for kap. 500, 510,
540, 3510 og 3540

Vedlegg 1**Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, til Senterpartiets stortingsgruppe i kommunal- og forvaltningskomiteen, datert 1. november 2017****Spørsmål fra Senterpartiets fraksjon i kommunal- og forvaltningskomiteen**

Jeg viser til e-post mottatt 27.10.17 med spørsmål fra Senterpartiets fraksjon i kommunal- og forvaltningskomiteen.

Bostøtte

Spørsmål: Kompensasjonsordningen for uføre som hadde bostøtte før uførereformen trådte i kraft 1.1.2015, er omfattet av en kompensasjonsordning som hindrer at reformen fører til reduksjon i bostøtten. Hva vil kostnaden være ved at alle uføre bostøttemottakere ble omfattet av ordningen?

Svar: Dersom kompensasjonsordningen utvides til å gjelde for uføre søkere som i dag ikke omfattes, vil disse få en lavere inntekt enn i dag som utgangspunkt for beregningen. Dette vil resultere i at disse får høyere ytelse. I tillegg antar departementet at om lag 6 000 flere uføre enn i dag ville kunne motta bostøtte. Samlet budsjettkostnad anslås til om lag 200 mill. kroner ut over dagens kompensasjon. Jeg gjør også oppmerksom på at dette i så fall vil bety at uføre ville fått betydelig høyere bostøtte enn andre søkere med samme inntekt, for eksempel fra andre trygdeytelser eller lønn. Ettersom vurderingen blant annet bygger på antakelser om hvor mange som ville søke bostøtte dersom regelverket var annerledes, knyttes det stor usikkerhet til kostnadsanslaget.

Dersom bostøtten skulle tilpasses slik at andre søkere med samme inntekt kom likt ut som uføre, måtte *de generelle satsene* i bostøtten justeres slik at uføre mottakere kom omtrent likt ut som de ville ha gjort uten uførereformen. Dette ville innebære en betydelig nedjustering av egenandelene for de fleste mottakerne, herunder personer som ikke er uføre. Dermed ville inntektsgrensene bli vesentlig høyere slik at store grupper som i dag har for høy inntekt, ville kunne motta bostøtte. Det er svært usikkert hvor mange nye søkere som ville komme til. Departementet anslår at kostnaden vil ligge i størrelsesorden 1 mrd. kroner, fordelt på om lag 600 mill. kroner til eksisterende mottakere og om lag 400 mill. kroner til mottakere som i dag har for høy inntekt.

INGAR/Regionsentertilskudd/Vekstkommunetilskudd

Spørsmål: Økt regionsentertilskudd fra 2017 til 2018 er tatt med i beregningsgrunnlaget for inntektsgarantitilskuddet innenfor inntektsgarantiordningen. Hvorfor er vekstkommunetilskuddet behandlet på en annen måte? Hvordan ville fordelingen av vekstkommunetilskudd bli

dersom det tas med i beregningsgrunnlaget for inntektsgarantitilskuddet – i sum og per kommune?

Svar: Inntektsgarantiordningen (INGAR) sikrer at ingen kommuner har en beregnet vekst i rammetilskuddet fra ett år til det neste som er lavere enn 400 kroner per innbygger under beregnet vekst på landsbasis. Kommuner med lav vekst i rammetilskuddet får kompensasjon uavhengig av om den lave veksten skyldes innlemming av øremerkede tilskudd, endringer i inntektssystemet (systemendringer), nedgang i befolkningstallet, endringer i regionalpolitiske tilskudd, endringer i kriteriedata (slik som befolkningssammenstilling, bosettingsmønster o.l.) eller andre forhold.

I utgangspunktet beregnes INGAR med utgangspunkt i hele rammetilskuddet, men det er gjort unntak for noen særskilte forhold. Endringer i skjønnstilskuddet, veksttilskuddet og saker med særskilt fordeling holdes utenom. Dette er begrunnet med at disse tilskuddene er knyttet opp til særskilte forhold de enkelte årene, og at dette er tilskudd som skal svinge fra år til år. Veksttilskuddet er begrunnet med at kommuner med høy befolkningsvekst på kort og mellomlang sikt kan ha problemer med å tilpasse tjenestetilbudet til en raskt voksende befolkning, og skal således være tidsbegrenset til perioder med høy befolkningsvekst. Det vil ikke være rimelig om en reduksjon i befolkningsvekst, og dermed reduksjon i veksttilskudd, skulle kompenseres gjennom INGAR.

Regionsentertilskuddet er i beregningen av rammetilskuddet for 2018 likebehandlet med andre sammenlignbare tilskudd, slik som distriktstilskudd Sør- og Nord-Norge og storbytilskuddet. Regionsentertilskuddet skiller seg ikke prinsipielt fra disse tilskuddene, og dette er derfor behandlet på samme måte som disse tilskuddene. Jeg viser også til at INGAR finansieres av kommunerammen gjennom et trekk pr innbygger for alle kommuner. Dersom regionsentertilskudd eller andre tilskudd skal unntas fra beregningen, og tilskuddet gjennom INGAR øker, må kostnaden dekkes av andre kommuner.

Fordelingen av veksttilskuddet vil være det samme, uavhengig av om tilskuddet er inkludert i beregningen av INGAR eller ikke, dvs. i sum 312 mill. kroner i statsbudsjettet for 2018. Hvis veksttilskuddet hadde vært med i beregningen av INGAR, ville fordelingen av INGAR endret seg noe. Kommuner som har nedgang i veksttilskuddet fra et år til et annet kunne fått kompensasjon via INGAR, mens kommuner som får en økning i

veksttilskuddet kunne fått en lavere kompensasjon gjennom INGAR. INGAR finansieres med et likt trekk per innbygger for alle kommuner, og vil i sum være 0.

Oppstartsbevilgning Saemien Sijte

Spørsmål: Det er ikke gitt oppstartsbevilgning til Saemien Sijte, Sør Samisk museum og kultursenter på Snåsa. Prosjektet har vært på Kulturdepartementets bord siden 2005 og et nedskalert prosjekt er ferdig utredet. Hvorfor er prosjektet ikke omtalt i budsjettet og når kan det forventes oppstart?

Svar: Jeg har forelagt spørsmålet for Kulturdepartementet som ansvarlig departement for saken. Prosjektet om nybygg for Saemien Sijte er omtalt i Prop. 1 S (2017–2018) fra Kulturdepartementet, under kapittel 322 Bygg og offentlige rom, omtale om statlige byggeprosjekter. Kulturdepartementet skriver i proposisjonen at:

«Statsbygg har på oppdrag fra Kulturdepartementet utarbeidet et nytt, redusert forprosjekt for et nybygg for det sørsamiske museet Saemien Sijte i Snåsa, med sikte på at prosjektet kan gjennomføres som et ordinært prosjekt innenfor husleieordningen i staten. Forprosjektet for Saemien Sijte ble ferdigstilt i juni 2017 og skal vurderes av Kulturdepartementet. Sametinget legger særlig vekt på å finne en god og snarlig løsning for Saemien Sijte.»

Det er først når forprosjektfasen er ferdigstilt og ferdigbehandlet at regjeringen kan legge fram ev. forslag om startbevilgning og igangsetting av byggeprosjekter. Spørsmål som gjelder igangsetting av byggeprosjekter fremmes normalt i forbindelse med den ordinære behandlingen av statsbudsjettet.

Vedlegg 2

Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, datert 7. november 2017

Endring i Prop. 1 S (2017–2018) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet

Jeg vil med dette gjøre oppmerksom på en endring i oppfølging av et anmodningsvedtak omtalt i Prop. 1 S (2017–2018) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Under overskriften Anmodningsvedtak på side 54 omtales anmodningsvedtak nr. 590, 12. april 2016:

«Stortinget ber regjeringen vurdere om tilsvarende regler som gjelder for

registrering av regjeringsmedlemmers økonomiske interesser, bør gjøres

gjeldende for departementsråder.»

Det framgår av svaret at det tas sikte på at retningslinjene ferdigstilles og lanseres i løpet av 2017, og at departementet med dette anser at vedtaket er fulgt opp.

Denne tidsplanen er nå endret. Departementet vil med det første sende et forslag til retningslinjer på høring. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil etter høringen komme tilbake til Stortinget med saken på egnet måte.

Vedlegg 3

**Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner,
datert 23. november 2017**

Kommunefordelt tabell over en økning i primærkommunenes ramme med 4,1 milliarder kroner og en fylkesfordelt tabell over endring i den enkelte fylkeskommune ved å øke rammen med 570 millioner

Det vises til spørsmål fra Stortingsrepresentant Karin Andersen i e-post 20. november 2017: «Jeg ber om å få en kommunefordelt tabell over en økning i primærkommunenes ramme med totalt 4,1 milliarder kroner og en fylkesfordelt tabell over endring i den enkelte fylkeskommune ved å øke rammen med 570 millioner.»

Svar

Kommunene

I forslaget til statsbudsjett legger Regjeringen opp til en realvekst i kommunenes frie inntekter på knapt 3,8 mrd. kroner fra 2017 til 2018, regnet fra anslått inntektsnivå for 2017 i Revidert nasjonalbudsjett for 2017.

I vedlegg til Prop. 1 S (2017–2018) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Grønt hefte, er det beregnet et anslag på kommunenes frie inntekter i 2018. Det er også vist nominell vekst i 2018 regnet fra anslag på regnskap 2017, anslått til 7,77 mrd. kroner. I dette anslaget regnes skatt på inntekt og rammetilskudd fra staten som kommunenes frie inntekter. Fordelingen av skatteinntektene mellom kommunene i 2018 er ikke kjent, så i anslaget på frie inntekter i 2018 er skatteanslaget for den enkelte kommune basert på fordelingen av kommunenes skatteinntekter i 2016.

For å gi et anslag på hva en økning i kommunens frie inntekter på 4,1 mrd. kroner ut over Regjeringens forslag vil gi i merinntekt for den enkelte kommune, er økningen i frie inntekter fordelt mellom kommunene etter samme andel av frie inntekter som i anslaget på frie

inntekter i Grønt hefte 2018. Det er dermed forutsatt at økningen i frie inntekter fordeler seg mellom skatt og rammetilskudd på samme måte som i Regjeringens forslag. Det er videre beregningsteknisk forutsatt at endringer i ufordelt skjønn, prosjektskjønn med mer øker tilsvarende, men eiendomsskatt er holdt utenfor merinntekten. Fordelingen på den enkelte kommune er vist i vedlagte tabell.

Fylkeskommunene

I vedlegg til Prop. 1 S (2017–2018) for Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Grønt hefte, er det beregnet et anslag på fylkeskommunenes frie inntekter i 2018. I dette anslaget regnes skatt på inntekt og rammetilskudd fra staten som fylkeskommunenes frie inntekter. Fordelingen av skatteinntektene mellom fylkeskommunene i 2018 er ikke kjent, så i anslaget på frie inntekter i 2018 er skatteanslaget for den enkelte fylkeskommune basert på fordelingen av fylkeskommunenes skatteinntekter i 2016.

For å gi et anslag på hva en økning i fylkeskommunenes frie inntekter på 570 mill. kroner ut over Regjeringens forslag vil gi i merinntekt for den enkelte fylkeskommune, er de samme forutsetningene lagt til grunn. Økningen i frie inntekter er fordelt mellom fylkeskommunene etter samme andel av frie inntekter som i anslaget på frie inntekter i Grønt hefte 2018. Det er dermed forutsatt at økningen i frie inntekter fordeler seg mellom skatt og rammetilskudd på samme måte som i Regjeringens forslag. Fordelingen på den enkelte fylkeskommune er vist i tabell 1.

Tabell 1. Anslag på frie inntekter i fylkeskommunene i 2018.

Fylke	Anslag frie inntekter 2018, forslag til statsbudsjett	Økning, 570 mill. kroner	Anslag frie inntekter 2018, inkl. økning på 570 mill.
	1000 kr	1000 kr	1000 kr
01 Østfold	3 080 393	26 304	3 106 697
02 Akershus	6 148 670	52 505	6 201 175
03 Oslo	6 677 361	57 019	6 734 380
04 Hedmark	2 583 618	22 062	2 605 680
05 Oppland	2 502 584	21 370	2 523 954
06 Buskerud	3 015 636	25 751	3 041 387
07 Vestfold	2 726 152	23 279	2 749 431
08 Telemark	2 106 000	17 984	2 123 984
09 Aust-Agder	1 540 820	13 157	1 553 977

Fylke	Anslag frie inntekter 2018, forslag til statsbud- sjett	Økning, 570 mill. kroner	Anslag frie inntekter 2018, in- kl. økning på 570 mill.
10 Vest-Agder	2 314 941	19 768	2 334 709
11 Rogaland	5 519 030	47 128	5 566 158
12 Hordaland	6 477 415	55 312	6 532 727
14 Sogn og Fjordane	2 353 890	20 100	2 373 990
15 Møre og Romsdal	4 123 331	35 210	4 158 541
50 Trøndelag	6 065 600	51 795	6 117 395
18 Nordland	4 916 101	41 979	4 958 080
19 Troms	3 012 801	25 727	3 038 528
20 Finnmark	1 586 824	13 550	1 600 374
Fordeles gjennom året	52 901		52 901
Hele landet	66 804 068	570 000	67 374 068

Vedlegg 4**Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, datert 29. november 2017****Prop. 1 S (2017-2018) – spørsmål fra SVs stortingsgruppe**

Jeg viser til e-post mottatt 27.11.17 fra SVs stortingsgruppe, ved stortingsrepresentant Karin Andersen. Det bes om en oversikt over hvilke endringer i økte inntekter eller lavere utgifter i budsjettavtalen som skyldes endrede prognoser eller beregninger sammenlignet med budsjettforslaget, og hvilke endringer som skyldes faktiske endringer i regler eller retningslinjer el.

Under følger en oversikt over innsparinger på Kommunal- og moderniseringsdepartementets område i budsjettavtalen.

- *Kap. 2445 Statsbygg, post 49 Kjøp av eiendom (-50 mill. kroner)* Det foreslås en lavere bevilgning til kjøp av eiendommer.
- *Kap. 2445 Statsbygg, post 33 Viderføring av ordinære byggeprosjekter (-30 mill. kroner)* Reduksjonen skyldes faseforskyvning. Nytt sikringsmagasin for Nasjonalbiblioteket og arkivmagasin i fjellet i Rana har lavere likvidetsbehov enn foreslått i Prop. 1 S (2017-2018). Likviditetsbehovet vil øke med tilsvarende beløp senere i prosjektforløpet. Prosjektet er ikke forsinket, og forventes ferdigstilt i 2021.
- *Kap. 571 Rammetilskudd til kommuner, post 64 Skjønnsstilskudd (-20 mill. kroner)* Reduksjonen er knyttet til anslagsendring i 2017. I november 2017 gjenstår det om lag 56 mill. kroner av skjønnsstilskuddet som ikke er disponert. I forslag til nysaldert budsjett for 2017 foreslår regjeringen en adgang til å overføre ubrukte skjønnsmidler til 2018. Av skjønnsmidlene som overføres til 2018, er 20 mill. kroner omdisponert til andre formål i forbindelse med budsjettavtalen.
- *Kap. 580 Bostøtte, post 70 Bostøtte (-100 mill. kroner)* Reduksjonen skyldes anslagsendring. Forslag til bevilgning til bostøtte i 2018 er redusert, fordi vedtatte regler ser ut til å gi lavere forbruk enn tidligere antatt. Opprinnelig antok vi at økt adgang til bostøtte i bokollektiver og nytt inntektsgrunnlag for beregning av bostøtte, ville medføre flere nye bostøttemottakere i løpet av 2017. Nøyaktig hvor mange var usikkert. Nye mottakere har kommet til i 2017, men ikke så mange som antatt. Derfor vil forbruket av bostøtte i 2018 bli lavere enn vi la til grunn i budsjettforslaget. Budsjettendringen har ingen betydning for den enkelte søker. De som har krav på bostøtte vil få det. Det vises også til omtale i forslag til nysaldert budsjett for 2017.

Vedlegg 5**Brev fra Justis- og beredskapsdepartementet v/statsråd Sylvi Listhaug, datert 4. desember 2017****Spørsmål fra Kommunal- og forvaltningskomiteen vedrørende Prop. 1 S (2017- 2018) og mottaks-senteret i Råde****Spørsmål:**

Statsråden har varslet at samtlige asylsøkere som kommer til Norge skal samles i mottakssenteret i Råde, som er lokalisert til Smart Club bygget. Er statens anbudsregler fulgt for inngåelse av framtidig leieavtale?

Svar:

Etableringen av ankomstsenteret i lokalene på Råde var et svar på akutte behov høsten 2015. Lokaliseringen av ankomstsenteret fant sted på bakgrunn av et felles ønske fra Politiets utlendingsenhet (PU) og Utlendingsdirektoratet (UDI) om å håndtere ankomst av asylsøkere mellom Svinesund og Oslo. Selv om leieavtalen ble inngått under hektiske omstendigheter høsten 2015 er det UDIs vurdering at denne ikke strider mot regelverket for offentlige anskaffelser.

Leieforhold er normalt ikke omfattet av reglementet om offentlige anskaffelser (LOA og FOA), jf. FOA § 2-4 bokstav a. Driften som skal finne sted i lokalene har elementer som omfattes av anskaffelsesreglementet, men selve leiekontrakten er unntatt. Alle prosesser som gjennomføres knyttet til drift og utvikling av bygget følger regler for offentlige anskaffelser.

Oppgaven med å videreutvikle ankomstfunksjonen ble tidligere i høst gitt i oppdrag til UDI og Politidirektoratet (POD). UDI har ansvar for den administrative ledelsen av prosjektarbeidet knyttet til dette og den senere driften ved ankomstsenteret. I oppdraget har Justis- og beredskapsdepartementet bedt UDI om å knytte til seg fagmiljøet i Statsbygg som rådgivere når det gjelder utforming av kontraktstrategi og kvalitetssikring av kontraktsutformingen, slik at statens interesser sikres best mulig, jf. instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, gitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 13.01.2017.

UDI har innledet et samarbeid med Statsbygg ved avrop på rammeavtale. I samarbeidet med Statsbygg har UDI arbeidet frem et utkast til kontraktstrategi. Ett av de sentrale premissene i kontraktstrategien er at UDI selv skal stå for gjennomføring av alle investeringer. Dette betyr at UDI, ikke byggeier eller eksterne leverandører, skal stå for alle anskaffelser. Hovedhensynet bak dette premisset er å sikre at UDI i den planlagte bygge-

prosessen arbeider i tråd med lover og andre regler, blant annet regler om offentlige anskaffelser. Ifølge Statsbygg vil selve leieavtalen også fremover være omfattet av unntak fra offentlige anskaffelsesregler, forutsatt at en slik kontraktstrategi følges.

Justis- og beredskapsdepartementet vil beslutte endelig kontraktstrategi etter anbefaling fra UDI, der Statsbyggs vurderinger og anbefalinger er særskilt dokumentert.

Vedlegg 6

Brev fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet v/statsråd Jan Tore Sanner, datert 5. desember 2017

Statsbudsjettet 2018 -Spørsmål fra Senterpartiets stortingsgruppe

Jeg viser til e-post mottatt 27.11.17 fra Senterpartiets stortingsgruppe, og spørsmål vedrørende budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti.

Spørsmål 1:

I budsjettforliket mellom Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti, er det forutsatt innført en norm for lærertetthet på skolenivå. Vi ber om oversikt over hvilke kommuner som må tilføres flere lærerstillinger for å fylle kravene i normen og ekstrabevilgninger per kommuner som følger av dette.

Svar:

KMD viser til at Kunnskapsdepartementet (KD) er ansvarlig for skolesaker. KD har gjort foreløpige anslag på årsverksbehovet ved en lærernorm. Det er en del av budsjettavtalen at KD skal komme tilbake med nye og kvalitetssikrede beregninger basert på GSI-tall for 2017–18 ifm. RNB for 2018.

Vedlagte tabell fra KD viser et anslag over årsverksbehovet i kommunene ved en norm på 15–20–20 på skolenivå. Tabellen fremkommer i et svar fra KD til Stortinget 09.11.17 og viser årsverksbehovet med utgangspunkt i skoleåret 2016–17.

Tallene i vedlagte tabell er altså basert på gamle GSI-tall og må oppdateres i forbindelse med RNB for 2018. Tallene tar opp i seg deler av de midlene som regjeringen og samarbeidspartiene de siste årene har bevilget til økt lærertetthet på 1.–4. trinn, men ikke alle. På aggregert/nasjonalt nivå gir tallene et bilde av ressursnivået, men på kommunenivå vil disse tallene ikke stemme med det endelige resultatet som skal ligge til grunn for kompensasjonen til kommunene.

Spørsmål 2:

Vi ber departementet om en oversikt over hvor mye av skjønnsmidlene som i 2017 er disponert til formål knyttet til gjennomføring av kommunereformen og om det også for 2018 vil være tildelinger til dette formålet.

Svar:

I 2017 vil det bli brukt om lag 495 mill. kroner av skjønnstilskuddet til formål knyttet til kommunereformen. Dette inkluderer:

- 267,8 mill. kroner til kompensasjonsordningen til kommuner som skal slå seg sammen, men som

midlertidig vil få redusert basistilskudd og småkommunetilskudd i perioden frem til sammenslåingen. Dette tilskuddet er foreslått overført til innbyggertilskuddet i 2018.

- 35,9 mill. kroner ble betalt ut til kommuner som ønsker å slå seg sammen, men som ikke har gjensidige vedtak om sammenslåing. Dette tilskuddet er foreslått videreført i 2018.
- 150 mill. kroner til infrastrukturtilskudd. Dette tilskuddet er foreslått avvirket i 2018.
- 6,2 mill. kroner til diverse forsknings- og utviklingsprosjekter, inkl. tilskudd til utredning av grensejusteringer, nye kommunenummer, og et oppfølgings-tilbud til kommuner som skal slå seg sammen.
- 35,5 mill. kroner ble betalt ut til diverse forhold i enkeltkommuner knyttet til reformen. Mesteparten av dette, totalt 30,8 mill. kroner gikk til ekstra skjønnstilskudd til fem sammenslåinger etter deling av 2 kommuner (Tysfjord og Snillfjord).

I tillegg forvalter fylkesmannsembetene 1,191 mrd. kroner av kommunenes skjønnstilskudd i 2017. Noen embeter har gitt tilskudd til formål knyttet til kommunereformen innenfor denne rammen, men departementet har ikke oversikt over dette. Dette vil komme i tillegg til departementets midler.

I 2018 er det foreløpig budsjettert med 36,8 mill. kroner til formål knyttet til kommunereform. Dette skal gå til kommuner som ønsker å slå seg sammen, men som ikke har gjensidige vedtak om sammenslåing. Departementet har også to utviklingsprosjekter som vil gjennomføres i 2018, men størrelsen på tilskudd til disse prosjektene er fortsatt ikke fastsatt.

Spørsmål 3:

Regjeringen foreslår å fjerne adgangen til å ilegge kommunal eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner. Utfasing av skatten er i budsjettforliket med Kristelig Folkeparti og Venstre forutsatt forlenget fra fem til syv år. Vi ber om en oversikt over tap per kommune gjennom nedtrappingsperioden.

Svar:

Regjeringen foreslo i sitt forslag til statsbudsjett å frita «produksjonsutstyr og produksjonsinstallasjoner» fra eiendomsskatt fra 2019 med en overgangsperiode på fem år. Økonomiske og administrative konsekvenser av regjeringens forslag, herunder grunnlaget for provenyberegningene, er beskrevet i Prop. 1 LS (2017-2018) Skatter, avgifter og toll 2018, punkt 7.1.5. Anslått prov-

enyvirkning av forslaget er usikkert. Departementet har ikke et tilstrekkelig grunnlag for å anslå provenyvirkningene for den enkelte kommune.

I merknadene til budsjettavtalen mellom Høyre, FrP, KrF og Venstre inngått 22. november 2017 fremgår det at komiteens medlemmer fra Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og Kristelig Folkeparti er enige om å fjerne adgangen til å ilegge eiendomsskatt på produksjonsutstyr og installasjoner slik regjeringen har foreslått, men med følgende endringer:

- Utfasing av skatten forlenges fra fem til syv år og overgangsordningen fases inn over syv år.
- Master og linjer i transmisjonsnett («monster-master») og nettanlegg ilegges fortsatt eiendomsskatt.
- Det avsettes 72,5 mill. i statsbudsjettet for 2018 til retakstering.
- Det er enighet om følgende anmodningsvedtak:

«Stortinget ber regjeringen sørge for at det gis tilnærmet full kompensasjon til kommuner som får redusert eksisterende inntekter som følge av endringene oppad begrenset til 500 mill. Kompensasjonen gjelder ikke nyetablering etter 1.1.2017 og bortfaller hvis virksomhetene nedlegges».

Dersom Stortinget vedtar det aktuelle anmodningsvedtaket i statsbudsjettet for 2018, vil dette ha konsekvenser for de berørte kommunene. Regjeringen vil vurdere anmodningsvedtaket når det foreligger og komme tilbake til Stortinget på ordinær måte.

